

原著 Bertilo Wennergren

翻译 刘鸿元

世界语详解语法

Detala *lernu!*-Gramatiko

© *lernu!* 2006

江苏省世界语协会

2009 年 12 月 • 南京

译者的话

Bertilo Wennergren 是国际世界语研究院院士、lernu! 团队成员、著名的世界语语法学家。他的《高级世界语语法手册》(Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko, PMEG) 和《世界语详解语法》(Detala lernu!-Gramatiko, DLG) 是当今优秀的世界语语法书。其中, PMEG 所使用的语法术语是全新的体系, 大多数读者并不熟悉; 而 DLG 被认为是 PMEG 的简写本, 其中使用了大多数读者所熟悉的传统语法术语(如: akuzativo, substantivo, predikativo 等),

这些术语在 PMEG 中并未出现。相较于 PMEG, DLG 更适合于中国读者阅读。译者从 网站下载了 DLG 全文并将其译成了中文, 献给中国的广大世界语者。

说到世界语语法, 虽然有柴门霍夫的《世界语基础语法规则》(即所谓“世界语语法 16 条”), 但是对于想要系统学习世界语的人来说, 是远远不够的。世界语作为一种语言, 有其自身的语法体系。本书对世界语语法的表述“是从世界语语法的观点进行的”(作者语), 因而很有参考价值。不少学过其它外语(如英语)的人会自觉不自觉地套用其它外语的语法来理解世界语的语言现象, 这是不可取的。译者认为, 初学者有必要了解和掌握世界语语法的特点, 从而达到系统学习世界语的目的。那么, DLG 正是他们的一本理想的语法教科书。

在语法术语的汉译方面, 本书基本上沿用了我国的传统译名。少数语法术语的汉译做了创新的尝试, 例如 tabelvorto 一语, 本书为了更贴切原意, 使用了“表解词”译名, 而未采用传统的“相关词(表)”。原书中采用了部分我国读者不太熟悉的语法术语, 例如 difinilo, vorteto, rolmontrilo, frazeto 等, 本书根据实际情况给出了相应的译名。另外, 原书中有不少诸如 pri-adjekto, N-adjekto, ke-frazo, kiel-frazo 等的术语, 本书基本上照原样译出, 而不去讨论它们是何种“状语”、何种“从句”。对于 BO-vorto, EM-vorto, UM-verbo 一类的术语, 可以解读为“带前缀 BO 的词”, “带后缀 EM 的词”, “带后缀 UM 的动词”等。书后附有“语法术语对照表”, 可供参考。

原书中所有的例句都已译成中文。例句的翻译尽可能考虑到方便初学者对原句结构的理解, 因为这是一本语法教科书。例如: Mi havas pli freŝan panon, ol vi. 我有比你(所有)更新鲜的面包。实际意思是: 我的面包比你的面包更新鲜。再例如: La Esperantistoj tute ne pretendas, ke ilia lingvo prezentas ion tiom perfektan, ke nenio pli alta jam povus ekzisti. 这句话出自柴门霍夫的《Esenco kaj Estonteco de la Lingvo Internacia》一书, 有人曾译作“世界语者们决不自夸他们的语言达到了登峰造极的完美程度。”为了便于初学者更好地理解原句结构, 本书给出了这样的译文: 世界语者们绝不自诩他们的语言是如此完美而不可逾越。还有的例句, 如果考虑到原句结构进行直译, 会造成生硬而费解, 这时就在译文后加说明。例如: La letero estis skribata en la paŭzo. 中间休息时, 那封信正在被(人)写。[意即]中间休息时有人写信。

有些例句采自世界语版的《圣经》, 译文则直接调用中文版的《圣经》并加注“[圣经]”标记。例如: Adam vivis, post kiam naskiĝis al li Set, okcent jarojn. [圣经] 亚当生塞特之后, 又在世八百年。例句原为谚语的, 加注“[谚语]”标记。例如: Kiun malĝojo ne turmentis, tiu ĝojon ne sentas. [谚语] 不吃苦中苦, 焉知甜上甜。

原书中引用的个别具有西方殖民色彩的我国地名, 我国早已废止不用, 在翻译时已改为我国的通用名称。例如: Monto Everesto → Monto Ĉomolungmo 珠穆朗玛峰。

翻译国外名家的世界语学术著作，是译者的一个尝试。虽然译者力求译语准确、译文流畅，但是其中的错误与疏漏仍在所难免。热诚希望世界语学者与广大的世界语者斧正。

刘鸿元

2009 年 6 月 3 日

Retpoŝte: elaoyuan@163.com

目录

壹	译者的话 Notoj de la tradukinto
1	导言 Enkonduko
4	第 01 章 书写与发音 Skribo kaj elparolo
7	第 02 章 词类与句子功能 Vortospecoj kaj frazroloj
9	第 03 章 名词 Substantivoj
11	第 04 章 形容词 Adjektivoj
13	第 05 章 副词 Adverboj
15	第 06 章 单数与复数 Singularo kaj pluralo
17	第 07 章 冠词与其他限定词 Artikolo kaj aliaj difiniloj
24	第 08 章 省音符 Apostrofo
26	第 09 章 代词 Pronomoj
35	第 10 章 功能标志 Rolmontriloj
63	第 11 章 表解词 Tabelvortoj
76	第 12 章 连词 Konjunkcioj
81	第 13 章 关联词 Kombinitaj vortetoj
83	第 14 章 比较 Komparado
90	第 15 章 否定 Negacio
93	第 16 章 疑问句与回答 Demandoj kaj respondoj
97	第 17 章 数词 Nombraj vortoj
108	第 18 章 数量词 Kvantaj vortoj
111	第 19 章 同位语 Apozicio
114	第 20 章 动词 Verboj
122	第 21 章 分词 Participoj
130	第 22 章 动词与句子功能 Verboj kaj frazroloj
134	第 23 章 从句 Subfrazoj
152	第 24 章 间接引语 Nerekta parolo
155	第 25 章 词序 Vortordo
159	第 26 章 构词法 Vortfarado
169	第 27 章 后缀 Sufiksoj
190	第 28 章 前缀 Prefiksoj
196	第 29 章 词缀性元素 Afiksecaj elementoj
202	附录：语法术语对照表 Paralelaj gramatikaj esprimoj

导言

《世界语详解语法》(La Detala lernu!-Gramatiko, DLG) 是《高级世界语语法手册》(La Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko, PMEG) 的简写本。这两本语法著作的作者都是国际世界语研究院院士、lernu! 团队成员 **Bertilo Wennergren**。和 PMEG 不同的是, DLG 使用传统的语法用语(如 akuzativo 宾格、substantivo 名词、predikativo 表语, 等)。我们推荐读者首先接触一下语法术语, 然后再去享受本语法书明晰的描述。

符号与缩略语

ekz. ekzemple 例如

k.a. kaj aliaj 及其他; 等等

k.s. kaj simile, kaj similaj 以及诸如此类; 等等

k.t.p. kaj tiel plu 等等

→ 变为; 可转变为(及类似)

= 等同于; 意思是

≈ 约等同于; 意思约为

Apud 大写元音字母表示在涉及重音之处要重读。

ekzemplo 所示例证(或符号)为错误或极度不值得推荐。

语法术语表

以下是本书所使用的重要语法术语的简要说明。这些说明是从世界语语法的观点进行表述的。在(世界语的或其他语言的)其他语法书中, 这些术语可能以其他方式被使用。在本书中, 这些术语大致依据 Kalocsay 和 Waringhien 的《高级世界语分析语法》(Plena Analiza Gramatiko) 的用法。

形容词 (adjektivo): 用于修饰名词或名词性小品词的词。

状语 (adjekto): 表示谓语动作(或状态)以何种方式、在何地、在何时、以何种工具等发生的句子成分。除了谓语、主语、宾语和表语之外的每一种句子成分都是状语。

副词 (adverbo): 用于修饰非名词或非名词性小品词(即动词、形容词、形容词性小品词、其他副词、副词性小品词或全句)的词。

词缀 (afikso): 主要用于构成合成词的词根: 前缀或后缀。

摩擦音 (afrikato): 突破完全阻塞、但是气流仅能以摩擦音通过而形成的辅音。

主动语态 (aktivo): 句子的普通种类, 其中的主语为谓语动作的施行者。参见**被动语态**。

宾格 (akuzativo): 功能词尾 N。

同位语 (apozicio): 句子成分, (正常情况下)直接位于其他句子成分之后, 用其他词语表示同一事物。

修饰语 (epiteto) : 直接修饰其他词的形容词、形容词性小品词、副词、副词性小品词。

限定式 (finitivo) : 可用作谓语的动词形式。

【译注】原文为“Verboformo, kiu povas esti uzata kiel predikativo.”, 其中的 predikativo 疑为 predikato 之误。

摩擦音 (frikativo) : 气流以摩擦音通过不完全阻塞 (收缩) 而形成的辅音。

将来时 (futuro) : 表示将来动作或状态的动词形式。

命令式 (imperativo) : 动词的式, 表示命令 (世界语中意愿式的用法之一)。

陈述式 (indikativo) : 动词的式, 表示真实的、实际的动作和状态。

不定式 (infinitivo) : 动词的式, 中性地指称动作或状态, 并不表明是论及真实的事物、意愿, 还是想象。

感叹词 (interjekcio) : 表示感叹的小品词。

假定式 (kondicionalo) : 动词的式, 表示非真实的、想象的或虚构的动作或状态。

连词 (konjunkcio) : 小品词, 连接在句中起相同作用的句子成分。

辅音 (konsonanto) : 由气流的某种阻塞形成的音素。

边音 (lateralo) : 通过阻塞仅在口腔中央形成的辅音, 气流从舌边自由流出。

式 (modo) : 动词形式的范畴之一, 这些动词形式表示说话人对所说内容的各种态度。世界语动词的式包括不定式、陈述式、意愿式和假定式。

鼻音 (nazalo) : 由口腔的完全阻塞而形成的辅音, 气流改由鼻腔通过。

否定词 (negacio) : 表示否定的小品词。

不及物的 (netransitiva) : (关于动词) 不可以有宾语的。

主格 (nominativo) : 没有功能标志 (介词或宾格词尾) 的名词或名词性小品词。

数词 (numeralo) : 表示数目的小品词。

宾语 (objekto) : 句子成分, 表示直接承受谓语动作的事物。有时, 人们会说“直接宾语”相对于“间接宾语”。本书中“间接宾语”称为“al 状语”。普通的 (直接) 宾语又称为“宾格宾语”。间接宾语传统上又称为“与格宾语”。

分词 (participo) : 将动作或状态呈现为其主语或宾语的性质的词。

被动语态 (pasivo) : 一种“倒置的”句子结构, 其中 (在主动语态中) 一般为宾语的事物以主语出现。

爆破音 (plozivo) : 气流冲力突破完全阻塞而形成的辅音。

复数 (pluralo) : 语法上的多个数目: 多于一个事物。

表语 (predikativo) : 独立的句子成分, 通过动词修饰主语或宾语。

谓语 (predikato) : 句子的主要动词, 一般有主语的动词。

前缀 (prefikso) : 置于其他词根前的词缀。

介词 (prepozicio) : 表示后续句子成分的句子功能的小品词。

过去时 (preterito) : 表示过去动作或状态的动词形式。

现在时 (prezenco) : 表示现在动作或状态的动词形式。

代词 (pronomo) : 用作名词性句子成分替代词的小品词。

单数 (singularo) : 语法上的单个数目。

主语 (subjekto) : 句子功能, (在主动语态中) 表示施行谓语动作的事物。

从属连词 (subjunkcio) : 小品词, 引导从句并将其连接到主句。

名词 (substantivo) : 可以充当主语、宾语、呼语、状语、修饰语、补足语或表语等句子成分的中心词。

后缀 (sufikso) : 置于其他词根后的词缀。

补足语 (suplemento) : (对非动词词语的) 直接修饰语, 其与被修饰词之间的关系由功能标志 (介词或宾格词尾) 表示。

及物的 (transitiva) : (关于动词) 可以有宾语的。

动词 (verbo) : 表示动作或状态并可充当句子谓语的词。然而, 人们也将不定式看作动词, 尽管这类动词一般不可充当谓语。

颤音 (vibranto) : 通过多个连续的快速阻塞与突破而形成的辅音。

元音 (vokalo) : 气流无阻塞而形成的音素, 可以承担重音。

呼语 (vokativo) : 句子功能, 表示说话内容指向的某人。

意愿式 (volitivo) : 动词的式, 表示动作或状态并非真实而仅仅是意愿所致。

小品词 (vorteto) : 不需要词尾就可以以原形出现在句中的词。

第 01 章 书写与发音

1.1 字母

以下是世界语字母表：

大写字母： A, B, C, Ĉ, D, E, F, G, Ĝ, H, Ĥ, I, J, Ĵ, K, L, M, N, O, P, R, S, Ŝ, T, U, Ŭ, V, Z

小写字母： a, b, c, ĉ, d, e, f, g, ĝ, h, ĥ, i, j, ĵ, k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ, t, u, ŭ, v, z

字母名称： a, bo, co, ĉo, do, e, fo, go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo, ko, lo, mo, no, o, po, ro, so, ŝo, to, u, ŭo, vo, zo

1.1.1 大写字母与小写字母

每一个字母都有两种形式：大写字母和小写字母。小写字母是常规的字母形式。人们习惯上将大写字母用于主要句子的首字母以及专有名词的首字母。

1.1.2 顶符

有六个字母是世界语独有的：Ĉ, Ĝ, Ĥ, Ĵ, Ŝ, Ŭ。它们都有顶符。顶符 ^ 叫做变音符或“帽子”。Ŭ 上面的顶符称为“钩符”。

当不可能使用符合规则的顶符时，可以使用替代的书写法。正式的替代法是《世界语基础》（Fundamento de Esperanto）中的 H 书写法。在 H 书写法中，人们使用后置的 H 来代替变音符，并且完全省去了 Ŭ 上的“钩符”：**ch, gh, hh, jh, sh, u**。在电脑文本工作中，在电子邮件等文本中，许多人使用后置的 X 来代替变音符和“钩符”：**cx, gx, hx, jx, sx, ux**。

1.2 发音

字母 **A, E, I, O, U** 是**元音**，所有其他字母为**辅音**。所有的字母都必须发音，没有不发音的字母。

1.2.1 元音

元音	发音描述	根据 IFA 的音标符号
I	窄，前	[i]
U	窄，后	[u]
E	中宽，前	[e]
O	中宽，后	[o]
A	宽	[a]

*IFA = Internacia Fonetika Alfabeto 国际音标

重音

在具有两个或更多个元音的词中，一个元音发音比其余的更强，这就是重音。重音始终在倒数第二个元音上（以下大写元音字母表示重音）：**tAblo, nenIam, rapIda, taksIo, famIlIo, revolvEro, krokodIlroj, eskImo, diskUtas, mEtro, metrOo, Apud, anstAtaŭ, trIcent, mAlpli, Ekde**，等。

词尾 O 可以由省音符替代。人们将省音符看做是（不发音的）元音，因此重音不变：**taksI', famIlI', revolvEr', metrO'**。

元音的音变

元音的发音位置可以在一定的范围内自由变化。重要的仅仅是，每一个元音在五个元音中不要相互之间过度靠近。

在世界语中，元音的长度是完全没有意义的。人们可以随意地将它们发得较长、中长或较短。

每一个世界语元音都要“无移动地”发出，这就是说，在发一个元音时，不可以听到舌头从口腔中的一个位置移向另一个位置。例如，不要将 E 发成 ej，将 O 发成 oŭ。

1.2.2 辅音

辅音	发音描述	根据 IFA 的音标符号
B	爆破音，唇音，浊音	[b]
P	爆破音，唇音，清音	[p]
D	爆破音，齿音，浊音	[d]
T	爆破音，齿音，清音	[t]
G	爆破音，软腭音，浊音	[g]
K	爆破音，软腭音，清音	[k]
V	摩擦音，唇齿音，浊音	[v]
F	摩擦音，唇齿音，清音	[f]
Z	摩擦音，齿音，浊音	[z]
S	摩擦音，齿音，清音	[s]
Ĵ	摩擦音，齿龈音，浊音	[ʒ]
Ŝ	摩擦音，齿龈音，清音	[ʃ]
Ĥ	摩擦音，软腭音，清音	[x]
H	摩擦音，喉音，清音	[h]
C	塞擦音，齿音，清音	[tʃ]
Ĝ	塞擦音，齿龈音，浊音	[dʒ]
Ĉ	塞擦音，齿龈音，清音	[tʃ]
M	鼻音，唇音，浊音	[m]
N	鼻音，齿音，浊音	[n]
L	边音，齿音，浊音	[l]
R	颤音，齿音，浊音	[r]
J	半元音，窄，前	[j]
Ŭ	半元音，窄，后	[w]

半元音

按照发音方式，半元音 J 和 Ŭ 是元音，但是在世界语中它们起辅音的作用。它们始终是短音，从来不能接受重音。半元音始终出现在真正的元音之前或之后。Ŭ 一般只出现在 aŭ, eŭ 等组合中。

辅音的音变

当清辅音直接位于浊辅音之前时，许多人倾向于将其浊化：akvo → “agvo”，okdek → “ogdek”。相反，当浊辅音位于清辅音之前时，许多人倾向于将其清化：subtaso → “suptaso”，absolute → “apsolute”。这样的改变原则上永远不会是正确的，但是，如果它们不致引起误解的话，在实践中却常常是被容忍的。有时，有些人可能倾向于将词末尾的浊辅音清化：apud → “aput”，sed → “set”，hund’ → “hunt”，naz’ → “nas”。这样的改变却是不被接受的，应加以避免。

说某些语言的人倾向于将辅音连缀 KV 和 GV 分别发成 kŭ 和 gŭ: *akvo* → “akŭo”, *kvin* → “kŭin”, *gvidi* → “gŭidi”. 在世界语词中, Ŭ 从来不可以直接跟在辅音之后, 因此, 几乎不会产生误解, 但是这种发音一般认为是不正确的。

在一些语言中, 人们以送气的方式发 P, T, K, C, Ĉ 等音, 就像后接了一个弱 H 音。在世界语中, 这些辅音一般是不送气的, 但是在这点上并不存在规定。于是, 如果人们愿意, 就可以发送气音, 但是要注意, 送气音不要发成完全的 H 音。

L 音是由牙齿的局部阻塞而形成的。如果仅仅在那里阻塞, L 音发音“清晰”。如果舌后部同时向软腭抬起, L 音发音“模糊”(以类似 u 音的方式)。这种模糊的 L 音是完好的选择, 但是要注意, 不要将它发成 Ŭ 音。如果牙齿的主要阻塞消失的话, 这种情况就会发生。

当 N 位于齿龈音或软腭音之前时, 人们倾向于将 N 变为齿龈音(小的区别)或变为软腭音(大的区别), 以方便发音: *tranĉi*, *manĝi*, *longa*, *banko* 等。这是没有问题的, 因为不存在 N 会与之混淆的齿龈鼻音或软腭鼻音。相类似的, 在其他唇齿音之前, 人们倾向于将 M 发成唇齿音: *amforo*, *ŝaŭmvino* 等。这也是没有问题的。但是要注意, 不要将 N 发成唇齿音: *infero*, *enveni* 等, 因为这时人们会混淆 N 和 M, 而这是不可接受的。当然, 人们可以永远使用 N 和 M 的基本发音。

R 在正常情况下为齿音, 而实际上人们在口腔的哪个部位发此音并不重要。例如, 软腭音 R 是一个完好的选择。有关 R 的重要一点是, 它应是颤音。于是, 软腭音 R 最好也应是颤音(它应是“被滚动的”), 这就是说, 小舌朝向舌身颤动。R 在词的所有位置都同样要颤动。例如, 在 *rivero* 一词中, 两个 R 都要发出来。人们也使用各种其他种类的 R 音, 在实践中也足以被接受。然而, 人们要注意 R 音不要与其他辅音混淆, 或与五个元音的任何一个混淆。

在世界语中, 辅音的长度是完全没有意义的。人们可以随意地将它们发得较长、中长或较短。

第 02 章 词类与句子功能

2.1 词类

世界语中有两大类词：词尾词和小品词。

2.1.1 词尾词

世界语中的绝大部分词为词尾词。词尾词基本上是由“**词根**（或多个词根）+**词尾**”构成的，例如：patro, rozo, suno, amo, sana, verda, ege, aparteni, brilas, estos。

词根表示各种各样的事物：动物、人、动作、性质、抽象物、具体物等等。词根不可以作为词独立出现，而需要词尾。构词**词尾**有九个：O, A, E, I, AS, IS, OS, US 和 U。如果将这些词尾中的某一个加到词根上，就构成了词。每一个词根都可以接受任何一个词尾：homo, homa, home, homi, homas 等；bluo, blua, blue, blui, blues 等；kuro, kura, kure, kuri, kuras 等。

某些词根主要用于词的合成。人们称之为词缀：EBL, UL, MAL, GE 等。

2.1.2 小品词

小品词不需要词尾，但是可以以原形出现在句中。小品词是有限的一组词，表示非常基本的概念、语法关系等。它们主要是介词，例如：al, de, en 等；人称代词，例如：mi, vi, ŝi 等；名词性的和形容词性的小品词，例如：kiu, tiu, kio, tio, kia, tia, kies, ties, ambaŭ 等；数词，例如：unu, du, tri, dek, cent 等；并列连词，例如：kaj, aŭ 等；从属连词，例如：ke, ĉu, se 等；副词性小品词，例如：kie, tie, for, kiam, tiam, baldaŭ, hodiaŭ, kial, tial, kiel, tiel, kiom, tiom, ankaŭ, eĉ, jes, ne；感叹词，例如：adiaŭ, bis, ho 等。

小品词中有 45 个似乎有某些词尾，似乎为合成的而又非合成的：tio, tia, kio, kie, iu, iel, ĉiam, ĉiom, nenial, nenies 等。人们称这些小品词为表解词。

2.2 句子功能

句子是一列共同表达思想的词。**句子成分**是在句中作为一个单元起作用的词或词组。

【译注】由于“句子成分(frazparto)”的特殊含义，在本书中，根据实际情况，有时也译为“短语”或“……一词”。

最重要的句子成分是**谓语**。它是带有 AS, IS, OS, US 和 U（通常没有 I）等词尾之一的动词：iras, sidis, batos, vidus, pensu 等。谓语表示论及何种动作或状态。

谓语是句子的中心。所有其他的句子成分都以各种方式与谓语联系。它们发挥各种**句子功能**，例如：主语、宾语、状语（介词的或宾格的）、呼语、修饰语、补足语、表语。有三种表示句子功能的手段：没有（主格）、宾格词尾 N 和介词。

• La junulo legas libron. 那个年轻人在读书。◇动词 legas 是谓语。La junulo 是主语。Libron 是宾语。主语的句子功能是由功能标志的缺失（由主格）来表示的。宾语的句子功能是由宾格词尾 N 来表示的。

• Ŝi veturis tutan tagon per sia aŭto. 她开车走了一整天。◇短语 tutan tagon 是宾格状语，表示该动作持续了多久。短语 per sia aŭto 是介词状语，告知该动作的工具。第一个状语的句子功能由宾格词尾 N 表示，第二个状语的句子功能由介词 per 表示。

- Andreo, ĉu vi renkontis Paŭlon hodiaŭ? 安德烈，你今天见到过保罗吗？◇Andreo 一词是呼语。
- Andreo loĝas en bela apartamento kun du ĉambroj. 安德烈住在一座漂亮的两室间公寓里。◇形容词 bela 是名词 apartamento 的修饰语。短语 kun du ĉambroj 是名词 apartamento 的补足语。
- La apartamento de Andreo estas malgranda. 安德烈住的公寓很小。◇malgranda 一词是主语的表语，通过谓语动词 estas 来修饰主语 la apartamento。

也请参见语法术语表。

第 03 章 名词

名词是事物、具体物、抽象物、人、动物、现象、动作、性质、种类、个体等的名称。在世界语中，名词带有 O 词尾：

- **tablo** 桌子 ◇具体物的名称
- **hundo** 狗 ◇动物种类的名称
- **saĝo** 聪明 ◇性质的名称
- **amo** 爱 ◇感觉的名称
- **kuro** 奔跑 ◇动作的名称
- **martelado** 锤打 ◇连续动作的名称
- **Petro** 彼得 ◇人的名字
- **Jokohamo** 横滨 ◇城市的名字

在名词 O 词尾后可以接 J 词尾构成复数，还可以接宾格 N 词尾。人们也可以两个都接，但是 J 始终位于 N 之前：

tabloj	tablon	tablojn
hundoj	hundon	hundojn

人们可以用省音符代替名词词尾 O，但只有在不接 J 或 N 的时候：**hund'** = hundo, **saĝ'** = saĝo, **am'** = amo, **kur'** = kuro, **Jokoham'** = Jokohamo。

3.1 名词的用法

名词，或者更准确地说，以名词为中心词的句子成分，在句中特别充当主语、宾语、状语或呼语，但是它们也可以充当其他词的补足语修饰语或表语修饰语：

- **La bona virino** trankviligis sian soifon. 那位良妇使自己的欲望平静了下来。◇短语 **la bona virino**（其中心词为名词 **virino**）充当主语。
- Mi vidas **leonon**. 我看到一只狮子。◇名词 **leonon** 充当宾语，因此具有宾格词尾 N。
- **Ludoviko**, donu al mi panon. 路德维希，请给我面包。◇**Ludoviko** 一词充当呼语。
- **Sur la fenestro** kuŝas krajono kaj plumo. 窗台上有一支铅笔和一支钢笔。◇名词短语 **sur la fenestro** 充当地点状语（并且因此具有地点介词 **sur**）。
- La dentoj **de leono** estas akraj. 狮子的牙齿很锐利。◇名词短语 **de leono** 充当名词短语 **la dentoj** 的属有补足语（并且因此具有介词 **de**）。
- Mi estas **muzikisto**. 我是音乐家。◇名词 **muzikisto** 充当主语 **mi** 的表语 修饰语。

3.2 名词性小品词

世界语中的一些小品词在句中可以起名词的作用，但是它们没有 O 词尾。这些词是人称代词、U 尾和 O 尾表解词、世界语字母的名称、数词和小品词 *ambaŭ*。

数量副词也可以起名词的作用。

3.3 专有名词

完全世界语化的专有名词始终带有 O 词尾：Anno, Petro, Teodoro, Marto 等。非世界语化的专有名词也是名词，但是它们一般没有 O 词尾：Anna, Peter, Theodore Roosevelt, Marie Curie。这些名称可以省去宾格 N 词尾，即使句子功能原则上要求该词尾。请阅读[有关 N 词尾说明的更为详尽的内容](#)。

第 04 章 形容词

形容词表示性质、优劣、所属、关系等。在世界语中，形容词带有 A 词尾：

- longa 长的
- ruĝa 红色的
- bona 好的；善的
- inteligenta 理解力强的；聪颖的
- homa 人的；人类的
- malaperinta 已消失的

物主代词和序数词也是形容词，但是这些词当中的 A 词尾具有特别的意思。

在 A 词尾后可以跟 J 词尾构成复数，还可以跟宾格 N 词尾。还可以两个都用，但是 J 始终位于 N 之前：

longaj	longan	longajn
ruĝaj	ruĝan	ruĝajn
miaj	mian	miajn
sesaj	sesan	sesajn

4.1 形容词的用法

形容词主要用来修饰名词。

4.1.1 修饰性形容词

形容词可以充当名词的修饰语（直接进行修饰的形容词）。修饰性形容词位于名词之前最为常见，但是也可以位于名词之后。甚至同一名词之前和之后可以同时都有形容词：

- **granda** domo 大房子
- domo **granda** 大房子
- la tago **longa** 长长的白天
- la **longa** tago 长长的白天
- **fama Franca** verkisto 著名的法国作家
- **fama** verkisto **Franca** 著名的法国作家
- Lingvo **Internacia** 国际语（世界语的原名）

位于名词之后的修饰性形容词常常是被强调的。

4.1.2 表语形容词

形容词还可以（借助动词）以表语的方式修饰事物：

- La domo estas **granda**. 那座房子大。◇granda 通过动词 estas 修饰名词 domo。
- Tiuj ĉi verkistoj estas **famaj**. 这些作家很有名。◇famaj 通过 estas 修饰名词 verkistoj。
- Mi farbis mian domon **blanka**. 我把我的房子刷成了白色。◇blanka 借助动词 farbis 修饰名词 domon。

4.1.3 对其他词的修饰

形容词还可以用来修饰名词性小品词，例如人称代词，通常是做表语：

- Mi estas **feliĉa**. 我很幸福。
- Tiu estas **mia**. 那一个是我的。
- Tio estas **bona**. 那很好。
- Ili fariĝis **koleraj**. 他们生气了。
- Ambaŭ ŝajnis **dormantaj**. 两人好像都睡着了。

4.1.4 形容词的名词性用法

当形容词充当名词的修饰语时，有时省去该名词。这时，该形容词似乎独自接受了名词的作用。当上下文清楚地表明应省去哪一个名词时，这种情况才有可能：

- La palaco de la imperiestro estis **la plej belega** [palaco] en la mondo. 这座皇宫是世界上最美的 [皇宫]。
- Mi ne volas tiun ĉi supon, donu al mi **alian** [supon]. 我不想要这种汤，请给我另一种 [汤]。
- Tro **malmultaj** [homoj/aŭskultantoj] venis. 来了太少 [人/听众]。
- **Kelkaj** [personoj] el ni alvenis malfrue. 我们中的一些 [人] 来得很迟。
- Ni ambaŭ volas **la saman** [aferon]. 我们两人想要同样的 [事情]。◇或者：Ni ambaŭ volas la samon.
- Vi estas **la unuaj** [personoj], kiujn mi vidas hodiaŭ matene. 你们是我今天早上见到的第一批 [人]。
- Via pano estas malpli freŝa, ol **mia** [pano]. 你的面包没有我的 [面包] 新鲜。
- Estas nun la **dua** [horo]. 现在是两点 [钟]。
- Mi parolas la **Francon** [lingvon]. 我讲法语。

4.2 形容词性小品词

世界语中的一些小品词在句中可以充当形容词，但是没有 A 词尾。这些词是 A 尾、U 尾和 ES 尾的表解词，小品词 ambaŭ 和数词。

第 05 章 副词

副词表示方式、地点、时间、数量等。在世界语中，副词带有 E 词尾：

- **rapide** 迅速地
- **bele** 优美地
- **urbe** 在城里
- **hejme** 在（自己）家里
- **tage** 在白天
- **matene** 在早晨
- **lunde** 在星期一；每周一
- **normale** 正常地；在通常情况下
- **multe** 大量地
- **alveninte** 来到以后

宾格词尾 N 可以出现在地点副词上表示方向：**urben** 去城里，**hejmen** 回家。◇但是副词永远不可接 J 词尾。

5.1 副词的用法

副词可以充当动词的状语：

- **Ili manĝas rapide.** 他们吃得很快。◇**rapide** 是 **manĝas** 的状语，表示“吃”的方式。
- **Urbe troviĝas multaj restoracioj.** 城里有许多餐馆。◇**Urbe** 是 **troviĝas** 的状语，表示“有”的地点。

副词状语也可以与全句有关：

- **Kompreneble mi iros.** 当然，我会去的。◇**Kompreneble** 与全句有关。它不表示“去”的方式，而对“我会去的”进行评论。这一全部事实是可以理解的。

副词也可以充当形容词、其他副词和副词性小品词的修饰语：

- **Ĝi estas sufiĉe granda.** 那东西够大的。
- **Li manĝas terure multe.** 他吃得极多。
- **Ili revenos treege baldaŭ.** 他们很快就会回来。

副词也可以是动词不定式或从句的表语修饰语：

- **Estas amuze labori.** 劳动愉快。◇**amuze** 修饰不定式 **labori** 一词。

- Multe maĉi estas **necese** por bona digesto. 细嚼对于良好的消化是有必要的。

形容词和副词是非常相像的。人们想要修饰的事物，决定了要使用形容词还是副词。

数量副词可以如同名词一样使用：Sur la arbo sin trovis **multe** (或 multo) da birdoj. 树上有许许多多的鸟。

5.2 副词性小品词

世界语中的一些小品词在句中可以充当副词，但是没有 E 词尾。这些词是 E 尾、EL 尾、OM 尾、AM 尾和 AL 尾的表解词，小品词 pli 和 plej，小品词 ne，小品词 ĉi, for, ankoraŭ, baldaŭ, hodiaŭ, hieraŭ, morgaŭ, jam, ĵus, nun, plu, tuj, ajn, almenaŭ, ankaŭ, apenaŭ, des, do, eĉ, ja, jen, jes, ju, kvazaŭ, mem, nur, preskaŭ, tamen, tre 和 tro。(许多语法书也将这些小品词简称为“副词”，但是在本书中，为了清楚地将它们区别于带 E 词尾的副词，它们称为“副词性小品词”。)

第 06 章 单数与复数

单数意思是“一个”。**复数**意思是“多于一个”。复数用词尾 J 表示。J 词尾用于名词、形容词以及 U 尾和 A 尾的表解词。

单数	复数
(unu) tago 一天	(pluraj) tagoj 好几天
(unu) granda domo (一个) 大房子	(tri) grandaj domoj (三个) 大房子
ilia granda domo 他们(合住)的大房子	iliaj grandaj domoj 他们(分住)的大房子
alia homo 另一个人	aliaj homoj 其他人
la unua tago 第一天	la unuaj tagoj 初期的日子
iu 某人	iuaj 某些人
tiu homo 那人	tiuj homoj 那些人
tia speco 那个种类	tiaj specoj 那些种类
La kato estas nigra. 那只猫是黑色的。	La katoj estas nigraj. 那些猫是黑色的。
Ĝi estas granda, sed bela. 它很大但是很美。	Ili estas grandaj, sed belaj. 它们很大但是很美。
Vi estas bela. 你很漂亮。	Vi estas belaj. 你们很漂亮。
Ĉiu miris pri tio. 每个人都为此而惊讶。	Ĉiuj miris pri tio. 大家都为此而惊讶。
Kia estis la respondo? 那个回答怎样?	Kiaj estis la respondoj? 那些回答怎样?

可能用到的 N 词尾位于 J 之后: tagojn, grandajn, aliajn, nigrajn, iliajn, tiujn, nenian.

如果形容词修饰多个名词, 则要用 J 词尾, 因为意义是复数的:

- La tablo kaj la seĝo estas **eluzitaj**. 桌椅都已用坏了。◇一张桌子和一张椅子为两件事物。两个都已用坏了。
- En la ĉambro estis **verdaj** seĝo kaj tablo. 房间里有两张绿色的桌椅。◇那里有一张绿色的椅子和一张绿色的桌子。

有时, 形容词与带有 J 词尾的名词有关, 但是根据意思却是修饰复数事物中的一个。这时, 形容词就不要带 J 词尾。

- Tie staris pluraj grandaj kaj unu **malgranda** tabloj. 那里有好几张大的和一张小的桌子。◇虽然 malgranda 与 tabloj 有关, 但是不要用 J, 因为它只修饰桌子中的一张。
- Mi volas **verdan** kaj **ruĝan** krajonojn. = ...unu verdan krajonon kaj unu ruĝan krajonon. 我想要一支绿色和一支红色的铅笔。
- Venis **Franca** kaj **Germanaj** gastoj. = Venis unu Franca kaj pluraj Germanaj gastoj. (一

个)法国的和(几个)德国的宾客来了。

有时,复数形容词连同几个单数名词一起看上去像是一个奇怪的组合,尽管这是完全符合逻辑的。柴门霍夫经常避开这样的组合而使用单数形容词,特别是当形容词为物主代词时,或是当论及多个抽象名词时:

- **Mia** frato kaj fratino = **mia** frato kaj **mia** fratino = **miaj** frato kaj fratino. 我的兄弟姐妹
◇现在一般选用 **miaj** frato kaj fratino。
- La **simpla** lernado kaj uzado de Esperanto. 世界语的简单学习和使用 ◇**simpla** 在 **uzado** 前省略了。人们还可以说, **lernado kaj uzado** 合为一个概念。

同样地,柴门霍夫经常避开多个单数形容词与一个复数名词在一起使用:

- Estis inter la sepa kaj oka **horo** vespere. = ...la sepa kaj (la) oka **horoj**... (当时是)晚上七点和八点之间。◇如今,可能推荐说 **inter la sepa kaj oka horoj** 或是 **inter la sepa horo kaj la oka horo**。

第 07 章 冠词与其他限定词

限定词是人们放在名词句子成分之前来限定事物身份的小品词。最重要的限定词是定冠词 **la**。

7.1 定冠词 **la**

小品词 **la** 表示人们谈论听话人已知的某个事物。

La 不加任何词尾，既不加 **J**，也不加 **N**。

- **la domo** （你所知道的）那所房子
- **la bela junulino** （你所认识的）那个年轻美女
- **la junulinoj** （你所认识的）那些女青年
- **la altaj montoj** （你所知道的）那些高山
- **la ruĝajn krajonojn** （你所知道的）那些红铅笔

在一些情况下，可以使用缩略的省音符形式 **l'**。

La 位于名词的其他修饰语之前。可能需要的介词位于 **la** 之前：

- **en la domo** 在那座房子里
- **ĉe la bela junulino** 在那个年轻的美女那里
- **pri la altaj domoj** 关于那些高楼（的）

7.1.1 个体

当说到个体（而不是种类）时，**la** 的意思是，说话人猜想听话人知道这件事物。这时，**la** 多少具有“你知道我在说谁”的意思。

不用 **la**（或其他限定词）意思是，说话人猜想听话人不知道这件事物。限定词的缺失多少具有“你不知道我在说谁”的意思。限定词的缺失还可以表示，身份并不重要。所以，不用 **la** 和使用 **la** 同样重要。

- **La rozo** apartenas al Teodoro. 这朵玫瑰是属于西奥多的。◇说话人猜想，听话人能够理解在谈论哪一朵玫瑰。
- **Al Teodoro** apartenas **rozo**. 玫瑰属于西奥多。◇现在谈论听话人不知道的玫瑰。
- **Domo** brulas! 房子着火了！◇单独的一座房子着火了，但是说话人不清楚，听话人是否知道说的是哪一座房子。
- **La domo** brulas! 那座房子着火了！◇说话人想告知，听话人猜想得到的（也许是他家）某座房子现在着火了。
- **Venis multaj gastoj** al via festo, ĉu ne? 许多来宾参加了你的庆典，是吗？◇来宾确实是某些个人，但是短语 **multaj gastoj** 在这里只是为了告知宾客的数量。他们的身份无关紧要。

先前提到的

通常情况下，某事物被人了解，是因为先前就已被人提到。这时，**la** 的意思是，人们再次提到先前已说过的某事物。不用 **la** 的意思是，人们在讲述中引入新的人或事物：

- **Mi havas grandan domon. La domo** havas du etaĝojn. 我有一座大房子，这座房子有两层。◇在第一次提到时，听话人尚不知说的是哪一座房子。因此，说话人不用 **la**。在第二次提到时，说话人加上 **la** 以表示，说的是刚刚提到的那座房子。如果这时不用 **la**，则听话人势必以为说的是别的房子，而不是刚刚提到的。
- **En tiu ĉi skatolo estas frukto. La frukto** estas ronda. 这只盒子里装的是水果，这个水果是圆形的。◇首先，**frukto**（没有 **la**）引入新的事物。听话人因而知道，盒子里有水果。然后，说话人可以通过 **la frukto** 继续谈论这同一个水果。
- **Mi havas tri infanojn. La infanoj** ofte ĝojigas min. 我有三个孩子，这三个孩子常常取悦于我。◇**La** 表示再次论及已经提到过的孩子。
- **Sur la strato iris tri viroj. Ili aspektis kiel friponoj. Subite la tri friponoj** malaperis en **bankon**. Ŝajnis, ke **la banko** estas prirabota. 街上走着三个男子，他们貌似歹徒。突然，这三个歹徒消失在一家银行里，看来这家银行被抢了。◇在第一次提到那三个男子以及他们貌似歹徒之后，人们就可以简单地称之为 **la (tri) friponoj**。短语 **la (tri) friponoj** 充当了那三个男子偶然的专有名词。在第一次提到银行之后，人们可以称之为 **la banko**。

没有必要精确地使用相同的词来有可能谈论带 **la** 的相同的事物：

- **Tre malproksime de ĉi tie loĝis reĝo, kiu havis dek unu filojn kaj unu filinon, Elizon. La dek unu fratoj** iradis en la lernejon kun stelo sur la brusto kaj sabro ĉe la flanko. 离此很远的地方住着一位国王，他有十一个儿子和一个女儿爱丽丝。这十一个兄弟去上学，胸前别着星星，腰上挎着军刀。◇尽管第一次是用 **filoj** 一词提到他们，但是之后可以称他们为 **la (dek unu) fratoj**。

间接提到的，可推测的

常常某事物之所以是已知的，是因为另一件先前提到过的事物确信了它的存在，或是因为听话人具有关于世界的必要知识：

- **Mi aĉetis aŭton, sed la motoro** ne funkcias. 我买了一辆新汽车，但是发动机启动不了。◇发动机本身先前并未直接提到，只提到了汽车，但是正常情况下，由于每辆汽车都会有发动机，因此听话人能够理解是说刚才提到的汽车的发动机。人们也可以说 **ĝia motoro**，这甚至会更清楚。
- **Mi manĝas per la buŝo kaj flaras per la nazo**. 我用嘴巴吃饭，用鼻子闻味。◇听话人知道说话人是人，人都有嘴巴和鼻子。因此，**la buŝo** 和 **la nazo** 等同于 **mia buŝo** 和 **mia nazo**。人们也许可以省去 **la**，但是，这时听上去似乎说话人对于听话人知道人有嘴巴和鼻子这一点稍微持有怀疑。

被完全修饰的

句子成分可以有修饰语或补足语，它们使人理解说的是谁：

- Jen kuŝas **la ĉapelo de la patro**. 喏，这是父亲的帽子。◇补足语 **de la patro** 表明了说的是谁的帽子。人们省略了仅有一顶父亲的帽子。如果不用 **la**，人们势必会猜想，它仅仅是父亲多顶帽子中的一项。同样有可能是，听话人知道多顶帽子中的一项属于父亲（而其他的则属于其他人），而且说话人现在指的正是这顶帽子。
- Por **la hodiaŭa tago** mi ricevis duoblan pagon. 今天一天，我收到一半付款。◇修饰语 **hodiaŭa** 完全说明说的是哪一天。
- Mi redonas al vi **la monon, kiun vi pruntis al mi**. 我把你借给我的钱还给你。◇从句 **kiun vi pruntis al mi** 完全说明了谈的是哪一笔钱。
- Mi vojaĝis al **la urbo Pekino**. 我去了北京旅行。◇**Pekino** 这一名称完全确认了该城市。

直接见到的

事物可以由听话人直接看到或以其他方式注意到而得以认识：

- **La domo** estas vere bela. 那座房子真的很美。◇当交谈人都看到了那座房子，人们可以这么说。
- **La floroj** odoras tre bone. 那些花芳香宜人。◇当听话人自己看到或闻到花香，进而很容易地理解说的是哪些花时，这样说是有可能的。

一般性了解的，独特的

事物能够被了解，是因为它完全是独特的，是因为仅存在一个这样的事物，或是因为它是如此地突出或特别以至于能够说到的只有它：

- **La ĉielo** estas blua. 天空是蓝色的。◇人人都知道天空的存在，所以可以简单地称之为 **la ĉielo**。
- **La prezidanto de Usono** diris, ke... 美国总统说…… ◇说话人假定听话人知道美国总统，而且只有一个。因此，有可能简单地称之为 **la prezidanto de Usono**。

7.1.2 种类

名词常常用来谈论种类，用来表述某事物是**什么样的**。可以有各种方式来做此：不用 **la**，使用 **la**，使用单数或复数。人们常常随意地或依据风格使用每一种方式。

当论及种类时，最常见的是不用限定词。人们将种类看作似乎是一个未知的个体，或者看作是一个其身份并不重要的个体：

- **Leono** estas **besto**. 狮子是野兽。◇人们想说，狮子是许多动物种类中的一种，而不是植物种类或其他事物。
- **Rozo** estas **floro** kaj **kolombo** estas **birdo**. 玫瑰是花，鸽子是鸟。◇说的是种类，而不是个体。
- **Karlo** estas **kuracisto**. 卡尔是医生。◇**kuracisto** 一词不是用来指明身份，而是说 **Karlo** 的职业。
- **Elizabeto** estas **patrino de tri infanoj**. 伊丽莎白是三个孩子的母亲。◇短语 **patrino de tri**

infanoj 不是用来表示伊丽莎白是谁，而是告知她是一个什么样的人。

- **Akvo** bolas je cent gradoj. 水在 100 度沸腾。◇人们不是在谈论某个水的汇集，而是一般性地谈论水物质。

有时，人们将种类看作是一个想象中的已知个体，于是使用 **la**。这在正式文体或哲学性文体中十分常见。在这样的场合中，清楚地论及整个种类：

- **La gitaro** estas tre populara instrumento. 吉他是非常流行的乐器。◇人们介绍乐器种类有如论及某个已知乐器。也可以说：**Gitaro** estas...
- **La kato** preferas varman klimaton. 猫更喜欢温暖的气候。◇人们将动物种类作为一种已知的动物个体来介绍。也可以说：**Kato** preferas...
- **La urso** troviĝas kaj en Eŭropo kaj en Ameriko. 熊（生活）在欧洲和美洲。◇这一说法对于单独一只熊不可能有效。因此不可能说：**Urso troviĝas kaj en Eŭropo kaj en Ameriko.**
- **La saĝulo** havas siajn okulojn en la kapo, kaj **la malsaĝulo** iras en mallumo. 智者的眼睛长在头脑里，而愚者则行走在黑暗中。◇*La saĝulo = ĉiuj saĝuloj. La malsaĝulo = ĉiuj malsaĝuloj.*

如果名词以表语出现，并且只论及种类的话，则一定不要用 **la**：**Karlo** estas advokato. 卡尔是律师。如果说 **Karlo** estas **la advokato**，这时其意思是“卡尔是你认识的某个律师”或“卡尔是我们正在谈论的那位律师”或类似的意思。

如果论及可数的事物，还可以用复数词来介绍种类。当论及种类时，单数与复数之间的区别往往是不重要的：

- **Leonoj** estas bestoj. = **Leono** estas besto. 狮子是兽类。
- **Rozoj** estas floroj kaj **kolomboj** estas birdoj. 玫瑰是花，鸽子是鸟。
- **La leonoj** estas bestoj. 狮子是兽类。
- **La rozoj** estas floroj kaj **la kolomboj** estas birdoj. 玫瑰是花，鸽子是鸟。

7.1.3 La 的禁用

• 不要在有**其他限定词**的句子成分中使用 **la**。其他限定词是物主代词，U 尾、A 尾或 ES 尾的表解词，小品词 *ambaŭ* 以及半限定词 *unu*：

- **Mia** dorso doloras. 我的背疼。◇不是：**La mia dorso doloras.**（但是却有可能说 *la mia/via...*，如果不出现后续的名词的话。）
- **Tiu** domo estas granda. 那座房子大。◇不是：**La tiu domo estas granda.**
- **Ĉiuj** gastoj jam venis. 所有的宾客都来了。◇不是：**Ĉiuj la gastoj jam venis.**
- Mi ŝatas **ĉiajn** legomojn. 我喜欢各种蔬菜。◇不是：**Mi ŝatas la ĉiajn legomojn.**
- **Kies** gasto mi estas, **ties** feston mi festas. [谚语] 是谁的客人，就为谁庆贺。◇不是：**La kies gasto... la ties festo...**

- Mi legis **ambaŭ** librojn. 这两本书我都读过。◇不是: *Mi legis **la ambaŭ** librojn.*

• 呼语之前不要用 la:

- **Kelnero**, alportu al mi glason da biero! 服务员, 请给我一杯啤酒! ◇不要说: ***La kelnero**, alportu...*

7.1.4 La 代替物主代词

如果上下文明确地表示所有者是谁的话, la 常常用来代替物主代词。当谈论身体部位或亲戚时, 这种情况尤其经常发生:

- Li levis **la kapon**. = Li levis sian kapon. 他抬起了头。
- Mi montris per **la fingro**, kien li iru. = ...per mia fingro... 我用手指表示他该往哪走。
- Ŝi lavis al si **la piedojn**. = Ŝi lavis siajn piedojn. 她洗了脚。
- Ĉu Karlo venis kun **la patro**? = ...kun sia patro? 卡尔跟他的父亲一起来的吗?
- Diru al **la patro**, ke mi estas diligenta. 请告诉我的父亲, 我很勤奋。◇La patro = mia patro (说话人的父亲)。然而, 人们常常使用 Patro 和 Patrino 等词 (词首大写), 有如不用 la 的专有名词。

7.1.5 La 代替 ĉiuj

当不存在误解的风险时, 可以用 la 代替 ĉiuj:

- **La gastoj** eksidis ĉe la tablo. ≈ Ĉiuj gastoj eksidis... 客人们在桌旁坐下。
- Ĉi-vespere **la Angloj** prezentos teatraĵon en la kongresejo. 今晚, 英国人将在会场上演出一场戏剧。◇La Angloj ≈ ĉiuj Angloj. 然而, 情景 (世界语大会) 限制了 ĉiuj Angloj 的意义。这里说的是参加大会的 (大致) 所有的英国人, 而不是世界上所有的英国人。

7.1.6 语言名称前的 la

La 用在 “形容词 + lingvo (常常省略)” 构成的语言名称之前。之所以使用 la, 是因为人们将语言看作是一个独特事物: la Angla (lingvo), la Ĉina (lingvo), la Nederlanda (lingvo) 等。但是, 少数具有专有名词名称的语言 (如 Esperanto, Sanskrito, Ido, Volapuko 等) 不用 la。

7.1.7 Plej 和 malplej 前的 la

句中有 plej 或 malplej 时, 通常论及某个独特事物, 要使用 la:

- La malfeliĉa infano forkuris kaj kaŝis sin en **la plej proksima arbaro**. 那个不幸的孩子逃了出来, 藏在最近的森林中。
- Li estas tre kredema: eĉ **la plej nekredeblajn aferojn**, kiujn rakontas al li **la plej nekredindaj homoj**, li tuj kredas. 他非常轻信别人: 甚至最不可信赖的人向他讲述最不可信的事情, 他都马上信了。

如果说到两个个体或两个群体之间的比较, 人们习惯上用 la (mal)pli 来代替 la (mal)plej:

• Unu vidvino havis du filinojn. **La pli maljuna** [filino] estis tiel simila al la patrino per sia karaktero kaj vizaĝo, ke ĉiu, kiu ŝin vidis, povis pensi, ke li vidas la patrinojn. 一个寡妇有两个女儿。小女儿在性格和长相上都和母亲相像，每一个见到她的人都会认为自己见到了那位母亲。

有时，plej 不表示某个独特事物，而表示性质或方式的最高程度。这时，不要用 la:

- Eĉ **vulpo plej ruza** fine estas kaptata. 就是最狡猾的狐狸最终也会被抓住。◇说的不是某只已知的狐狸，而是任何一只最狡猾的狐狸。
- Li estas **plej laca** en la mateno. 他感觉早晨最疲劳。◇说的不是各种人之间的比较，而是同一个人在不同时间内的各种疲劳的比较。
- Kiu venas **plej frue**, sidas **plej ĝue**. [谚语] 谁来得最早，谁坐得最好。◇plej 不在名词短语之前，而在副词短语之前。

7.1.8 La 用于专有名词

本身就是专有名词的词前不要用 la，因为这样的名称本身就已清楚地被限定了：

- Pasintjare mi vojaĝis al **Kanado**. 去年我去加拿大旅行了。◇不要说：*...al **la Kanado**.*
- Kie estas **Francisko**? 弗朗西斯科在哪里？◇不要说：*Kie estas **la Francisko**?*

用作专有名词的普通词之前通常要用 la，因为这样的词本身未被限定：

- Kaj tiam **la Nokto** diris: "Tenu vin dekstre kaj eniru en la malluman pinarbaron, mi vidis, ke tien foriris **la Morto** kun via malgranda infano." 当时夜神说：“呆在右边，然后进入黑暗的松树林。我看见死神带着你的小孩子跑到那里去了。”◇la nokto 和 la morto 在寓言中充当具有专有名称的人（用大写字母表示），但是 nokto 和 morto 是普通名词，因此需要用 la。

当一般的专有名词有形容词做修饰语，而且该形容词并非专有名词的一部分时，通常要用 la。当特别论及在具有同一名称的多个事物之间进行选择（真实的或貌似）时，人们会这么做：

- Duoble montriĝis la bildo de Venero, de **la surtera Venero**. 双倍地显示了维纳斯画像即地上的维纳斯画像。◇Venero 是女神的专有名词。首先，根据规范的专有名词的基本规则，Venero 不用 la。然后，有了修饰语 surtera，必须要用 la 来表示被限定性。似乎说的是两个不同的维纳斯，即天上的维纳斯和地上的维纳斯。
- Ĉiuj konas **Londonon**, la ĉefurbon de Britio, sed ne ĉiuj konas **la aliajn Londonojn** en Usono kaj Kanado. 每个人都知道英国首都伦敦，但是并不是所有人都知道在美国和加拿大的另外的伦敦。◇Londono 没有 la。但是，短语 aliaj Londonoj 有修饰语 aliaj，因此也要用 la。
- Multaj vizitis Londonon, la ĉefurbon de Britio, sed mi vizitis ankaŭ **aliajn Londonojn**. 许多人访问过英国首都伦敦，但是我也访问过另外的伦敦。◇这里的 Londono 也有修饰语，但是不要用 la，因为说的不是所有其他的伦敦，而且听话人也不可能准确地知道说的是哪几个伦敦。

La 以外的限定词可以出现在任何专有名词之前，但是很少需要用到这些短语：

- Ha, tie vi estas, **mia Elizabeto!** 哈，你在那里，我的伊丽莎白！
- Ĉu vi sentas teruron antaŭ **tiu Karolo?** 你在那个卡尔面前是否感觉恐惧？

7.2 半限定词 **unu**

有一些语言使用特别的不定冠词，常常是与数词 **unu** 相似的词。然而，在世界语中却完全不存在不定冠词。完全的不限定性简单地由不使用限定词来表示。但是，有时人们会将 **unu** 用作**半限定冠词**。这种 **unu** 不表示数量，而表示个体性。它表示，所说的事物**对于听话人是未知的**，而对于说话人则是**已知的**：

- **Unu vidvino** havis du filinojn. 有一个寡妇有两个女儿。◇一则童话的开始，还只有讲述人知道那个寡妇。
- **Unu vesperon** fariĝis granda uragano. 有一天晚上，发生了一场大飓风。

然而，半限定冠词 **unu** 永远不会是必用的。它是一个在需要时用来表达细微变化的词。

第 08 章 省音符

8.1 用省音符代替 O 词尾

名词词尾 O 可以省略，这时人们用**省音符**代替 O。然而，只有在 O 的后面不跟词尾 J 或 N 时，这种省略才有可能。在口语中，重音落在相同的元音上，就像 O 依然存在一样：

- *turmento* → *turment'* (*turmEnt'*)
- *historio* → *histori'* (*historI'*)
- *metroo* → *metro'* (*metrO'*).
- *ĉielo* → *ĉiel'* (*ĉiEl'*).

不可以用省音符来代替 A 词尾、E 词尾或动词词尾。同时要注意，不可能用省音符来代替词尾 ON, OJ 和 OJN。Har' 始终等同于 haro，从不等同于 haron, haroj 或 harojn。

以 O 结尾的表解词，其末尾的 O 元音不是真正的 O 词尾，因此，不能用省音符来代替它们。于是，就不可能用 *ki'*, *ti'*, *i'*, *ĉi'*, *neni'* 来代替 kio, tio, io, ĉio, nenio。

8.2 用省音符代替 la

定冠词 la 中的元音 a 可以省略并且用省音符代替 → l'。这一缩略形式最好用在以元音结尾的介词之后：de l', ĉe l', je l', tra l', pri l', pro l'：

- Liberigu nin Dio, de l' sovaĝaj Normandoj! 主啊，解救我们吧，从野蛮的诺曼底人手中！

8.3 主要用于诗歌中

省音符主要用于诗歌中以避免过多的元音。

Post longa migrado sur dorna la voj'	长路漂泊荆棘遍布
Minacis nin ondoj de l' maro;	海涛汹涌危险四伏
Sed venkis ni ilin kaj velas kun ĝoj'	劈波斩浪奋勇扬帆
Al verda haven' de l' homaro.	驶向人类绿色港湾
Post longa batalo, maldolĉa turment'	不懈战斗痛苦感伤
La stela standardo jam flirtas en vent'	绿色旗帜风中飘扬

摘自 Antoni GRABOWSKI 的《La Tagiĝo》

在普通用语中，省音符很少使用。在口语中，省音符替代法几乎完全不会发生。

8.4 Dank' al

传统上，省音符也用于短语 dank' al（由于；多亏）。Dank' al 出现在任何用语中，同样也用于口语：

- Jes, **dank' al** Dio, ĉio estas en bona ordo. 是的，多亏了上帝，一切井然有序。
- **Dank' al** lia instruado mi sukcesis en la ekzameno. 幸亏有了他的指导，我通过了考试。

8.5 Un’

当人们在计算节拍、律动等时，人们使用数词 **unu** 的省音符缩略形式：

- **Un’!** du! **un’!** du! — La soldatoj marŝis. = Unu! du!... 一！二！一！二！——士兵们在行进。
- "**Un’**, du, tri, kvar", li kalkulis laŭte. = Unu, du... “一，二，三，四，”他大声地数数。

Un’只能独立使用，如同感叹词，像在上述例句中一样。它不可以出现在普通句子中。例如，不可能说：*Mi havas nur un’ amikon.* 只可能说：Mi havas nur unu amikon. 我只有一个朋友。

第 09 章 代词

代词是可以代替整个名词短语的小品词。

9.1 人称代词

mi	我 ◇说话人
ni	我们 ◇说话人及其他人
vi	你；你们 ◇听话人
li	他 ◇被说到的男性或不知其性别的人
ŝi	她 ◇被说到的女性
ĝi	它 ◇被说到的事物、动物或小孩子
ili	他们；她们；它们 ◇被说到的人、事物或动物（复数）
oni	有人；人们 ◇不明确的人
si	他（们）自己；她（们）自己；它（们）自己 ◇与主语相同的人，如其不是 mi , ni 或 vi

人称代词可以接宾格词尾 N:

- **Mi amas vin.** 我爱你。
- **Ilin** konas Karlo. 卡尔认识他们。
- **Ĉu vi ĝin** vidas? 你看见它了吗？
- **Elizabeto lavas sin** en la lago. 伊丽莎白在湖里洗澡。

9.2 物主代词

人称代词后接词尾 A，便构成了物主代词：

mia	我的
nia	我们的
via	你的；你们的
lia	他的
ŝia	她的
ĝia	它的
ilia	他们的；她们的；它们的
onia	人们的
sia	他（们）自己的；她（们）自己的；它（们）自己的

物主代词可以接词尾 J 和 N，和其他形容词一样（J 始终位于 N 之前）：**mia ĉambro — miaj ĉambroj — mian ĉambrojn — miajn ĉambrojn.**

当物主代词出现在名词之前时，它是限定词，不加 **la**。物主代词提供所有者的信息，而这是表示被限定性的足够的信息。如果用 **de** 短语替换物主代词，通常必须加 **la**：**ilia ĉambro = la ĉambro de ili, mia edzo = la edzo de mi.**

当物主代词单独出现而无后续名词时，它不是限定词并且不表示限定的意义。为了表示被限定性，这时人们通常加 **la**：

- Tiu ĉi libro estas **mia**. 这本书是我的。◇它是我藏书中的一本——非限定意义。
- Tiu ĉi libro estas **la mia**. 这本书是我的。◇它是那本已知属于我的书——限定意义。
- Mia aŭto estas difektita. Ni provu **la vian**. 我的汽车坏了。我们试用一下你的（车）吧。
◇La vian = vian aŭton.

但是，如果上下文非常清楚，在独立的物主代词前，有时可以省略这样的 **la**：

- Li pli ŝatas mian domon ol (**la**) **sian**. = ...ol **sian** domon. 他喜欢我的房子胜过喜欢自己的（房子）。

9.3 其他代词

其他的小品词也是代词（但不是人称代词），例如：O 尾、U 尾和 ES 尾的表解词和 **ambaŭ**。

9.4 第一人称

9.4.1 Mi

Mi 是单数的并且完全不表示性别。Mi 和 mia 用于说话人谈论自己，在语法中常被称为“第一人称”：

- **Mi** venas de la avo, kaj **mi** iras nun al la onklo. 我从爷爷那里来，现在到叔叔那里去。
- **Mi** foriras, sed atendu **min**, ĉar **mi** baldaŭ revenos. 我去了，但是请等我，因为我很快就回来。
- Por **miaj** kvar infanoj **mi** aĉetis dek du pomojn. 我给我的四个孩子买了十二只苹果。
- Kiam **mi** finos **mian** laboron, mi serĉos **mian** horloĝon. 当我完成我的工作时，我再看表。
- **Mi** prenos **miajn** glitilojn kaj iros gliti. 我将拿上冰橇去滑冰。

9.4.2 Ni

Ni 是复数的并且完全不表示性别。Ni 和 nia 用于说话人谈论自己及其他人。Ni 的意思可以是“我和一个其他人”、“我和多个其他人”、“我和所有的其他人”或“我和你（们）”。代词 ni 有时含听话人，有时不含。含哪些人只有通过上下文才能表示：

- **Ni** vidas per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj. 我们用眼睛看，用耳朵听。◇Ni = 我和所有其他人。
- **Ni** disiĝis kaj iris en diversajn flankojn: mi iris dekstren, kaj li iris maldekstren. 我们分散去了不同的方向：我向右边去，他向左边去。◇Ni = 我和他。
- Kiam vi ekparolis, **ni** atendis aŭdi ion novan, sed baldaŭ **ni** vidis, ke **ni** trompiĝis. 在你开口说话时，我们等着听新的内容，但是不久我们看到，我们受骗了。◇Ni = 我和其他人，但不是听话人。
- La nokto estis tiel malluma, ke **ni** nenion povis vidi eĉ antaŭ **nia** nazo. 黑夜漆黑一片，我们什么也看不见，甚至我们鼻子前的东西。

- La junulo aliĝis al **nia** militistaro kaj kuraĝe batalis kune kun **ni** kontraŭ **niaj** malamikoj. 那个青年加入到我们的部队并且和我们一起勇敢地跟我们的敌人战斗。

9.5 第二人称

9.5.1 Vi

Vi 和 via 被说话人用来谈论说话对象（听话人）。Vi 和 via 也可以包括属于听话人同组的其他人。在语法中，这被称为“第二人称”。Vi 同样用于一人或多人，因此，vi 有时为单数，有时为复数。Vi 完全不表示性别，对于等级或地位等也完全是中立的：

- Sinjoro, **vi** estas neĝentila. 先生，你无礼了。
- Sinjoroj, **vi** estas neĝentilaj. 先生们，你们无礼了。
- **Vi** estas infanoj. 你们是孩子。
- Ĉu **vi** amas **vian** patron? 你爱你的母亲吗？
- **Via** parolo estas tute nekomprenebla kaj **vij** leteroj estas ĉiam skribitaj tute nelegeble. 你的讲话完全不可理解，你的信件总是完全读不下去。

当 vi 为主句中 U 动词的主语时，习惯上将其省略。

在一些语言中，有时用 vi 代词来泛指人，而在世界语中必须用 oni。

9.5.2 Ci

Ci 为单数的表示说话对象的代词，完全不表示性别。Ci 和 cia 只是理论上存在，在实际中几乎从来就不用。有可能将 ci 设想为纯粹单数的 vi，或是表示熟悉而亲密的（单数）vi，或是甚至表示斥责的（单数）vi。但是实际上，完全说不出它表示何种细微差别，因为它几乎是不用的。有些人设想，在世界语中人们先是使用 ci，而后来这种使用消失了，但是事实上 ci 从未真正在实际中被使用过。它仅仅是有时出现在试验性的词语等中。在规范的世界语中，人们始终只用 vi 作为表示说话对象的代词。

9.6 第三人称

凡不是 mi, ni 或 vi（或 ci）的所有事物均称为“第三人称”。代词 li, ŝi, ĝi 和 ili 以及 lia, ŝia, ĝia, ilia 等，都用来谈论既非说话人、也非听话人的某个已知事物。Oni 和 onia 用于谈论非限定的人。Si 和 sia 在某些场合下代替其他第三人称代词。

9.6.1 Li 和 ŝi

Li 和 ŝi 是单数。Li 和 lia 用于谈论一位男性，ŝi 和 ŝia 用于谈论一位女性：

- **Li** estas knabo, kaj **ŝi** estas knabino. 他是男孩，她是女孩。
- **Li** estas mia onklo. 他是我的叔叔。
- **Ŝi** estas mia onklino. 她是我的婶婶。
- En la salono estis neniuj krom **li** kaj **lia** fianĉino. 客厅里没有别人，只有他和他的未婚妻。

- Mi renkontis vian patrinon kaj **ŝian** kolegon. 我遇到了你的母亲和她的一位同事。

当谈论一位不知其性别的人或是一般性地谈论任何性别的一个时，通常使用 **li**。**Li** 因而具有两个意思：男性的人或人：

- Ĉiu, kiu ŝin vidis, povis pensi, ke **li** vidas la patrinon. 每一个看到她的人都可能以为见到了自己的母亲。◇**Li** 在这里对应于 **ĉiu**，因而对应于每一个人。
- Se vi iros al kuracisto, **li** povos helpi vin. 如果你去看医生，他会帮助你。◇说的是每一位医生，而并不取决于其性别。

Li 的这种用法有时被认为性别歧视，但其实仅仅是语法问题。之所以使用 **li** 不是因为忽视女性，而是因为 **li** 有两种意思：男性及中性。有时，这确实会造成含混之处。这时，要毫不犹豫地通过例如 **ŝi aŭ li, tiu, tiu persono** 等词语来更清楚地表达。

【说明】然而，有些人毫不犹豫地提议新的代词来代替 **li** 的中性用法。大约每一个未用到的辅音+**i** 都已提出过，但都没有太多的实际结果。但是现在，有时有人会遇到***ŝli***和***ri***, 而其他人则坚持用***gi*** 或***ji***或还有别的。

9.6.2 Ĝi

Ĝi 是单数的。**Ĝi** 和 **ĝia** 用于谈论无性事物：

- La tranĉilo tranĉas bone, ĉar **ĝi** estas akra. 这把刀子切起来很快，因为它很锋利。
- Trovinte pomon, mi **ĝin** manĝis. 找到苹果后，我就把它吃了。
- Mi disŝiris la leteron kaj disĵetis **ĝiajn** pecetojn en ĉiujn angulojn de la ĉambro. 我把信撕碎了，把它的碎片扔进了房间的四角。

Ĝi 也用于小孩子，他们很小，性别并不重要。但是，也可以使用 **li**，正如人们对于不了解其性别的人所做的一样：

- La infano ploras, ĉar **ĝi** volas manĝi. 孩子在哭，因为它〔他〕想吃东西。
- Mi montris al la infano, kie kuŝas **ĝia** pupo. 我指给那孩子看它〔他〕的洋娃娃在哪里。

但是，如果要特别指出小孩子的性别，或是谈论大一点的孩子，当然要使用 **li** 或 **ŝi**。

Ĝi 也用于谈论动物，甚至在已知其性别时：

- "Pip, pip!" diris subite malgranda muso, kiu elkuris, kaj post **ĝi** venis ankoraŭ unu. “吱吱！”一只跑出来的小老鼠突然说，在它之后又出来一只。
- Mi frapos vian ĉevalon sur la kapon tiel, ke **ĝi** falos senviva. 我将敲击你的马头，它会倒下死去。

在特别场合下，当会招致误解时，可以使用 **li** 或 **ŝi** 来谈论动物。

Ĝi 也可以指代单数的表示团组的词，如：familio, popolo, armeo 等：

- Hodiaŭ la problemoj interesas la publikon, morgaŭ **ĝi** povas esti indiferenta pri ĝi. 今天公

众对这个问题感兴趣，而明天他们可能对它漠不关心。◇第一个 **ĝi** 指代 publikon (多人)，第二个 **ĝi** 才是 la problemo。

Ĝi 通常指代事物、动物及其他明确限定的事物。**Tio** 用于表示抽象的关系，指代整句或表示非限定的事物 (= tiu afero)：

• **Ŝi forvojaĝis.** — **Jes, mi tion scias.** = **Jes, mi scias, ke ŝi forvojaĝis.** 她去旅行了。——是的，我知道这件事。

9.6.3 Ili

Ili 是复数的。**Ili** 和 **ilia** 用于谈论已知的复数事物和人（他们既不含说话人，也不含听话人）。**Ili** 不表示性别：

- **Kie estas la knaboj?** — **Ili estas en la ĝardeno.** 男孩们在哪里？——他们在花园里。
- **Kie estas la knabinoj?** — **Ili ankaŭ estas en la ĝardeno.** 女孩们在哪里？——她们也在花园里。
- **Kie estas la tranĉiloj?** — **Ili kuŝas sur la tablo.** 那些刀子在哪里？——它们（放）在桌上。
- **Donu al la birdoj akvon, ĉar ili volas trinki.** 给那些鸟一些水，因为它们想要喝水。
- **Sinjoro Petro kaj lia edzino tre amas miajn infanojn; mi ankaŭ tre amas iliajn infanojn.** 彼得先生和妻子很爱我们的孩子，我也很爱他们的孩子。

在一些语言中，**ili** 代词有时用来表示非限定的人。在世界语中，必须使用 **oni**。

9.6.4 Oni

Oni 和 **onia** 是不定代词，用于谈论任何的人、谈论许多或若干个非限定的人时，用于无所谓论及何人时，等等。**Oni** 通常为单数，但是也可以为复数。**Oni** 完全不表示性别：

- **En malbona vetero oni povas facile malvarmumi.** 在不好的天气，（人们）可能容易感冒。
- **Kiam oni estas riĉa (aŭ riĉaj), oni havas multajn amikojn.** （人们）有钱时，（人们）就会有許多朋友。
- **Oni diras, ke la vero ĉiam venkas.** 有人说，真理永远取胜。
- **Kun bruo oni malfermis la pordegon, kaj la kaleŝo enveturis en la korton.** 人们吵闹着打开了大门，马车开进了院子。
- **Oni tiel malhelpis al mi, ke mi malbonigis mian tutan laboron.** 人们妨碍我，以至于我弄糟了我的全部活儿。
- **La malpura aero malsanigas onin.** 浑浊的空气使人生病。
- **Kiam oni venas al tiu urbo, oni devas atenti pri la krimuloj. Ili kapablas ŝteli eĉ oniajn vestaĵojn.** 来到这座城市，（人们）必须提防罪犯。他们甚至于会偷（人们的）衣服。

- Ne kritiku **onin**, ĉar **oni** povas ankaŭ vin kritiki. 不要批评人们，因为人们也会批评你。

在实际中，onin 和 onia 的形式极少可能用到。由于它们极少使用，一些人感觉它们怪异，并且避免使用它们。

9.7 Si

Si 和 sia 是特殊的第三人称代词，在某些情况下必须用它来替代一般的第三人称代词。Si 有时为单数，有时为复数，取决于它所指代的事物。Si 本身不表示性别。

经常会有这样的情况，用作主语的事物还会以另一种作用出现在同一句中。如果主语是 mi, ni 或 vi（或 ci），只要重复同一个代词即可：

- Mi lavas **min**. 我洗澡。◇两个 mi 是同一人。
- Mi vidas **mian** fraton. 我看到我的兄弟。◇Mi 和 mia 表示同一人。
- Ni lavas **nin**. 我们洗澡。◇两个 ni 是同一些人。
- Ni vidas **niajn** fratojn. 我们看到我们的兄弟。◇Ni 和 nia 表示同一些人。
- Vi lavas **vin**. 你（们）洗澡。◇两个 vi 是同一（些）人。
- Vi vidas **viajn** fratojn. 你（们）看到你（们）的兄弟。◇Vi 和 via 表示同一（些）人。

但是，如果主语是第三人称（既非说话人，也非听话人），则必须使用 si 表示其他作用。如果，例如 li 既做主语又做其他作用，则一定说的是两个不同的人。同样的情况也适用于 ŝi, ĝi 和 ili:

- Ŝi lavas ŝin. 她给她洗澡。◇一个女子给另一个女子洗澡。
- Ŝi lavas **sin**. 她洗澡。◇一个女子洗自己的身体。Ŝi 和 sin 表示同一人。
- Ŝi vidas ŝian patrino. 她看到她的母亲。◇一个女子看到另一个女子的母亲。
- Ŝi vidas **sian** patrino. 她看到母亲。◇一个女子看到自己的母亲。
- La virino serĉas **sian** filon. 那个妇女寻找儿子。◇那个妇女寻找自己的儿子。
- Li lavas lin. 他给他洗澡。◇一个男子给另一个男子洗澡。
- Li lavas **sin**. 他洗澡。◇一个男子洗自己的身体。Li 和 sin 表示同一人。
- Ĝi lavas ĝin. 它给它洗澡。◇一个动物在洗另一个动物（或物品）。
- Ĝi lavas **sin**. 它洗澡。◇一个动物洗自己的身体。Ĝi 和 sin 表示同一个动物。
- La hundo ludas per **sia** pilko. 那只狗玩球。◇那只狗玩自己的球。
- Ili lavas ilin. 他们给他们洗澡。◇一组人或动物给另一组洗澡。
- Ili lavas **sin**. 他们洗澡。◇一组人洗自己的身体。Ili 和 sin 表示同一组人。
- La naĝintoj ne trovas **siajn** vestaĵojn. 那些游过泳的人没有找到衣服。◇他们没有找到自己的衣服。

- Oni ne forgesas facile **sian** unuan amon. 人们不会轻易地忘记自己的初恋。

9.7.1 Si 不可作主语

Si 本身永远不可作主语，也不可作主语的一部分，因为这时 si 就会指代其本身了。同样，sia 也不可以成为主语的一部分。以下句子是不可能的：*Si manĝas.* *Mi kaj si dancas.* *Petro kaj si fiŝas.* *Mia kaj sia fratoj estas samklasanoj.* *Sia edzino estis kisata de li.* 不要说：*Karlo kaj **sia** frato promenas en la parko.* 如果说这样的句子，则很有可能认为，sia 指代 Karlo，而主语却不是 Karlo，而是 *Karlo kaj sia frato*。要说：Karlo kaj **lia** frato promenas en la parko. 卡尔和他的兄弟在公园里散步。然而，如果句子做如下改动就可以用 si 了：Karlo **kun sia frato** promenas en la parko. 现在，主语是 Karlo，sia 正好指代 Karlo。句子成分 kun sia frato 不是主语的一部分，而是 kun 状语。

9.7.2 Si 用于被动句

Si 和 sia 指代**语法**主语。这在被动句中也同样有效，尽管在这样的句子中语法主语并非施动者：

- Ŝi estas amata de **siaj** instruistinoj. 她被自己的老师所爱。
- Karlo estis akompanata de Petro al **sia** domo. = ...al la domo de Karlo. 卡尔由彼得陪同回家。
- Karlo estis akompanata de Petro al **lia** domo. = ...al la domo de Petro. 卡尔由彼得陪同去了彼得家。
- Li sendas leteron al **sia** kuzo. → Letero estas sendata de li al lia kuzo. 他给自己的堂兄寄信。→信是由他寄给自己的堂兄的。◇在被动句中，不能说 sia kuzo，因为那时说的会是“信的堂兄”。

9.7.3 从句

从句的谓语有其自己的主语。如果在从句中使用 si(a)，它始终指代从句的主语，而从来不是主句的主语：

- Elizabeto rigardis la viron, kiu kombis al **si** la harojn. 伊丽莎白注视着那个梳理头发的男子。◇男子梳理自己的头发，而不是伊丽莎白的。Si 指代 kombis 的主语，即 kiu，而 kiu 指代那个男子。
- Karlo kaj Petro diris, ke la infanoj jam vestis **sin**. 卡尔和彼得说，孩子们已经穿好衣服了。◇孩子们穿上自己的衣服，而非卡尔和彼得的。
- Li vidis, ke la hundo ludas kun **sia** pilko. 他看到，狗正在玩球。◇球是属于狗（从句的主语）的。
- Abimeleĥ, la reĝo de la Filiŝtoj, rigardis tra la fenestro, kaj vidis, ke Isaak amuziĝas kun **sia** edzino Rebeka. [圣经] 非利士人的王亚比米勒从窗户里往外观看，见以撒和他的妻子利百加戏玩。◇利百加（amuziĝas 的主语）是以撒之妻，不是亚比米勒（vidis 的主语）之妻。如果是亚比米勒之妻，就要说 lia edzino。
- Mia avo diris, ke li tre amis **sian** patrinon. 我的祖父说，他非常爱他的母亲。◇Sian 指代

amis 的主语，li 与 mia avo 可以为同一人，但也可以是另一个男子。

Si 本身不可以作主语。同样，如果旨在让 si 指代主句的主语，那么 si 不可能用作从句的主语，也不可能作从句主语的一部分。不可能说：*Karlo diris, ke **si** venos morgaŭ.* 也不可能说：*Karlo diris, ke **sia** frato venos morgaŭ.* 从句中的 si 始终指代从句本身的主语。人们应该说：Karlo diris, ke **li** venos... / ke **lia** frato venos... 也不可能说：*Ŝi sentis, ke pluvas sur **sin**.* 应该说：Ŝi sentis, ke pluvas sur **ŝin**.

带 A 词尾的分词类似于从句：

- Li ekvidis la anĝelon de la Eternulo, starantan sur la vojo kun elingigita glavo en **sia** mano. 他看到了上帝的天使站在路上，出鞘的剑握在手中。◇天使手拿宝剑站着。
- Karlo promenis kun virino vestita per **sia** plej bela vesto. 卡尔和一位身穿最美衣服的女子一起散步。◇她身穿最美的衣服。

由 kiel 或 ol 引导的比较短语也类似于从句。这种比较短语中的 si 要指代被省略的动词的主语：

- Ŝi amas lin kiel **sin** mem. 她爱他就像爱自己。◇她爱他，就像她爱自己一样。
- Ŝi estas tiel saĝa kiel ŝia fratino. 她像她的姐姐一样睿智。◇她的姐姐也睿智。
- Li punis ilin same kiel **siajn** fratojn. 他像惩罚自己的兄弟一样惩罚了他们。◇他也惩罚了自己的兄弟。
- Ŝi amas lin pli ol **sin** mem. 她比爱自己更爱他。◇她爱他胜过爱自己。
- Li estas pli aĝa ol lia frato. 他比他的兄弟年纪大。◇他的兄弟上了年纪，但是较小。

复杂的名词后置修饰语或补足语可以看作是省略了动词的从句。这时，si 可以指代被省略的动词的主语。这一主语始终与前面的名词一致。然而，这些句子的用法并不统一：

- Ili vizitis muzeon faman pro **siaj** belaj pentraĵoj. = ...muzeon, kiu estas fama pro **siaj** belaj pentraĵoj. 他们参观了以其美术著称的博物馆。◇画是属于博物馆的。
- Picasso vizitis muzeon faman pro liaj pentraĵoj. = ...muzeon, kiu estas fama pro **liaj** pentraĵoj. 毕加索参观了因其画而闻名的博物馆。◇画是毕加索的。
- Ŝi vidis soldaton kun **sia** pafilo en la mano. = ...soldaton, kiu staris kun **sia** pafilo en la mano. 她看到一位持枪的士兵。

9.7.4 不定式

如果 si 与不定式动词连用，si 指代**该不定式意义上的主语**。这个意义上的主语常常与谓语的主语一样，但也不总是如此：

- Ĉiu homo devas zorgi pri **si** mem. 每一个人都要保重自己。◇Si 指代 zorgi 的主语，ĝi 与 devas 的主语一致。
- La sinjoro ordonis al la servisto vesti **sin**. 主人命令仆人穿上衣服。◇vesti 的意义主语是

la servisto. Sin 指代 la servisto。

- La sinjoro ordonis al la servisto vesti lin. 主人命令仆人给他穿衣服。◇仆人不是给自己，而是给另一人穿衣服，很可能就是主人。

如果不定式的意义主语不在句中，并且如果它完全不重要，那么通常是让 si 指代谓语的主语：

- La reĝo sendis voki **sian** kuraciston. 国王派人去叫医生。◇voki 的意义主语不在句中，而且并不重要。因此，sia 可指代国王。Sendis voki 可视为只有一个主语（la reĝo）的单一动词。
- La reĝo sendis la serviston voki lian kuraciston. 国王派仆人去叫医生。◇本句中确有 voki 的主语（la servisto）。如果说 sian kuraciston，则仆人势必要叫来自己的而不是国王的医生。

9.7.5 动作名词

如果名词明确地表示行为，并且有意义主语，则 si 通常要指代该主语。然而，规则却是非固定的：

- Petro paciencas aŭskultis la plendadon de Karlo pri ĉiuj **siaj** problemoj. 彼得耐心地倾听卡尔对自己所有问题的抱怨。◇卡尔抱怨自己所有的问题，是卡尔（plendado 的意义主语）的而不是彼得（aŭskultis 的主语）的问题。

当 sia 位于动作名词前作为其限定词时，它始终指代谓语的主语：

- Karlo rakontis al Eva pri **sia** vojaĝo al Azio. 卡尔对伊娃讲述自己的亚洲之行。◇卡尔去亚洲旅行。
- Karlo demandis al Eva pri ŝia vojaĝo al Eŭropo. 卡尔询问伊娃有关她的欧洲之行。◇伊娃去欧洲旅行。

9.7.6 Si(a)用于固定短语

在一些固定短语中，si(a)并不遵循一般规则。以下是一些例子：

- **siatempe** = 当时；及时；在适当的时候 ◇当 siatempe 具有这个特殊意思之后，人们就总是说 siatempe 而不管主语是什么：Mi volis **siatempe** proponi regulon. 我想在合适的时候提出规则。Tiam mi donos al via lando pluvon **siatempe**. 到那时，我将会及时给你们地区降雨。
- **名词 + en si** = （其）本身 ◇当谈及这个特殊用法时，人们使用 si，甚至有关事物并非主语也如此：Se oni rigardas **la aferon en si**, oni vidas... = Se oni rigardas la aferon tia, kia ĝi estas... 如果关注这件事本身，（人们）就会看到……

第 10 章 功能标志

为了表示句子成分的功能，可以使用功能标志：

- **主格** 一些句子功能，特别是主语，可以通过不用功能标志来辨认。功能标志的缺失，称为**主格**。
- **宾格** 宾语的句子功能，还有其他一些功能，可以通过词尾 **N** 来辨认。这个词尾称为**宾格词尾**或简称**宾格**。
- **介词** 众多的各种句子功能可以通过各种小品词来辨认，这些词称为**介词**。

10.1 主格

以下句子功能使用主格（不用介词，不用宾格词尾）：

- 主语
- 呼语
- 称谓语
- 表语

10.1.1 主语

主语为谓语动作的施行者。主语始终为主格：

- **La patro** donis al mi dolĉan pomon. 父亲给了我一只甜苹果。
- **Ili** promenadis. 他们散步。
- **La soldato** pafis. 那个士兵开了枪。
- Subite **granda hundo** alsaltis el inter la arbetoj. 突然，一条大狗从灌木丛中猛扑过来。
- Ĉu **vi** aŭdis jam tiun historion? 你已经听说那段故事了吗？
- **La folioj** faladis de la arboj. 树叶从树上不断地落下。
- **Tio** surprizis min. 那件事让我很吃惊。
- Estis iam **malgranda knabino**. 从前，有一个小女孩。
- **Ŝi** estas tre maljuna. 她年纪很大。

10.1.2 呼语

句子功能呼语表示话是说给谁听的。典型的呼语是听话人的名字，说出来专为引起听话人的注意。呼语通常是用逗号与句子的其余部分隔开。呼语始终要用主格：

- **Elizabeto**, ĉu vi scias, kie la hundo estas? 伊丽莎白，你知道狗在哪里吗？
- Mi konstatis, **kara Petro**, ke vi ne estis en la lernejo hodiaŭ. 我断定，亲爱的彼得，今天你不在学校。

- Mi deziras al vi bonan tagon, **sinjoro!** (我祝你) 下午好, 先生! ◇人们用 **sinjoro** 一词来称呼听话人。
- **Estimata prezidanto**, mi ŝatus fari jenan proponon. 尊敬的主席, 我想提出以下建议。

10.1.3 称谓语

名词短语可以有修饰语, 表示事物的身份, 通常用其专有名称。这种**称谓语**始终位于其中心词之后, 而且要用主格:

- Tio estis en la monato **Majo**. 那件事发生在五月。◇月份名称为 **Majo**。Majo 是 monato 一词的称谓修饰语。
- Ni vizitis la urbon **Seulo**. 我们访问了汉城。
- La ĉefurbo de Britio estas Londono, sed ankaŭ en Kanado kaj Usono oni havas urbojn **Londono**. 英国的首都是伦敦, 但是在加拿大和美国也有两座伦敦城。
- Sinjoro **Petro** kaj lia edzino tre amas miajn infanojn. 彼得先生及其妻子非常喜欢我们的孩子。

在称谓语之前常常可以插入 kiu nomiĝas: monato, kiu nomiĝas Majo; urbon, kiu nomiĝas Seulo; urbojn, kiuj nomiĝas Londono.

不要在称谓语之前使用介词 de: *la urbo de Nov-Jorko*, *la ŝtato de Keralo*, *la popola respubliko de Ĉinio*. 正确的仅是: la urbo Nov-Jorko 纽约市, la ŝtato Keralo 喀拉拉邦, la popola respubliko Ĉinio 中华人民共和国。

10.1.4 表语

表语是借助**谓语**来**修饰**主语或宾语的句子成分。表语通常为**主格**。

- Ŝi estis **terure malbela**. 她长得其丑无比。◇Terure malbela 是 ŝi 的修饰语。这一修饰是借助动词 estis 进行的。
- La juna vidvino fariĝis denove **fianĉino**. 年轻的寡妇重新成为未婚妻。
- La ĝojo kaj surprizo faris lin **muta!** 喜悦与惊奇使他张口结舌!
- Ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj ceterajn similajn objektojn ni nomas **tolaĵo**. 我们称衬衫、衣领、袖口及其他类似物品为布制品。

10.1.4.1 主语的表语

动词 esti 是将修饰语连接到主语的主要动词。其他的修饰性动词有 (far)iĝi, ŝajni, montriĝi 和 nomiĝi。

主语**的**表语最常见的是形容词或形容词性小品词:

- La patro estas **sana**. 父亲很健康。◇Sana 是 la patro 的修饰语。
- La dentoj de leono estas **akraj**. 狮子的牙齿是锐利的。

- Ili fariĝis **trankvilaj**. 他们镇静下来了。
- Ŝi aspektis **kolera**. 她看上去很生气。◇然而，句中有 **aspekti** 时，人们常用副词方式状语而非形容词表语：En la novaj vestoj ŝi aspektis tiel **elegante kaj bele**. 她身穿新衣服，显得美丽而优雅。

主语的表语也可以是主格的名词性句子成分：

- Leono estas **besto**. 狮子是野兽。◇Besto 是 leono 的（种类）修饰语。
- Januaro estas **la unua monato de la jaro**. Januaro (一月)是一年的第一个月。
- Mi scias, **kio** mi estas. 我知道我是什么。
- Mia frato fariĝos **doktoro**. 我的兄弟将成为博士。

主语的表语也可以是带介词的名词性句子成分。这种修饰语表示性质。这种修饰语常常可以转换为形容词：

- Li estas hodiaŭ **en kolera humoro**. = Li estas hodiaŭ **kolerhumora**. 今天他生气了。
- Ili estas **de la sama speco**. 他们是物以类聚。

如果被修饰的主语是不定式或从句，则使用副词而非形容词作为表语：

- Resti kun leono estas **danĝere**. 与狮共枕非常危险。
- Estas pli **bone**, ke ni tie ĉi manĝu kaj iru en la urbon vespere. 我们最好在这里吃饭，晚上进城。

当主语缺失时，也使用副词而非形容词。这时，表语修饰整个情景：

- Estis al mi tiel **terure**! 对我来说真是可怕！◇Estis **terure** 是对情景的总体修饰。
- Ĉu hodiaŭ estas **varme** aŭ **malvarme**? 今天天气暖和还是寒冷？

如果主语是被省略了的名词或代词，则自然要用形容词形式：

- La mastro traktis min tre bone, kaj estis tre **afabla**. = ...kaj li estis tre **afabla**. 主人对我很好，很和气。
- Estu **kuraĝa**! = Vi estu **kuraĝa**! （你）要勇敢！

10.1.4.2 宾语的表语

有些动词可以给其宾语提供修饰。尽管这样的表语修饰宾语，但是它们却没有词尾 N：

- Vi farbas la domon **ruĝan**. (= Vi farbas la ruĝan domon.) 你给红房子上漆。◇Ruĝan 在这里是 la domon 的**修饰语**。(= Vi farbas tiun domon, kiu jam estas ruĝa.) 人们并不是说，房子现在是什么颜色。
- Vi farbas la domon **ruĝa**. = Vi farbas la domon tiel, ke ĝi fariĝas ruĝa. 你将房子漆成红

色。◇Ruĝa 是 la domon 的**表语**，即宾语的表语。红色的出现是由于动作 farbi 使然。人们并不是说，房子先前是什么颜色。（也可以说：Vi farbas **ruĝa** la domon. 但是不可能说：***Vi farbas la ruĝa domon.***）

宾语的表语也可以是形容词或形容词性小品词：

- Ĉu vi farbos vian ruĝan domon **verda**? 你会把你的红房子漆成绿色吗？
- Ne, ni preferas ĝin **flava**. = Ne, ni preferas, ke ĝi estu flava. 不会，我们宁可将其漆成黄色。
- Ŝi trovis la Francajn vinojn tre **bonaj**. = Ŝi trovis, ke ili estas tre bonaj. 她发现法国酒很好喝。
- Neniam mi vidis lin **tia**. = Neniam mi vidis, ke li estas tia. 我从未见过他那样。

有时，宾语的形容词修饰语在意义上对应于 kiam 从句，并且表示不取决于谓语动作的状态。这时，就可以使用宾格：

- Ni lin trovis **malvivan**. = Ni lin trovis, kiam li estis malviva. 我们找到了他，可是他死了。
◇Malvivan 的 N 可以有助于意思的明确，但是也可以将其省略。如果没有 N 词尾，句意还可以是：Ni lin trovis, kaj trovis, ke li estas malviva. 我们找到了他，发现他死了。
- Mi ŝatas la matenmanĝajn ovojn **malmolaj(n)**. = Mi ŝatas la matenmanĝajn ovojn, kiam ili estas malmolaj. Mi ŝatas, ke la matenmanĝaj ovoj estu malmolaj. 我喜欢早餐鸡蛋煮老一点。
◇有些人在这样的句子中用 N，另一些人更喜欢用没有 N 的形容词。在实践中没有意义上的区别。

宾语的表语可以是主格的名词性句子成分：

- Mi elektis lin **prezidanto**. = Mi elektis lin, ke li estu prezidanto. 我选他当主席。
- Vin mi volas **fari** mia edzo! = Mi volas fari tiel, ke vi estos mia edzo. 我想要你做我的丈夫。

某些动词可以选用 kiel 短语：

- Ili elektis ŝin kiel **kasiston**. 他们选她做出纳员。

有时，带介词的句子成分可以做宾语的表语：

- Ŝi lin trovas **laŭ sia gusto**. = Ŝi trovas, ke li estas laŭ ŝia gusto. 她凭借自己的喜好发现了他。
- Mi preferas ĝin **sen sukero**. 我更喜欢它不放糖。

如果宾语是不定式，则使用副词作为宾语的表语。在实践中，这几乎只发生在动词 trovi 为特别意义“认为（某物是某样）”时：

- Ili trovis saĝe **forkuri**. = Ili opiniis, ke forkuri estas saĝe. 他们认为逃跑是明智的。

【说明】有些语法学家认为，在这样的句子中要用形容词，因为副词形式可能会被误解为方式状语。于是，他们便推荐人们说：Ili trovis saĝa **forkuri**.

检验方法

如果把握不准说的是修饰语还是宾语的表语，可以用代词（lin, ŝin, ĝin, ilin 等）来替代宾语。人们倾向于去掉修饰语，因为它是宾语的一部分。然而，人们倾向于保留表语，因为它是句意所必需的独立句子成分：

- Ĉu vi farbas la domon **ruĝan**? → Ĉu vi farbas ĝin? 你在给红房子上漆吗? ◇Ruĝan 是修饰语。
- Ĉu vi farbas la domon **ruĝa**? → Ĉu vi farbas ĝin **ruĝa**? 你在把房子漆成红色吗? ◇Ruĝa 是宾语的表语。

10.2 宾格

功能词尾 N 称为宾格词尾或简称为宾格。它可以作为词尾加在各种词上：

- 名词：domo → dom**on**, hundo → hund**on**, virino → virin**on**, seĝoj → seĝoj**n**, vidoj → vidoj**n**
- 形容词：ruĝa → ruĝ**an**, granda → grand**an**, virina → virin**an**, verdaj → verdaj**n**, knabaj → knabaj**n**
- 人称代词：mi → min, ĝi → ĝin, ili → ilin, oni → onin
- U 尾、O 尾、A 尾和 E 尾的表解词：kiu → kiun, iu → iun, ĉiuj → ĉiuj**n**, kio → kion, ĉio → ĉion, ia → ian, nenia → nenian, tiaj → tiaj**n**, tie → tien, ie → ien
- 地点副词：urbe → urb**en**, strande → strand**en**（无地点意义的副词不可以有 N 词尾）

词尾 N 始终位于可能用到的 J 词尾之后：domoj**n**, hundoj**n**, virinoj**n**, ruĝaj**n**, grandaj**n**, virinaj**n**, kiuj**n**, kiaj**n**。

如果名词有词尾 N，那么，作为该名词**修饰语**的所有的形容词以及 U 尾和 A 尾表解词也要有词尾 N：

- **grandan** domon 大房子
- domon **ruĝan** 红房子
- **tiun** domon 那座房子
- **tiajn** domojn 那样的房子
- **tiun** domon **grandan** 那座大房子
- **tian malgrandan** domon **antikvan** 那样的古代小屋
- la **malgrandajn** domojn 该座小房子
- domojn sen ĉiu ajn dubo tre **antikvajn** 无疑是非常古老的房子

然而，**宾语的表语**不要有 N 词尾：Mi refarbis la flavajn seĝojn **blankaj**. 我把黄椅子重新漆成了白色。

N 词尾可以表示：

- 宾语
- 度量
- 时间点
- 方向
- 其他意思

10.2.1 宾语

宾语是**动作直接所及**的事物。直接宾语由宾格 N 词尾表示。这就使得使用各种词序成为可能。

所有以下的句子都表示基本上同样的意思：

- Kato mordas hundon; kato hundon mordas; mordas kato hundon; mordas hundon kato; hundon kato mordas; hundon mordas kato. 猫咬狗。◇每一次狗都是被咬对象。由于 N 词尾，这六种同义变体中的每一种都是清晰易懂的。词序仅取决于文体与风格。
- Mi amas vin; mi vin amas; vin mi amas; vin amas mi; amas mi vin; amas vin mi. 我爱你（们）。◇所有这六种变体都具有相同的基本意义：mi 施行 amas 的动作，“爱”向 vi 而去。

带有宾语的句子可以转变为被动句。这时，宾语变成了主语。

Esti 及类似动词不是指向某物的动作。与 esti 有关的句子成分不是宾语而是表语，永远没有 N 词尾：

- Tio estas **tri seĝoj**. 那是三张椅子。
- Mi estas **kuracisto**. 我是医生。
- Ŝi fariĝis **doktoro**. 她当了医生。
- Mia patro nomiĝas **Karlo**. 我的父亲叫卡尔。

动词的主语也可以位于谓语之后。这样的词序在某些动词是经常用到的。这样的主语不要用 N 词尾：

- Hieraŭ okazis grava afero. 昨天发生了一件重要的事件。◇动作 ago 的主语是 grava afero. 不要说：*Hieraŭ okazis gravan aferon.* 如果人们听到这样的句子，人们必须问自己 **kio** okazis la gravan aferon. 可是，okazi 不是由施动者及至受动者的动作。动词 okazi 只有一个（主要的）作用者：所发生的事。此作用者始终以主语出现，所以没有 N 词尾。
- Restis nur unu persono. 只剩下了一个人。◇此人是施行 resti 动作的人。不要说：*Restis nur unu personon.*

- Aperis nova eldono de la libro. 这本书的新版出版了。◇不要说: *Aperis novan eldonon de la libro.*

10.2.2 度量

度量状语和补足语常常带有 N 词尾。

10.2.2.1 时间度量

用在时间短语的 N 词尾可以表示对时间长度、时间持续或频度的度量。这样的短语对应于这些问题: kiel longe?, (dum) kiom da tempo?, kiel ofte? 等。

最常见的表示时间度量的 N 短语是动词的状语:

- Mi veturis **du tagojn kaj unu nokton**. = ...dum du tagoj kaj unu nokto. 我乘了两天一夜的车。
- Li estas morte malsana, li ne vivos pli, ol **unu tagon**. 他病入膏肓, 活不过一天了。
- La festo daŭris **ok tagojn**. 节庆持续了八天。
- Ŝi aĝis **tridek jarojn**. 她三十岁了。
- La horloĝo malfruas **kvin minutojn**. = ...per kvin minutoj. ...je kvin minutoj. 那个钟慢了五分钟。

表示时间度量的 N 短语也可以是形容词或副词的补足语:

- Li estis **dudek du jarojn aĝa**. = ...je dudek du jaroj aĝa. 他二十二岁。
- La parolado estis **du horojn longa**. 演讲持续了两个小时。
- Tiu ĉi vojo estas **milojn da kilometroj longa**. 这条路有几千公里长。
- **Unu momenton** poste ŝi malaperis malantaŭ ili. 一会儿以后, 她消失在他们背后。◇Unu momenton 表示在某事过后的时间量。
- Ŝi estas **du jarojn kaj tri monatojn pli aĝa ol mi**. 她比我大两岁三个月。

表示时间度量的 N 短语也可以和 post 时间状语或 antaŭ 时间状语搭配, 共同表示时间:

- **Du tagojn** post tio ŝi forveturis Norvegujon. 在那两天以后她离开了挪威。◇在“那件事”之后两天过去了。

10.2.2.2 各种度量

其他的度量与时间度量作用完全一样, 可以是空间上的长度、高度、宽度、距离、深度、重量、价格等方面的度量。它们对应于这些问题: kiom?, kiel multe, kiel malproksime?, kiel longe?, kiel alte?, kiel profunde?, kiel peze? 等:

- Ĝi kostas **dek mil vonojn**. 那件物品价值一万韩元。
- Vi devas kuri **pli ol dek kilometrojn**. 你必须跑十公里以上。

- La vojo larĝis **dudek metrojn** aŭ iom pli. 那条路宽二十米或更多。
- Monto Ĉomolungmo estas **ok mil okcent kvardek ok metrojn** alta. 珠穆朗玛峰有 8,848 米高。
- Ili staris nur **kelkajn metrojn** for de mi. 他们站在离我只有几米的地方。
- La domo estis **ducent metrojn** distanca. 那座房子离这里两百米远。

10.2.2.3 无功能标志的度量

度量也可以出现在句子功能中而无功能标志：

- **Dek jaroj** estas tre longa tempo. 十年是非常长的一段时间。◇Dek jaroj 在这里是主语。
- Pasis **du tagoj**. 两天过去了。◇Du tagoj 用作主语。

10.2.3 时间点

带 N 词尾的句子成分可以是表示时间点的状语。这种 N 状语对应于这些问题：kiam?, kiudate?, kiutage?, kiujare?, kiufoje? 等。可以说，这种 N 词尾是时间介词（通常是 en）的替代物：

- **Unu tagon** estis forta pluvo. = En unu tago... 有一天，天下大雨。
- **Ĉiun monaton** li flugas al Pekino. 他每个月都飞往北京。
- Georgo Vaŝington estis naskita **la dudek duan** de Februaro de la jaro mil sepcent tridek dua. = En la dudek dua tago de Februaro... 乔治·华盛顿生于 1732 年 2 月 22 日。

周日名称的宾格名词形式表示准确的已知某日：dimanĉon = 在（某个已知的）星期日，即使不用 la。这种周日名称的副词形式表示一般性地谈及这样的日子：dimanĉe = 在（每个）星期日：

- Mi alvenos en Lyon **lundon** la 30-an de Aŭgusto. 我将在 8 月 30 日星期一起来到里昂。

钟点用语要用 je，特别是如果省略了 horo 一词，以免将钟点与日期混淆：

- Tio okazis **la dekan**. = Tio okazis en la deka tago de la monato. 那件事发生在 10 号。
- Tio okazis **je la deka**. = Tio okazis je la deka horo de la tago. 那件事发生在 10 点钟。

10.2.3.1 无功能标志的时间点

时间点也可以出现在无功能标志的句子功能中：

- Hodiaŭ estas **sabato**, kaj morgaŭ estos **dimanĉo**. 今天是星期六，明天是星期日。◇Sabato 和 dimanĉo 用作主语。

10.2.4 方向

N 状语和 N 补足语可以表示方向。这时，它们对应于这些问题：al kiu loko?, en kiu direkto? 等。

10.2.4.1 独立使用的 N 词尾

- Morgaŭ mi veturos **Kinŝason**. = ...al Kinŝaso. 明天，我将乘车去金沙萨。
- La vagonaro veturas de Tabrizo **Teheranon**. 火车从塔布里兹驶往德黑兰。

独立使用的表示方向的 N 词尾只用于论及进入某物内部时。人们不说 *iri muron*, *iri kuraciston*, 而是说 iri al muro, al kuracisto。实际上，独立使用的表示方向的 N 几乎只用于地名（国家、城市等）。

10.2.4.2 与 en, sur 和 sub 连用的 N

表示方向的 N 词尾常常和三个重要的地点介词 en, sur 和 sub 连用。当 en, sur 和 sub 表示简单的位置时，它们不用词尾 N。但是，如果要表示某物向某地移动时，就必须用表示方向的功能标志来完成。人们可以使用 al (al en, al sur, al sub)，但在实践中却始终用 N 词尾：

- sur la tablo 在桌上 → sur la **tablon** 到桌上去
- sub la granda lito 在大床底下 → sub la **grandan liton** 到大床底下去
- La hundo kuras **en nia domo**. = La hundo estas en la domo kaj kuras tie. 狗在我们的房子里跑。
- La hundo kuras **en nian domon**. = La hundo estis ekster la domo sed kuras nun al la interno de la domo. 狗跑到我们的房子里去了。
- Mi metis ĝin **sur vian tablon**. = Ĝi estis en alia loko, kaj mi movis ĝin al la tablosurfaco. 我把它放到你的桌上了。

En, sur 和 sub 以外的地点介词通常不用表示方向的 N 词尾，而是由上下文来表示论及到的是方向。但是，如果有助于表意清楚，其他的地点介词也可以使用表示方向的 N：

- La hirundo flugis **trans la riveron**, ĉar trans la rivero sin trovis aliaj hirundoj. 燕子飞过了河，因为河对岸还有其他燕子。
- La sago iris **tra lian koron**. ≈ La sago plene penetris lian koron. 那支箭穿过他的心脏。
◇如果在 tra 后使用表示方向的 N 词尾，则是强调穿透移动完全通过，并且进一步从心脏里出来。
- La vojo kondukis **preter preĝejon**. 那条路绕过教堂。◇如果在 preter 后使用表示方向的 N 词尾，则是强调绕行移动进一步远离事物。
- Siajn brakojn ŝi metis **ĉirkaŭ mian kolon**. 她用双臂搂住我的脖子。◇有时，人们也使用“ĉirkaŭ + N 词尾”来表示向一地的移动，而该地是人们通过绕行另一物而达到的：
Li kuris **ĉirkaŭ la angulon de la domo**. 他绕着房子的角落跑。
- Li kuris **kontraŭ la muron** kaj vundis sin. 他跑步撞上了墙，受了伤。◇为了表示朝向移动达到目标并与之接触，可以使用 kontraŭ 加 N 词尾。
- Gardu vin, ke vi ne venu plu **antaŭ mian vizaĝon**. = ...al loko antaŭ mia vizaĝo. ...al antaŭ mia vizaĝo. 当心，你不要再向前走到我面前了。
- Mi estis en la urbo kaj iris poste **ekster ĝin**. = ...al ekster ĝi. 我在城里，然后出了城。

- Li iris **inter la patron kaj la patrino**. 他走到父母之间。◇行走的目标是父母之间的地方。
- Morgaŭ mi venos **ĉe vin**. 明天我到你这里来。◇传统上人们宁愿说: Morgaŭ mi venos **al vi**.

在某些场合下, 习惯上不用表示方向的 N 词尾, 因为真正的目标是一个被省略的短语。如果将其插入, 该短语会有 N 词尾:

- Jakob enfosis ilin **sub la kverko**. [圣经] 雅各都(把它们)藏在.....橡树底下。◇真正的目标是土壤: Jakob enfosis ilin **en la grundon** sub la kverko.
- Oni metis **antaŭ mi** manĝilaron. = Oni metis **sur la tablon** antaŭ mi manĝilaron. 有人将餐具摆放在我的面前。

然而, 说 sub la kverkon 和 antaŭ min 并非是错误, 因为这些短语也可视为句子中的目标。

地点介词常常用于修辞意义。某个抽象的、非地点的事物被表达得恰似地点。这时, 也可以用表示方向的 N 词尾来表达修辞方向, 例如: Mi ŝanĝos ilian malĝojon **en ĝojon**. 我会把他们的忧伤变为快乐。

一些介词本身就表示方向: al, ĝis, el 和 de。这些介词从不表示位置。在它们的后面不要用 N 词尾: al la urbo, ĝis la fino, el la lernejo, de la komenco。

10.2.4.3 地点副词后的 N

带 E 词尾的地点副词后以及表示地点的表解词后也可以放置词尾 N, 表示向某地的方向:

- hejme 在家 → hejmen 向着家, 回家
- urbe 在城里 → urben 向着城, 进城
- ekstere 在外面 → eksteren 朝外面
- tie 在那里 → tien 去那里
- kie 在哪里 → kien 去哪里
- ĉie 到处 → ĉien 去每一处, 哪里都去
- ie 在某地 → ien 去某地
- nenie 无处 → nenien 不去任何地方, 哪里也不去

10.2.5 用于其他意义的 N

N 状语和 N 补足语常常表示度量、时间点或方向, 但是, 有时这样的 N 短语表示通常使用介词来表示的其他功能:

- Mi ridas **je lia naiveco**. = Mi ridas **pro lia naiveco**. = Mi ridas **lian naivecon**. 我笑他的天真。
- Neniam ŝi miros **pri/pro sia propra malaltiĝo**. → Neniam ŝi miros **sian propran**

malaltiĝon. 她从不为自己的降职感到吃惊。

如果意思不会变得含糊，理论上可以始终用 N 代替介词。尤其是，人们常用 N 代替 je。然而，意义清晰的规则几乎总是不允许用 N 来代替起点移动介词 de 和 el，因为 N 本身是趋向移动的功能标志。有时，人们却使用这样的句子：Ili eliris la buson. 在这样的句子中说的是表示宾语的 N 词尾，la buso 是动作 eliri 的宾语。然而，最清楚的说法是：Ili eliris el la buso. 他们从巴士上下来。

10.2.6 宾格与专有名词

完全世界语化的专有名词完全依照此前所示的规则使用宾格：

- Mi vidis **Karlon**. 我见到了卡尔。
- **Elizabeton** mi renkontis hieraŭ en la urbo. 昨天我在城里遇到了伊丽莎白。
- **Tokion** ni tre ŝatas. 我们非常喜欢东京。

非世界语化的专有名词可以不用 O 词尾。这种名词还可以省去 N 词尾，即使句子功能原则上要求该词尾：

- Ni renkontis **Zminska**. 我们遇到了兹敏斯卡。◇波兰名字用作宾语，但是没有 N 词尾。
- Ŝi ludis **la Prière d'une vierge**. 她演奏了“少女的祈祷”。◇音乐作品的法语名称用作宾语，但是没有 N 词尾。
- Li admiras **Zamenhof**. 他为柴门霍夫所倾倒。◇名字 Zamenhof 用作宾语，没有 N 词尾。

如果名字可以接受 N 词尾（如果它以元音结尾），那么当然可以加上该词尾。人们也可以给外来名字加上 O 词尾。如果使用 O 词尾，那么也就必须使用 N 词尾，如果句子功能要求的话。人们也可以前置可以接受 N 词尾的称呼或类似表达：

- Ĉu vi konas **Anna**? 你认识安娜吗？◇名字 Anna 用作宾语，没有 N 词尾。
- Ĉu vi konas **Annan**? 你认识安娜吗？◇名字 Anna 用作宾语，带有 N 词尾。
- Ĉu vi konas **mian amikinon Anna**? 你认识我的朋友安娜吗？◇Anna 是 mian amikinon 的称谓语，在这里一定不能有 N 词尾。
- Li renkontis **Vigdís Finnbogadóttir**. 他遇见了维格迪丝·芬博阿多蒂尔。◇冰岛姓名 Vigdís Finnbogadóttir 用作宾语，没有世界语词尾。
- Li renkontis **Vigdíson Finnbogadóttir**. 他遇见了维格迪丝·芬博阿多蒂尔。◇教名有 O 词尾和 N 词尾。人们常常只将人的教名世界语化，或者给教名的非世界语化形式加上 O 词尾，而让可能的姓名保留原形、不用世界语词尾。N 词尾只用于教名。然而，这并不是规则，而只是习惯。（人们也可以写作 Vigdís-on，带分隔符。）
- Li renkontis **prezidanton Vigdís Finnbogadóttir**. 他遇见了维格迪丝·芬博阿多蒂尔总统。

10.3 介词

介词是放在句子成分之前来表示句子功能的小品词。

介词通常位于名词或代词之前，但是也位于不定式动词、从句和数量副词之前。有时，介词用于地点和时间副词之前。这时，介词使得地点或时间的意义更加精准。

以下小品词为介词：al, anstataŭ, antaŭ, apud, ĉe, ĉirkaŭ, da, de, dum, ekster, el, en, ĝis, inter, je, kontraŭ, krom, kun, laŭ, malgraŭ, per, po, por, post, preter, pri, pro, sen, sub, super, sur, tra 和 trans.

以下是有关最重要的介词的解释：

- 地点介词
- 方向介词
- Je
- De
- Da
- Anstataŭ 和 krom
- Po

独立介词

介词之后通常是该介词与之有关的短语。没有这样的后续短语，介词则无意义：sur **la tablo**, en **mia domo**, ekster **tiu ĉi ĉambro**, dum **la paŭzo**, anstataŭ **tio**, krom **Petro** 等。

如果想要省去介词之后的词语，则必须使用带 E 词尾的介词，因为这时介词已经成为起副词作用的特有的句子成分：

- Li staras apud mi. 他站在我旁边。→ Li staras **apude**. 他站在旁边。
- Ŝi sidas ekster la domo. 她坐在房子外面。→ Ŝi sidas **ekstere**. 她坐在外面。
- Tio okazis dum la paŭzo. 那件事发生在暂停时。→ Tio okazis **dume**. 其间那件事发生了。
- Tio okazos post la kongreso. 那件事将发生在大会后。→ Tio okazos **poste**. 那件事会稍后发生。

如果这样的副词表示地点，它可以接受词尾 N，表示向该地的移动：

- Li sidas ekster la domo. 他坐在房子外面。→ Li sidas **ekstere**. 他坐在外面。→ Li iras **eksteren**. = ...al ekstera loko (al loko ekster la domo). 他朝外走。

有时，如果原短语起形容词作用，则在介词后使用 A 词尾：

- Li loĝas en domo apud mia domo. 他住在我家附近的房子里。→ Li loĝas en **apuda** domo. ...en domo **apuda**. 他住在附近的房子里。

但是，在这种情况下也可以使用地点或时间副词：

- Li loĝas en domo **apude**. = Li loĝas en domo, kiu troviĝas **apude**. 他住在附近的房子里。

由于某种原因，在实践中某些介词几乎不与 E 词尾或 A 词尾连用。例如，几乎从来不说 **paroli prie** = "paroli pri tio", **iri dee** = "iri de la koncerna loko", **ala veturo** = "veturo al la koncerna loko", **proa agado** = "agado pro tio".

10.3.1 地点介词

地点介词表示在空间、平面、线段及类似物上的位置。它们中的多数也用来表示时间，因为人们常常将时间想象成线段。人们也将其他概念在修辞上表示为位置。有些地点介词，其地点意义是基本意义，而其他用法在实践中可能更常用。

antaŭ

距说话人最近的位置，或最重要的、主要的位置。人或动物的前面是面部与眼睛的那一面：**Antaŭ la domo** staras arbo. 房前有一棵树。

序列上的位置：其他人所跟进的位置：**Mi iras antaŭ vi**. 我走在你前面。

比其他时间更早的时间：**Antaŭ tri tagoj** mi vizitis vian kuzon. 三天前，我拜访了你的堂兄。

malantaŭ

在后面的位置：**Tuj malantaŭ si** ŝi aŭdis viran voĉon. 她听到后面有一个男子的声音。

apud

在某物侧面的位置。通常是指右侧或左侧（不是前面或后面）：**Li staris tutan horon apud la fenestro**. 他在窗户边站了整整一个小时。

ĉe

非常近的位置（互相接触或不接触）。**Ĉe** 的意思根据上下文有很多变化。**Ĉe** 常常简单地表示地点，一般并不精确表示位置：**Ĉe la angulo de la strato** ŝi haltis. 她在街道的角落停了下来。

时间的逼近：**Ĉe la komenco de la tagiĝo** la arbaro aperis bele kovrita de prujno. 在黎明到来时分，晨霜覆盖树林，格外美丽。

ĉirkaŭ

在某物周围的位置：**La rabistoj sidis en rondo ĉirkaŭ la fajro**. 匪徒们围着火坐成一圈。

大约的时间：**Ĉirkaŭ la mateno** la ventego finiĝis. 约莫在早晨，大风停止了。

ekster

在某物之外的位置，在某物的外侧：**Mi staras ekster la domo**, kaj li estas interne. 我站在屋外，他在屋里。

en

内部的位置：**En la ĉambro** estis tri virinoj. 房间里有三位女子。

视为空间的地方，尽管严格说起来它是面：La rusoj loĝas **en Rusujo**. 俄罗斯人住在俄国。

看似空间的时间，某事在其内部发生。时间段的“内部”即时间段的始终：**En la tago** ni vidas la helan sunon, kaj **en la nokto** ni vidas la palan lunon kaj la belajn stelojn. 在白天，我们看到明亮的太阳；在夜晚，我们看到灰白的月亮和美丽的星星。

inter

在其侧面有两个或更多个其他事物的位置：Sur la kameno **inter du potoj** staras fera kaldrono. 在两壶之间的炉灶上有一口大铁锅。Ni vojaĝis **inter Pekino kaj Ŝanhajo**. 我们在北京和上海两地之间旅行。Estas granda diferenco **inter li kaj mi**. 我跟他之间有着很大的不同。

（两个或更多个）可选项：Ni elektis **inter Ĉina restoracio kaj Itala restoracio**. 我们在中国餐馆和意大利餐馆之间选择。

归群体所有：**Inter miaj amikoj** estas multaj SudAmerikanoj. 我的朋友中有许多南非人。

在某一时间后和另一时间前的不确切的时间点：Estis **inter la sepa kaj oka horoj** vespere. 当时是晚上七、八点钟之间。

kontraŭ

某物的前面指向另一物（特别是该物的前面）的位置。这两个事物因而使其前面以相对的方向相指，两者之间存有空间：La reĝo sidis sur sia reĝa trono **kontraŭ la enirejo** de la domo. 国王坐在王宫入口处对面的御座上。

（与移动动词连用）移向另一物的某物：Ili promenis man-en-mane **kontraŭ la leviĝanta suno**. 他们手拉手向着升起的太阳散步而去。

敌意、不利、否定等：Mi ne devas agi **kontraŭ mia konscienco**. 我不必违心而动。

交换物：Ili donas konsilojn **kontraŭ kontanta pago**. 他们提供建议来换取现金。

post

比另一时间迟的时间：**Post tri monatoj** ili geedziĝos. 他们将在三个月以后结婚。

依序排列的位置：Ili staris en vico unu **post la alia**. 他们一个接一个列队站立。

“在……后”的位置：Ŝi aŭdis **post si** brueton. 她听到身后有轻微的响声。现在，在这样的句子中通常使用 malantaŭ。

preter

在其侧面发生移动的地方。该移动通常离开该地而继续前行，但是根据上下文也可能停留在该地而不前行：Li pasis **preter mi** sen saluto. 他不打招呼就从我身边走了过去。

sub

比差不多直接位于其上的某物更低的地方。Sub 最常用的意思是 malsuper. 这时，下面的物体通常不接触上面的物体：Ĝi kuŝas **sub la tablo**. 它在桌子底下。有时，sub 意思是 malsur. 这时，底下的事物确实与上面的物体接触：Sekaj folioj krakis **sub liaj piedoj**. 干枯的树叶在他脚下沙沙作响。

某物覆盖的地方，不依附于上面的物体：Ŝi portas la libron **sub la brako**. 她用胳膊夹着书。

super

比差不多直接位于其下的某物更高的地方。在这两个地方之间通常有着空间，因此互不接触：**Super ni** briletas la steloj. 星星在我们上方闪烁。然而有时有着相互接触，但是微乎其微而不被人考虑：**Super la tero** sin trovas aero. 地球上有空气。如果有重要的相互接触，就用 **sur**。

不区分高度或相互接触的覆盖：Ŝiaj longaj blondaj haroj pendis **super ŝia nuko**. 她的金色长发披在脖子上。

sur

在某物表面的地方。通常涉及到支撑、被固定、挤压、接触性覆盖或其他重要的相互接触。最常见的是，**sur** 表示比接触面更高的相互接触的位置：**Sur la tero** kuŝas ŝtono. 地上有石头。但是，**sur** 也可以表示不区分高度的表面上的位置：**Meze sur la muro** pendis portreto. 墙上的中间挂着一幅肖像。

tra

内部发生移动的地方。该移动始于事物外部，进入其中，再向前行至事物的另一端。该移动也可以始于一端，并持续至另一端。该移动可以离开该地而去，或根据上下文停留在事物内部而不再前行：**Tra la fenestro** la vaporo iras **sur la korton**. 气体透过窗户飘至院内。然而，该移动常常并非严格地从一侧行至另一侧，而是非精确地在事物内部从一地行至另一地：**La soldatoj kondukis la arestitojn tra la stratoj**. 士兵们押着被捕者穿过大街。

在自始至终的整个期间：Ili festis **tra la tuta nokto**. 他们彻夜欢庆。

trans

“在……的另一侧”的位置。当一定要行走在有关事物之上或上方以到达另一侧时，就要用 **trans**：**Li loĝas trans la strato**. 他住在街对面。

maltrans

“在……的这一侧”的位置。**Maltrans** 极其少用，更为习惯的是短语 **ĉiflanke de**：**Prefere restu maltrans la rivero**. = **Prefere restu ĉiflanke de la rivero**. 最好留在河这边。

为了表示向有关地点/位置的移动，常用“地点介词+表示方向的 N 词尾”。

10.3.2 方向介词

介词 **al**, **el** 和 **ĝis** 的基本和主要意思是方向，但是它们也用于各种其他意思：

al

移动的目标：**Mi venas de la avo, kaj mi iras nun al la onklo**. 我从祖父那里来，现在去叔叔那里。

非移动的方向：Ŝi apogis sin per la mano **al la muro**. 她用手扶住墙。

接收某物或受益（受损）于某动作的人：**Donu al la birdoj** akvon. 给鸟喂水。**Diru al mi** vian nomon. 告诉我你的名字。Ŝi kombas **al si** la harojn. 她在梳头。**Pardonu al mi!** 请原谅我！**Lia babilado malhelpis al mi** fari la hejmtaskojn. 他的喋喋不休妨碍了我做家庭作业。

经历或感受某事的人: **Ŝajnas al mi**, ke vi mensogas. 据我看来, 你在扯谎。

所有者等 (用于 **aparteni**): **La rozo apartenas al Teodoro**. 这朵玫瑰属于西奥多。

转化或改变的结果: **Li disrompis ĝin al mil pecoj**. 他将它破成了许许多多碎片。通常用 **en** + **N** 词尾: **Li disrompis ĝin en mil pecojn**.

补充、加上 (与 **aligi**, **aliĝi**, **aldoni** 等连用): **Ĉu vi jam aliĝis al la kongreso?** 你报名参加大会了吗?

当人们估计某事物接近或相似时, 人们所考虑的那个事物: **Proksime al la angulo** staris aŭto. 在拐角附近有一辆汽车。

el

自内向外的移动: **Li eliris el la ĉambro**. 他从房间里出来。

家系、起源、来源、先前的状态、原因: **El kiu lando vi venas?** 你是哪国人? **Ŝi tradukis la libron el la Ĉina lingvo**. 这本书她译自中文。 **El la knabo fariĝis junulo**. 青年是从儿童长成的。 **El surprizo** (= pro surprizo) li preskaŭ falis. 他惊奇得几乎跌倒。现在, 通常只用 **pro** 表示原因。

物质、组成: **La skatolo estis farita el ligno**. 那只箱子是木制的。 **Unu minuto konsistas el sesdek sekundoj**. 一分钟有 60 秒。

团队或群体, 当人们从团队中区分出个别人或从群体中分隔出部分时: **El ĉiuj miaj infanoj Ernesto estas la plej juna**. 在我所有的孩子中, 欧内斯特是最小的。 **Trinku el la vino**, kiun mi enverŝis. 请喝我斟的酒吧。

ĝis

移动到达而不是通过的地方: **Mi akompanis ilin ĝis ilia domo**. 我一直陪他们到家。

空间、场地或类似物的边界: **La tuta lago ĝis la transa bordo** estas kovrita de glacio. 直至对岸的整个湖面都覆盖着冰。

某物所达到而不是超过的时间、度量、程度、水准或状态: **Mi laboras de frua mateno ĝis malfrua vespero**. 我从早到晚地工作。 **La tasko estu preta ĝis la fino de Junio**. 这项任务要在六月底前准备好。 **La prezo falis ĝis du eŭroj**. 价格跌至两个欧元。

宾格 **N** 词尾和介词 **de** 也是表示方向的功能标志。

10.3.3 Je

Je 是没有确定意义的介词。原本的意图是, 将 **je** 用于所有不存在其他介词来表达的抽象场合。因此, 早期使用 **je** 特别多。现在, **je** 较少使用了, 而且主要表示钟点和度量。一般情况下, 如果存在更好的选择, 就应避开 **je**。

常常可以用 **N** 词尾来替代 **je**, 特别是在度量和时间点上。

10.3.3.1 钟点和其他时间点

- **Ni prenos la buson je dudek (minutoj) antaŭ la deka (horo)**. 我们将在九点四十分乘车。
- **Tio okazis je Pasko**. 那件事发生在复活节。

- **Je la lasta fojo** mi permesas al vi fari tion. 我最后一次允许你这样做。

10.3.3.2 度量

- Vi certe estas **je duono da kapo** pli alta ol mi. = ...duonon da kapo pli alta ol mi. 你肯定比我高半个头。

通常用 N 词尾来表示度量。

10.3.3.3 缺乏、充足和向往

- Ĝi estas libera **je mankoj**. 或 ...de mankoj. 那东西完美无缺。
- Abram estis tre riĉa **je brutoj, arĝento, kaj oro**. 亚伯拉姆拥有许多家畜、银子和金子。
- Glaso da vino estas glaso plena **je vino**. 或 ...plena de vino. 一杯酒即装满酒的杯子。
- Mi sopiras **je mia perdita feliĉo**. 或 ...mian perditan feliĉon / ...al mia perdita feliĉo. 我渴望我失去的幸福。

10.3.3.4 身体或精神的状态

- Ili suferas **je astmo**. 他们身患哮喘病。
- Ŝi gravediĝis **je ĝemeloj**. 她身怀双胞胎。
- Li malsaniĝis **je profunda melankolio**. 他患深度忧郁症。

10.3.3.5 通过获取、抓住、疾病等接触到的身体部位

- Li kaptis min **je la brako**. 他抓住了我的胳膊。◇Je la brako 表示我的胳膊，也可以说 ĉe la brako. 表示（他抓住我所用的）他的胳膊，要用 per。
- Li estis lama **je siaj ambaŭ piedoj**. 他的双脚都跛了。

10.3.3.6 各种固定短语

- Ŝi kredas **je Dio**. 她信仰上帝。◇Kredi je iu 或 je io 相信某人或某物真实存在。Kredi ion, al io, pri io 相信某事物是真实的。Kredi al iu 相信某人是说真话。
- **Je mia miro** la afero sukcesis. = La afero sukcesis, kio mirigis min. 我感到吃惊的是，这件事（居然）成功了。
- Mi vetis kun ŝi **je dek dolaroj**. 我跟她打十元钱的赌。◇打赌中的赢家将获得十元钱。也可以用 pri。

10.3.4 De

介词 de 具有很多意思。由于它的多义性，有时可能会产生含糊的意思。这时，可以补充各种说明性短语，或选用其他介词。

10.3.4.1 移走

介词 **de** 的基本意思是移动开始的地方：

- Mi venas **de la avo**, kaj mi iras nun al la onklo. 我从祖父那里来，现在去叔叔那里。
- La vento forblovis **de mia kapo** la ĉapon. 风将帽子从我的头上吹走了。
- Ilia vojaĝo **de Delhio** al Kalkato estis tre longedaŭra. 他们从德里到加尔各答的旅行耗时长久。
- Rekta linio estas la plej mallonga vojo **de unu punkto** al alia. 直线是从一个点到另一个点的最短路线。
- For **de tie ĉi**! 从这里滚开!

为了意义清楚，可以根据需要使用 **for de** 或 **disde**: La polico prenis la ŝtelitan monon **for de la rabisto** / **disde la rabisto**. 警察从歹徒手中夺过偷来的钱。如果说: ...la ŝtelitan monon **de la rabisto**, 可能会认为说的是表示归属的 **de**: ...la ŝtelitan monon, kiu apartenis al la rabisto. 属于歹徒的偷来的钱。

10.3.4.2 来源、起因

De 也可以表示来源或起因：

- **De la patro** mi ricevis libron, kaj **de la frato** mi ricevis plumon. 我从父亲那里收到书，从哥哥那里收到钢笔。
- La hebreoj estas Izraelidoj, ĉar ili devenas **de Izraelo**. 希伯来人就是以色列人后裔，因为他们来自以色列。
- Francisko **de Asizo** = Francisko **el** Asizo 来自阿西西城的弗朗西斯科
- Li paliĝis **de timo** kaj poste li ruĝiĝis **de honto**. = ...pro timo... pro honto. 他吓得脸色苍白，而后又羞愧得脸红。◇然而，通常用 **pro**，有时也用 **el** 表示原因。
- Ebria **de feliĉo**, mi alkroĉiĝis al lia kolo. 因幸福而陶醉，我搂住了他的脖子。

10.3.4.3 不相似等

De 常常表示不相似、区别、特殊、远离、分散：

- Mi povus diferencigi la saĝajn **de la malsaĝaj**! 我也许能将智者和愚者区分开来。
- Kial Vi kaŝas vin **de mi**? 您为什么躲着我?
- Nun mi iom liberiĝis **de la plej urĝaj el miaj kolektiĝintaj laboroj**. 现在，我从我汇总的最紧要的工作中稍微解脱出来了。
- Ĝi estas libera **de malsanoj**. 它没有病。
- Ili loĝas malproksime **de ni**. 他们住在远离我们的地方。

10.3.4.4 时间

De 还可以表示持续动作或状态的开始时刻：

- Li laboras **de la sesa horo** matene. 他从早晨六点开始干活。
- **De nun** mi ne plu manĝos viandon. 从现在开始，我将不再吃肉。
- Mi konas lin **de longa tempo**. 我很早就认识他。

为了明确表示说的是时间，可以使用 **ekde** 或 **de post**：

- **ekde** = "de la komenco de" 自.....开始以来
- **de post** = "de la fino de" 自.....结束以来

如果论及时间点，则 **ekde** 和 **de post** 之间几乎没有区别；但是，如果论及时间的持续，则区别很大：**de post ŝia vivo** 从她生命结束以来 = **ekde ŝia morto** 从她去世以来。

10.3.4.5 归属

De 常常表示归属（拥有、财物、附近、联系、局部、亲属.....）：

- Jen kuŝas la ĉapelo **de la patro**. 父亲的帽子在这里。◇帽子是属于父亲的所有物或财产。
- La dentoj **de leono** estas akraj. 狮子的牙齿很锐利。◇牙齿是狮子的身体部位。
- Sur la bordo **de la maro** staris amaso da homoj. 海岸边上站着一群人。◇岸边属于大海，因为它紧挨着海。
- Januaro estas la unua monato **de la jaro**. 一月是一年的第一个月。◇月份是年的组成部分。
- La filo **de la reĝo** ŝin renkontis. 国王的儿子遇见了她。◇儿子作为亲属 归属国王。
- Mi legos poemon **de Zamenhof**. 我将阅读柴门霍夫的诗。◇诗属于柴门霍夫，因为他写的。
- Glaso **de vino** estas glaso, en kiu antaŭe sin trovis vino, aŭ kiun oni uzas por vino. 酒杯是喝前斟酒的杯子，或是装酒的杯子。◇杯子属于酒，因为它用于酒。
- Ŝi estas profesoro **de matematiko**. 她是数学教授。◇教授属于数学，因为那是她的专业。也可以用 **pri**。
- Tiu libro estas **de Karlo**. 那本书是卡尔的。◇更常见的是使用 **aparteni + al**: Tiu libro apartenas al Karlo.
- Ĝi estas **de mi**. 那东西是我的。◇更常说: Ĝi estas mia. Ĝi apartenas al mi.

10.3.4.6 主语、施动者、宾语

作为动作名词补足语的 **de** 短语通常表示意义主语（施动者）或动作的意义宾语：

- La kanto **de la birdoj** estas agrabla. 鸟儿的歌唱真是令人愉悦。◇鸟儿歌唱。
- Li tuj faris, kion mi volis, kaj mi dankis lin por la tuja plenumo **de mia deziro**. 他立即做了

我想做的，我感谢他立即满足了我的愿望。◇他满足了我的愿望。

为了确定说的是**意义主语**，可以使用 fare de:

- Hodiaŭ posttagmeze okazos akcepto **fare de la urbestro**. 今天下午，市长将要接见。◇市长将要接见某人。

【说明】有些人将 fare de 缩写成 far，但是该词是非正式的，不推荐使用。

与被动分词连用，de 始终表示意义主语，即施动者：

- Ŝi estas amata **de ĉiuj**. 她被所有人爱。◇所有人都爱她。
- Li estis murdita **de nekonato**. 他被陌生人谋杀了。◇陌生人谋杀了他。
- La montoj estis kovritaj **de neĝo**. 山被白雪覆盖。◇白雪覆盖了山。

也可以用 fare de: La infano estis forprenita **fare de la patrino**. 孩子被母亲抱走了。但是，简单的 de 对于被动分词一般够用了。如果在被动分词上使用其他意义的 de 短语，通常必须要用 disde, for de, ekde 或类似词语来清楚地表示: La infano estis forprenita **disde la patrino**. 孩子从母亲那里被抱走了。

10.3.4.7 性质

有时，de 表示性质、组成或度量：

- Ŝi estas virino **de meza aĝo**. = Ŝi estas mezaĝa virino. 她是中年妇女。
- Li havas harojn **de nedifinita koloro**. 他的头发颜色不确定。
- Li estas **de meza kresko**. 他是中等身材。
- bukedo **de rozoj** = bukedo, kiu konsistas el rozoj. 玫瑰花束
- reto **de komputiloj** = reto, kiu konsistas el komputiloj. 电脑网络
- La knabo havis la aĝon **de nur ses jaroj**. 那个男孩只有六岁。

10.3.5 Da

介词 da 将数量短语连接到表示“名词性”事物（非限制的和非限定的事物）的名词性句子成分上：

数量	“物质”	中文
unu kilogramo	da pano	一公斤面包
litro	da lakto	一升牛奶
skatolo	da rizo	一箱大米
amason	da komencantoj	一群初学者
du milionoj	da rubloj	两百万卢布
iom	da valizoj	一些行李箱
tiom	da feliĉo	如此多的幸福
multe	da problemoj	许许多多的问题

数量短语表示有多少。它是名词性句子成分、数量副词或表示数量的副词性小品词。

“物质性”短语表示数量的组成：

- En la botelo estas litro **da lakto**. 瓶子里有一升牛奶。
- Ŝi aĉetis faskon **da ligno**. 她买了一捆木料。
- Tiu ĉi rivero havas ducent kilometrojn **da longo**. 这条河长 200 公里。
- Mi neniam prenas kun mi multon **da pakaĵo**. 我从来不随身带许多行李。
- En la urbo troviĝas multe **da aŭtoj**. 城市里有许多汽车。
- La riĉulo havas multe **da mono**. 富人有许多钱。
- Li havas pli **da mono**, ol li povas kalkuli. 他的钱多得数不过来。

数词 (unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil) 不需要 **da**, 但是通常作为名词的修饰语出现：

- Tie loĝas **du** Esperantistoj. 那里住着两位世界语者。
- Mi havas **cent** pomojn. 我有 100 个苹果。
- Tiu ĉi vilaĝo havas **du mil** loĝantojn. 这个村有 2,000 个居住者。

然而, 名词性数词如 *miliono*, *miliardo*, *deko* 和 *cento* 需要 **da**：

- Tiu ĉi urbo havas milionon **da loĝantoj**. 这个城市有 100 万居民。
- En la kesto estas cento **da pomoj**. 箱子里有 100 个苹果。

通常情况下, **da** 短语紧跟在它的数量短语之后, 但是 **da** 短语偶尔也单独存在。这时, 数量短语通常位于句中其他位置 (非惯用词序)。然而, 数量词有时会省略：

- **Da ŝafoj kaj bovoj** li havis multe. = Li havis multe **da ŝafoj kaj bovoj**. 他拥有许多牛羊。
- **Da pulvo** ni havas kiom vi volas. = Ni havas tiom **da pulvo**, kiom vi volas. 你想要多少火药, 我们就有多少。

不要在 **da** 的后面使用 N 词尾

介词 **da** 的后面从不使用 N 词尾。名词性的 **da** 短语从不单独做宾语。然而, **da** 前面的数量短语可以做宾语：Li portas multon **da valizoj**. 他拿着许多行李箱。

但是, 数量短语常常是数量副词或表示数量的副词小品词, 它们不可以用宾语的 N 词尾, 甚至于用作宾语时也这样：

- La riĉulo havas multe **da mono**. = La riĉulo havas multon **da mono**. 那个富人有很多钱。
◇一定不是：*La riĉulo havas multe da monon.*
- Kiel **da pano** vi volas? = Kiel grandan kvanton **da pano** vi volas? 你想要多少面包? ◇

一定不是: *Kiom da panon vi volas?*

10.3.5.1 何时不用 da?

如果完全不论及数量、度量或数字，而是论及例如种类，就不用 da，而是一般用 de:

- Ni manĝis specon **de fiŝo**. 我们吃了一种鱼。◇speco 一词从来不可以表示数量、度量或数字。所以永远不要说: *speco da...*.
- Ĉe ni estas manko **de akvo**. 我们这里缺水。◇manko 一词从来不表示数量、度量或数字。
- Pro perdo **de kuraĝo** ili ne venis. 他们由于失去勇气而没有来。◇perdo 一词从来不表示数量、度量或数字。

永远不要将 da 与形容词连用，即使它表示数量、度量或数字:

- Ni renkontis **multajn homojn**. = Ni renkontis multe/multon **da homoj**. 我们遇到了许多人。◇数量形容词 multa(j), kelka(j), pluraj 等作为不用 da 的修饰语直接与被度量的名词连用。
- La botelo estas plena **de/je akvo**. 那个瓶子装满了水。◇形容词 plena 在所有场合都不表示数量，而表示状态。副词 plene 也不表示数量: Tie estas plene **de/je homoj**. 永远不要说 *plena da...* 或 *plene da...*.
- Tie ni trovis ĉambron plenan **de/je rubaĵoj**. 我们在那里发现一间堆满废弃物的房间。

带限定词 (la, tiu, ĉiu, 物主代词……) 的句子成分是被限定的，因而是有限的和个体性的 (非物质性的)。因此，在这样的句子成分之前不要用 da，而代之以 de 或 el:

- Ni manĝis iom **de/el la pano**. 我们吃了一点点面包。
- Ili aĉetis kelkajn botelojn **de/el tiuj vinoj**. 他们买了几瓶那些酒。

人称代词通常表示一个或多个限定的个体。因此，在人称代词前不要用 da，而代之以 de 或 el:

- Ni manĝis iom **de/el ĝi**. 我们吃了一点点 (面包)。
- Ili aĉetis kelkajn botelojn **de/el ili**. 他们买了几瓶 (那些酒)。

如果数量或数字已经由数词或形容词表示了，那么就不要用 da，而用 de 或 el:

- Ŝi pagis kotizon **de cent eŭroj**. 她支付了 100 欧元的会费。◇kotizo 一词在所有场合中都不表示数量。但是，确实可能说 Ŝi pagis cent eŭrojn **da kotizo**.
- Ni gustumis tre multe **de unu vino**. 我们大量品尝了一种酒。
- Ili manĝis ĉiom **de/el tuta bovo**. 他们吃完了整条牛。
- Li trinkis iom **de/el kelkaj bieroj**. 他喝了一点点啤酒。

如果单数名词本身就已清楚地表达了有限的数量，就不要用 **da**：

- **Unu tago estas tricent-sesdek-kvinono aŭ tricent-sesdek-sesono de jaro.** 一天等于 1/365 或 1/366 年。◇ **Jaro** 本身清楚地表示了有限的时间。
- **Ili fortranĉis duonon de centimetro.** 他们切去了半厘米。

某些词有时表示数量，有时又表示其他意思。已想好的意思决定是用 **da** 还是用其他介词：

- **Glaso de vino estas glaso, en kiu antaŭe sin trovis vino, aŭ kiun oni uzas por vino; glaso da vino estas glaso plena je vino.** 酒杯是先前有酒或用于装酒的杯子，一杯酒是装满酒的杯子。◇ **Glaso** 时而表示个体物，时而表示数量。
- **Ili konstruis grandan reton da/de komputiloj.** 他们建起了庞大网络的电脑/庞大的电脑网络。◇ 如果短语 **grandan reton** 表示电脑的数量，则要说 **da komputiloj**。如果 **grandan reton** 表示电脑互联的方式（以庞大网络的形式），则要说 **de komputiloj**。

由此可见，**da** 的使用取决于说话人想说什么。为了获取帮助，人们可以想象一个以下句子可以回答的问题：

- **Kiom da soldatoj estis?** — **Estis grupo da soldatoj!** 有多少士兵？——有一组士兵！
- **Kia grupo ĝi estas?** — **Ĝi estas grupo de soldatoj!** 它是一个什么样的组？——它是一个士兵组！
- **Kiom da rozoj vi volas?** — **Mi volas bukedon da rozoj!** 你想要多少玫瑰花？——我想要一束玫瑰花！
- **Kian bukedon vi volas?** — **Mi volas bukedon de rozoj!** 你想要什么花束？——我想要玫瑰花束！

有必要经常注意，是后面的词更重要（→ **da**）还是前面的词更重要（→ **de**）。**Grupo da soldatoj** 首先是 **soldatoj**（以组合数量计），**grupo de soldatoj** 首先是 **grupo**（由士兵组成）。**Bukedo da rozoj** 是 **rozoj**（以花束数量计），**bukedo de rozoj**（或 **bukedo el rozoj**）是 **bukedo**（由玫瑰花组成）。

在世界语的历史中，**da** 的使用原则稍有发展和变化。因此，在老的文本中，在根据前述说明必须用 **de** 或 **el** 的地方，人们可以发现用了 **da**。

10.3.5.2 “Da 风格”

在世界语口语中流传了一种使用 **da** 的不正确的方式，人们称之为“**da 风格**”。在此种用法中，**da** 没有后续短语，而后者的作用可以由它表示。**Da** 已不是介词了。这时，**da** 只表示前面的短语表示数量：

- ***Mi havas multe da.***
- ***Kiom da vi volas?*** ◇ 这里的 **da** 与后面的 **vi** 没有联系。
- ***Ili kunportis tiom da, ke ĉiu povis ricevi iom da.***

许多教材特别是在这方面要受到责备，它们将 **da** 讲授为似乎主要是属于前置的词。但是，**da** 首先是属于后置的词。

有些人说，这里涉及到通常的省略：

- **Mi havas multe da mono.** 我有许多钱。→ ***Mi havas multe da.***
- **Kiom da viando vi volas?** 你想要多少肉？→ ***Kiom da vi volas?***

然而，在这种省略中，一般也省去介词：**Li estas instruisto de lingvoj.** 他是语言教师。→ **Li estas instruisto.** 他是教师。不是：***Li estas instruisto de.*** 所以，如果要省去 **da** 后面的词，那么也要省去 **da**。

由此只要简单地说：**Mi havas multe.** 我有许多。**Kiom vi volas?** 你要多少？**Ili kunportis tiom, ke ĉiu povis ricevi iom.** 他们带来了每人都可以收到一点的数量。诸如 **multe, tiom** 和 **iom** 的词本身就表示数量。它们绝不需要 **da** 才可以表示数量意义。只有当人们想要表示数量的内含，人们才用 **da**，但是这时后面一定要有名词性句子成分。

10.3.6 Anstataŭ 和 krom

10.3.6.1 Anstataŭ

介词 **anstataŭ** 表示其他事物执行其作用的某物，或是在其所在地有其他事物的某物：

- **Anstataŭ kafo** li donis al mi teon kun sukero, sed sen kremo. 他没有给我咖啡，而是给了我加糖而没有加奶油的茶。◇他没有给咖啡，而给了茶。茶执行了咖啡（作为饮品）的作用。
- **Kiam mortis Jobab, ekreĝis anstataŭ li** Ĥuŝam el la lando de la Temananoj. 约巴死了，提幔地的人户珊接续他作王。
- **Anstataŭ matene**, mi nun hejtados la fornon tagmeze. 现在，我将在中午而不是在早晨生炉子。◇我将不再在早晨而是在中午生火。
- **Anstataŭ ĉia respondo** la maljunulino nee skuis la kapon. 老妇没做任何回答，而是摇头否定。◇她没有给出真实的回答，而是摇头当作了回答。
- **Ĉu mi ne helpu vin, anstataŭ tio, ke vi sola faru la tutan laboron?** 不要我帮助你而是你自己完成全部工作吗？◇现在的打算是你自己做全部工作。不要让我来帮助你吗？
- **Anstataŭ ke ĉiu lernas diversajn lingvojn**, ĉiuj ellernadu unu saman lingvon. 让大家学会同一种语言，而不是每个人去学各种语言。
- **La aliaj anasoj preferis naĝadi en la kanaloj, anstataŭ viziti ŝin.** 别的鸭子宁可在沟渠里游泳，也不去看她。

10.3.6.2 Krom

介词 **krom** 表示分开考虑的某件事。这一基本意思实际上给出了两个意思：**排除的 krom** 和 **补充的 krom**。

10.3.6.2.1 排除的 krom

排除的 **krom** 表示句子的其余部分对其无效的某事物。如果句子是肯定的，则排除的 **krom** 意思是否定的。这种肯定句通常含有 **ĉiu(j)**, **ĉio** 或 **tuta**:

- Tie estis ĉiuj miaj fratoj **krom Petro**. 除了彼得，我所有的兄弟都在那里。◇彼得不在那里。
- Ĉio en ŝi estis juna kaj almenaŭ ŝajne serena, **krom la frunto**. 她身上的一切都很年轻，至少看上去安详，除了前额。◇前额不是这样。
- La tuta teksto estas korekta, **krom unu frazo**. 除了一个句子之外，整篇文本都是正确的。◇一个句子不正确。

如果句子是否定的（带有 **ne**, **NENI** 首表解词或 **sen**），则排除的 **krom** 意思是肯定的：

- En la salono estis neni **krom li kaj lia fianĉino**. 除了他和他的未婚妻之外，大厅里已经没有人了。◇他和他的未婚妻就在那里。
- Ne ekzistas Dio **krom Mi**. 除了我，没有上帝存在。◇我就是上帝，我确实存在。
- En la lastaj monatoj mi, **krom miaj profesiaj bezonoj**, preskaŭ neniam eliras el la domo. 在最近几个月里，我除了业务需要之外，几乎从未出过家门。◇在业务需要之时，我确实出去过。（为了意思清楚起见，可以说 **krom pro** miaj profesiaj bezonoj，但是参看后面有关“anstataŭ 和 **krom**+其他功能标志”的内容。）
- Marta kuŝis sur la malmola litaĵo sen ia alia sento **krom morta laciĝo**. 除了濒死的疲劳，玛尔塔躺在硬板床上没有其他感觉。◇她的确感到濒死的疲劳。
- Mi nenion pli postulus, **krom ke oni montru al mi sindonecon kaj estimon**. 除了要人们向我表示奉献和尊重外，我没有更多的要求。
- Ne ekzistas alia bono por la homo, **krom manĝi kaj trinki**. 对于人来说，除了吃喝之外就没有别的好处了。

10.3.6.2.2 补充的 **krom**

补充的 **krom** 表示确实有效的某事物。人们（在后面）给此事物加上另一个同样有效的事物。句中通常有 **ankaŭ**（需要时用 **ankoraŭ** 或 **eĉ**）以加强补充的意义：

- **Krom Petro** tie estis ankaŭ ĉiuj aliaj miaj fratoj. = Aldone al Petro ankaŭ ili estis tie. 除了彼得，所有我的其他兄弟也都在那里。
- Per pruntedono ofte oni perdas **krom sia havo** ankaŭ la amikon. = Aldone al tio, ke oni perdus sian havon, oni perdus ankaŭ la amikon. 通过外借，人们除了失去自己的财物，还失去了朋友。
- La luno ne leviĝis ankoraŭ sufiĉe alte, **krom tio** estis iom da nebulo. = Aldone al tio, ke la luno ne leviĝis sufiĉe, estis ankaŭ iom da nebulo. 月亮尚未升得很高，除此之外，还有一点雾。
- **Krom Karlo**, venis eĉ lia tuta familio. = Aldone al tio, ke venis Karlo... 除了卡尔，甚至他的全家都来了。

- **Krom tio, ke li venis malfrue**, li eĉ kondutis tre malbone. 他除了迟到, 甚至表现也很差。

10.3.6.2.3 误解的危险

上下文通常清楚地表示, 说的是排除的还是补充的 **krom**。如果有 **ankaŭ**, **ankoraŭ** 或 **eĉ**, 则 **krom** 必定是**补充的**。如果没有这样的词并且句子是否定的, 则 **krom** 必定是**排除的**。为使意思绝对清楚, 可以改用 **kun escepto de**, **escepte de**, **escept(int)e+N** 词尾, 或 **ekskluzive de** 来表示排除的意思; 可以用 **aldone al**, **inkluzive de** 来表示补充的意思。

10.3.6.2.4 Anstataŭ 和 **krom**+其他功能标志

Anstataŭ 和 **krom** 是稍有一点特别的介词, 因为实际上它们完全不表示句子功能! 它们仅仅表示另一个事物在执行事情的功能, 或该事情被分开考虑。习惯上, 上下文表示这种被接受的功能是主语的、宾语的还是某种状语的。然而, 在需要时可以补充表示实际句子功能的其他功能标志(介词或 N 词尾):

- **Li faris tion pro ŝi anstataŭ pro mi.** 他是因为她而不是因为我做那件事的。◇如果说 **anstataŭ mi**, 则似乎是他代替我作为施动者, 他做了那件事而我没有做。**Pro** 表示 **mi** 起了“原因”的作用, 而 **ŝi** 在此作用中代替了我。
- **Petro batis Paŭlon anstataŭ Vilhelmon.** = **Petro batis ne Vilhelmon, sed Paŭlon.** 彼得打的是保罗而不是威廉。◇请比较: **Petro batis Paŭlon anstataŭ Vilhelmo.** = **Ne Vilhelmo, sed Petro batis Paŭlon.** 是彼得而不是威廉打了保罗。
- **Ili veturis al Londono anstataŭ al Bath.** 他们乘车去了伦敦而不是巴思。
- **Kiu alportas oferojn al dioj, krom al la Eternulo sole, tiu estu ekstermita.** [圣经] 祭祀别神, 不单单祭祀耶和华的, 那人必要灭绝。◇没有 **al** 就似乎是只有 **la Eternulo** 才能够祭祀诸神而不被灭绝。**Al** 对于使人理解 **la Eternulo** 是祭祀的对象来说, 是必要的。
- **Neniu rajtas uzi la novan aŭton, krom en la okazo, se mi tion diros.** 无人有权使用这辆新车, 除非我说了这话。◇**En** 表示 **okazo** 是时间状语。
- **Krom Vilhelmon Petro batis ankaŭ Paŭlon.** 除了威廉, 彼得还打了保罗。◇**krom** 后面的 N 词尾实际上永远是多余的, 尽管在这样的句子中也不为错。不会产生混淆。在这里, **ankaŭ** 的位置使误解成为不可能。请比较: **Krom Vilhelmo ankaŭ Petro batis Paŭlon.** = **Krom ke Vilhelmo batis Paŭlon, ankaŭ Petro faris tion.** 除了威廉, 彼得也打了保罗。

人们同样可以用被省略的不定式解释这一点: ...**anstataŭ fari tion pro mi.** ...**anstataŭ peti de vi...** ...**anstataŭ bati Vilhelmon.** ...**anstataŭ veturi al Bath.** ...**anstataŭ skribi per literoj ordinraj.** **Krom bati Vilhelmon...**

10.3.6.3 独立用法

如果想要独立使用 **anstataŭ** 或 **krom** 而不提及所涉其作用的事物, 这时就必须加副词词尾: **anstataŭe** 代替, **krome** 此外:

- **Li ne donis al mi kafon. Anstataŭe li donis teon.** = **Anstataŭ kafo...** 他没有给我咖啡, 而是给了茶。
- **Krome vi devas pagi por matenmanĝo.** = **Krom tio, kion vi jam pagis...** 此外, 你还必须支

付早餐。

还有可能使用形容词词尾：

- Ni devis almeti la **anstataŭan** radon. = ...tiun radon, kiu servas anstataŭ alia rado. 我们必须配上备用轮。
- Vi devas pagi **kroman** kotizon. = ...plian kotizon, krom tiu kotizo, kiun vi jam pagis. 你必须支付其他费用。

Krome 和 kroma 始终具有补充的意思，而永远不是排除的意思。

10.3.7 Po

小品词 po 表示数量的分配。它传统上被归类为介词，但是许多人将它用作副词性小品词。

Po 的意思只与数字或数量有关。因此，po 的后面始终必须是数词或其他数量短语：po kvin, po dek, po dudek mil, po multe, po kiom, po miliono, po duono, po iom, po pluraj, po paro, po egalaj partoj 等。有时，人们省略数量：po pomo = po unu pomo, po tutaj boteloj = po pluraj tutaj boteloj.

Po 表示某物的一份，该物被以某种方式分配给多人、多物、多地等。每一份属于各种事物中的每一个。为了获知全部数量或全部数字，有必要用某一数字去乘该 po 数量。哪一个是该数字，取决于上下文：

- Por miaj kvar infanoj mi aĉetis dek du pomojn, kaj al ĉiu el la infanoj mi donis **po tri** pomoj. 我为我的四个孩子买了 12 只苹果，我给每个孩子 3 只苹果。◇3 只苹果×4=12 只苹果。请注意：结果是**苹果**，而不是孩子。人们将 3 只苹果乘以孩子的数字，但是结果一定是 12 只苹果，而不是 12 个孩子。这样的计算结果始终与 po 短语所表示的事物有关。
- Tie estis viro tre altkreska, kiu havis sur la manoj kaj sur la piedoj **po ses** fingroj, sume dudek kvar. 那里有一个非常高的男子，他的手脚上各长了 6 个指头，一共是 24 个。◇6 个指头×4 (2 只手+2 只脚)=24 个指头。
- Tiu ĉi libro havas sesdek paĝojn; tial, se mi legos en ĉiu tago **po dek kvin** paĝoj, mi finos la tutan libron en kvar tagoj. 这本书有 60 页；因此，如果我每天阅读 15 页，我将在 4 天内读完全书。◇15 页×4=60 页。
- Ŝi ricevis lecionojn **po dek** eŭroj por horo. 她的听课费是每小时 10 欧元。◇例如，如果上课持续 4 小时，则费用是：10 欧元×4=40 欧元。
- Dume la gastoj trinkis **po** glaseto da vino. 那时，客人们每人喝了一小杯酒。◇这里省略了 unu 一词：...**po unu** glaseto... 例如，如果有 10 位客人，则总共也是 10 小杯。
- Mi fumadis cigaredojn **po dudek kvin** rubloj por cento. 我抽的纸烟每 100 根 25 卢布。◇100 根这样的纸烟价值 25 卢布。于是，例如 500 根这样的纸烟价值就是：25 卢布×5=125 卢布。
- El ĉiuj vivaĵoj, el ĉiu karno, enkonduku **po unu paro** el ĉiuj en la arkeon, ke ili restu vivaj kun vi. 凡有血肉的活物，每样两个，一公一母，你要带进方舟，好在你那里保全生命。

◇例如，如果有 1,000 种动物，则 2 只动物（1 对） $\times 1,000 = 2,000$ 只动物（1,000 对）。

- La urbestro aranĝas grandajn tagmanĝojn, kie la vino estas trinkata **po tutaj boteloj**. = ...po pluraj tutaj boteloj. 市长安排了几次盛大的午餐，每一餐都要喝完好几瓶酒。◇每一顿午餐，人们都要喝完好几瓶。

在此前所给的例句中，po 都用作介词。在有关数词的修饰词的说明中，出现了 po 的副词性用法的例句。

Po 的误用

人们常常将 po 放在错误的短语之前。下面是典型的例子：

- *Tiu ĉi ŝtofo kostas dek dolarojn **po metro**.* ◇说话人原打算说，布料的每一米价值 10 元，但这是错句。Po 在这里必须和省略的 unu \rightarrow po unu metro 有关。由此而来的计算则成为：1 米 $\times 10$ （元）= 10 米。在句中，po 出现在短语(unu) metro 之前，因而计算结果就是 10 米，而非 10 元。那 10 米的布料总价值为 10 元，即是说每一米价值 1 元。想必这并不是（说话人）想要说的意思。

正确的句子是：

- Tiu ĉi ŝtofo kostas **po dek dolarojn por metro**. 这种布料每一米价值 10 元。◇例如，如果是 5 米，计算则成为：10 元 $\times 5 = 50$ 元。现在，计算结果表示元，因为 po 位于短语 dek dolaroj 之前。

在这样的句子中，许多语言只用一个词表示分配。这个词就位于 metro 之前。人们混淆了 po 与这些具有和 po 完全不同意思的词。在世界语中，人们用两个词——po 和另一个词——表示这样的事物。这另一个词常常是 por，但是依照上下文也可用其他介词（或副词形式）。例如，在此前的例句中，laŭ metro 或 metre 也是有可能的。

请注意下列句子之间的区别：

- La aŭto veturis **po dek kilometrojn en kvin horoj**. 汽车在 5 个小时中每小时跑了 10 公里。◇汽车总共行驶了 5 个小时，行程总共为 50 公里。（10 公里 $\times 5 = 50$ 公里）
- La aŭto veturis dek kilometrojn en **po kvin horoj**. 汽车每 5 个小时跑了 10 公里。◇汽车总共行驶了 10 公里，时间总共持续了 50 小时。（5 小时 $\times 10 = 50$ 小时）

带分数线的公式

公式	读法
20\$/kg	po dudek dolaroj por kilogramo 每公斤 20 美元
120 km/h	po cent dudek kilometroj en/por horo 每小时 120 公里
2 MN/m ²	po du meganeŭtonoj sur/por kvadratmetro 每立方米 2 兆牛顿

常常也可以将 po 与副词连用：**po 120 kilometroj hore** 每小时 120 公里。

有时，可以在这样一些短语中省略 po，需要时添加 ĉiu。例如：cent dudek kilometroj por/en (ĉiu) horo, dudek dolaroj por (ĉiu) kilogramo, du meganeŭtonoj por/sur (ĉiu) kvadratmetro。

第 11 章 表解词

在世界语中有 45 个被称为**表解词**的小品词，因为人们可以依据相似的形式和相似的意思将它们排列成表。

可以说，每一个表解词都由词首部分和词尾部分组成，但是不要将表解词看作为合成词。表解词的组词部分构成单独的闭合系统，通常情况下不要将其与世界语和普通词素相混。

11.1 词首部分

KI-	疑问词，关系词，感叹词
TI-	指示词
I-	不定词
ĈI-	全包词
NENI-	否定词

11.2 词尾部分

-U	个体
-O	事物
-A	性质，种类
-ES	物主（意义宾语，意义主语）
-E	地点
-AM	时间，次数（状况，条件）
-AL	原因
-EL	方式，程度
-OM	数量（强调的程度）

有些表解词的词尾部分类似于普通词尾，但是意思却不同：

- 普通的名词 O 词尾和表解词的 O 部分几乎意思相同，但是 O 尾表解词通常不跟词尾 J。
- 普通的词尾 U 是动词词尾，表示意愿式/命令式，而**表解词的 U 部分表示个体**——完全是两回事。
- 普通的形容词词尾 A 是一般的修饰性词尾。它常常表示性质与特征，但是也可以表示归属、关系、个性等。**表解词的 A 部分只表示性质和种类**。
- 普通的副词词尾 E 可以表示方式、时间、地点、度量、状况及其他意思。**表解词的 E 部分只表示地点**。

11.3 KI 首表解词

KI 首表解词主要用作**疑问词**和**关系词**，但是也用作**感叹词**：

- **Kio** estas tio? 那是什么? ◇疑问词 kio。
- **Kiu** kuraĝas rajdi sur leono? 谁敢骑狮子? ◇疑问词 kiu。
- **Kiel** vi fartas? 你（身体）好吗? ◇疑问词 kiel。
- Fremdulo, diru, **kiu** kaj el **kie** vi estas. 陌生人，请说一下你是谁，从哪里来。◇疑问词

kiu 和 kie。

- La fera bastono, **kiu** kuŝis en la forno, estas nun brule varmega. 在炉中的铁棒现在烧得滚烫。◇关系词 kiu。
- **Kiam** mi venis al li, li dormis. 我去他那里时，他在睡觉。◇关系词 kiam。
- Li estas tiu, **kies** monon vi prenis. 他就是你拿了他钱的那位。◇关系词 kies。
- **Kia** granda brulo! 多大的火灾啊！◇感叹词 kia。
- Fi, **kiel** abomene! 呸，多么恶心啊！◇感叹词 kiel。
- **Kion** mi vidas! 我看到了什么！◇感叹词（及疑问词）kio。

11.3.1 小品词 ajn

副词性小品词 ajn 强调不确定性或无关紧要。Ajn 主要跟表示关系的 KI 首表解词连用，但是也可以跟 I 首和 ĈI 首表解词连用，有时还可跟 NENI 首表解词连用。Ajn 永远位于有关表解词之后：

- Mi kondukos vin al ŝi, **kie ajn** ŝi estos trovebla! 我会带你去她那里，不管她会在哪里找到！◇她在哪里可以找到无关紧要。
- **Kiu ajn** ŝi estos, mi deziras al ŝi feliĉon! 不管她会是谁，我都祝她幸福！◇她会是谁并不重要。
- Mi donis solenan promeson, ke mi silentos, ĝis mi revenos, **kiam ajn** tio ĉi fariĝos. 我许下了庄严的诺言，这件事无论何时发生，我都将沉默，直到我回来为止。
- **Ĉiam ajn** vi estas bonvena ĉe mi. 任何时候都欢迎你来我这里。◇你想来时就来。
- Kial ŝi forlasis tiun lokon, en kiu ŝi havis **ian ajn** eblon, por **ion ajn** laborenspezi? 她为什么离开有任何可能取得劳动收入的地方？◇没有那个地方就完全缺少可能性。
- **Nenion ajn** mi diros. 我将什么也不说。◇绝对不说。

受到民族语言的影响，柴门霍夫有时在 ajn 之前使用表示关系的 KI 首表解词，而使用 ĈI 首或 I 首表解词可能更符合逻辑。如果不是引导从句，ĈI 首或 I 首表解词更可取：Mi konsentas akcepti **kian ajn** pagon. 更好：...ĉian ajn pagon 或...ian ajn pagon. 我同意接受任何酬报。

11.4 TI 首表解词

TI 首表解词是指示词。它们常常表示先前说过的或稍后要说的某事物。它们也可以指向直接看到的或听到的某事物：

- Mi volas, ke **tio**, kion mi diris, estu vera. 我希望我所说的是真的。◇Tio 表示先前说过的事情。
- **Tio** estas mia hejmo. 那就是我的家。◇Tio 表示看到的某物（可能伴有手指指向）。
- Li estas **tiel** dika, ke li ne povas trairi tra nia mallarĝa pordo. 他这么胖，穿不过我们的窄门。◇Tiel 指向后续的 ke 从句。

- Kio estas, kio vin **tiel** afliktas? 如此使你苦恼的是什么? ◇Tiel 指向看到的或听到的事情。
- Ŝi estis en **tiu** momento tre bela. 她在那一刻非常漂亮。◇Tiu 指向先前提到的时刻。
- **Tiu** ĉi malfreŝa pano estas malmola, kiel ŝtono. 这块发臭的面包硬得像石头。◇Tiu 指向在场的事物（发臭的面包）。

11.4.1 小品词 ĉi

可以给 TI 首表解词添加小品词 ĉi, 表示接近说话人。Ĉi 可位于表解词之前或之后。Ĉi 不可以跟词尾。简单的 TI 首表解词永远表示不完全接近说话人的某事物。TI 首表解词+ĉi 表示接近说话人的某事物:

- tie 在那里 → tie **ĉi**, **ĉi** tie 在这里（离我近）
- tiu domo 那座房子（离我远） → tiu **ĉi** domo, **ĉi** tiu domo 这座房子（离我近）
- tio 那, 那个事物（离我远） → tio **ĉi**, **ĉi** tio 这, 这个事物
- tiel 以那种方式, 那样 → tiel **ĉi**, **ĉi** tiel 以（我所表示的）这种方式, 这样

Ĉi tiam 或 tiam ĉi 实际上不使用, 而使用 nun。

Ĉi 是单独的词, 不要使用分隔符。不要写作: *ĉi-tiu*, *tiu-ĉi*, *ĉi-tie*, *tie-ĉi*, *ĉio-ĉi* 等, 而要写作: ĉi tiu, tiu ĉi, ĉi tie, tie ĉi, ĉio ĉi 等。

但是, 人们常常从含有小品词 ĉi 的短语构造形容词或副词。这时, 整个短语变成了一个词。通常情况下, TI 首表解词消失了。为使意思清楚, 这时人们习惯上在 ĉi 之后加分隔符: ĉi tie → ĉi-tiea 这里的, en tiu ĉi nokto → ĉi-nokte 在今天夜里, sur ĉi tiu flanko → ĉi-flanke 在这边, la somero de tiu ĉi jaro → la ĉi-jara somero 今年夏天。

11.5 I 首表解词

I 首表解词指代不准确或未知的事物:

- Ŝi ricevis **ion** por manĝi kaj por trinki. 她收到了吃的东西和喝的东西。◇没有说她收到了什么东西。
- Venis **iu** personoj, kiujn mi ne konas. 来了一些我不认识的人。◇不知道那些人是谁。
- Ili **iam** revenos. 他们会在某个时候回来。◇时间点未知。
- Hodiaŭ estas **ies** tago de naskiĝo. 今天是某人的生日。◇没有说那是谁的生日。

11.6 Ĉi 首表解词

Ĉi 首表解词具有全包的、总括的意思:

- Li faris **ĉion** per la dek fingroj de siaj manoj. 他用自己的双手的十指做完了一切。◇Ĉio 表示他所做事情的全部。
- **Ĉiu** homo amas sin mem. 每个人都爱自己。◇不存在这一点对其无效的人。

- Tiuj ĉi du amikoj promenas **ĉiam** duope. 这两个朋友总是一起散步。◇**Ĉiam** 表示不存在他们不一起走的情况。
- **Ĉie** regis ĝojo. 到处都是喜气洋洋。◇不存在无喜之处。

有时，人们在 ĈI 首表解词之前或之后使用小品词 ĉi: ĉio 一切 → ĉio **ĉi**, **ĉi** ĉio 所有这一切。

11.7 NENI 首表解词

NENI 首表解词具有否定意思：

- La tempon venontan **neniu** ankoraŭ konas. 尚无人知道未来的时间。◇**Neniu** 表示不存在知道未来时间的人。
- Mi **neniel** povas kompreni, kion vi parolas. 我怎么也不懂你说的话。◇**Neniel** 表示不存在我能够听懂你的方式。
- Kiam mi ien veturas, mi **neniam** prenas kun mi multon da pakaĵo. 当我乘车去某地时，我从不带许多行李。◇**Neniam** 表示我一次也不带许多行李去旅行。

NENI 首表解词足以否定全句。

11.8 U 尾表解词

- kiu** 询问多个已知人物、物品或事情之一的身份情况。
- tiu** 表示多个已知人物、物品或事情中确定的一个。
- iu** 表示未知的或不定的个体人物、物品或事情。
- ĉiu** 单独地、无例外地表示一组人物、物品或事情中的个体。
- neniu** 否定一组人物、物品或事情中的个体。

U 尾表解词表示个体与身份。在所有的表解词中它们是最基本的。

U 尾表解词可以跟 N 词尾和 J 词尾。带 J 词尾时，它们表示多个个体。

U 尾表解词是限定词。因此不可以用 la 与它们连用。

U 尾表解词通常是名词的修饰语（限定词），但是该名词常常省略。如果在上下文的别处未作表示，那么人们就认为说的是 **persono(jn)** 这个词：

- **Kiu** libro estas via? → **Kiu** estas via? 哪一本（书）是你的？
- **Tiu** seĝo ŝajnas bona. → **Tiu** ŝajnas bona. 那把（椅子）看上去好。
- **Ĉiu** homo devas pensi mem. → **Ĉiu** devas pensi mem. 每一个人都必须自我思考。
- **Kiu** persono venis? → **Kiu** venis? 谁来了？
- Ĉu estas **iu** [persono] en la kuirejo? — Jes, Paŭlo estas tie. 厨房里有人吗？——有，保罗在那里。
- Jen kelkaj bonaj libroj. **Kiun** [libron] vi volas legi? — Mi volas **tiun** [libron]. 这里有几本好书。你要读哪一本？——我要读那一本。
- Ĉu vi havas kraĵonon? — **Neniun** [kraĵonon] mi havas. 你有铅笔吗？——我一支也没

有。

Ĉiu(j)根据意思永远是复数，但是要区别单数的 ĉiu 和复数的 ĉiuj。

- 如果特别考虑到个体，就用 ĉiu。
- 如果整体考虑到整个团组，就用 ĉiuj。

有时，这一区别并不重要，但是，有时这一差异又很大：

- Por **ĉiu** tago mi ricevas kvin eŭrojn. = Por ĉiu aparta tago... 我每天都收到 5 欧元。
- **Ĉiu** amas ordinare personon, kiu estas simila al li. = Ĉiu aparta homo amas... 每个人通常都爱酷似自己的人。
- Kvinope ili sin ĵetis sur min, sed mi venkis **ĉiujn** kvin atakantojn. = ...mi venkis la tutan grupon. 他们五个一组向我扑过来，但是我战胜了每一组的五个进攻者。◇在这里 J 是必要的，因为提到的是数字五。但是，人们或者说：...mi venkis ĉiun el la kvin atakantoj. 但是这时人们并非谈论与全组人的对打，而是说五个差不多是单独的对打。
- Post la kurado **ĉiuj** estis terure lacaj. 跑步以后所有人都很累。◇说的是跑步人的全组。也可能说：...ĉiu estis terure laca.
- El **ĉiuj** miaj infanoj Ernesto estas la plej juna. = El la tuta grupo de miaj infanoj... 欧内斯特是我所有孩子中年龄最小的。
- Nun mi legas, vi legas kaj li legas; ni **ĉiuj** legas. 现在我在读，你在读，他也在读；我们大家都在读。◇Ni 是复数词，因此 ĉiuj 必须要有 J。

独立的 neniŭ 习惯上不带 J 词尾出现：

- La tempon venontan **neniŭ** ankoraŭ konas. 尚无人知道未来的时间。◇Neniŭ = neniuj persono.
- Mi konas **neniun** en tiu ĉi urbo. 在这座城市里我谁也不认识。

与后续名词连用时，通常也是不带 J 地使用 neniŭ：

- Ŝi ne vidis eĉ la ĉielon, ĉar ĝi estis kovrita de nuboj kaj **neniŭ** stelo en ĝi brilis. 她甚至于没有看见天空，因为天空满是云彩，没有一颗星星闪耀。

然而，如果想以某种方式表示与“不止一个”的想法形成对比，可以用 neniuj，但是，通常只有跟名词时才如此：

- Ĉe la fenestro restis plu **neniuj** floroj. 窗台上不再有花了。◇之前那里有许多花。

11.9 O 尾表解词

kio	哪个事物，哪种事物；那个事物
tio	那，那个事物
io	某个事物，某种事物

ĉio 每个事物，每种事物，一切
nenio 没有一个事物，没有一种事物

O 尾表解词表示不可用名词准确命名的事物。在这里，“事物”这一普通词用于说明，但是该词的意思甚至更加普通。O 尾表解词也用来指代人们用整句表达的抽象事物。

O 尾表解词可以跟 N 词尾，但是通常不跟 J 词尾，因为它们表达的是总的整体。

O 尾表解词的修饰语永远位于表解词之后：io bona, kion novan, ĉio grava 等。

O 尾表解词是独立的句子成分。它们不可以修饰名词。它们对应于 U 尾表解词+事物：

- **Kio** estas **tio**? = **Kiu** afero estas **tiu** afero? 那是什么?
- **Tio** estas speco de meblo. = **Tiu** afero estas speco de meblo. 那是一种家具。
- **Ĉio** restis kiel antaŭe. = **Ĉiu** afero restis kiel antaŭe. 一切如故。
- **Kion** bonan vi trovis tie? = **Kiujn** bonajn aferojn vi trovis tie? 你在那里发现了什么好东西?
- **Nenion** interesan mi trovis. = **Neniun** interesan aferon mi trovis. 我什么有趣的东西也没有发现。

有时，人们会犹豫在 tio 和 ĝi 之间。人们通常使用 tio 表示不可以或不愿意用准确的名词命名的不定事物。一定要用 tio 指代整句表达的事物。人们使用 ĝi 表示确定的事物，该事物此前已用名词表达，并且可以用带 la 或其他限定词的相同名词重复：

- **Ŝi** rakontis belan fabelon. **Tio** estis tre amuza. 她讲了一个美丽的童话故事。这非常有趣。
 ◇有趣的是她讲了童话故事。Tio 指代整个前面的句子。
- **Ŝi** rakontis belan fabelon. **Ĝi** estis tre amuza. 她讲了一个美丽的童话故事。它非常有趣。
 ◇有趣的是该童话故事。Ĝi 指代短语 **la** (bela) fabelo。

11.10 A 尾表解词

kia 何种的，何种性质的
tia 那种的，那种性质的
ia 某种的，某种性质的
ĉia 每种的，每种性质的
nenia 没有一种的，没有一种性质的

A 尾表解词用作形容词。它们按形容词的相同规则跟 J 词尾和 N 词尾。但是，A 尾表解词始终表示性质和种类，而真正的形容词（带有真正的 A 词尾）可以有更多的各种意思。

A 尾表解词是限定词。因此，不可以用 la 与其连用。

- **Kia** li estas? **Ĉu** li estas maljuna aŭ juna? 他是怎样的？他年纪大还是年轻？
- **Kian** aĝon vi havas? 你多大了？
- **Kia** estas via nomo? 或者：Kiu [el ĉiuj nomoj] estas via nomo? 或更常见：Kio estas via nomo? 你叫什么名字？◇柴门霍夫也用：Kiel estas via nomo? 然而最为常见的说法是：

Kiel vi nomiĝas?

- Be! li staris senhelpe, **tian** respondon li ne atendis. 咳！他无助地站着，他没有料到这样的回答。
- Estis **tia** ventego, ke la tegoloj deflugis de la tegmentoj. 起那样的大风，瓦片都从屋顶飞走了。
- Restu ĉiam **tia**, kia vi estas! 要始终保持你现在的样子！◇Tia 指向后续的 kia 从句。如果 tia 之后不跟（带谓语的）整句而是单独的句子成分，这时则不用 kia，而用表示比较的 kiel: Li estas tia kiel mi. 他就跟我一样。
- Mi ne volis trinki la vinon, ĉar ĝi enhavis en si **ian** suspektan malklaraĵon. 我不想喝这种酒，因为它含有某种可疑的不明物质。
- Maldiligenteco estas la radiko de **ĉia** malbono. 懒惰是一切坏事的根。
- **Nenia** konstruo povas esti sen bruoj. 没有哪一种建筑物会没有噪声。

A 尾表解词表示性质或种类，而 U 尾表解词则表示身份。Kia/kiu 和 tia/tiu 的差别通常是清楚的。Ia/iu, ĉia/ĉiu 和 nenia/neniu 只有很小的差别：

- **Kia** homo li estas? 他是什么样的人？◇想知道该人的特点。
- **Kiu** homo li estas? 他是谁？◇想知道如该人的名字以了解其身份。
- **Tia** opinio estas tute erara. 那样的见解是完全错误的。◇有关那种的所有见解都是错误的。
- **Tiu** opinio estas tute erara. 那个见解是完全错误的。◇正在讨论的见解是错误的，其他类似的见解可能是正确的。
- Ni devas enloĝiĝi en **ia** hotelo. = ...en hotelo de iu el la diversaj specoj de hoteloj. 我们必须入住某种饭店。
- Ni devas enloĝiĝi en **iu** hotelo. = ...en iu el la diversaj individuaj hoteloj, kiuj troviĝas ĉi tie. 我们必须入住某家饭店。◇通常人们只是省略句中的 iu。

11.11 ES 尾表解词

kies	谁的；那（些）人的，那（些）物的
ties	那人的，那些人的
ies	某人的
ĉies	所有人的
nenies	无人的

作为名词修饰语的 ES 尾表解词给该名词添加限定意义。因而 ES 尾表解词跟物主代词一样是限定词，不可以用 la 与其连用。如果用 de 短语代替 ES 尾表解词，通常必须加 la。

与物主代词一样，ES 尾表解词位于名词之前，而同义的 de 短语必须位于之后：ties libro = la libro de tiu (persono) 那人的书。

ES 尾表解词不可以跟 J 词尾或 N 词尾。

- **Kies** filino vi estas? 你是谁的女儿?
- Mi efektive ne scias, **kies** kulpo ĝi estas. 我实际上并不知道那是谁的 过错。
- Ili ekvidis virinon, **kies** vizaĝon ili en la krepusko ne rekonis. 他们瞥见一位女子，其面容在暮色中他们没有认出来。
- **Kies** gasto mi estas, **ties** feston mi festas. [谚语] 做谁的客，就为谁庆贺。◇Ties 不很常用。通常人们宁可使用物主代词(lia, ŝia, ĝia 或 ilia)。
- La infano ludis kun sia pupo, kiam subite **ties** kapo frakasigis. 那个孩子在玩洋娃娃，突然洋娃娃的头破了。◇Ties 表示说的是洋娃娃的头。如果是孩子的头，则要说 ĝia kapo。
- Kiu ĝojas pri **ies** malfeliĉo, tiu ne restos sen puno. = ...pri la malfeliĉo de iu persono... 谁要因为他人的不幸而高兴，谁就不会不受到惩罚。◇Ies 习惯上只用于某个未知的人（不用于事物，也不用于多个事物或人）。
- Tio estis la koro de riĉa fama viro, **kies** nomo estis sur **ĉies** lipoj. = ...sur la lipoj de ĉiuj personoj. 那就是一位著名的有钱人的心，其名字就在所有人的嘴唇上。◇Ĉies 习惯上用于人，而不适用于事物。
- Memoru, ke Esperanto estas **nenies** propraĵo. 记住，世界语不是任何人的财产。◇Nenies 习惯上用于人，而不适用于事物。

11.12 E 尾表解词

kie	在何处，在哪里；在那里
tie	在那里
ie	在某处
ĉie	到处
nenie	无处，没有一处

E 尾表解词不可以跟 J 词尾，但是可以添加 N 词尾表示方向：

kien	去何处，向何方向
tien	去那里，向那方向
ien	去某处，向某方向
ĉien	去各处，向所有方向
nenien	一处也不去，不向任何方向

- **Kie** estas la libro kaj la krajono? 那本书和铅笔在哪里?
- Mi montris al la infano, **kie** kuŝas ĝia pupo. 我给那孩子指出其洋娃娃在哪里。
- Sonorado al li venas, sed **de kie** — li ne komprenas. 长长的响声向他传过来，但是从哪来的——他不清楚。
- Mi volis resti **tie**, **kie** mi estis. 我想留在原地。
- Se li sciis, ke mi estas **tie** ĉi, li tuj venus al mi. 他要是知道我在这里，他会立即过来。

- Ĉu vi loĝas **ie**? = Ĉu vi loĝas en iu loko? 你住在某地吗?
- Malsaĝulo **ĉie** sian nomon skribas. 糊涂人到处签自己的名字。
- Pli bela reĝidino ol ŝi troviĝis **nenie** en la mondo. 比她更美的公主世界上无处再有。
- **Kien** vi iras? — Mi iras en la ĝardenon. 你到哪里? ——我进花园去。
- Rigardu **tien** ĉi. 看这里。
- Mi **nenien** plu iros hodiaŭ. 今天我不再去任何地方了。

11.13 AM 尾表解词

kiam 在何时, 在哪一次, 在哪几次

tiam 在那时, 在那(几)次

iam 在某时, 在某次, 在某几次

ĉiam 永远, 始终, 总是, 每次

neniam 永远不, 从不, 一次也没有

AM 尾表解词不可以跟 J 词尾或 N 词尾。

- Sed **kiam** tio okazis? 但是, 那件事是何时发生的呢? ◇如果精确地问钟点, 这时不用 **kiam**, 而用表示顺序的疑问词 **kioma**。
- Li skribis al mi, ke li intencas ĝin eldoni, sed li ne skribis ankoraŭ **kiam** li ĝin eldonos. 他写信给我说他打算出版它, 但是他还没有写他将何时出版。
- En unu tago, **kiam** ŝi estis apud tiu fonto, venis al ŝi malriĉa virino. 有一天, 当她在泉边时, 一个穷妇人向她走来。
- Tubeto, en kiun oni metas cigaron, **kiam** oni ĝin fumas, estas cigaringo. 人们在抽雪茄烟时将其放置其中的小管乃雪茄烟嘴。
- De **kiam** vi loĝas ĉi tie? 从何时起你住在这里的?
- Li vekigis nur **tiam**, **kiam** la suno leviĝis. 太阳升起时他才醒。
- Ŝajnas al mi, ke ĉi tiun vizaĝon mi jam **iam** vidis. 我想我曾经见过这张面孔。
- Ŝi estis ja la plej bela knabino, kiun li **iam** vidis. 她确是他见过的最美的女孩。◇**Iam** 指代过去任何一个时间。
- Oni diras, ke la vero **ĉiam** venkas. 人们说真理永远取胜。
- Bona koro **neniam** fariĝas fiera. 好心肠从不骄傲。
- La maljunulo fermos **por ĉiam** siajn okulojn. 那位老人永远闭上了双眼。◇短语 **por ĉiam** 表示结果永远存在。闭上双眼只是瞬间的, 而其结果“双眼关闭”却是永远的。

11.14 AL 尾表解词

kial 由于何原因, 由于何动机, 为什么

tial 由于那原因, 由于那动机, 因此

ial	由于某原因, 由于某动机, 因为某事
ĉial	由于各种原因, 由于各种动机, 由于所有缘故
nenial	毫无原因地, 没有动机地, 事出无因地

AL 尾表解词不可跟 J 词尾或 N 词尾。

- **Kial** vi ploras? 你为什么哭?
- Mi komprenas, **kial** vi faris tion. 我理解你为何要做那事。
- Hodiaŭ estas bela frosta vetero, **tial** mi prenos miajn glitilojn kaj iros gliti. 今天是一个美好的冰冻天气, 因此我将拿起冰鞋去滑冰。◇要注意 **tial** 和 **ĉar** 之间的不同。Tial 指代原因, 而 ĉar 则引导表示原因的从句: Mi prenos miajn glitilojn kaj iros gliti, ĉar hodiaŭ estas bela frosta vetero. 我将拿起冰鞋去滑冰, 因为今天是一个美好的冰冻天气。
- Mi vin **ial** ankoraŭ ne konas. 由于某种原因, 我还不认识你。
- Vi demandas, kial mi amas vin. Mi respondas: **ĉial**! 你问我为什么爱你。我的回答: 出于种种原因!

Nenial 一词在实践中非常罕用, 但是当人们确实用它时, 它否定全句 (与所有其他的 NENI 首表解词一样):

- Tian Regularon por nia Ligo mi **nenial** povus aprobi. = ...mi pro neniuj motivoj povus aprobi. 有关我们协会的那种规章我绝无理由可以赞成。
- Vi povus inciti lin kiom ajn. Li **nenial** kolerus. = ...li pro neniuj kaŭzoj kolerus. 无论你可以激怒他多少次, 他都没有理由生气。

如果想要表达肯定意义, 就要使用 **sen kaŭzo**, **senkaŭze**, **senmotive** 等: **Ŝi ridis senkaŭze.** = **Ŝi ja ridis, sed sen motivo.** 她无缘无故地笑了。

11.15 EL 尾表解词

kiel	以何种方式, 何种程度, 怎样
tiel	以那种方式, 那种程度
iel	以某种方式, 某种程度
ĉiel	以各种方式
neniel	什么方式也不, 绝不

EL 尾表解词是普通的副词性表解词, 如果不涉及到时间/事件 (AM 尾表解词)、地点 (E 尾表解词)、原因 (AL 尾表解词) 或数量/数字 (OM 尾表解词) 的话, 就使用它们。EL 尾表解词几乎覆盖可以用副词性词表达的所有其他的意思, 特别是关于程度与方式。

EL 尾表解词不可以跟 J 词尾或 N 词尾。

- **Kiel** li aspektas? 他的外表怎么样?
- **Kiel** vi fartas? 你 (身体) 好吗?
- Rakontu al mi per malmulte da vortoj, **kial** tio okazis. 用最少的話给我讲述那是怎样发

生的。

- Mi zorgas pri ŝi **tiel**, **kiel** mi zorgas pri mi mem. 我照顾她就像照顾我自己。
- **Kiel** alta estas tiu turo? 那座塔有多高?
- **Kiel** longe ankoraŭ tiu malnova domaĉo staros ĉi tie ĉe la strato kiel spektaklo por ĉiuj? 那个旧的破房子像给众人看的景观一样还要在大街上立多久?
- Tiu ĉi malfreŝa pano estas malmola, **kiel** ŝtono. 这块不新鲜的面包硬得像石头。
- Bojas hundido, ĉar **tiel** faras la hundo. [谚语] 小狗叫, 因为老狗也叫。
- Ne faru **tiel**, faru **tiel** ĉi! 不要那样做, 要这样做!
- Ili ambaŭ estis **tiel** malagrablaj kaj **tiel** fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili. 他们两人都如此叫人讨厌和自负, 人们无法跟他们在一起生活。
- Mi estas **tiel** forta, **kiel** vi. 我跟你一样强壮。
- **Iel** ni sukcesos. 我们会设法成功的。
- Ili **ĉiel** helpis al mi. 他们想方设法帮助我。
- Mi **neniel** esperis sukceson. 我绝不希望成功。

11.16 OM 尾表解词

kiom 多少, 几个, 何种数量地
tiom 那么多, 那种数量地
iom 不很多但也不很少, 一点点, 少量
ĉiom 全部 (数量), 所有
neniom 一点都没有, 一个也没有

OM 尾表解词不可接受 J 词尾或 N 词尾。

- **Kiom** vi volas, ĉu du aŭ tri? = Kiel multajn vi volas... 你要多少, 两个还是三个?
- Ŝi pripensis, **kiom** kostos al ŝi la nokta restado. 她在思考, 夜宿要付出多少代价。
- Ho, **kiom** pli bona estas via amo, ol vino! 啊, 你的爱是多么得好, 胜过美酒!
- **Kiom** mi vidas, vi havas nur unu filon. = Laŭ tio, kion mi vidas, vi havas... 据我所见, 你只有一个儿子。◇可能你有更多的儿子, 但是我看不到更多。
- Sendi 100 ekzemplerojn mi ne povis, ĉar mi nun **tiom** ne havas. 我发不出 100 册, 因为现在我没有这么多。
- Mi havas **tiom multe**, ke mi ne bezonas ŝpari! 我有这么多, 我不需要节省! ◇kiom 和 tiom 常常和 multe (或 multaj) 连用。Multe 可以省略, 但是它对意思稍作强调。人们也可以使用 kiel multe, tiel multe, 但是此时并非强调。
- Ŝi aĉetis **iom** da butero. = ...kvanton da butero ne tre grandan sed tamen konsiderindan. 她买了一点黄油。◇iom 在理论上似乎必须是“某种不定的数量”, 但是在实践中它几乎总

是表示很小的数量。其词义实际上甚至更加特别，即“不很多，但是足以考虑和具有价值”。不要将 *iom* 跟 *malmulte* 混淆：Li faris **iom** da eraroj. 他犯了一点错误。错误并不多，但是足以让人们谴责他。Li faris **malmulte** da eraroj. 他犯了少量错误。错误很少，人们还须赞扬他。

- Mi pensas, ke mi ĝin ankoraŭ **iom** memoras. = ...ne tre multe memoras, sed ankoraŭ ja memoras. 我想，那件事我还记得一点点。
- Tie supre estingiĝis la ruĝaj koloroj, dum la suno **iom post iom** malaperis. 在太阳渐渐消失的同时，那边（山）顶上的红色褪去了。◇短语 *iom post iom* 表示某事借助许多几乎不可分辨的微小变化在发生。
- **Kiom** da benzino vi volas? — Mi volas **ĉiom**, kiom vi havas. = ...Mi volas la tutan kvanton da benzino, kiun vi havas. 你要多少汽油？——你们有多少我就要多少。◇*ĉiom* 的意思实际上常常变得与更为常用的 *ĉio* 的意思非常相似。
- Sur la mezo de la strato estas multe da radoj kaj da ĉevalaj hufoj, sed da homoj piedirantaj estas malpli, preskaŭ **neniom**. 在大街中间有许多车轮与马蹄印，但是行人很少，几乎一个也没有。

OM 尾表解词既用作副词，又用作名词。

通常用 *kiel* 和 *tiel* 表示程度。但是，为进行强势强调，人们可以改用 *kiom* 和 *tiom*：

- Ĝi estis **tiom** bela, ke mi svenis. 它是如此美丽，我都晕了。
- La Esperantistoj tute ne pretendas, ke ilia lingvo prezentas ion **tiom** perfektan, ke nenio pli alta jam povus ekzisti. 世界语者们绝不自诩他们的语言是如此完美而不可逾越。

11.17 ALI 首词可以成为表解词吗？

有人多次提议给表解词表添加词首部分*ALI-，创建新的系列*aliu*, *alio*, *alia*, *alies*, *alie*, *aliam*, *alial*, *aliel*, *aliom*。一些人甚至加以实践，特别使用*aliel*和*alies*这两个词。

在正式世界语中，ALI 是普通词根，通过普通的词尾从它构词。

- alia 不同的，别的
- alio 别的事物
- alie 否则，以别种方式
- alii 成为别的，有差别（很少使用）

启用新的表解词恐会给世界语带来剧烈的变化。以下仅仅是若干例子：

规范的 *alie* 一词最常见的意思是“否则，不然的话”，但是它也可以是“以别的方式”的意思。然而，表解词*alie*却可能是“在别处”的意思。于是，诸如 Ni devas alie agi（我们必须另外行动）这样的正常句子就会完全改变其意思。

Alia 在规范的世界语中不是表解词，而是普通形容词，其意思是“另一种的，另外”或“另一人，另一个”。新的表解词*alia*可能仅仅是“另一种的”意思。如果存在 ALI 首表解词的话，那么就不再说诸如 la alia ĉambro estas pli granda（另一间房间更大）这样的句子，而要说*la aliu ĉambro estas pli granda*。也可能必须说*ili amas unu la aliun*而不说 ili amas unu la alian（他们互爱）。

人们常常构造出如 de alia speco → alispeca 的合成词。但是，使用 ALI 首表解词的人可能必须改说成*aliuspeca*，因为不可能去除表解词的词尾部分。请与 de tiu speco → tiuspeca（不是*tispeca*）作比较。

尚无人以连贯的方式实际使用过完整的 ALI 首表解词系列。只有不假思索地、违背逻辑地使用*aliel*和*alies*，以及偶然使用*aliu*。一些人部分使用经典的世界语，部分使用经过改革的方言。例如，当他们说 alie 或 alia 时，人们不得而知，是按基础世界语去理解呢，还是按新方言去理解。然而幸运的是，绝大多数人尚在按照规则、符合逻辑地使用世界语。

所以，要只用业已存在的表解词，并且要根据基础世界语的规则通过普通词根来表达其他事物：

应该避免的改革	正式世界语	中文
aliu	alia	其他的，别的
alio	alio	别的事情，别的事物
alia	alia, alispeca, alieca	另一种的，别类的
alies	de alia (persono), aliula	别人的
alie	aliloke	在别处
alien	aliloken	去别处
aliam	alifoje, aliokaze	另一次
alial	alikaŭze	由于别种原因
aliel	alimaniere, alie	另外；要不然
aliom	alikvante	以不同的量

【说明】有人提议 aliio, aliiu, aliia, aliie, aliiel 等“折衷”形式（即词根 ALI 与 I 首表解词连用的合成词）。这些词确实是规则的，但是很遗憾，它们在实际使用中是完全不适用的。要听出 aliie 和 alie 之间、aliia 和 alia 之间等的区别不是一件容易的事。规则地组合成词是不够的，它们也必须在实际交流中起作用。

第 12 章 连词

小品词 *kaj*, *aŭ*, *sed*, *plus*, *minus* 和 *nek* 都是连词。关于 *nek* 请阅读关于否定的说明。

12.1 Kaj

Kaj 连接两个在句中起相同作用的事物：

- Karlo **kaj** Petro manĝas. 卡尔和彼得在吃饭。◇两个人做同样的动作。句中有两个主语。
- Karlo manĝas **kaj** trinkas. 卡尔又吃又喝。◇卡尔同时做两个动作。句中有两个谓语。
- Karlo manĝas rizon **kaj** legomojn. 卡尔吃饭和菜。◇两个事物以相同的方式受动于相同的动作。句中有两个同类的宾语。
- Petro manĝas per forko **kaj** tranĉilo. 彼得用刀叉吃饭。◇两件工具协助同一个动作。如果人们愿意，可以重复介词：per forko **kaj** per tranĉilo。
- Petro estas maljuna **kaj** saĝa. 彼得年迈但睿智。
- Petro havas grandan **kaj** luksan domon. 彼得拥有豪华的大房子。◇当两个形容词用作同一个名词的修饰语时，常常省略 *kaj*：Petro havas grandan luksan domon。
- Karlo laboras por **kaj** per Esperanto. = ... por Esperanto **kaj** per Esperanto. 卡尔用世界语为世界语工作。
- Petro legis la gazeton, **kaj** Karlo rigardis televidon. 彼得看杂志，卡尔看电视。◇两个被连接的主句。
- Ili diris, ke ili tre amuziĝis, **kaj** ke ili volonte revenos venontjare. 他们说他们玩得很开心，明年愿意再来。◇两个被连接的 *ke* 从句。
- Jen venas tiu knabino, kiu savis mian vivon, **kaj** kiu poste malaperis. 看，那个救了我的命并且后来消失了的女孩来了。◇两个被连接的 *kiu* 从句。

如果有两个以上具有相同功能的事物，习惯上将 *kaj* 置于最后一个之前，特别是假如事物的列举很长的话。在 *kaj* 缺失的地方，发音上可以稍有停顿，书写上则放置逗号：

- Petro, Karlo, Elizabeto **kaj** Eva vojaĝis kune al la kongreso. = Petro kaj Karlo kaj Elizabeto kaj Eva vojaĝis... 彼得、卡尔、伊丽莎白和爱娃一同旅行去参加大会。
- Hodiaŭ ni manĝos supon, salaton, viandaĵon, frititajn terpomojn **kaj** glaciaĵon. 今天，我们将喝汤、吃色拉、肉、炸薯条和冰淇淋。
- Li iras per aŭto, ŝi iras per trajno, **kaj** mi iras piede. 他乘汽车去，她乘火车去，我步行去。

在口语文体中，有时完全省略 *kaj*：

- Li estas stulta, malaminda. Mi tute ne ŝatas lin. 他不聪明、讨人厌，我一点也不喜欢他。
- Venis Karlo, Petro, Eva. Jes, ĉiuj miaj amikoj venis. 卡尔、彼得、爱娃来了。是的，我所有的朋友都来了。

为了强调和坚持，可以在每一个事物之前都使用 **kaj**，也可以在第一个前用它。

12.1.1 被连接句子之间的各种关系

当两个句子被 **kaj** 连接时，该连接可以指代许多不同的意义关系。人们必须从上下文来理解是什么样的关系：

- Mi lavis la vestaĵojn, **kaj** (poste) mi sekigis ilin. 我洗了衣服，然后将它们烘干。◇**Kaj** 表示时间序列。需要时，*poste* 一词可以帮助理解。
- Anno estas gaja persono, **kaj** (kontraste) Elizabeto estas silentema. 安娜是一个喜形于色的人，而伊丽莎白却是沉默寡言。◇**Kaj** 表示对比。
- Ŝi havas brunajn okulojn, **kaj** (aldone) ŝiaj haroj estas longaj. 她长着褐色的眼睛，而且她的头发很长。◇**Kaj** 表示补充的信息。

12.2 Aŭ

Aŭ 与 **kaj** 的作用相当。它可以以相同的方式连接相同的事物，但是 **aŭ** 表示被连接的事物为**可选项**。**Aŭ** 表示可以在被连接的事物中进行选择，或是其中哪一个有效为不确定：

- Petro **aŭ** Karlo laboras. 彼得或是卡尔在工作。◇两个可能的主语。其中一个、也可能两个都在工作。
- Ni povas manĝi viandaĵon **aŭ** fiŝaĵon. Kion vi preferas? 我们可以吃肉或鱼。你更喜欢（吃）什么？◇两个直接宾语之间的选择。
- Vi devas fari tion per fosilo **aŭ** (per) hakilo. 你必须用铁锹或斧头去做那件事。
- Ĝi estis ruĝa **aŭ** flava. Mi ne memoras klare. 它是红色的还是黄色的，我记不清了。
- Mi konstruus lignan **aŭ** ŝtonan domon. 我也许会造一座木屋或是一座石屋。
- Ĉu eblas konstrui aŭton kun kvin **aŭ** ses radoj? 有可能制造一辆五轮或六轮的汽车吗？
- La kato troviĝas sur **aŭ** sub la domo. 猫在房顶上或是屋檐下。
- Ĉu mi kapablas plenumi tiajn laborojn **aŭ** ĉu mi ne kapablas? 我有能力还是没有能力完成那种工作？
- Ŝi ne sciis, ĉu ŝi nur sonĝis **aŭ** ĉu tio estis efektivaĵo. 她不知道自己只是在做梦，还是那就是事实。
- La pasantoj forflankiĝis antaŭ ŝi, supozante, ke ŝi estas frenezulino **aŭ** ke ŝi havas ian urĝegan bezonon rapidi. 行人在她面前闪开，他们猜想她是疯子，或者有急事需要快行。
- Glaso de vino estas glaso, en kiu antaŭe sin trovis vino, **aŭ** kiun oni uzas por vino. 酒杯是先前有酒的杯子，或是用来喝酒的杯子。
- Vi povas vojaĝi per trajno, buso, aŭto **aŭ** biciklo. 你可以乘火车、乘巴士、开车或骑自行车去旅行。
- Kiu povas helpi min? Eble Karlo, Petro **aŭ** Elizabeto. 谁能帮助我？也许卡尔、彼得或者

伊丽莎白。

Aŭ 通常是排斥性的。这就是说，选项中只有一个可以是有效的。然而，aŭ 有时是非排斥性的。这时，它允许人们从选项中挑选一个以上（如果需要的话，甚至于全部）。无论 aŭ 是非排斥性的还是排斥性的，都由上下文表示。为了强调 aŭ 是排斥性的，可以在每一个选项前都使用 aŭ。为了表示 aŭ 是非排斥性的，有时，特别是在书面语中，使用 kaj/aŭ 的表达法：La vojaĝo okazos per trajno **kaj/aŭ** buso. = La vojaĝo okazos per trajno **aŭ** buso, aŭ per trajno **kaj** buso. La vojaĝo okazos per trajno aŭ buso aŭ ambaŭ. 旅行将以乘火车或巴士、或两者都乘的方式进行。口语中通常不用 kaj/aŭ，只用在书面语中。在书面语中也避免使用 kaj/aŭ 似乎值得推荐。最好直接说出选择所有选项的可能。

12.3 Sed

连词 sed 连接句子或句子成分，表示它们之间以某种方式形成对比：

- La papero estas tre blanka, **sed** la neĝo estas pli blanka. 纸很白，但是雪更白。
- Li amas min, **sed** mi lin ne amas. 他爱我，可是我不爱他。
- Mi zorgas pri ŝi tiel, kiel mi zorgas pri mi mem; **sed** ŝi mem tute ne zorgas pri si kaj tute sin ne gardas. 我关心她就像关心我自己，但是她却完全不关心、不保重她自己。
- Nia provincestro estas severa, **sed** justa. 我们的省长很严厉，但是很公正。
- Mi volis lin bati, **sed** li forkuris de mi. 我想打他，可是他却从我身边跑走了。
- Mi kriis tiel laŭte, kiel mi povis, **sed** neniun min aŭdis, mi estis tro malproksime. 我竭尽全力地大声叫喊，但是没有人听见，我离得太远了。
- La patro ne legas libron, **sed** li skribas leteron. 父亲不在看书，而在写信。
- Tio ĉi estis jam ne simpla pluvo, **sed** pluvego. 这已经不单单是（下）雨了，而是（下）大雨。
- Anstataŭ kafo li donis al mi teon kun sukero, **sed** sen kremo. 他没给我咖啡，而给了我加糖的茶，但是没加奶油。◇人们猜想，茶里也将会有奶油。

Sed 常与 tamen 连用，这时对比得以强调：

- Mi ne scias la lingvon hispanan, **sed** per helpo de vortaro hispana-germana mi **tamen** komprenis iom vian leteron. 我不懂西班牙语，但是借助西德词典我稍稍读懂了你的信。
- Ŝi havis forton kaj ŝi estis laborema, **sed** ŝi **tamen** restis malriĉa. 她有力气而且勤劳，可是她还是很穷。

如果使用 tamen，常常就可以同样很好地用 kaj 代替 sed，因为 tamen 足以很好地表示对比：

- Li havis la impreson, ke li sonĝas **kaj tamen** ne sonĝas. 他有印象自己在做梦，但是又不在做梦。
- La lekanto sentis sin tiel feliĉa, kvazaŭ tiam estus grava festotago, **kaj tamen** tiam estis nur simpla lundo. 那个拍马者感到很幸运，就像当时过重要的节日一样，但是当时不过就是

礼拜一。

Tamen 通常作状语，而 sed 是连词。因此 sed 位于句首，而 tamen 则可出现在句中的不同位置。有时，tamen 出现在主句句首，该主句与前面的主句连接非常近。这时，tamen 便具有了某种连词的作用。这时，tamen 实际上等同于 sed。也可以说，sed 或 kaj 被省略了：

- Li estas tre ekkolerema kaj ekscitiĝas ofte ĉe la plej malgranda bagatelo; **tamen** li estas tre pardonema, li ne portas longe la koleron kaj li tute ne estas venĝema. 他特别会生气，经常会因最小的琐事而激动；然而，他又非常宽容，不会持久生气，完全不会报复。

12.4 Plus 和 minus

小品词 plus 和 minus 主要用于数学及类似表达，代表加号+（plus）和减号-（minus）。Plus 表示加法、正数等，minus 表示减法、负数等。

但是，当说到加法等时，有时 plus 可以代替 kaj 用作连词。当说到减法等时，minus 可以相类似地代替 sed ne：

- Ĝi kostas dek eŭrojn **plus** kvindek cendojn. = ...kaj aldone kvindek cendojn. 它价值 1.5 欧元（1 欧元 50 分）。
- Necesas sperto **plus** zorgemo. = ...kaj ankaŭ zorgemo. 经验加细心是有必要的。
- Mi pagos al vi 1000 eŭrojn **minus** la 100 eŭrojn, kiujn vi ŝuldas al mi. Mi do pagos sume 900 eŭrojn. 我将付给你 1,000 欧元并扣除你欠我的 100 欧元。这样，我将总共付给你 900 欧元。

有时，人们将 plus 和 minus 用作介词，与 kun 和 sen 相似，也就是其后永远不用 N 词尾。然而，最好是依据上述例句始终将 plus 和 minus 用作连词，当句子功能需要时就加上 N 词尾。

12.5 合成词截断部分之间的连词

有时，特别是在书面语中，人们用 kaj 连接两个或多个合成词的组成部分来缩短句子：

- Ili en- **kaj** el-iris tre rapide. = Ili eniris **kaj** eliris tre rapide. 他们快速地进进出出。
- Tio estas kombinita manĝaĵ- **kaj** gazet-vendejo. = ...manĝaĵvendejo **kaj** gazetvendejo. 那是一家食品与杂志的连卖店。
- Li faris multajn erarojn: skrib-, leg- **kaj** pens-erarojn. = ...skriberarojn, legerarojn **kaj** penserarojn. 他犯了许多错误：写作上的、阅读上的以及思维上的错误。
- Tute mankas sub-tasoj **kaj** -teleroj. = ...subtasoj **kaj** subteleroj. 茶托和茶匙齐缺。
- Tio estas manĝaĵ- **aŭ** gazet-vendejo. 那是一家食品店或是杂志店。
- Tio estas manĝaĵ- **sed** ankaŭ gazet-vendejo. 那是一家食品店，但也是杂志店。

这样的句子是不够自然的。一般来说，它们是不值得建议使用的，特别是当它们含有无词尾的合成词截断部分时，这在世界语中通常是不可能的。最好使用别种手段来缩短句子：

- Ili iris en la domon **kaj** el ĝi tre rapide. 他们快速地进出房子。
- Tio estas kombinita manĝaĵa **kaj** gazeta vendejo. 那是一家食品与杂志的连卖店。
- Li faris multajn erarojn skribajn, legajn **kaj** pensajn. 他犯了许多写作上的、阅读上的以及思维上的错误。
- Tio estas manĝaĵa **aŭ** gazeta vendejo. 那是一家食品店或是杂志店。
- Tio estas manĝaĵa **sed** ankaŭ gazeta vendejo. 那是一家食品店，但也是杂志店。

第 13 章 关联词

有些小品词成对或多重出现并带有特别的意义，可以称之为关联词。

13.1 Kaj... kaj

双重的 **kaj** 用于强调与坚持。这时，**kaj** 位于所有被连接的事物之前，也位于第一个之前。这时，口头上通常重读强调 **kaj**：

- **Kaj Petro kaj Karlo laboras.** 彼得和卡尔都在工作。◇强调不仅一个而且事实上两个都在工作。
- **Kaj pluvas kaj blovas.** 风雨交加。◇强调两个动作都在进行中。
- **Petro kaj fumas kaj drinkas.** 彼得又是抽烟又是喝酒。◇强调两种动作他实际上都在做。
- **Kaj ilia amo, kaj ilia malamo, kaj ilia ĵaluzo jam de longe malaperis.** 他们的爱、他们的恨、他们的嫉妒都早已消失了。◇强调这三件事物全都消失了。

13.2 Nek... nek

普通的 **nek** 意思是“也不”。多重出现的 **nek** 意思是“不”。因此，关联的 **nek** 相当于 **kaj... kaj** 加否定：

- **Mi renkontis nek lin, nek lian fraton.** = **Mi kaj ne renkontis lin, kaj ne renkontis lian fraton.** 我既没有遇见他，也没有遇见他的兄弟。
- **Nek ĝojo, nek malĝojo daŭras eterne.** = **Kaj ĝojo, kaj malĝojo ne daŭras eterne.** 高兴与悲伤都不会持久。
- **Ŝi estis muta, povis nek kanti nek paroli.** = **Ŝi kaj ne povis kanti, kaj ne povis paroli.** 她是哑巴，不会唱歌，也不会说话。

13.3 Aŭ... aŭ

双重的 **aŭ** 表示所呈现的选项一定是唯一的。必须是其中之一，别无他择。这时，口头上通常重读强调 **aŭ**：

- **Nun ni devas aŭ venki aŭ morti!** 现在，我们必须要么胜利要么死亡！◇我们不可以两项都做，也不可以做另一项而不做这两项。
- **Aŭ vi faris grandan eraron, aŭ mi ĉion miskomprenis.** 不是你犯了大错误，就是我误解了一切。◇不存在其他选项。
- **Oni povus diri, ke aŭ ŝi forĝis ĉion en la mondo, aŭ ŝi ne havis forton, por iri pluen.** 人们会说，她不是忘了世界上的一切，就是没有继续前进的力量。

13.4 Jen... jen

普通的 **jen** 吸引对某事物的注意。双重或多重出现的 **jen** 没有此义，而是引导交替出现的选项或是交替有效的可能性。**Jen... jen** = **iufoje... alfoje** 时而……时而：

- **Jen** mi ardas de varmego, **jen** mi tremas de frosto. 我一会儿热得发烧，一会儿冻得发抖。
◇两种状态交替出现。我时而感到热，时而感到冷。
- **Ŝia** vizaĝo aperigis **jen** mortan palecon, **jen** koloron de sango. 她的脸上时而露出死一般的苍白，时而露出血色。◇脸色不停地变化。
- Mario videble havis deziron **jen** koleri, **jen** ridi, **jen** premi la manon al tiu ventanimulo. 马里奥明显地一会儿要生气、一会儿要笑、一会要和那位轻浮的人握手。
- Li okupadis sin **jen** per tio, **jen** per alio. 他有时从事这件事，有时又做那件事。

13.5 Ju... des

Ju 和 des 始终与 pli 或 malpli 连用。Ju 和 des 连用表示一个 pli 短语取决于另一个。Ju 短语表示起主导作用的事物，des 短语表示依附的事物：

- **Ju pli** da mono ni havos, **des pli** rapide kaj bone iros kompreneble nia afero. 我们的钱越多，我们的事业当然就进行得越快和越好。◇如果钱增加了，速度和优质度也就增加了。
- **Ju pli** alte staras la lingvo, **des pli** rapide progresas la popolo. 语言水平越高，人们进步就越快。◇人们的进步取决于语言水平。
- **Ju pli** da bruoj, **des malpli** da ĝuo. 噪音越响，就越难受。
- **Ju pli** grandaj ili fariĝis, **des malpli** ili volis tion toleri. 他们越是长大，就越不想容忍。
◇当他们长大后，他们的宽容度逐渐减少了。
- **Ju pli** klare vi elparolas, kaj **ju malpli** da malfacilaj vortoj vi uzas, **des pli** bone oni komprenas vin. 你的发音越清楚，你的用词越容易，人们对你就理解得越好。◇清晰度的增加以及难词的减少，导致理解的改善。

有时，des 单独出现，没有 ju。这时，ju 短语以某种方式省略了：

- La saloneto ne estis vasta, tial **des pli** frapis la okulojn la eleganteco de ĝia aranĝo. 小客厅不大，因此，其摆设的高雅格外抢眼。◇以下意思被省略了：Ju pli malvasta estas eleganta salono, des pli la eleganteco frapas la okulojn. 高雅客厅越是狭小，其高雅就越是抢眼。

单独使用的 des 常常可被 tiom 所替代。

在一些语言中可以用相同的词来表示依附的和主导的 pli 短语。这在世界语中是不可能的。
*Ju... ju*没有意义。起主导作用的(mal)pli 短语要用 ju，依附的(mal)pli 短语要用 des。不要说：***Ju pli** rapide vi revenos hejmen, **ju pli** bone.*要说：**Ju pli** rapide vi revenos hejmen, **des pli** bone. 你越快回家越好。当然，*des... des*也是不可能的。但是，确实可以有多个 ju 短语共同主导一个或多个 des 短语(或诸如此类)：**Ju pli** zorge kaj **ju pli** malrapide vi faros la laboron, **des pli** kontenta kaj **des pli** ĝoja mi fariĝos. 你工作做得越细和越慢，我会感到越满意和越高兴。

第 14 章 比较

14.1 Pli, plej

比较等级用 **pli** 和 **plej** 表示，通常修饰形容词或副词，但是也修饰其他词。

14.1.1 Pli

Pli 表示被修饰的性质、方式、动作等超过进行比较的其他某事物。表示 **pli** 短语所超过的事物用小品词 **ol**：

- La papero estas tre blanka, sed la neĝo estas **pli** blanka. 纸很白，但是雪更白。◇雪之白超过纸之白。
- Mi havas **pli** freŝan panon, ol vi. 我有比你（所有）更新鲜的面包。◇我的面包的新鲜度超过你的面包的新鲜度。
- Nu, iru **pli** rapide! 那好，再跑快一点！◇让你的速度超过现在的速度。
- Du homoj povas **pli** multe fari ol unu. 两人可以比一人做得多得多。◇两人可做的量超过一人可做的量。
- Mia frato diris al Stefano, ke li amas lin **pli**, ol sin mem. 我的兄弟告诉斯蒂芬，他爱他胜过爱自己。◇我的兄弟既爱斯蒂芬又爱他自己，但是他对斯蒂芬的爱超过其自爱。
- Mieno lia montris **pli** suferon, sed ne koleron. 他的表情更多地显出痛苦，而不是愤怒。◇他的表情显现出许多东西，但是它更多地显示出痛苦。
- Ĝi eĉ unu minuton **pli** ne povus elteni. 它甚至于连一分钟也不能再承受了。◇**Pli** = **pli** longe.
- Restas ĉirkaŭ dek personoj, ne **pli**. 剩下大约十人，没有更多人了。◇**Pli** = **pli** multaj.

不要将 **pli** 与小品词 **plu** 混淆，后者表示动作或状态没有停止而是在继续。**Plu** 是时间词：Tenu ankaŭ **plu** ĝin en sekreto. = Ne ĉesu teni ĝin en sekreto. / Daŭrigu teni ĝin en sekreto. 继续保守其秘密。Ni ne ĉesis labori, sed **plu** faris niajn taskojn. 我们没有停止工作，而是继续完成我们的任务。Mi **plu** amos vin ĝis la morto. 我将继续爱你一直到死。

只有当句中有其他时间词或时间词被省略时，**pli** 才可以表示时间：

- Li rakontis **plu**. = Li daŭrigis sian rakontadon. 他继续讲述。
- Li rakontis **pli**. = Li rakontis pli multe da aferoj. 他讲述更多的事情。
- Li ne vivos **plu**. = Li ne vivos **pli** longe. 他将活不久了。
- Mi pensas, ke ĝi estos konstruata **pli** [longe] ol tri jarojn. 我想它将在建三年以上。◇这里不可能用 **plu**，因为后接要求 **pli** 或类似词语的 **ol** 短语。

14.1.2 Plej

Plej 表示被修饰的性质、方式、动作等超过进行比较的所有其他事物。可以是所有其他存在的事物，或是上下文中所有其他的事物：

- **Aŭgusto estas mia plej amata filo.** 奥古斯特是我最爱的儿子。◇不存在我更爱的儿子了。
- **Ŝi prenis la plej belan arĝentan vazon, kiu estis en la loĝejo.** 她拿了住所中最美的银器。◇那里没有更美的银器了。
- **Li estas tre ekkolerema kaj ekscitiĝas ofte ĉe la plej malgranda bagatelo.** 他很爱生气，常常为最小的琐事就发火。
- **Li ekaŭdis bruon tonon, kiu povis ekstimigi la koron eĉ de plej kuraĝa viro.** 他突然听到一声巨响，甚至能够让最勇敢的人吓破胆。
- **Plej multe li amas, ke oni lin bone akceptu, ke la regalado estu bona. = Li plej amas, ke...** 他最喜欢人们很好地认可他的招待非常周到。

表示 **plej** 短语在其中起效的组群通常用介词 **el**: **Ŝi estas la plej saĝa el ĉiuj, kiujn mi konas.** 她是我认识的所有人中最聪明的。也可以用 **en, sur** 或其他地点介词表示 **plej** 短语起效之处: **Ĝi estas la plej alta montaro en Azio.** 它是亚洲最高的山脉。

当准确地比较两个事物时，**la pli** 和 **la plej** 之间的区别就消失了。当两个事物中的一个大于另一个时，它也自动是它们中的最大的：

- **Ĝi estas la pli bona el la du. = Ĝi estas la plej bona el la du.** 它是两个当中较好的一个。

如果说 **la pli**，通常只能是两个被比较的事物，不需要加上 **el la du**：

- **Ŝi estas la pli aĝa. = Ŝi estas la plej aĝa el la du.** 她是（两人中）年长的。

但是，在某些上下文中不一定只有两个：

- **Ĉu tiu estas unu el viaj malpli aĝaj fratinoj? Ne, ŝi estas la pli aĝa.** 那一位是你妹妹中的一个吗？不，她是姐姐。◇她是我许多姐妹当中年纪比我大的那一个。

许多人甚至认为，当比较两个事物时，必须要用 **la pli**，这时用 **la plej** 是错误的。在所有情况下，使用 **la pli** 常常是更加优雅的。

14.1.3 Malpli, malplej

人们还可以使用 **malpli** 和 **malplej** 进行比较：

- **Via pano estas malpli freŝa, ol mia. ≈ ...pli malfreŝa...** 你的面包不如我的新鲜。
- **La amaso kuris malpli rapide ol la veturilo, kiu ruliĝis tre rapide. ≈ ...pli malrapide...** 人群没有车辆跑得快，后者行驶得很快。
- **Ĝuste tie troviĝas unu loko, kiu, estante malplej facile komprenebla, malplej bone aperis en la traduko. ≈ ...plej malfacile... ...plej malbone...** 就在那里发现一处地方，它最难理解，在译文中显得最不得体。

- Tiu estas la **malplej** taŭga el ĉiuj. ≈ ...**plej** maltaŭga... 那一个是所有当中最不适合的。
- Li estas la **malpli** aĝa frato (el la du fratoj). ≈ ...la **pli** juna... 他是（两兄弟中的）弟弟。

有时，可以随意移动这种句子中的 MAL 前缀，但是常常会有意思上的细微差别。这种差别甚至可以是很大：Li estas **malpli** bela ol vi. 他不比你漂亮。Li estas **pli** malbela ol vi. 他比你更丑。第一句为称颂，第二句为辱骂。

14.1.4 Kiel eble plej

短语 kiel eble plej 表示将某事物扩大化的意愿。它表示运用一切可能来达到最高程度：

- La vortaro devis havi amplekson **kiel eble plej** malgrandan. 词典必须具有尽可能小的篇幅。◇越小越好。
- Diru **kiel eble plej** rapide, per kio mi povas esti utila al vi! 请尽可能讲快一点我可以怎样对你有帮助。◇请使用你的最快速度。

另外一个流行变体是 plejeble: Faru tion **plejeble** rapide! 请尽快做那件事！

不要将 kiel eble plej 混同于 kiom eble (plej/pli)，后者具有限制性的细微变化。Kiel eble plej 促成最大限度，而 kiom eble (pli/plej) 则表示存在可能性的限度：

- Estas dezirinde ke ĉiuj uzu la novajn vortojn **kiom eble egale**. 值得期待的是，所有人都尽可能平等地使用新词。◇完全的平等看来是不可能的。
- Mi **kiom eble** evitas tiun vorton. = Mi vere provas eviti tiun vorton, sed povas esti, ke tio ne ĉiam eblas. 我尽量避免（使用）那个词。
- Li devas — **kiom** tio estas **ebla** — uzi lingvon **kiom eble plej** neŭtralan. 他必须尽可能地使用尽量中性的语言。

其他带限制性细微变化的变体是 laŭeble plej。

14.2 Kiel 和 ol

通过小品词 kiel 和 ol，可以表示与何物进行比较。在此种用法中，kiel 和 ol 类似于介词，但是也类似于从属连词。可以说，它们形成了一种特有的词类：**比较词**。

通过 kiel 可进行**平级比较**，表示某物与何物相似。Kiel 可以和 TI 首表解词或 sama/same 搭配，但是此类词常常只是被省略的：

- Tiu ĉi malfreŝa pano estas malmola, **kiel ŝtono**. 这块变质的面包和石头一样硬。◇面包的硬度类似于石头的硬度。
- Ŝiaj okuloj estis **kiel du steloj**. = Ŝiaj okuloj similis al du steloj. 她的双眼跟两颗星星一样。
- Nia regimentestro estas por siaj soldatoj **kiel bona patro**. 我们的团长对待士兵就像好父亲一样。
- Mi ĝojas, ke vi havas tian saman opinion, **kiel mi**. 我感到高兴，你的想法与我一致。

- Li estis **kiel senviva**. = Lia eco similis al senviveco. 他就像死了一样。
- Sentu vin tute **kiel hejme**. 请你完全不要拘束。(就像在家一样)
- Diskuti kun li estas same senutile, **kiel draŝi venton**. 跟他讨论无异于白费力气。
- Mi zorgas pri ŝi tiel, **kiel mi zorgas pri mi mem**. 我关心她如同关心我自己。
- La afero ne estas tia, **kiel oni pensas**. 事情并非人们所想的那样。

通过 ol 可进行**非平级比较**, 表示某物与何物不相似。Ol 通常与 pli, malpli, malsama, malsame, alia 或 alie 搭配:

- Lakto estas pli nutra, **ol vino**. = Lakto malsimilas al vino laŭ la nutreco. 牛奶比酒更有营养。
- Mi havas pli freŝan panon, **ol vi**. = Se oni komparas kun vi (kun la pano, kiun vi havas), mi havas pli freŝan panon. 我的面包比你的新鲜。
- Vi estas pli **ol beleta**, vi estas bela! 你更讨喜, 你很漂亮!
- Ŝi estis ankoraŭ pli bela **ol antaŭe**. 她比以往还要美丽。
- Pli bone ne fari, **ol erari**. [谚语] 不作为比犯错误好。
- Ĝi estis al mi pli kara, **ol mi povas diri**. 对于我来说, 它比我可以说的更贵。

在使用 preferi (prefere, prefero 等) 时, 可以通过某种小品词来表示被排斥的事物。在不定式前使用 ol, 有时用 anstataŭ. 在名词或代词前通常用 al, 但是也有可能使用 antaŭ, kontraŭ 和 anstataŭ:

- Tiam Dio inspiris al mi la ideon ekbruligi mian liton, **prefere neniigi mian domon per fajro, ol permesi, ke la granda amaso da homoj mizere pereu**. 当时, 上帝给我启示烧掉我的床, 最好一把火使我的房子化为乌有, 而不是允诺让大众痛苦地消逝。
- Mia edzino preparas manĝojn, kiujn mi certe preferas **al la manĝoj el la kuirejoj de la plej bonaj hoteloj**. 我的妻子在准备饭菜, 我当然喜欢这些饭菜, 而不喜欢那些最好的饭店厨房里的饭菜。
- Li ne atentis la vizaĝon de princoj, kaj ne preferas riĉulon **antaŭ malriĉulo**. 他不注意王子们的脸, 不喜欢富人而喜欢穷人。
- Preferos la morton **ol la vivon** ĉiuj restintoj. = ...ol elekti la vivon... 所有的幸存者选择了死亡而不是生存。◇之所以使用 ol 是因为它与被省略的不定式有关。

14.2.1 与功能标志连用的 kiel 和 ol

如果在比较词 kiel 或 ol 之后出现不带功能标志的名词性句子成分(或代词), 则该比较与句子的主语有关。Kiel 引导的事物或 ol 引导的事物以某种方式成为句意上的主语。此种 kiel 短语或 ol 短语也可以与其他不带功能标志的句子功能呼应, 例如表语。

如果此种比较短语被作为宾语或状语而省略, 则必须使用功能标志来表示:

- Mi elektis lin **kiel prezidanto**. 作为主席，我选了他。◇被省略的意思：Prezidanto elektis lin. 主席选了他。主席是我，句子的主语。
- Mi elektis lin **kiel prezidanton**. 我选他当主席。◇被省略的意思：Mi elektis prezidanton. 我选主席。主席成了他，句子的宾语。
- Li amos sian landon pli **ol ĉiuj aliaj landoj**. (Ĉiuj aliaj landoj amos lian landon malpli.) 他将比所有其他国家更加热爱自己的国家。
- Li amos sian landon pli **ol ĉiujn aliajn landojn**. (Li amos ĉiujn aliajn landojn malpli.) 他将比热爱所有其他国家更加热爱自己的国家。
- Tie la suno lumis multe pli hele **ol ni**. (Ni lumis malpli hele.) 那里的太阳比我们照得更亮。
- Tie la suno lumis multe pli hele **ol ĉe ni**. (Ĉe ni la suno lumis malpli hele.) 那里的太阳比我们这里照得更亮。
- Li uzas Esperanton, **kiel sekretan lingvon**. (Li uzas sekretan lingvon.) 他把世界语作为秘密语言使用。
- Ŝi havas multe da ne-Esperantistoj **kiel amikojn**. (Ŝi havas amikojn.) 她有许多非世界语者朋友。
- Al vi **kiel al esperantistoj** mi volas nur diri, ke terure altaj kaj dikaj estas ankoraŭ la interpopolaj muroj. (Mi diros tion al Esperantistoj.) 我只想对你们如同对世界语者说，人们之间的墙依然很高、很厚。
- Estis tie tiel lume, preskaŭ kiel **dum la tago**. (Dum la tago estas tiel lume.) 那里的天如此之亮，几乎就像白昼一样。
- Mia frato diris al Stefano, ke li amas lin pli, **ol sin mem**. (Li amas sin mem.) 我的兄弟对史蒂芬说，他爱他胜过爱自己。
- Estas ja pli bone havi ion, **ol nenion**. (Oni povus havi nenion.) 有总比没有好。
- Neniam mi amis lin pli multe, **ol en la tago, kiam li de tie ĉi forveturis**. (En tiu tago mi amis lin multe.) 我从来没有比他离开这里的那一天更爱他。
- Antono devis pensi pri io alia **ol pri sia ama aflikto**. (Li ne pensu nur pri sia ama aflikto.) 安东尼必须考虑别的事情而不是自己的爱情苦恼。

有时，kiel 短语或 ol 短语只与某词的修饰语有关。如果该修饰语带有 N 词尾，则比较短语不用 N 词尾，因为该比较短语不是被省略句中的宾语：

- Li uzas domon grandan **kiel palaco**. ≈ Li uzas domon. La domo estas granda kiel palaco. 他使用大如宫殿的房子。◇比较仅与房子大小有关。请比较：Li uzas grandan domon **kiel palacon**. (Li uzas palacon.) 他将大房子用作宫殿。
- Mi neniam renkontis homon (tian) **kiel ŝi**. ≈ Mi ne renkontis homon, kiu estas simila al ŝi. 我从未见过像她那样的人。

- Ĝi havas du okulojn tiel grandajn, **kiel du tasoj**. ≈ La okuloj estas tiel grandaj kiel du tasoj. 它长着两只大如杯子的眼睛。
- Li lernis gravajn lingvojn, **kiel la Angla lingvo kaj la Franca**. (La Angla lingvo kaj la Franca estas tiaj gravaj lingvoj.) 他学过几种跟英语和法语一样重要的语言。◇英语和法语是他所学过的那种语言的例子。也许他并非就学过它们。
- Mi havas alian proponon, **ol la ĵus prezentita**. (Mia propono estas alia, ol la ĵus prezentita.) 除了刚刚提出的，我还有其他建议。
- Li havas korpon pli larĝan **ol alta**. = ... pli larĝan ol ĝi estas alta. 他的身材宽度大于高度。

14.2.2 表示身份和角色的 kiel

比较词 kiel 通常表示相似性 (...tia kiel..., ...tiel kiel...等)，但是它有时表示身份或角色。这时，kiel 的意思是“作为；以……的角色”或类似意思：

- Mi elektis lin **kiel prezidanto**. = ...estante prezidanto. ...en mia rolo de prezidanto., ...ĉar mi estas prezidanto. 作为主席，我选了他。
- Ŝi estus bona por mi **kiel edzino**! = ...estanta edzino! ...en edzina rolo! 她会善待身为丈夫的我的。
- Li naskiĝis **kiel Franco**, sed mortis **kiel homarano**. 他生为法兰西人，但是死为人类一员。◇他出生时是法国人，但是死时为人类一员。

只有上下文才能表示 kiel 表示相似性、身份还是角色。

14.2.3 比较短语——是缩略句吗？

常常可以用带谓语的完整从句来代替 kiel 比较短语，但是并非始终是可能的：

- Li uzas sian hejmon **kiel laborejon**. → Li uzas sian hejmon (tiel), **kiel oni uzas laborejon**. 他把自己的家用作工作室。◇完整的 kiel 比较从句具有和 kiel 比较短语相同的意思。
- Mi elektis ŝin **kiel prezidanton**. → Mi elektis ŝin (tiel), **kiel oni elektas prezidanton**. 我选她当主席。◇完整的 kiel 从句具有和比较短语不同的意思。比较短语告知她所接受的岗位，而 kiel 从句则表示人们选她的方式。

因此，kiel 比较短语并非（始终）是缩略从句。

有些人认为，要始终使用用于完整句中的 KI 首表解词。这时，他们常常使用 kia(j)(n) 替代 kiel 来表示平级比较。此种用法是非传统的、不值得推荐的。此外，它有时还会变得很粗俗：

- Li vizitis tiajn urbojn, **kia** estas Parizo. → *Li vizitis (tiajn) urbojn **kia** Parizo.* 他访问了巴黎这样的一些城市。◇最好说：Li vizitis (tiajn) urbojn **kiel** Parizo.
- Li loĝas en la sama urbo, **en kiu** mi loĝas. → *Li loĝas en la sama urbo, **en kiu** mi.* 他和我住在同一个城市。◇最好说：Li loĝas en la sama urbo **kiel** mi.
- Li naskiĝis en la sama tago kaj en la sama loko, **kiam kaj kie** mi naskiĝis. → *Li naskiĝis

en la sama tago kaj en la sama loko, **kiam kaj kie** mi.* 他和我在同一天出生在同一个地方。

◇最好说: Li naskiĝis en la sama tago kaj en la sama loko **kiel** mi.

• Emilio havis sur si eĉ la saman veston, **kiun** ŝi tiam havis sur si. → *Emilio havis sur si eĉ la saman veston **kiun** tiam.* 艾米丽甚至穿上了和当时所穿一样的衣服。◇按柴门霍夫的方式说: Emilio havis sur si eĉ la saman veston **kiel** tiam.

如果比较短语为完整的从句, 则可以用 *kia, kiu, kiam* 等词引导, 但是, 如果比较短语为单独的句子成分 (或无谓语的若干个句子成分), 则使用比较词 *kiel*。

14.3 Kvazaŭ

在相似比较中, 如果相似性仅仅是“仿佛的”、非现实的, 并且是欲以强调的, 可以使用 *kvazaŭ* 代替比较词 *kiel*:

• Dum momento li staris senmova, **kvazaŭ ŝtoniĝinta**. 他瞬间站着不动了, 仿佛变成了石头。◇他并非真的变成了石头。

• Silente li migris tra la lando, kiu aperis al li **kvazaŭ abunda fruktoĝardeno**. 他悄无声息地漫游了这个对于他来说好似硕果园的国家。

• Ĉiu statuo sur la riĉaj sarkofagoj ŝajnis **kvazaŭ ricevinta vivon**. 多座石棺上的每一座雕像都看似获得了生命。

有时, 如同比较词 *kiel*, 在比较词 *kvazaŭ* 之后必须使用 N 词尾 (或其他功能标志): Tiesto ŝtelis filon de Atreo kaj lin edukis **kvazaŭ sian propran**. 迪埃斯特偷了阿特雷的儿子并且当作自己的儿子培养他。

第 15 章 否定

15.1 Ne

否定一个句子用小品词 **ne**。**Ne** 对于其后的事物进行否定。**Ne** 通常位于谓语之前，并且如果否定谓语，则否定全句：

- **Mi ne dormas.** 我不在睡觉。◇情况是我不在睡觉。全部事实被否定。
- **Al leono ne donu la manon.** [谚语] 不要向狮子伸出手。
- **La patro ne legas libron, sed li skribas leteron.** 父亲不在看书，而在写信。◇否定作用于动词 **legas**。动词 **skribas** 及其全句依然有效。

从句中的否定仅在从句内部起效：

- **Mi diris, ke mi ne venos.** 我说过我不来了。◇否定只作用于从句的谓语 **venos**。全句仍为肯定的：**Mi ja diris tion.** 我确实说了那话。

有时，会发生被否定的谓语被省略的情况：

- **Ĉiu povu vidi, kiu el la vastigantoj plenumas sian promeson kaj kiu ne.** 每个人都可以看到，宣传者中谁履行了诺言、谁没有。◇否定作用于被省略的动词 **plenumas**：**...kaj kiu ne plenumas sian promeson.**

Ne 也是回答用词。

15.2 NENI 首表解词

人们也使用 **NENI** 首表解词来表示否定。**NENI** 首表解词足以否定谓语，进而否定全句。**NENI** 首表解词的位置通常无关紧要，然而它却否定全句：

- **La tempo pasinta jam neniam revenos; la tempon venontan neniu ankoraŭ konas.** 过去的时光已永不回返，未来的时光尚无人知晓。◇过去的时间将不会重返，人们也未知将来的时间。
- **Mi neniel povas kompreni, kion vi parolas.** 我一点也不懂你在说什么。◇我听不懂。
- **La nokto estis tiel malluma, ke ni nenion povis vidi eĉ antaŭ nia nazo.** 夜是如此黑，我们甚至看不到鼻子前的任何东西。◇我们看不见东西。否定只与 **ke** 从句有关。主句动词 **estis** 仍为肯定的。
- **Neniu radio al mi lumas, neniu varma aereto blovas sur min, neniu amiko min vizitas.** 没有光线照到我，没有暖流吹到我，没有朋友来看我。◇光线不照，气流不吹，朋友不访。
- **Memoru, ke Esperanto estas nenies propraĵo.** 记住，世界语乃无人之财。◇世界语不是某人的财产。
- **Tian Regularon por nia Ligo mi nenial povus aprobi.** 我没有任何理由可以认同我们协会那样的规章。◇我没有任何理由可以赞同它。**Nenial** 否定全句。

15.3 双重否定

如果使用 NENI 首表解词，同时也加上 **ne** 一词，句子就成为肯定的。此种双重否定只可用于表达非常特殊的意思：

- **Mi ne amas nenium.** 我并非不爱任何人。◇我不爱他人并非如此。因此，我的确爱着某人。
- **Ĝi ne estas nenies propraĵo.** 它并非不是任何人的财产。◇它不是任何人的财产并非如此。因此，它是某人的财产。

如果一个 NENI 首表解词否定动词，而另一个 NENI 首表解词同时出现在句中，则句子也可以成为肯定的：

- **Mi ankoraŭ neniam gajnis nenion.** = **Neniam okazis tio, ke mi gajnis nenion.** 我还从未什么也得不到。◇每一次我都至少能获得一点。

但是，同一句中的多个 NENI 首表解词并不一定产生肯定意义。它们常常只是相互加强意义，而否定依然存在：

- **Ni malutilon alportus al nia afero grandan, kaj utilon ni alportus al neniu nenian.** 我们会给我们的事业带来巨大的损害，我们不会给任何人带来任何好处。◇我们不会带来益处。
- **Neniam, neniam, neniam li revenos.** 他永远、永远、永远都不会返回了。◇他将永不返回。不论是一个、两个、三个，还是甚至更多个 **neniam**，都无关紧要。

15.4 局部否定

有时，小品词 **ne** 以只否定句子局部的方式出现在句中。谓语依然有效。**Ne** 就否定其后的内容，但是，这可以是紧随的词、紧随的句子成分或甚至于更多的内容。只有上下文可以精确地表示什么被否定了：

- **Ni faris la kontrakton ne skribe, sed parole.** 我们并非在书面上而是在口头上签了合同。◇我们确实签了合同，但是没有在书面上签。
- **Ne ĉiu kreskaĵo estas manĝebla.** 并非每一种生物都能吃。◇某些生物的确能吃。请与下句比较：**Ĉiu kreskaĵo ne estas manĝebla.** = **Neniu kreskaĵo estas manĝebla.** 没有一种生物能吃。
- **Li estas homo ne kredinda.** 他是一个不可信赖的人。◇他确实是人。
- **En la animo ĉiuj privataj homoj kaj ĉiuj registaroj ne povas ne aprobi nian ideon.** 在精神上，所有的个人及所有的政府都不可能不支持我们的想法。◇第一个 **ne** 作用于谓语 **povas** 并且否定全句。第二个 **ne** 只作用于 **aprobi (nian ideon)**。整句意思是：**Ili ne povas rifuzi nian ideon.** = **Ili devas aprobi nian ideon.** 他们不可能拒绝我们的想法。

NENI 首表解词通常否定全句而不受词序支配，但是有时 NENI 首表解词也可以只对句子的一部分起效。这时，上下文及词序必须完全清楚地表示之：

- **Mi decidis paroli jam plu nenion pli pri tiu ĉi temo.** 我已决定有关此话题我不再说什么

了。◇决定是真实的。否定只作用于不定式 **paroli** 以及与之直接有关的所有句子成分。

- **Pli valoras faro **nenia**, ol faro malbona.** = **Faro, kiu ne okazis, ja valoras pli, almenaŭ kompare kun faro malbona.** [谚语] 无作为胜似乱作为。◇谓语 **valoras** 仍为肯定的。

当 **ne** 或 **NENI** 首表解词为合成词的一部分时，否定只在该词内部起效：

- **Sinjoro, vi estas **neĝentila**.** 先生，你有些粗鲁。◇该句是说，这位先生确实具有某种礼貌缺失的品质。与下句有细微差别：**Vi ne estas ĝentila.** 你没有礼貌。
- **La pastro, kiu mortis antaŭ **nelonge** (aŭ antaŭ **nelonga** tempo), loĝis longe en nia urbo.** 不久前去世的那位牧师长期住在我市。◇否定只与时间的长度有关。
- **Bedaŭrinde ili estas **ne-Esperantistoj**.** 遗憾的是他们是非世界语者。◇他们是不懂世界语的人。

15.5 Nek

Nek 意思是“也不”。如果已经用了 **ne** 并且还想否定另一事物，就使用 **nek**。它就如同 **kaj** 的变体，基本上遵循与 **kaj** 相同的使用规则：

- **Li ne vidis min, **nek** aŭdis.** = ...**kaj** ankaŭ ne aŭdis. 他没有见过我，也没有听说过我。
- **Mi ne renkontis lin, **nek** lian fraton.** = ...**kaj** ankaŭ ne lian fraton. 我没有遇到他，也没有遇到他的兄弟。
- **Nenia peno **nek** provo donos lakton de bovo.** [谚语] 努力与尝试都产不出牛奶。

不要在 **sen** 之后用 **nek** 来连接两个事物，要用 **kaj**：**Tiu virino ne foriru de ŝi sen konsolo **kaj** helpo.** 不要让那位女子没有慰藉与帮助地离开她。不是：***...sen konsolo nek helpo.***

Nek 并不等同于 **ne** + 强调。人们将 **eĉ** 与 **ne** 连用来表示强势否定。不要说：***Mi havas **nek** unu amikon.*** 要说：**Mi havas **eĉ ne** unu amikon.** 或：**Mi **ne** havas **eĉ** unu amikon.** 我连一个朋友也没有。

也可以使用关联的、多重的 **nek**。

第 16 章 疑问句与回答

16.1 KI 疑问句

KI 疑问句由 KI 首表解词构成。KI 首疑问词指代人们寻求的信息。KI 首疑问词通常位于疑问句的开头：

- **Kion** vi volas? — Mi volas manĝon! 你想要什么? ——我想要吃的。
- **Kian** manĝon vi deziras? — Mi deziras malmultekostan manĝon! 你想要什么吃的? ——我想要吃点便宜的。
- **Kiel** vi fartas? — Mi fartas bone! 你身体怎样? ——我身体很好。
- **Kiom** da pomoj vi havas? — Mi havas du kilogramojn da pomoj! 你有多少苹果? ——我有两公斤苹果。
- **Kies** estas tiu aŭto? — Ĝi apartenas al Anno! Ĝi estas de Anno! Ĝi estas ŝia! 那辆汽车是谁的? ——它属于安娜! 它是安娜的! 是她的!
- **Kiam** do? — Morgaŭ! 那么何时呢? ——明天!

KI 首疑问词也用在疑问从句中: *Ŝi demandis, kion mi volas.* 她问我要点什么。

16.2 Ĉu 疑问句

Ĉu 疑问句由疑问词 ĉu 构成。Ĉu 疑问句寻求对全句正确性的确认。回答通常是 *jes* 或 *ne*。Ĉu 通常位于疑问句开头：

- **Ĉu** vi komprenas min? — Jes, mi komprenas vin! / Ne, mi ne komprenas vin! 你理解我吗? ——是的, 我理解你! / 不, 我不理解你!
- **Ĉu** vi estas Kanadano? — Jes, mi estas Kanadano! / Ne, mi ne estas Kanadano! 你是加拿大人吗? ——是的, 我是加拿大人! / 不, 我不是加拿大人。
- **Ĉu** li? — Jes, li! 是他吗? ——是的, 是他!
- **Ĉu** ĝi estas taŭga? — Jes, (ĝi) estas! 它合适吗? ——是的, (它) 合适!

Ĉu 疑问句还可以是选择疑问句。这时, 回答通常是在不同选项中的选择:

- **Ĉu** vi volas kafon aŭ teon? — Mi volas kafon! / Mi volas teon! / Mi volas nek kafon, nek teon! / Mi volas kaj kafon, kaj teon! 你想要咖啡还是茶? ——我想要咖啡! / 我想要茶! / 我不要咖啡, 也不要茶! / 我既要咖啡也要茶!
- **Ĉu** li aŭ ŝi? — Ŝi! / Li! / Iu ajn el ili! / Neniu el ili! / Ambaŭ! 他还是她? ——她! / 他! / 他们中的任何一个! / 他们中一个也不是! / 两人都是!

16.3 回答用词

回答 ĉu 疑问句可以简单地说出对疑问句给出回答的句子 (完整的或缩略的):

- Ĉu vi amas min? — **Mi amas vin!** 你爱我吗? ——我爱你!
- Kaj ĉu vi longe lernis? — **Ho, mi lernis ne malpli ol tri jarojn.** 你学的时间长吗? ——啊, 我学了三年之多。

但是, 人们通常使用回答用词 **jes** 和 **ne**。此种回答用词本身如同一个完整的句子。然而, 在回答用词之后常常会加上一个完整的回答句或其部分内容以便意思更加清楚。

16.3.1 Jes

回答用词 **jes** 给出**肯定**回答:

- Ĉu vi volas kafon? — **Jes!** (= Mi volas kafon.) 你要咖啡吗? ——是的!
- Ĉu vi ion deziras? — **Jes!** (= Mi ion deziras.) 你想要点什么吗? ——好的!
- Ĉu la Universala Kongreso estos en Eŭropo ĉi-jare? — **Mi pensas, ke jes!** = Mi pensas, ke ĝi ja estos en Eŭropo ĉi-jare! 国际大会今年在欧洲召开吗? ——我想是的。◇回答用词 **jes** 代替整个回答从句 (引导词 **ke** 除外)。

不要在句子内部使用 **jes** 来强调某事物的真实性, 要用小品词 **ja** 来强调。不要说: *Tiu ĉi vino ne estas dolĉa, dum tiu alia **jes** estas.* 要说: Tiu ĉi vino ne estas dolĉa, dum tiu alia **ja** estas. 这种酒不甜, 而那种酒确实甜。

16.3.2 Ne

回答用词 **ne** 给出**否定**回答:

- Ĉu vi volas kafon? — **Ne!** (= Mi ne volas kafon.) 你要咖啡吗? ——不要!
- Ĉu vi ion deziras? — **Ne!** (= Mi nenion deziras.) 你想要点什么吗? ——不要!
- Ĉu li estas blondulo aŭ brunulo? — **Ne, pli kaŝanhara.** = Li estas nek blondulo nek brunulo, li estas pli kaŝanhara. 他头发是金色的还是棕色的? ——不, 更多栗色的。
- Ha, ĉu efektive la malgranda Kay mortis? La rozoj estis sub la tero, kaj ili diras, ke **ne!** = ...ili diras, ke li ne mortis. 啊, 小凯依真的死了吗? 那些玫瑰花就在地下, 它们说: 不!

要注意作为句子内部否定词的 **ne** 与作为回答用词的 **ne** 之间的区别:

- Ne venu ĉi tien! = Mi volas, ke vi ne venu ĉi tien. 不要到这里来! ◇**Ne** 否定谓语。
- Ne, venu ĉi tien! = **Ne!** Mi ja volas, ke vi venu ĉi tien. 不, 请到这里来! ◇**Ne** 是回答用词, 其本身大致起完整句子的作用。

如果回答的 **ne** 之后紧跟着以动词开头的句子, 则发音时必须在 **ne** 之后带有清晰的停顿以避免误解。

16.3.3 否定疑问句中的 **jes** 和 **ne**

在否定疑问句上, 存在着使用回答用词的两种方式。一种体系更常用于西方语言中, 另一种体系更常用于东方语言中。因此, 人们可以谈论**西方用法**和**东方用法**, 但是, 在许多国家和

语言中实际上两种体系都并列存在。在世界语中，这两种体系都是非外来的。柴门霍夫更常依据西方体系使用 **jes** 和 **ne**，但是他也多次使用东方体系。

西方体系

在西方体系中，**jes** 指代肯定回答句，**ne** 指代否定回答句。否定回答句是主句部分中带否定词（**ne** 或 **NENI** 首表解词）的句子。在西方体系中，回答用词的意思不取决于疑问句的形式。如果疑问句是否定的，就用无否定词的疑问句所用相同的回答用词来回答。重要的仅仅是回答用词所指代的该回答句的形式：

- Ĉu vi volas kafon? (肯定疑问句) 你想要咖啡吗？
 - **Jes!** (= Mi volas kafon.) 想要！
 - **Ne!** (= Mi ne volas kafon.) 不要！
- Ĉu vi ne volas kafon? (否定疑问句) 你不想要咖啡吗？
 - **Jes!** (= Mi volas kafon.) 不，我想要！
 - **Ne!** (= Mi ne volas kafon.) 是的，我不要！
- Ĉu vi nenion deziras? 你什么也不要吗？
 - **Jes!** (= Mi ja deziras ion.) 不，我要一点。
 - **Ne!** (= Mi deziras nenion.) 是的，我什么也不要。

对否定疑问句作肯定回答（根据西方体系），也可以使用强势回答 **Jes ja! = Jes, tiel ja estas!** (或类似的)：

- Ĉu vi ne volas trinki la malvarman kafon? — **Jes ja!** (= **Jes**, mi ja volas trinki ĝin.) 你不想喝冷咖啡吗？——不，我要喝的！◇有些人用 **tamen** 代替 **jes ja**。

东方体系

在东方体系中，**jes** 恰恰对疑问句所含内容进行确认，**ne** 则否认整个疑问句。在此体系中，**jes** 和 **ne** 在否定疑问句上互换作用：

- Ĉu vi volas kafon? (肯定疑问句) 你想要咖啡吗？
 - **Jes!** (= Mi volas kafon.) 想要！
 - **Ne!** (= Mi ne volas kafon.) 不要！
- Ĉu vi ne volas kafon? (否定疑问句) 你不想要点咖啡吗？
 - **Jes!** (= Mi ne volas kafon.) 是的，不要！
 - **Ne!** (= Mi ja volas kafon.) 不，要一点！
- Ĉu vi nenion deziras? 你什么也不要吗？
 - **Jes**, mi nenion deziras. 是的，我什么也不要。

— **Ne, mi ja deziras ion.** 不，我要一点。

两种逻辑

两种回答否定疑问句的体系都是符合逻辑的，但是方式不同。如果世界语中只有一种体系可能会好一点。原则上可以推荐西方体系，因为它迄今为止更常用，并且在柴门霍夫那里明显地更常见。但是看起来，不可能达到唯一一种体系的完全统一的用法。两种用法在世界语中都是非外来的。因此，要小心对否定疑问句的回答。为了不冒误解的风险，最好加上意思清晰的回答句。

第 17 章 数词

17.1 数词

数词是表示数字的小品词。世界语中有 13 个数词：**nul** 0, **unu** 1, **du** 2, **tri** 3, **kvar** 4, **kvin** 5, **ses** 6, **sep** 7, **ok** 8, **naŭ** 9, **dek** 10, **cent** 100, **mil** 1,000。

其他数字由数词的组合来表示。首先说有几千，然后有几百，再后有几十，最后有几个。这时，几十和几百各自作为一个词连写（和读出），而所有其他的数字均分开书写（并且作为单独的词读出）：

10	dek	400	kvarcent
11	dek unu	500	kvincent
12	dek du	600	sescent
13	dek tri	700	sepcent
14	dek kvar	800	okcent
15	dek kvin	900	naŭcent
16	dek ses	1,000	mil
17	dek sep	1,001	mil unu
18	dek ok	1,011	mil dek unu
19	dek naŭ	1,111	mil cent dek unu
20	dudek	1,234	mil ducent tridek kvar
21	dudek unu	2,000	du mil
22	dudek du	2,678	du mil sescent sepdek ok
23	dudek tri	3,000	tri mil
30	tridek	4,000	kvar mil
40	kvardek	5,000	kvin mil
50	kvindek	6,000	ses mil
60	sesdek	7,000	sep mil
70	sepdek	8,000	ok mil
80	okdek	9,000	naŭ mil
90	naŭdek	10,000	dek mil
100	cent	11,000	dek unu mil
101	cent unu	12,000	dek du mil
110	cent dek	20,000	dudek mil
111	cent dek unu	30,000	tridek mil
200	ducent	42,000	kvardek du mil
232	ducent tridek du	999,000	naŭcent naŭdek naŭ mil
300	tricent	999,999	naŭcent naŭdek naŭ mil naŭcent naŭdek naŭ

几十和几百连写成一个词：dudek, tridek, ducent, tricent 等。所有其他的数字要作为单独的词写，miloj 也是如此。

和其他词一样，几十和几百的词重音在倒数第二个元音上：dUdek, trIdek, dUcent, trIcent。所有其他词发音如单独的词：dEk dU, dEk trI, cEnt dU, cEnt trI, cEnt dEk dU, dU mIl, trI mIl, dU mIl dEk dU。

如果从这样的基本数字短语新创出合成词，例如名词性数词或形容词性数词，则可以或必须连写，需要时带有分隔符。

Nul 原来是名词：nulo（数字 0 的名称）。但是长期以来，人们也将其用作没有词尾的数词，例如：0.5 = nul komo kvin（或 nulo komo kvin）。

有时，也可以用缩略形式 un' 来代替 unu。

17.1.1 数词的用法

最为常见的是，数词作为名词的修饰语出现。这时，数词不跟词尾 N 和 J：

- Mi havas nur **unu** buŝon, sed mi havas **du** orelojn. 我只有一个嘴巴，但是有两只耳朵。
◇当 unu 用作纯数词时，它既不可接 J 词尾，也不可接 N 词尾。
- Li faris ĉion per la **dek** fingroj de siaj manoj. 他用双手的十指做所有的事情。
- Li havas **dek unu** infanojn. 他有 11 个孩子。
- **Sesdek** minutoj faras **unu** horon, kaj **unu** minuto konsistas el **sesdek** sekundoj. 60 分钟为 1 小时，1 分钟有 60 秒。

有时，该名词被省略了：

- Nu, se vi ne havas **mil** [rublojn], mi petas cent rublojn. 那好，我就要 100 卢布，如果你没有 1,000 [卢布] 的话。
- Kiun el la **tri** [aferoj/personoj] vi elektas? 在这三个 [事物/人] 中你选择哪一个？

Nul 通常不作为数字修饰语出现，而是使用 neniun: Mi havas neniun malamikon. 我没有任何敌人。

在各种句子功能中，数词也可以独立出现。它们通常具有名词性，但人们从不使用词尾 J 或 N：

- **Kvin** kaj **sep** faras **dek du**. 5 加 7 等于 12。
- **Tridek** kaj **kvardek kvin** faras **sepdek kvin**. 30 加 45 等于 75。
- Ilia nombro estas **kvardek tri mil sepcent tridek**. 它们的数目是 43,730。
- Divido per **nul** ne estas permesita. 用 0 除是不允许的。
- **Tri** estas duono de **ses**. 3 是 6 的一半。
- **Sep** estas sankta nombro. 7 是一个神圣的数字。
- Mi legis numeron **2** de la jaro **2001**. 我读了 2001 年第 2 期。◇论及期刊号。
- Ni loĝas en ĉambro **tricent tridek tri** en tiu hotelo. 我们住在那家旅店 333 号房间。

【说明】当论及号码时，也可以使用序数词：la dua numero, la jaro 2001-a, la tricent-tridek-tria ĉambro。但是，在顺序和号码之间可以有区别。例如：kvara 意思是在序列中前面还有三个其他的事物，而 numero kvar 意思则是该事物具有数字 4 作为某种类的“名称”。例如，在旅店中常常缺少号码，因此，如 100 号房并不

一定就是第 100 个房间。并且，如果有人站在大街的末端，他可以说 1 号房并不就是第一座房子，而是最后一座。

17.1.2 Unu 的特殊用法

Unu 的基本意思是数字的。这一用法已在此前与其他数词一起解释过了。但是，unu 还有一些特殊的意思和用法。特别是，unu 可以表示相同性、独特性、个体性和身份：

- La loĝantoj de **unu** regno estas samregnanoj, la loĝantoj de **unu** urbo estas samurbanoj, la konfesantoj de **unu** religio estas samreligianoj. = La loĝantoj de unu sama regno... 同一国家的居民是同胞，同一城市的居民是同城人，同一宗教的信奉者是教友。
- **Ŝin** trafis **unu** malfeliĉo post la alia. 她遭遇了一个又一个的不幸。◇在这里，unu 强调了每一个不幸的个体性。在此意义中，unu 常与 alia 搭配。
- En **unu** tago, kiam ŝi estis apud tiu fonto, venis al ŝi malriĉa virino. 有一天，当她在泉水边时，一个穷妇人来到她的身边。◇论及说话人知道而听话人不知的一天。在此用法中，unu 是半限定冠词。

Unu 也可单独使用而无后续名词。常常可以说名词被省略了，但是，有时加上名词只会搅局。这时，unu 具有代词性用法：

- **Ŝi** estis **unu** el la plej belaj knabinoj, kiujn oni povis trovi. 她是人们可以找到的最美的女孩之一。
- **Unu** babilis, alia kantis. 一人闲聊，另一人唱歌。

当个体性的或代词性的（有时是独特性的）unu 用于多个个体时，它可以接词尾 J：

- El ŝiaj multaj infanoj **unu**j estas bonaj kaj aliaj estas malbonaj. 在她许多孩子中，有些好，有些差。
- Dum **unu**j artikoloj alportas al nia afero rondon da novaj amikoj, multaj aliaj, skribitaj nelerte, tute perdiĝas sen rezultato. 在一批文章给我们的事业带来一批新朋友的同时，许多其他非熟练写就的文章 就毫无结果地完全消失了。
- **Unu**j [studentoj] kun gaja rideto sur la buŝo, aliaj meditante, aliaj en vigla interparolado, unuope aŭ duope forlasas la universitatan korton. 一些人 [学生] 嘴上带着高兴的微笑，另一些人沉思着，还有一些人热烈地交谈着，他们独自或成双地离开了大学校园。

Unu 的形式不可接词尾 N。不论 unu 表示数字，还是表示个体性，还是表示独特性，这是永远有效的基本规则：**Unu** mi renkontis en Londono, alian en Parizo. 一人是我在伦敦见到的，另一人是在巴黎见到的。永远不要用*unun*的形式。但是，unu 形式却可以接 N 词尾，因为 unuj 永远不可能是纯数词。它始终表示个体性或独特性。然而，unu 形式只是在极其罕见的情况下才需要用到：**Unu**j mi renkontis en Londono, aliajn en Parizo. 一些人是我在伦敦见到的，另一些人是在巴黎见到的。

【说明】不允许*unun*而允许 unujn 的规则，从逻辑的观点来看是奇怪的。但是从实际使用来看，它是非常好的。在实践中，unu 的数字的、独特性的和个体性的用法并非严格地可区分的。存在着许多边缘情况，因此，unu 永远不跟 N 词尾的简单规则是非常实用的。人们不需要每次都苦想，unu 是表示数字、独特性

还是个体性。然而，**unu** 始终都表示个体性或独特性，因此，如果句子功能要求的话，在其后使用 N 词尾是没有问题的。

不要将个体性的 **unu** 与表解词 **iu** 混淆。个体性的 **unu** 表示，说话人清楚地知道自己说的是哪一个个体（而听话人并不知道）。**Iu** 表示所说个体的身份是未知的或含糊的，或者该身份是不重要的：

- Loĝas ĉi tie **unu** el viaj amikoj. 你的一个朋友住在这里。◇说话人知道朋友中的哪一个住在这里。
- Loĝas ĉi tie **iu** el viaj amikoj. 你的某一个朋友住在这里。◇说话人（很可能）不知道朋友中的哪一个住在这里。

当表示个体是否为说话人所知并非重要时，常常可以用 **iu** 代替 **unu**。但是 **unu** 更为确切。它表示说话人确已知道身份。

形容词 **certa** 有时具有类似于个体性的 **unu** 的意思，但是 **certa** 语气更强。它以强调的方式表示，某事物肯定为说话人所知（但是很可能不为听话人所知）：

- En **certaj** okazoj multe da saĝo estas pli malbona, ol se oni ĝin tute ne havus. 在某些情况下，大智比完全无智更糟。
- Hieraŭ vizitis min **certa** sinjorino Schmidt. 昨天，某位施密特女士访问了我。

Unu 的多种用法对某些人来说似乎是奇怪的，因为特别是教科书很少对它加以说明。因此，许多人宁可只在纯数字功能上使用 **unu**，而在其他意思上使用 **iu(j)**, **kelka(j)** 和 **certa(j)** 等词。这是对语言的赤贫化，因为所有这类词都表示不同的细微差别，而所有这些细微差别都是需要的。

Unu... la alia

代词性的 **unu** 是表示相互性的短语 **unu... (la) alia** 的一部分。**Unu... (la) alia** 代表完全缩略的句子。**Unu** 通常是完整句中的主语，**(la) alia** 是宾语或具有其他的非主语的功能：

- Tiuj gejunuloj amas **unu la alian**. → Tiuj gejunuloj amas. Unu amas la alian. 那些男女青年互相爱恋。◇他们中的每一个人都爱着其中的另一个人。
- Ili donis florojn **unu al alia**. → Ili donis florojn. Unu donis florojn al alia. 他们相互赠花。◇他们中的每一个人都赠花给其中的另一个人。
- Li kunigis kvin tapiŝojn **unu kun la alia**. 他把 5 条毯子相互捆扎在一起。◇他将一条毯子跟另一条捆在一起。

人们几乎可以始终不带 J 词尾而使用 **unu... (la) alia**。然而，根据需要可以在 **alia** 上加 J 词尾，也可以依所指意义加在 **unu** 上：La junaj knabinoj kaj junuloj ĉe la lageto babilas **unu kun la aliaj**. 湖边的年轻男女相互交谈。◇他们中的一些人跟其中的另一些人交谈。有时，必须使用 **unujn** 形式：La registaroj ĵetas la homojn **unujn kontraŭ la aliajn**. = La registaroj ĵetas unujn homojn kontraŭ la aliajn homojn. 政府迫使人们相互打斗。

有时, 可以用 *reciproke* 一词与 *si* 或其他代词连用来代替 *unu... la alia*: *La knabino kaj la knabo kisis **sin reciproke***. = *La knabino kaj la knabo kisis unu la alian*. 那对男孩和女孩互吻对方。也可以用 *reciproke* 与 *unu... la alia* 连用来强调相互性: *Vi ne estas **reciproke** egalaj **unu al la alia** en la regiono de la spirito*. 在精神领域你们相互之间并不平等。也可以在动词上用 *inter* 作为前缀, 常常与 *si* 或其他代词连用, 或者用始终是 *unu kun la alia* 等意思的短语 *inter si* (*inter ni*, *inter vi*): *Ili sin **interakuzas***. = *Ili akuzas unu la alian*. 他们相互指责。 *Ili **interparolas***. = *Ili parolas unu kun la alia*. 他们相互交谈。 *Ili estis tre amikaj **inter si***. 他们彼此非常友好。永远不要用代词 *si* 与 *unu... la alia* 连用。不要说: **Ili amas **sin** unu la alian.** 只要说: *Ili amas unu la alian*. 他们互爱。

17.2 名词性数词

数词与后缀 *ON* 连用表示分数:

- *duono* = $\frac{1}{2}$
- *triono* = $\frac{1}{3}$
- *dekono* = $\frac{1}{10}$
- *dekduono* = $\frac{1}{12}$
- *centono* = $\frac{1}{100}$
- *milono* = $\frac{1}{1000}$

大于 999,999 的数用名词性数词表示:

miliono	1,000,000 (6 个 0)	100 万
miliardo	1,000,000,000 (9 个 0)	10 亿
biliono	1,000,000,000,000 (12 个 0)	1 兆
triliono	1,000,000,000,000,000,000 (18 个 0)	100 万兆

【说明】有些语言, 特别是英语和俄语, 对于形似 *biliono* 和 *triliono* 的数词给出了完全不同的值。然而, 这两个世界语词就是要具有此前表示的意思, 而不是其他的。还有更大的这样的词, 但是它们非常罕用。

名词性数词依据其他名词的相同规则后接词尾 *J* 和 *N*:

- *Kiam vi havos rikolton, vi donos **kvinonon** al Faraono*. 当你们打粮食的时候, 你们将把五分之一纳给法老。
- *Mi ricevis dudek kvin **centonojn***. 我收到了 25%。
- *Ŝi havas pli ol dek **milionojn***. 她有 1,000 多万。
- *La malprofito atingis sumon de kvardek sep **miliardoj***. 亏损总额达 470 亿。

名词性数词不可以直接修饰名词, 但是与介词 *da* 连用:

- *Li havas du **miliardojn** da dolaroj*. 他有 20 亿元。
- *Ŝi vidis pli ol dek **milionojn** da homoj*. 她看到 1,000 多万人。

带 O 词尾的 ON 词也需要辅助的介词: Unu tago estas **tricent-sesdek-kvinono** aŭ **tricent-sesdek-sesono** de jaro. 一天等于 1/365 年或 1/366 年。

数词也可以通过添加 O 词尾变为名词。这时，它们表示某事物与数字有关或表示带有如此多事物的团组。在 O 词尾前面始终连写着数词。为了意思清楚，可以在原有间隔的地方使用分隔符：

- unu → **unu** 数字 1，基本计算元素，基本数量，单位（例如：米，公斤，安培等）
- du → **duo** 数字 2，一对，成双
- dek du → **dek-duo** 或 **dekduo** 数字 12，打（12 件事物组成的团组）
- du mil kvincent → **du-mil-kvincento**（最好不用 **dumilkvincento**） 数字 2,500
- Mi aĉetis **dekon** da ovoĵ kaj **dek-duon** da pomoj. 我买了 10 个鸡蛋和 12 只苹果。

17.3 混合数字

当数词和名词性数词混合成一个数字时，它们不同的规则发生冲撞。数词要求作为中心词的修饰语，而名词性数词本身则是其后带的 da 短语的中心词。正确的解决方式一般是在这种情况下使用 da，因为 da 与数词连用虽不习惯，但全然不错：

- Tie loĝas 1,500,000 homoj. = Tie loĝas unu miliono (kaj) kvincent mil **da** homoj. 那里住着 150 万人。◇也可以说: ...unu kaj duona milionoj da homoj. 或 ...unu komo kvin milionoj da homoj.
- Mi havas unu milionon da eŭroj. Se mi ricevos ankoraŭ unu eŭron, mi havos unu milionon unu da eŭroj. 我有 100 万欧元。如果我再收到 1 欧元，我就有 100 万零 1 欧元了。
- Li havas 10,300,978 \$. = Li havas dek milionojn tricent mil naŭcent sepdek ok **da** dolaroj. 他有 1,030 万 978 元。
- Ili kostas **kvar kaj duonon** da dolaroj. 它们价值 4.5 元。◇其他好的解决方式常用的是: Ili kostas kvar kaj duonan dolarojn.

17.4 形容词性数词

如果给数词添加词尾 A，则构成表示在序列中位置的形容词，即**序数词**：

- unua 第一 ◇在序列中位于第一的，其前为无。
- dua 第二 ◇在序列中位于第二的，其前有一个。
- tria 第三 ◇在序列中位于第三的，其前有两个。
- kvara 第四 ◇在序列中位于第四的，其前有三个。
- deka 第十 ◇在序列中位于第十的，其前有九个。

跟普通形容词一样，序数词可接 J 词尾和 N 词尾：

- La **sepan** tagon de la semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses **unuaj** tagoj. 上帝

选择了一周的第七天，使其较之前六天更加神圣。

如果给多词的数字添加 A 词尾，可以将所有词合为一词，但是也可以让其分开。在任何情况下，总是将 A 词尾置于最后。如果合为一词，为清楚起见可以写分隔符。这时，分隔符置于原多词数字的间隔处：

- Hodiaŭ estas la **dudek sepa** (tago) de Marto. = ...dudek-sepa... (aŭ ...dudeksepa...) 今天是 3 月 27 日。

- Georgo Vaŝington estis naskita la **dudek duan** de Februaro de la jaro **mil sepcent tridek dua**. = ...dudek-duan... mil-sepcent-tridek-dua. 乔治·华盛顿生于 1732 年 2 月 22 日。◇也可以用 dudekduan 代替 dudek-duan，但是不要用 *milsepcenttridekdua* 代替 mil-sepcent-tridek-dua，因为这过于模糊不清了。

- Tio okazis en la **okdekaj** jaroj. = ...iam en la jaroj de 1980 ĝis 1999 inkluzive. 那件事发生在 80 年代。

- Ŝi estas la **dua** plej bona en nia klaso, kaj mi estas la **tria**. 她是我们班上第二名最好的，而我是第三名。◇只有一位比我们更好。

当紧挨着基数词使用顺序短语时，人们将顺序短语置于首位以便意思清楚：

- Tio okazis iam en la **unuaj dek** tagoj. 那件事发生在前 10 天。◇如果说 la dek unuaj tagoj，则存在将 dek 理解为顺序短语中的部分，即理解为 la dek-unuaj tagoj 的危险。

17.4.1 其他带 A 词尾的数词

带 A 词尾的 ON 词是普通形容词。

- duona 二分之一的，一半的
- triona 三分之一的
- centona 百分之一的
- Ĝi estas longa je **duona** metro. 它有半米长。◇它的长度是 50 厘米。
- **Kvaronan** horon li restis. 他休息了一刻钟。◇他休息了 15 分钟。

Miliona, miliarda 等词是普通形容词，理论上根据上下文可以有不同的意思。但是在实践中只出现了顺序的意思：

- Nia **miliona** kliento ricevos specialan donacon. 我们的第 100 万个顾客将收到一份特别礼物。

Nula 也是普通形容词，理论上根据上下文可用于各种意思，例如用于顺序的意思：je la **nula** horo kaj tridek minutoj 在 0 点 30 分。在实践中，它几乎只用于“不存在的，无价值的，无效的”意思：

- Bruo potenca, **nula** esenco. [谚语] 有力的吵闹，无用的本质。

来自混合数字的顺序形容词理论上是可能的，但是几乎不值得推荐：*nia du-milion-unua kliento*。最好使用带 *numero* 的说法：nia kliento numero du milionoj unu 我们的第 2,000,001 位顾客。

17.5 副词性数词

带 E 词尾的数词具有与相应的形容词形式相同的意思：

- **unue** 第一，首先
- **due** 第二，其次
- **dek-due, dek due** 第十二
- **Unue** mi redonas al vi la monon, kiun vi pruntis al mi; **due** mi dankas vin por la prunto; **trie** mi petas vin ankaŭ poste prunti al mi, kiam mi bezonos monon. 首先，我把你借给我的钱还给你；其次，我感谢你的借款；第三，我请求你今后当我需要钱时还会借给我。
- Ĝi estas **trione** el plasto, **trione** el ligno, kaj **trione** el metalo. 它（的组成）1/3 来自塑料、1/3 来自木料、1/3 来自金属。
- Tiu monto estas eĉ ne **centone** tiel alta kiel Ĉomolungmo. = La alteco de tiu monto estas eĉ ne unu centono de la alteco de Ĉomolungmo. 那座山甚至还没有珠穆朗玛峰的百分之一高。

17.6 数词的修饰词

介词 *ĉirkaŭ*, *de*, *ĝis*, *inter* 和 *po* 可以和数词连用，以各种方式使其意思发生细微的变化：

- Restas **ĉirkaŭ** dek personoj. = Restas proksimume dek personoj. 还留下大约 10 个人。
- **Ĝis** ducent homoj povas eniri. = Maksimume ducent homoj povas eniri. 最多 200 人可以进去。
- Ili kostas **de** kvin **ĝis** dek eŭrojn. = Ili kostas minimume kvin kaj maksimume dek eŭrojn. 它们价值 5 至 10 欧元。
- Mi vidis **inter** cent kaj ducent homojn. = Mi vidis minimume cent kaj maksimume ducent homojn. 我看到 100 到 200 人。
- Aranĝu ilin en du vicoj, **po** ses en vico. = Aranĝu ilin en du vicoj, ses en ĉiu vico. 将它们排成两排，每排 6 个。

在这样的句子中，介词与后续的名词绝无关系，但是只有数字的意思。如果去掉数词，修饰词也必须消失，因为它不再有意义：

- Restas **ĉirkaŭ** dek personoj. → Restas personoj. (*Restas **ĉirkaŭ** personoj* 没有意义。) 剩下大约 10 个人。
- Mi vidis **inter** cent kaj ducent homojn. → Mi vidis homojn. (*Mi vidis **inter** homojn* 没有意义。) 我看见一两百人。

当这些介词对数字进行细微变化时，它们便不表示句子功能。它们不是功能标志，而是具有某种副词性的作用：ĉirkaŭ = proksimume; de = minimume; ĝis = maksimume。

数词的修饰词可以跟真正的功能标志一起出现，后者表示整个短语的句子功能：

- Ĝi estis virino, kiu povis havi la aĝon de **ĉirkaŭ** sesdek jaroj. 那是一位可能有大约 60 岁的妇女。◇Ĉirkaŭ 只与数字 sesdek 有关。De 表示整个短语 ĉirkaŭ sesdek jaroj 的句子功能。
- Nenie en la **ĉirkaŭ** cent jaroj la loko estis pli ŝanĝita, ol en unu malgranda frukta ĝardeno. 在大约 100 年里，那个地方无处较之一个果实累累的小花园更有变化。◇时间状语带有介词 en。Ĉirkaŭ 是数字 cent 仅有的修饰词。
- Ili loĝos tie **de** ok **ĝis** naŭ jarojn. 他们将在那里住 8 到 9 年。◇短语 de ok ĝis naŭ jarojn 是持续时间状语，必须要有某种功能标志。在这里它带有 N 词尾。De 和 ĝis 仅仅使数字意思发生细微变化。
- Estis tiel malvarme, ke ili devis kuŝi sub **po** tri kovriloj. 天气真冷，他们每人都必须盖 3 床被子睡觉。◇短语 sub po tri kovriloj 是 sub 地点状语。Po 仅仅是 tri 的修饰词。
- Li havas **ĉirkaŭ** mil eŭrojn. 他有约 1,000 欧元。◇宾语 ĉirkaŭ mil eŭrojn 需要词尾 N。Ĉirkaŭ 仅仅使数字 mil 意思发生细微变化。

在这样的句子中，这些修饰词只用作修饰词，而不作介词——po 例外。有关 po 的语言用法是多种多样的。一些人始终将 po 用作真正的介词，即他们永远不将 N 词尾与 po 连用，即便该短语在句中用作宾语，例如：Mi donis al ili po dek eŭroj. 我给了他们每人 10 欧元。另一些人始终将 po 用作副词，并且当句子功能需要时添加 N 词尾，例如：Mi donis al ili po dek eŭrojn. 两种用法都是完全合适与正确的。

17.7 数学表达法

算式

读法

$$2 + 2 = 4$$

Du kaj du faras kvar. / Du plus du estas kvar.

$$10 - 3 = 7$$

Dek minus tri faras sep.

$$22 \times 6 = 132$$

Dudek du multiplike per ses faras cent tridek du. /

Dudekduoble ses estas cent tridek du. /

Dudek du oble ses egalas al cent tridek du.

$$7:2 = 3.5$$

Sep dividite per du faras tri komo kvin.

$$46.987$$

kvardek ses komo naŭ ok sep (不是*...komo naŭcent okdek sep*)

$$5^3 = 125$$

La tria potenco de kvin estas cent dudek kvin.

- Kvin kaj sep faras dek du. ($5 + 7 = 12$)
- Dek kaj dek faras dudek. ($10 + 10 = 20$)
- Kvar kaj dek ok faras dudek du. ($4 + 18 = 22$)
- Tridek kaj kvardek kvin faras sepdek kvin. ($30 + 45 = 75$)
- Kvinoble sep estas tridek kvin. ($5 \times 7 = 35$)

等号 (=) 可以读为 faras 或 estas 或 egalas (al)，多少随意：

- Du kaj du **faras** kvar. ($2 + 2 = 4$)
- Dek minus tri **estas** sep. ($10 - 3 = 7$)
- Du oble du **egalas (al)** kvar. ($2 \times 2 = 4$)

不要用句点代替小数的逗点。句点只在少数国家里用于小数符号。和绝大多数国家和语言一样，世界语使用小数逗点。

【译注】在本书中文版中，译者根据中国读者的习惯采用了句点作为小数点，但是仍保留世界语的读法。

算式	读法
9,403.5 km	naŭ mil kvarcent tri komo kvin kilometroj / naŭ mil kvarcent tri kaj duona kilometroj
8.6 kg	ok komo ses kilogramoj / ok kilogramoj (kaj) sescent gramoj
+37.7°	(plus) tridek sep komo sep gradoj / tridek sep komo sep gradoj super nulo
49.75 USD	kvardek naŭ komo sep kvin (Usonaj) dolaroj / kvardek naŭ (Usonaj) dolaroj (kaj) sepdek kvin cendoj

有时，在这样的说法中，如 *gramoj* 和 *cendoj* 之类的子单位可以省略：*tri kilogramoj (kaj) sepcent 3.7 公斤*，*kvar dolaroj (kaj) sepdek kvin 4.75 美元*。但是要注意，不要对说的是何种子单位产生疑问。

17.8 钟点

要遵循以下模式之一来表示钟点。Horo 和 minutoj 两词常常省略：

数字方式	读法
3:15 (或 15:15)	Estas la tria (horo) (kaj) dek kvin (minutoj). / Estas dek kvin (minutoj) post la tria (horo).
9:45 (或 21:45)	Estas la naŭa (horo) (kaj) kvardek kvin (minutoj). / Estas dek kvin (minutoj) antaŭ la deka (horo).

为使意思更加清楚，可以添加 *en la antaŭtagmezo* 或 *antaŭtagmeze* 以及 *en la posttagmezo* 或 *posttagmeze* 等短语。但是，也可以使用 24 小时制：

- Estas la dek kvina (kaj) dek kvin. / Estas dek kvin post la dek kvina. 现在是 15 点 15 分。
- Estas la dudek unua (kaj) kvardek kvin. / Estas dek kvin antaŭ la dudek dua. 现在是 21 点 45 分。

可以用 *kvarono*, *kvaronhoro* 或 *kvarona horo* 来代替 15 minutoj。常用 *duono*, *duonhoro* 或 *duona horo* 来代替 30 minutoj。

用序数词表示钟点：tria, naŭa, dek-dua 等。因而，疑问词 *kiom* + A 词尾 → **kioma** 就用来询问钟点：

- *kiom?* → tri, naŭ, dek du, dudek unu... 多少? → 3, 9, 12, 21.....
- *kioma?* → tria, naŭa, dek-dua, dudek-unua... 几点钟? → 3 点钟, 9 点钟, 12 点钟, 21 点钟.....

- **Kioma** horo estas, gardisto? 卫兵，现在几点钟？
- **Kioma** horo estis, kiam vi alvenis? 你到的时候几点钟？

为了表示某事何时发生，必须使用功能标志，通常是 **je**, **antaŭ**, **post**, **ĝis** 或 **ĉirkaŭ**：

- **Je** (la) kioma horo okazis tio? 那是在几点钟发生的？
- Tio okazis **je** la tria kaj kvardek. 那件事发生在 3 点 40 分。
- Ni devas manĝi **antaŭ** la oka. 我们必须在 8 点以前吃饭。
- **Post** la dek unua horo ĉio devas esti preta. 一切都必须在 11 点以后准备好。

在说到钟点时，不要用功能标志 **N**，因为有将钟点和日期混淆的危险，后者也是通过序数词来表示的：**je la tria** 在 3 点钟，**la trian** 在（某月）3 号。

17.9 日期

要遵循以下模式来表示日期。**Tago** 和 **en la jaro** 等词常常省略：

- Estis la tria (tago) de Decembro (en la jaro) mil naŭcent naŭdek unu. 那是 1991 年 12 月 3 日。
- Hodiaŭ estas la dua (tago) de Majo (en la jaro) du mil kvin. 今天是 2005 年 5 月 2 日。
- Morgaŭ estos la dudek kvina (tago) de Julio (en la jaro) du mil dek. 明天是 2010 年 7 月 25 日。

年份也可以用序数词来表示，但是这越来越罕见了：**Estis la lasta de Januaro (en la jaro) mil-okcent-okdek-sepa**. 那是 1887 年 1 月的最后一天。

日子和月份之间始终要用 **de**，因为序数词与月份无关，而与通常省略的 **tago** 有关：**la unua de Majo** 5 月 1 日，**la dek-tria de Decembro** 12 月 13 日。如果说 **la unua Majo**，则是谈论多个 5 月中的第一个。

表示某事发生的日期，要用合适的功能标志。常见的是使用词尾 **N**：

- Ili venos la sepan (tagon) de Marto. = Ili venos **en** la sepa (tago) de Marto. 他们将在 3 月 7 日到来。
- La unuan de Majo ili komencis sian vojaĝon. = **En** la unua (tago) de Majo... 他们是在 5 月 1 日开始旅行的。
- Mi laboris tie **ĝis** la unua de Aŭgusto mil naŭcent sesdek. 我在那里一直工作到 1960 年 8 月。
- **Antaŭ** la lasta tago de Junio vi devas trovi laboron. 你必须在 6 月的最后一天之前找到工作。
- **Post** la dek kvina de Marto ŝi loĝos ĉe mi. 她会在 3 月 15 日以后住在我这里。

第 18 章 数量词

数量词有时以独特的方式运用。带数量意义的词可以是名词（**multo**, **kelko** 等）、形容词（**multa**, **pluraj** 等）、副词（**multe**, **kelke** 等）和副词性小品词（**pli**, **tiom** 等）。

18.1 数量名词

数量名词用作常规名词。它们常常被 **da** 短语所修饰，后者表示数量由什么组成：

- **Kiam mi ien veturas, mi neniam prenas kun mi multon da pakaĵo.** 当我乘车去某地旅行时，我从不带许多行李。

数量词在语法上是中心词，但是从意思的角度看，**da** 短语常常更重要。有时，人们把这种 **da** 短语的名词看得如同中心词一样：

- **Tiam grandega multo da vortoj fariĝus en la skribado tute nediferencigeblaj unu de alia.** 这时，大量的词在书写上会变得相互不可区分。◇**Nediferencigeblaj** 在语法上与 **multo** 有关，但是却有 **J** 词尾，因为根据意思它与 **vortoj** 大有关系。实际上，如果没有 **J** 而说 **nediferencigebla**，句子会变得很奇怪，因为后续的短语 **unu de alia** 让人理解为多个个体。请比较以下例子：**Grandega multo da vortoj fariĝas tute sen bezona por lernado.** 大量的词对于学习来说变得完全不需要。

最为常见的是，用副词形式 **multe**, **malmulte** 和 **kelke** 来代替 **multo**, **malmulto** 和 **kelko**。

18.2 数量副词

数量词出现在句中，常常似乎是起主语、宾语等作用的名词。实际上几乎只涉及到 **multe**, **kelke**, **sufiĉe** 及其变体：

- **Sur la arbo sin trovis multe da birdoj.** 树上有许多鸟。◇**Multe** 是主语。也可以说 **multo da birdoj**。
- **El ŝia buŝo eliris kelke da perloj kaj kelke da diamantoj.** 从她的嘴中吐出了几颗珍珠和几粒钻石。◇两个 **kelke** 是 **eliris** 的主语。可以说 **kelko da perloj/diamantoj**，但是在实际中 **kelko** 永远也不会用到。
- **La riĉulo havas multe da mono.** 那位富人有许多钱。◇**Multe** 是宾语，但是不可能接词尾 **N**，因为它是副词。
- **Mi aĉetis por la infanoj tableton kaj kelke da seĝetoj.** 我给孩子们买了一张小桌子和几把小椅子。
- **Mi havas sufiĉe da laboro.** 我有足够的工作（要做）。
- **Post kelke da tagoj mi venos.** 我过几天再来。

可以类似地使用表示数量的副词性小品词：

- **Ĉu vi scias, kiom estis da mortigitoj?** 你知道被杀者有多少吗？◇**Kiom** 是 **estis** 的主语。

- Prenu **tiom** da mono, **kiom** vi volas. 你想要多少钱就拿多少。◇Tiom 和 kiom 是宾语。
- Pri **tiom** da feliĉo mi eĉ ne songis, kiam mi estis ankoraŭ la malbela anasido! 当我还是丑小鸭时, 我甚至没有梦见过这么多的幸福! ◇Tiom 是 pri 状语。
- Restas ankoraŭ **iom** da problemoj. 还剩下少量问题。◇Iom 是主语。
- Observu **pli** da ordo! 请多多遵守秩序! ◇Pli 是宾语。
- **Tro** da kuiristoj kaĉon difektas. [谚语] 厨师太多, 坏了米粥。◇Tro 是主语。

当数量副词后接 da 短语时, 该副词常常可能看似完全不是中心词, 而该后续 da 短语的名词是中心词。从意思的角度讲, da 短语实际上更重要, 而从语法讲, 副词的确是中心词。但是当“数量副词+da 短语”带有修饰语时, 通常将该修饰语关联到 da 短语, 尽管它不是中心词: **Multe** da akvo estis verŝita sur ĝin. 大量的水被浇到它上面。但是, 如果没有 da 短语, 可以将修饰语只关联到副词上, 而且必须因此而使用 E 形式: **Multe** estis plorite. 流了很多眼泪。

18.2.1 数量形容词代替数量副词

常常可以用数量形容词来代替数量副词。这时, da 短语的名词就成了中心词而 da 消失了:

- Sur la arbo sin trovis **multaj** birdoj. ≈ ...multe da birdoj. 树上有许多鸟。
- La riĉulo havas **multan** monon. ≈ ...multe da mono. 那位富人有许多钱。
- Ŝi staris nur **kelkajn** sekundojn. ≈ ...kelke da sekundoj. 她只站了几秒钟。

然而却存在细微差别。Multaj 和 kelkaj 有时用于个体的、单独的事物, 有时用于不可分的群体。Multe 和 kelke 只可用于不可分的群体。因此, 不可能说: ***Kelke** da homoj sentas sin la plej feliĉaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj najbaroj.* 必须说 Kelkaj homoj..., 因为说的是每一个人各自的情感。

18.3 程度与数量

程度和数量是不同的事物, 但是有时它们又很接近。

18.3.1 Tre 和 multe

- tre 非常, 很 ◇高程度地, 带有强度地
- multe 许多, 大量 ◇大量地, 持久地, 经常被反复地

对于形容词和副词几乎总是使用 tre, 但是当明确地论及数量或频度时, 可以使用 multe。对于动词 multe 最为常用, 因为通常论及数量或频度, 但是当论及程度或强度时, 也可以使用 tre:

- Ĝi estas **tre** bona. 它很好。
- Tie troviĝas **tre** grandaj domoj. 那里有很大的房子。
- Mi **tre** ŝatas Berlinon. = Mi intense ŝatas Berlinon. 我非常喜欢柏林。

- Mi **tre** amas ŝin. = Mi intense amas ŝin. 我非常爱她。
- Mi havas **multe** da mono. 我有许多钱。
- Ŝi **multe** pensis pri tio. = Ŝi longe pensis pri tio. 这件事她考虑了很久。
- Kiu **multe** parolas, ne **multe** faras. [谚语] 说得多的人做得就少。
- Li **tre multe** helpis al mi. 他帮了我很大忙。◇Tre 修饰 multe. Multe 修饰 helpis。

修饰 pli 和 tro 使用 multe:

- Ĝi estis **multe** pli granda ol antaŭe. 它比以前大得多。
- Ĝi fariĝis **multe** tro nigra. 它变得实在是太黑了。

18.3.2 Kiel 和 tiel

表解词 kiel 和 tiel 不仅表示方式，而且还表示程度。要在可以使用 tre 的地方使用它们：

- Vi estas **tiel** bela, **tiel** bona kaj **tiel** honesta, ke mi devas fari al vi donacon. 你这么漂亮、这么优雅、这么诚实，我必须为你准备礼物。◇可以说：tre bela, tre bona 和 tre honesta。
- La nokto estis **tiel** malluma, ke ni nenion povis vidi eĉ antaŭ nia nazo. 夜是如此黑，我们甚至看不到鼻子前的任何东西。◇有可能说：tre malluma。

18.3.3 Kiom 和 tiom

表解词 kiom 和 tiom 表示数量。要在可以使用 multe 的地方使用它们：

- Mi volas **tiom** da terpomoj, **kiom** mi povas porti. 我能拿多少，我就要多少土豆。◇可以说：volas multe 及 povas porti multe。
- Ŝi **tiom** laboris, ke ŝi fariĝis ĉefo de la firmao. 她拼命地工作，当上了公司老总。◇可以说：multe laboris。

在 multe 前更常用 tiom，因为 multe 是数量词：Nun li estis ja riĉa, havante **tiom** multe da mono. 现在他确实富了，拥有这么多的钱。或...havante tiel multe da mono. 或...havante tiom da mono.

18.3.4 “Tiom-kiom 风格”

当人们想要进行非常有力的强调时，kiom 和 tiom 有时被用来代替 kiel 和 tiel 表示程度。这是很好的方式。但是，某些世界语者有系统地只使用 kiom 和 tiom 来代替 kiel 和 tiel 表示程度，似乎它们始终是强调的，例如：*Mi estas tiom forta, kiom vi.* 请与《世界语基础》中的句子比较：Mi estas tiel forta, kiel vi. 我跟你一样强壮。此种“tiom-kiom 风格”对于《世界语基础》和柴门霍夫的用法来说是完全陌生的。此外，tiom-kiom 风格者丧失了使用 tiom 和 kiom 来强调的可能。

第 19 章 同位语

同位语是后置的对句子成分的说明性再措词。它通过其他词语表示相同的事物。同位语以某种方式修饰前面的句子成分，但是，它又是特有的句子成分。在口语中，人们通常用前后稍作停顿的方式来区别同位语。在书面语中，人们习惯上加逗号。

同位语所起的句子功能与第一个句子成分相同。如果第一个句子成分有宾格词尾 N，同位语也要有该词尾：

- Karlo, **nia prezidanto**, prezentis Petron, **la novan sekretarion**. 我们的主席卡尔介绍了新来的秘书彼得。◇Karlo 和 nia prezidanto 都是主语，他们甚至是同一个人。Petro 和 la nova sekretario 都是宾语，因为他们是同一个人。
- Tie mi renkontis Vilĉjon, **mian edzon**. 在那里我遇见了我的丈夫小威廉。
- La diablo lin prenu, **la sentaŭgulon!** 让魔鬼抓住他，这个废物！
- La koko, **trumpetisto de l' mateno**, per sia laŭta, forta, hela voĉo el dormo vekas dion de la tago. 清晨的小号手公鸡以其高亢有力的明亮嗓音将日神从沉睡中唤醒。
- Li prelegis pri Hitlero, **la fondinto de la naziismo**. 他就纳粹主义的创始人希特勒做了演讲。◇可以说：...pri Hitlero, **pri la fondinto**...
- Ni esprimas nian koran dankon al sinjoro Schleyer, **la unua kaj plej energia pioniro de la ideo de neŭtrala lingvo internacia**. 我们向施莱耶尔先生——中立的国际语理想的第一位和最有毅力的先驱者——表达我们衷心的感谢。◇可以说：...al sinjoro Schleyer, **al la unua kaj plej energia pioniro**...

有时，同位语由 nome, tio estas 或类似短语引导：

- Mi renkontis mian malamikon, **nome la mortiginton de mia patro**. 我遇见了我的仇敌，也就是杀害我父亲的凶手。
- Hodiaŭ mi ricevis duoblan pagon, **tio estas cent dolarojn**. 今天我收到了双份报酬，即 100 元。◇Tio estas: mi ricevis cent dolarojn. 的省略句。

不要将同位语和称谓语混淆。称谓语可以貌似同位语，但是，称谓语永远不要用 N 词尾或其他功能标志。请比较以下句子：

- Iuj asertis, ke ili vidis eĉ profesoron, **Paŭlon Jenkins**. 一些人断定，他们见到了一位教授——保罗·詹金斯。◇使人惊讶的是他们总算见到了一个教授。稍后又补充说他们见到的正是保罗·詹金斯。Paŭlon Jenkins 是同位语。
- Iuj asertis, ke ili vidis eĉ profesoron **Paŭlo Jenkins**. 一些人断定，他们见到了保罗·詹金斯教授。◇使人惊讶的是他们见到的正是保罗·詹金斯，此人是教授。Paŭlo Jenkins 是 profesoron 的称谓语。Profesoron Paŭlo Jenkins = tiun profesoron, kiu nomiĝas Paŭlo Jenkins.

也不要将同位语和句子功能呼语混淆，后者不要用功能标志：

- Sidigu vin, **sinjoro!** 请坐，先生！◇Vin 和 sinjoro 是同一人，但是，vin 是宾语，sinjoro

是呼语。

19.1 用作同位语的 ĉiu(j), ambaŭ 或 ĉio

Ĉiu(j), ambaŭ 和 ĉio 可以是名词或人称代词的说明性同位语。如果名词或代词有 N 词尾，这时，同位语也要有该词尾（ambaŭ 除外，该词从来不可以有 N 词尾）。此类同位语并非始终紧跟在第一个句子成分之后，而是经常位于句中更后的位置：

- Ni **ĉiuj** legas. = Ni legas. Ĉiuj (el ni) legas. 我们大家都在阅读。
- Ili **ĉiuj** sidas silente kaj skribas. = Ili sidas. Ĉiuj (el ili) sidas. 他们都静坐着写字。
- Ŝi vidis, kiel la cikonioj forflugis, **ĉiu** aparte. = La cikonioj forflugis. Ĉiu unuopa cikonio forflugis aparte. 她看到鹤是如何形只影单地飞走了。
- La kolonoj havis **ĉiu** la alton de dek ok ulnoj. 每一根柱子都高 18 欧尺。◇每一根单独的柱子都是这么高。
- Vin **ĉiujn** mi kore salutas. = Mi salutas vin. Mi salutas ĉiujn (el vi). 我向你们大家表示衷心的感谢。
- Ili **ambaŭ** estis bonaj homoj. = Ili estis bonaj homoj. Ambaŭ (el ili) estis bonaj homoj. 他们两人都是好人。
- Tio estas **ĉio** tre bona. = Tio estas tre bona. Ĉio (el tio) estas tre bona. 所有这一切都很好。◇Ĉio 只可以作为小品词 tio 的同位语出现。

19.2 连写

同位语的特殊形式是连写。在连写中，多个（最常见的是两个）同类词合作表示某个特殊事物。连写中的各个词几乎成为一个合成词。人们无停顿地将它们读出，并且习惯上将它们连写，但是带有分隔符。然而，并非涉及到合成词。语法上（通常）将它们作为特别的词对待：

- Pluraj **ŝtatoj-membroj** informis pri sia preteco ampleksigi la instruadon de Esperanto. = ...ŝtatoj, kiuj estas membroj [de UNESKO]... 多数会员国通报了他们扩展世界语教学的准备情况。◇Ŝtatoj 和 membroj 都有 J 词尾，因为它们是两个单独的词。
- La Franca flago estas **blua-blanka-ruĝa**. 法国国旗是蓝白红三色的。◇也可以说 blua, blanka kaj ruĝa, 但是，连写形式表示论及确定的统一颜色结合体。
- La fotoj ne estis koloraj, sed **nigraj-blankaj**. 那些照片不是彩色的，而是黑白的。◇也可以说 nigraj kaj blankaj, 但是 nigraj-blankaj 更加强调与 koloraj 的对比。这里说的是照片的某种性质。
- Kio estos, tio estos, mi provos **trafe-maltrafe**. = ...mi provos, ĉu trafe, ĉu maltrafe, laŭ ŝanco. 将来会是怎样，我将碰运气试一试。
- **Vole-ne-vole** li devis konsenti. = Ĉu vole, ĉu ne-vole, li devis konsenti. 不管愿意与否，他都必须同意。
- **Pli-malpli** unu horon poste Marta eniris en sian ĉambreton en la mansardo. = Proksimume unu horon poste... 差不多过了一个小时，玛尔塔进入了她在顶楼上的小房间。◇有时，

可以同样恰当地说 **pli aŭ malpli**, 但是这并不真正具有 **proksimume** 的意思。

19.3 评注性同位语

有时, 用作同位语的句子成分并不表示同一事物, 而是补充有关该事物的某种信息。最常见的是论及事物所在的或来自的地点。此种评注性的同位语从不接 N 词尾。可以将此种同位语看作是缩略从句:

- Prelegis interalie profesoro Kiselman, **Svedujo**. = ...Kiselman, kiu venas el Svedujo. 其中来自瑞典的基赛尔曼教授发表了演讲。◇也可以说: ...Kiselman el Svedujo.
- Ni vizitis Tokion, **Japanio**. = ...Tokion, kiu troviĝas en Japanio. 或: ...Tokion en Japanio. 我们访问了日本东京。

第 20 章 动词

带有词尾 I, AS, IS, OS, US 或 U 之一的词是动词。动词表示动作的施行或状态的存在。

- 限定动词 带有词尾 AS, IS, OS, US 和 U 之一的动词是限定动词。此种动词用作句子的谓语。
- 不定式 带有 I 词尾的动词是不定式。此种动词不用作谓语，而是在句中具有各种其他功能。

20.1 限定动词

限定动词有三种式：陈述式、意愿式（命令式）和假定式。

20.1.1 陈述式

陈述式是表示现实的、现行的动作和状态的式。在陈述式中，必须区分三种时态：现在时、过去时和将来时。

20.1.1.1 现在时：AS 词尾

现在时动词即带 AS 词尾的动词，表示动作或状态是现实的和现行的，它已经开始但没有结束。这就是说，动作或状态就在现在发生，或按习惯发生，或事物永远有效：

- laboras 正在工作 ◇动作“工作”已经开始但尚未结束
- estas 是，存在 ◇状态“是，存在”已经开始但尚未结束
- Mi **sidas** sur seĝo. 我正坐在椅子上。◇“坐”是现实的、现在的。
- Mi **estas** advokato. 我是律师。◇该职业是现行的、现在的。
- Kvar kaj dek ok **faras** dudek du. ($4 + 18 = 22$) ◇这是永恒的。
- Nun mi **legas**. 现在我正在阅读。◇“阅读”现在实际在发生。
- Hodiaŭ mi **studas** Esperanton. 今天我学习世界语。◇在说话时刻我可能并不在学习，但是，我已经开始了今天的学习并且尚未结束。
- En la vintro oni **hejtas** la fornojn. 人们在冬天点上火炉。◇这在每个冬天都会发生，过去和将来都是这样。
- Mi **loĝas** ĉi tie tri jarojn. 我在这里住了三年。◇我的“居住”已经持续三年，并且继续持续着。

有时，在故事中使用 AS 时态来表示故事发生和达到的时间。这一特别的风格可以使故事的讲述更加生动：

- Ne suspektante ion li iradis tra la arbaro. Subite **eksonas** pafo. 他毫不怀疑地穿行在森林中。突然，响起了一声枪响。◇讲述人首先使用过去时来表示过去，但是后来，他改成了现在时以便让听者或读者感到似乎他自己就在现场，能够听到那声枪响。

20.1.1.2 过去时：IS 词尾

过去时动词即带 IS 词尾的动词，表示动作或状态是现实的，但是发生在说话时刻之前的某时。该动作或状态通常已经结束：

- laboris 工作过 ◇动作“工作”发生在现在之前。
- estis 曾经是 ◇状态“是”发生在比现在更早时。
- Mi **sidis** tiam sur seĝo. 当时我坐在椅子上。◇“坐”实际发生在这一过去时间。
- Mi **estis** knabo. （那时）我是一个男孩。◇童年在过去相关时间内是现实的。
- Hieraŭ mi **renkontis** vian filon, kaj li ĝentile **salutis** min. 昨天，我遇到了你的儿子，他彬彬有礼地向我打了招呼。
- Mi **loĝis** ĉi tie tri jarojn. 我在这里住过三年。◇我的“居住”持续了三年，不再持续了。

如果要表示过去时间的细微变化，可以使用各种附加的词，但是也可以使用动词的合成形式。然而，简单的过去时几乎永远是足够的。

有时，会看到 IS 形式表示**在将来完成的**某事。这是错误的。要用 OS 形式，或者，如果想要非常确切的话，用 estos ...inta。因此，不要说：Mi venos al vi, kiam mi ***finis*** mian taskon. 要说：Mi venos al vi, kiam mi **finos** mian taskon. 或者：Mi venos al vi, kiam mi **estos fininta** mian taskon. 我完成任务以后再等你来处。

20.1.1.3 将来时：OS 词尾

将来时动词即带 OS 词尾的动词，表示动作或状态在说话时刻尚未开始。当然，将来始终是不确定的，但是，将来时表示说话人认为事情真的会发生：

- laboros 将要工作 ◇动作“工作”尚未开始，但是确实将要开始。
- estos 将要是 ◇状态“是”尚未开始，但是稍后将会实现。
- Mi **sidos** poste sur seĝo. 稍后我将坐在椅子上。◇“坐”实际将稍后发生。
- Mi **estos** riĉulo. 我将是富人。◇富裕的状态是将来的事实。
- Mi **rakontos** al vi historion. 我讲给你们讲一讲历史。◇“讲述”尚未开始。
- Morgaŭ **estos** dimanĉo. 明天（将）是星期日。
- Mi **loĝos** ĉi tie tri jarojn. 我将在这里住上三年。◇我的“居住”尚未开始，但是当它开始后，它实际将持续三年。

20.1.2 意愿式（命令式）：U 词尾

意愿式动词即带 U 词尾的动词，表示动作或状态不是现实的，而是被祈求的、被要求的、被命令的或被打算的。意愿式并不表示动作的时间。然而，此种动作习惯上发生在将来：

- laboru 工作吧 ◇动作“工作”是被祈求的、被请求的、被命令的或被打算的。
- estu 成为……吧 ◇状态“是”是被祈求的、被请求的、被命令的或被打算的。
- **Sidu** sur seĝo! 请坐在椅子上！◇命令或请求。

- **Estu viro!** 做个男人吧! ◇命令或请求。
- Ludoviko, **donu** al mi panon. 路德维希, 请把面包给我。
- Ni **legu** la unuan ĉapitron. 让我们读第一章吧。◇祈求的表达。
- Ĉu ni **iru** al la dancejo? 我们去舞厅好吗? ◇表示愿望的疑问句。然而, 此种疑问句的实际意思最常见的是有礼貌的提议。请稍后与有礼貌的请求作比较。

如果意愿式的主语是代词 vi 的话, 则常常省略: **Venu tuj!** = **Vi venu tuj!** 请立即过来! 但是, 此种省略只有可能在主句中, 而不是在从句中。

20.1.2.1 Ke 从句中的意愿式

如果主句以某种方式表示愿望、意图、主张等, 则从句中使用意愿式:

- Mi volas, ke vi **laboru**. 我想要你工作。◇“工作”是被要求的。
- Li petas, ke mi **estu** atenta. 他请求我要注意。
- Estas necese, ke ni nun unu fojon por ĉiam **faru** finon al tiu ĉi stato. 我们有必要从现在起就永远结束这一状态。

20.1.2.2 有礼貌的请求

更有礼貌地表达自己的愿望, 要使用“bonvolu+不定式”。也可以附加其他礼貌用语, 如 mi petas 等。

- **Bonvolu** sidi ĉi tie! = Sidu ĉi tie, **mi petas!** 请坐在这里!
- **Bonvolu** fermi tiun ĉi fenestron! = Fermu la fenestron, **mi petas!** 请关上这扇窗子!

一定不要用双重的 U 形式。不要说: ***Bonvolu sidu...**。

【说明】有些人用 bonvole ...U 来替换, 例如: Bonvole sidu ĉi tie! 这是足以符合逻辑的替代语, 但是它不符合习惯, 也非传统用法。

20.1.3 假定式: US 词尾

假定式动词即带 US 词尾的动词, 用于表示非现实的、假想的或幻想的动作和状态。US 形式不表示动作的时间:

- laborus (如果) 工作 ◇动作“工作”是假想的。
- estus (如果) 是 ◇状态“是”是假想的。
- Se mi **estus** riĉa, mi ne **laborus**. 假如我有钱, 我就不工作了。◇论及非现实的、假想的状态和动作。
- Se mi **estus** sana, mi **estus** feliĉa. 如果我身体好, 我就会很幸福。
- Se mi nur **loĝus** en palaco! 但愿我住在宫殿里! ◇“居住”是被祈求的, 但是我知道, 它是不可能的, 仅仅是幻想而已。

• Mi ne **farus** la eraron, se li antaŭe **dirus** al mi la veron (或者 se li **estus** dirinta al mi la veron). 假如他事先告诉我真相, 我就不会犯错误了。◇这里的 **farus** 和 **dirus** 都讲述了假想的过去动作。如果人们愿意, 也可以用 **estus dirinta** 来表示过去。

假定式也用来表示委婉地提出请求或祈求:

- Mi **dezirus** aĉeti kelkajn aferojn. 我想买几样东西。◇现实的祈求, 但是被礼貌地提出。
- Ĉu mi **povus** havi la skribilon? 我可以用一下那支笔吗? ◇非常礼貌的、委婉的请求。
- Ĉu vi **bonvolus** paroli iom pli silente. 请你稍微小声一点说话好吗? ◇非常礼貌的、委婉的请求。

假定式常常与表示条件的小品词 **se** 连用, 但是 **se** 并不自动需要假定式。一切取决于意思。如果清楚地论及假想, 就要使用 **US**, 但是, 如果有可能是现实的动作或状态, 就要使用陈述式:

- Se li **estus** ĉi tie, li certe **mirus** pri la malordo. 如果他在这里, 他肯定会因混乱而吃惊。◇人们知道他不在这里, 但是如果他在, 他也会吃惊。
- Se li **estas** ĉi tie, li certe **miras** pri la malordo. 如果他在这里, 他肯定会因混乱而吃惊。◇人们不知道他是否在这里, 但是很有可能是如此。如果实际上是如此, 他实际上也会吃惊的。

在一些语言中, 用于假定式的动词形式也表示曾经预见到的某事。这在世界语中用动词的合成形式表达: **estis ...onta** 或 **estis ...ota**。

20.2 不定式

带有词尾 **I** 的动词只对动作或状态进行命名。它们并不表示说的是现实的事物、愿望还是假想。它们也不表示时间。不定式传统上被看作是动词的基础形式。因此, 动词在词典中以不定式的形式出现。

不定式常常与动作名词相似: **labori** “工作”的概念; **esti** “是, 存在”的概念。但是, 存在差异。

不定式以名词短语通常所具有的作用参与句中: 主语、宾语、**pri** 状语等。有时, 不定式的前面甚至可以有介词。但是, 不定式永远不可以有 **N** 词尾或 **J** 词尾。

跟谓语动词一样, 不定式可以有宾语、状语等。因此, 不定式还是动词。

- **manĝi rapide** 快速吃 ◇不定式有副词方式状语。
- **multe manĝi** 吃得很多 ◇不定式有副词数量状语。
- **manĝi pomon** 吃苹果 ◇不定式有宾语。

然而, 不定式却没有自己的(语法)主语。所以不可能说: ***mi manĝi***, ***la knabino esti*** 等。然而最常见的是, 存在着被省略的主语即**意义主语**。

许多(但不是所有)不定式恰似缩略的 **ke** 从句:

- Mi ĝojas **vin vidi!** = Mi ĝojas, ke mi vin vidas! 见到你我很高兴。
- Mi vidis la knabon **kuri.** = Mi vidis, ke la knabo kuras. 我看到那个男孩在跑步。

20.2.1 不定式用作主语

当人们想要说不定式的动作如何时，不定式可以用作句子的主语。最常见的是，谓语为 *esti* 的形式：

- **Resti kun leono** estas danĝere. 与狮共眠是危险的。◇动作 *resti kun leono* 是危险的事情。Danĝere 是 *resti* 的表语。它要用 E 词尾，因为它是动词的修饰语。
- **Kritiki** estas facile, **fari** [estas] malfacile. 批评容易，做事难。◇动作 *kritiki* 是容易的事情，动作 *fari* 是困难的事情。

20.2.2 不定式与谓语动词连用

不定式常常与它所依附于的谓语动词连用：

- Mi povas **kuri.** 我能跑。
- Li volis **veni.** 他想来。
- Ili devis **cedi.** 他们必须让步。
- En varmega tago mi amas **promeni en arbaro.** ≈ ...amas promenon... 在炎热的日子里，我喜欢在森林中散步。
- Ŝi komencis **senti doloron kaj rigidiĝon.** ≈ Ŝi komencis sentadon de doloro... 她开始感到疼痛和僵硬。
- Li ŝajnis **subite kompreni.** = Li ŝajnis subite komprenanta... 他好像突然就懂了。◇不定式为主语 *li* 的表语。
- Nun ili ĉiuj iris **dormi.** = ...iris por dormi. 现在，他们全都去睡觉了。◇当不定式用作 *por* 状语时，通常省略介词 *por*。
- Ŝi tuj kuris **bati ŝin.** = ...kuris por bati ŝin. 她立刻跑过去打她。
- Kaj vi ne hontas **fanfaroni** per ĉi tio? ≈ ...hontas pri fanfaronado... 那么，你不会因为用这来吹嘘而感到羞愧吗？◇当不定式用作 *pri* 状语时，总是省略介词 *pri*。
- Feliĉe mi sukcesis **ekbruligi** la fajron. ≈ ...sukcesis pri ekbruligado de la fajro. 幸好我成功地点着了火炉。

在此前的例子中，不定式的意义主语与谓语动词的主语相同。但是在某些情况中，不定式具有与谓语不同的主语。

某些谓语表示的动作旨在影响另一人（或事物）的动作。此类动词如：(mal)permesi, ordoni, doni, destini, peti, instrui, instrukcii, devigi, lasi, inviti, voki, sendi, (mal)konsili, komandi, konvinki, persvadi, memoriĝi kaj (mal)rekomendi。受影响的人（或事物）以 *al* 状语或 *N* 状语

的形式出现在此类动词上。当不定式连同此类动词出现时，不定式的意义主语即为受影响的人或事物：

- Mi malpermesis al li **fari tion**. 我禁止他做那件事。◇Fari 的主语是 li。
- Ili ordonis al mi **veni antaŭ la vesperiĝo**. 他们命令我傍晚前来。◇Veni 的主语是 mi。
- La reĝo Aĥaŝveroŝ ordonis **venigi al li la reĝinon Vaŝti**. [圣经] 亚哈随鲁王吩咐王后瓦实提到王面前。◇Venigi 的主语是国王所吩咐的那些人。他们被省略了，但是却可以以 al 状语的形式出现：...ordonis al iuj **venigi**...
- Mi petas vin **trinki**. = Mi petas vin, ke vi trinku. 我请你喝（一杯）。

动词 promesi 不属于这个群组：

- Mi promesis al li **veni al la festo**. = Mi promesis al li, ke mi venos al la festo. 我答应他来参加庆典的。◇Veni 的意义主语就是表语动词的主语。

当谓语动词为 vidi, aŭdi, senti, imagi 等词时，可能会出现不定式作为谓语动词宾语的表语。这时，该宾语是不定式的意义主语：

【译注】原文是“Kiam la predikativa verbo estas...”，其中的 predikativa 疑为 predikata 之误。

- Mi vidis la knabon **kuri**. = Mi vidis la knabon kuranta. Mi vidis, ke la knabo kuras. 我看到那个男孩在跑步。◇Kuri 是 vidis 的宾语 la knabon 的表语。Kuri 的主语是 la knabo。
- Mi hodiaŭ matene vidis **danci** miajn knabinojn. 今天早晨，我看到我的女儿们在跳舞。◇女孩们跳舞。

20.2.3 不定式用作补足语

不定式可以是名词或形容词（最常见的是表示行为的）的后置补足语：

- Forte min doloras la nepovado **helpi vin** sur via malfacila vojo. = Forte min doloras, ke mi ne povas **helpi vin**... 在你困难的道路上不能够帮助你，使我深感痛苦。
- Mi ricevas grandan deziron **edziĝi**. = Mi ekdeziregas **edziĝi**. 我奢望结婚娶妻。
- Lia propono **elekti novan prezidanton** ne estis akceptita. 他的关于选举新主席的提议未获通过。
- Vi havis nenian rajton **paroli al mi en tia maniero**. 你没有权利这样跟我说话。
- Ŝi ricevis la taskon **trovi trinkaĵon**. = ...la taskon, ke ŝi trovu trinkaĵon. 她接到了寻找饮料的任务。
- Mi estas kapabla **instrui nur la francan lingvon**. ...kapablas **instrui**... 我只能教法语。
- Mi estas preta **iri por vi piede al la fino de la mondo**. 我已做好准备，为你走到世界尽头。

20.2.4 不定式与介词连用

不定式通常不表示句子功能，而是让上下文来表示。然而，有时有必要用介词来表示不定式的句子功能。在所有介词当中，传统上只有 *por*, *anstataŭ* 和 *krom* 可被接受用在不定式之前。可是，*sen* 越来越经常地用在不定式之前。

- *Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan aferon.* 我们一起开会，谈论非常重要的事情。◇特别是当不定式带有与谓语相同的主语时，就使用“*por*+不定式”。如果两个主语不同，最为常见的是使用不带介词的不定式：*Ŝi invitis min trinki kafon.* = ...*por ke mi trinku kafon.* 她邀请我喝咖啡。在移动动词如 *iri* 和 *kuri* 之后，人们宁可选用不带 *por* 的不定式，甚至当两个主语相同时也是如此：*Mi iros ripozi.* = *Mi iros por ripozi.* 我去休息。
- *Ĉi tie ne ekzistas akvo por trinki?* ≈ *Ĉi tie ne ekzistas trinkebla/trinkota akvo.* 这里没有可以喝的水吗？◇如果不定式为名词的补足语，则使用独立于意义主语的 *por*。
- *En la domo estas jam nenio por manĝi.* 屋子里已经没有吃的东西了。
- *La aliaj anasoj preferis naĝadi en la kanaloj, anstataŭ viziti ŝin.* 其他鸭子更喜欢在沟渠里游泳，而不去看望她。
- *Vi nenion povas fari krom kunbati viajn dentojn.* 除了击打你的牙齿之外，你无事可做。
- *Ne ekzistas alia bono por la homo, krom manĝi kaj trinki.* 除了吃与喝，就不存在对于人的其他好处了。
- *Tion mi ne povus fari sen detrui mian reputacion.* = ...*sen detrui de mia reputacio / ... ne detruante mian reputacion.* 不损害我的名誉，我会无法做那件事的。
- *Sen manĝi kaj trinki oni ne povas vivi.* = *Sen manĝado kaj trinkado...* 不吃不喝就无法生存。

在 *antaŭ* 和不定式之间，可以放置比较词 *ol*：

- *Oni devas iri longan distancon, antaŭ ol veni al la rivero.* = ...*antaŭ ol oni venas al la rivero.* 在来到河边之前，人们必须走很长距离。
- *Antaŭ ol foriri li ŝlosis la pordon.* = *Antaŭ ol li foriris...* 他离开前把门锁上了。

在不定式前使用其他介词并非违反逻辑，但是可能会因为不符合习惯而引起误解。

20.2.5 不定式似如谓语

有时，人们会看到，在一个句子或从句中唯一的动词就是不定式。这时，该不定式在意思上等同于意愿式或带 *povi* 的短语：

- *Grandega hundo metis sur min sian antaŭan piedegon, kaj mi de teruro ne sciis, kion fari.* = ...*kion mi faru.* 一条大狗把前脚搭在我身上，我吓得不知该怎么办。
- *Mi efektive jam ne scias, kiel ĝin klarigi.* = ...*kiel mi ĝin klarigu.* 我实际上已经不知道该如何说明它。
- *Ili ne havas, kion manĝi, ili ne havas, per kio hejti la fornnon.* = *Ili ne havas (ion), kion ili/oni povus manĝi, ili ne havas (ion), per kio ili povus hejti la fornnon.* 他们没有吃的东西，

没有生炉子所用的东西。

- Mi havis tiam apud mia domo foson, kiu, se **preni** la plej malmulte, havis almenaŭ ok futojn da larĝeco. = ...se oni prenu la plej malmulte... 当时，我在我家房子旁边挖了一个坑，如果取最小值，这个坑至少也有八英尺宽。
- Ĉu **esti** aŭ ne **esti**, — tiel staras nun la demando. = Ĉu mi estu aŭ ne estu... 在还是不在，问题现在就是如此。
- Kion **fari**? = Kion oni/mi/vi faru? 做什么? / 怎么办?

有时，可以看到不定式代替表示命令的意愿式。这时，该命令获得中立的细微变化，既非有礼貌亦非不礼貌，而仅仅是确定的。不定式的意义主语全然是一般的 **oni**。这一用法并不常见：

- Nur **prunti**, sed ne **restigi** al si! = Oni povas nur prunti... 只能出借，而不能留给自己。◇说话人没有用 U 形式，而是将自己的意愿说出来，成了对不可讨论的事实简单确认。
- Por landoj ne menciitaj en la listo sin **turni** al LF-KOOP, Svislando. 表中未提及的国家请向瑞士的 LF-KOOP 订购。◇简单的确认，订购 LF-KOOP 的物品如何操作。

20.2.6 不定式与动作名词

不定式和动作名词很相似，但是存在差异。不定式始终都有省略的意义主语，常常与谓语的主语相同。然而，动作名词独立于主语。动作名词命名动作而不考虑可能的施动者。因此，如果将不定式变为动作名词，句子的意思可能发生变化：

- Malbonaj infanoj **amas turmenti** bestojn. = Ili **amas**, kiam ili mem **turmentas** bestojn. 坏孩子喜欢（自己）虐待动物。
- Malbonaj infanoj **amas turmentadon** de bestoj. = Ili **amas** **turmentadon** de bestoj, ĉu ili mem **turmentas**, ĉu iu alia **turmentas**. 坏孩子喜欢对动物的虐待。
- Mi promesis **amuziĝi**. = Mi promesis, ke ĝuste mi **amuziĝos**. 我答应（我）去娱乐。
- Mi promesis **amuziĝon**. = Mi promesis, ke okazos **amuziĝo**. 我答应会有娱乐活动。◇谁将娱乐并不重要。

第 21 章 分词

分词是将动作或状态表现为其主语或宾语的性质的词。分词通过特殊的分词后缀构成。分词后缀有六个，三个主动的（ANT, INT, ONT），三个被动的（AT, IT, OT）。

21.1 分词用作形容词

主动分词将动作或状态表现为其主语的修饰语：

ANT	动作进行中，尚未结束	leganta	还在阅读的
INT	动作进行后，已经结束	leginta	先前阅读过的
ONT	动作进行前，尚未开始	legonta	稍后将要阅读的

- Viro, kiu ankoraŭ legas, estas **leganta** viro. 还在阅读的人是 **leganta** viro。
- Viro, kiu antaŭe legis, estas **leginta** viro. 先前阅读过的人是 **leginta** viro。
- Viro, kiu poste legos, estas **legonta** viro. 稍后将要阅读的人是 **legonta** viro。

被动分词将动作或状态表现为其宾语的修饰语：

AT	动作进行中，尚未结束	legata	还在被阅读的
IT	动作进行后，已经结束	legita	先前已被阅读过的
OT	动作进行前，尚未开始	legota	稍后将要被阅读的

- Libro, kiun oni ankoraŭ legas, estas **legata** libro. 还在被阅读的书是 **legata** libro。
- Libro, kiun oni antaŭe legis, estas **legita** libro. 先前被阅读过的书是 **legita** libro。
- Libro, kiun oni poste legos, estas **legota** libro. 稍后将要被阅读的书是 **legota** libro。

被动分词只有在可以有宾语的动作上才有可能。不可能说例如*okazata*，因为 okazi 永远不可能有宾语。所有带 IĜ 后缀的动词都是不及物的。因此，*...iĝata*，*...iĝita*和*...iĝota*永远是不可能的。

分词中的元音跟动词词尾 AS, IS 和 OS 中的元音相同。意思也非常相似，但是不完全相同。AS 主要表示动作的现在时间，而 ANT 和 AT 则表示动作的持续或重复。IS 表示动作发生在现在之前，而 INT 和 IT 则表示动作有可能在另一个动作之前就已完成。OS 表示现在之后的时间，而 ONT 和 OT 则表示动作开始前的状态，常常带有细微变化，如人们意欲做该动作，计划要做该动作，或该动作即将发生：

- Li **skribas**. 他（在）写字。◇ “书写”现在或习惯地发生。
- Tiam li estis **skribanta** en sia ĉambro. 当时，他正在房间里写字。◇ “书写”当时在进行。
- La letero estis **skribata** en la paŭzo. 中间休息时，那封信正在被（人）写。[意即]中间休息时有人写信。◇中间休息时，“书写”在进行。

- Janjo havis en tiu nokto dormon maltrankvilan kaj **interrompatan**. 那天夜里，小雅睡了一个不平静的、老被打断的觉。◇睡眠反复地中断。
- Li **skribis**. 他写过字。◇“书写”早于现在发生。
- Kiam li estis **skribinta** la leteron, li foriris. 他写完信以后就离开了。◇“书写”结束后，他就离开了。
- Li sendis la **skribitan** leteron al sia amiko. 他把写好的信寄给了朋友。◇“写信”早于“寄信”发生。
- La letero estis **skribita** en la paŭzo. 中间休息时，信（被）写好了。◇“书写”未发生在中间休息之前，但是中间休息期间“书写”结束了。因此，在中间休息时信写好了。
- Li **skribos**. 他将要写字。◇“书写”稍后将发生。
- Li estis **skribonta** la leteron, sed devis subite foriri. 他正要写信，但必须突然离开。◇“书写”已被设想，但是没有发生。
- Sur la tablo kuŝis aro de **legotaj** leteroj. 桌上摆满了将要被读的信件。◇这些信件等待被读。有人可能必须读它们，但是尚未做这件事。

【说明】有些人开始尝试与 US 词尾相对应的分词*UNT*和*UT*：*skribunta viro* = "viro, kiu skribus", *skributa letero* = "letero, kiun oni skribus"。但是，这些分词不是正式世界语的组成部分。如果使用它们，则常常不能成功地被理解。只有在开玩笑的用法中，它们才会被容许。

21.2 分词用作副词

带 E 词尾的分词表示与句子主语有关的附加动作。人们不说两个句子（一句一个动作），而是将它们合二而一：

- Li legis sian libron kaj manĝis samtempe pomon. → **Manĝante** pomon li legis sian libron. 他一边吃苹果一边看书。◇“吃”与“阅读”同时进行。
- Li faris sian taskon. Poste li iris hejmen. → **Farinte** sian taskon li iris hejmen. 完成任务以后，他回家了。◇“完成任务”在他回家之前结束。
- Li intencis skribi leteron. Tial li kolektis siajn skribilojn. → **Skribonte** leteron li kolektis siajn skribilojn. 写信之前，他把文具集中在一起。◇“写信”已有计划，但是在其开始前，“集中文具”先行发生。
- Ili laboris. Samtempe la mastro rigardis ilin. → Ili laboris **rigardate** de la mastro. 他们在老板的注视下干活。◇“干活”与“注视”同时发生。
- Mi tute ne atendis lin, sed li tamen venis al mi. → Li venis al mi tute ne **atendite**. 想不到他来到了我这里。◇“预料”（没有发生）会早于他的“到来”。
- Oni preskaŭ kaptis lin, sed li forkuris. → **Kaptote**, li forkuris. 快要被抓住时，他逃跑了。◇当“逃跑”发生时，“抓住”就在即刻的未来。

这样的合成句在书面语中最为常见。它们以非常密集和稍有难解的形式，表示多个事物之间的复杂关系。口语常以更多的词来表达此类事物。

在此类句子中，副词分词根据意思必须是谓语的主语的修饰语：

- **Farinte** la taskon li iris hejmen. 完成任务以后，他回家了。◇ “他” 完成了任务。
- Ili laboris **rigardate**. 他们在别人的注视下干活。◇ “他们” 被人注视。

因此不要说：***Promenante** sur la strato venis subite ideo al mi en la kapon.* 谓语 venis 的主语是 ideo。句子的意思因而是“ideo 正在街上散步”，而这很可能不是被期待的意思。必须说：**Promenante** sur la strato mi subite ekhavis ideon en la kapon. 或者：Kiam mi promenis sur la strato, venis subite ideo al mi en la kapon. 我在街上散步时，突然有了一个想法。

21.3 分词用作名词

带 O 词尾的主动分词表示动作或状态的意义主语。带 O 词尾的被动分词表示意义宾语。依据特别的规则，O 分词通常表示人：

- skribanto 正在写字的人
- skribinto 先前写字的人
- skribonto 稍后将要写字的人
- amato 被爱着的人
- amito 先前被爱的人
- amoto 稍后将要被爱的人
- Kiam Nikodemo batas Jozefon, tiam Nikodemo estas la **batanto** kaj Jozefo estas la **batato**. 当尼可德姆打约瑟夫时，这时尼可德姆就是打人者，约瑟夫是被打者。
- La **fuĝintoj** kolektiĝis sur la kampo. → La personoj, kiuj antaŭe fuĝis... 难民们聚集在野外。
- La **juĝotoj** staris antaŭ la juĝisto. → La personoj, kiujn oni intencis juĝi... 将要受审的人站在了法官面前。

不要加后缀 UL，因为 O 分词本身就表示人。

有时，O 词尾的分词表示执行某项功能的非人的事物：

- dividanto 划分者；（数学上的）除数
- dividato 被划分者；（数学上的）被除数

如果不是论及人，而是论及事物，则要加后缀 AĴ: skribitaĵo, legataĵo, plenumitaĵo, plaĉantaĵo。但是，在有了 AĴ 时，分词后缀常常是多余的。通常情况下，skribaĵo, legaĵo, plenumaĵo, plaĉaĵo 已经足够了。

通常可以从表示人的形容词构成形容词，表示“与此人有关的”意思。这对于名词分词来说是不可能的，因为 A 分词具有其他意思：

- novulo → novula kurso = kurso por novuloj 新手讲习班

• **komencanto** → **komencanta kurso** = *kurso, kiu komencas (ion)* ◇因此，不能将 **komencanta kurso** 用于“kurso por komencantoj 初学者讲习班”的意思，而必须准确地说 **kurso por komencantoj**。不可能使用形容词。

【说明】Esperanto（大写）原为分词，意思是“希望者”，但是现在是语言的名称“世界语”，不再视为分词。因此，可以构成形容词 **Esperanta** “世界语的”。然而，**esperanto**（小写）一词仍为分词，意思仍为“希望者”。

21.4 动词的合成形式

借助助动词 **esti** 和各种分词，可以非常精确地表达语气、时间、进行、完成等的各种细微变化。带 **AS, IS, OS, US** 和 **U** 的简单动词一般更可取，但是，当人们想要详细表示一个动作时，可以使用合成形式。原则上可以将 **esti** 的所有形式（**esti, estas, estis, estos, estu, estus**）与所有六个分词在一起连用；原则上给出 36 种可能的动词合成形式。可是，这些形式中的某一些实际上几乎是不可能使用的，因为它们表达了过于奇怪或过于特别的细微变化。另一些形式所表示的细微变化确实需要，但是，常常有其他更合适的表达方式来表示。以下仅仅是若干例子：

- **Li estas leganta libron.** 他在读书。◇他的“阅读”现在正在进行。
- **Li estis leganta libron.** （当时）他在读书。◇他的“阅读”当时在进行。
- **Li estos leganta libron.** （到时）他将会在读书。◇他的“阅读”到时将要进行。
- **Li estas leginta libron.** 他读完了书。◇他的“阅读”现在已是过去的事情。
- **Li estis leginta libron.** （当时）他读完了书。◇他的“阅读”当时已是过去的事情。
- **Li estos leginta libron.** （到时）他将读完了书。◇他的“阅读”到时将是过去的事情。
- **Li estus leginta libron, se...** 如果……，他就会读完了书。◇如果……，他的“阅读”就会是过去的事情。
- **Li estis legonta libron.** （当时）他正要读书。◇当时他已为稍后的“读书”做好准备。
- **Li volas esti legonta libron.** 他想要准备去读书。◇他想要为稍后的“读书”做好准备。
- **La libro estas legata.** 那本书正在被读。◇“读书”现在正在进行。
- **La libro estos legata.** 那本书将要被读。◇“读书”到时将要进行。
- **La libro estus legata, se...** 如果……，那本书就会被读。◇如果……，“读书”就会进行。

ANT 合成形式很少需要用到，它们强调某事物在另一事物发生时正在进行。通常情况下，简单动词已足够。偶尔可以使用(**ĝuste**) **tiam** 来强调同时性。**INT** 合成形式常常需要用到，他们可以有效地表示某个动作发生在另一个动作之前。然而，上下文足以很好地表示这一点。在需要时，带有 **jam, antaŭe, ĵus, post kiam** 或 **antaŭ ol** 的说法可以辅助。**ONT** 合成形式可以用来表示即将进行的或打算进行的动作。**Baldaŭ** 和各种动词也可以表示这一点，而且常常更清楚。

IT 合成形式与 INT 合成形式稍有不同。INT 合成形式始终表示某个动作发生在另一个动作之前，IT 合成形式表示动作的完成或已给出结果的动作。IT 形式确实可以表示早于另一时间的某个时间，但是常常也并非如此：

- **Tiam li estis eltrovinta la veron.** 当时，他已查出了事实真相。◇“查出事实真相”一定发生在当时之前。如果要表达动作就在当时完成，就要用简单动词：**Tiam li trovis la veron.** 当时他发现了事实真相。
- **Tiam la vero estis eltrovita.** 当时，事实真相已被查出。◇根据上下文，“查出事实真相”就在当时或在当时之前完成。用于被动动作的动词简单形式不存在，但是可以使用带主语 oni 的句子：**Tiam oni trovis la veron.** 当时（人们）查出了事实真相。

IT 形式是表示更早的动作，还是表示已完成的动作，有时可能会产生误解。这时就要通过可以清楚表示时间的附加用语来自助。然而在实践中，此类说明很少需要：

- **Kiam via domo estis konstruata, mia domo estis jam longe konstruita.** 当你的房子正在建造的时候，我的房子早已造好了。◇与 **estis konstruata** 相比较，**estis konstruita** 是先时发生的。
- **Antaŭe ni iradis en la lernejon kaj iom lernis, kaj poste ni estis konfirmitaj.** 先前我们上学学习，后来我们获得了认可。◇与 **iradis** 和 **lernis** 相比较，**estis konfirmitaj** 是后时发生的。

有时，代之以使用 **esti** 加分词，人们直接将分词动词化，就像经常直接将其他形容词动词化一样：**estas leganta** → **legantas**, **estis legonta** → **legontis**, **estus leginta** → **legintus**, **estas legata** → **legatas**, **estos legita** → **legitos**, 等。

这样的形式是完全符合逻辑的、规则的，但是很遗憾，它们在实践中很难被理解。诸如 **legintos** 等词似乎在过于合包的形式中内含了过多的信息。当一般的动词简单形式（**legis**, **legos** 等）不能使用时，规范的带 **esti** 的合成形式在那些罕见的场合中是更为合适的。

若干此类缩略形式确实在实践中进入使用，特别是 INTUS 形式为人所接受。简单的 US 形式是完全无时间性的，但是许多人将 US 动词感觉为现时的，并且总是在说到过去时使用 INTUS：

- **Se mi sciintus tion, mi agintus alie.** = **Se mi estus sciinta tion, mi estus aginta alie.** 如果我（事先）知道的话，我就会另外行动了。◇可以更为简单地说：**Se mi (tiam antaŭe) sciuss tion, mi (tiam) agus alie.**

ATAS 形式也很常用：

- **Bezonatas novaj fortoj en nia organizo.** = **Estas bezonataj...** 我们组织中的新生力量是需要的。
- **Serĉatas nova redaktisto por la revuo.** = **Estas serĉata...** 正在寻求新的杂志编辑。

21.5 被动语态

带及物动词的句子可以从主动语态（常规句子）转化为被动语态。被动语态好似动作呈现的逆向方式。将句子变为被动语态时，会发生三个变化：

- 宾语变为主语（并且失去 N 词尾）。
- 谓语变为合成动词：esti + 被动分词。
- 主动语态的主语消失或变为 de 状语。

- La knabino vidas la domon. 女孩看见了房子。

la domon → *la domo*

vidas → *estas vidata*

la knabino → *de la knabino*

→ La domo estas vidata de la knabino. 房子被女孩看见。

- Li batis sian hundon per bastono. 他用棍子打狗。

sian hundon → *lia hundo*

batis → *estis batata*

li 可以消失

→ Lia hundo estis batata per bastono. 他的狗被（用）棍子打。

人们使用被动语态来将注意力从主动语态的主语移至动作，曾经的宾语（新的主语）也获得了更多的注意。当说到非常一般的事物时，或者主动语态的主语几乎不存在的时候，常常就使用被动语态。

如果想要在被动句中保留主动语态原来的主语的话，就必须使用介词 **de**：

- Ĝi estis trovita **de mia frato**. = Mia frato trovis ĝin. 它是被我的兄弟发现的。
- La piano estas ludata **de vera majstro**. = Vera majstro ludas la pianon. 钢琴由一位真正的大师在弹奏。

介词 **de** 有许多意思，但是在与被动分词连用时，**de** 通常总是表示施动者。然而，如果有误解的危险，就可以使用 **fare de**：

- Ĝi estis forprenita **fare de mi**. = Mi forprenis ĝin. 它是被我拿走的。

如果被动句中的主语是从句、不定式或数量副词（或表示数量的副词性小品词）的话，被动分词必须有 E 词尾：

- Oni interkonsentis, ke mi faru tion. → Estis **interkonsentite**, ke mi faru tion. 经过相互约定，我去做那件事。
- Oni ordonis al mi fari tion. → Al mi estis **ordonite** fari tion. 我被命令去做那件事。
- Oni parolas multe pri tio. → Pri tio multe estas **parolate**. 有关那件事正在谈论。

有时，及物动词没有宾语而出现在句中。如果将此类句子变为被动，结果是无主语的被动句。这时，分词也要有 E 词尾：Oni parolis pri tio. → Pri tio estis **parolate**. 关于那件事已经谈论过。

21.5.1 被动语态——分词的选择

被动语态中分词的选择取决于想要表达的事物。如果关注的是动作的渐进，或者论及动作的重复，那么就选用 AT 分词。如果动作的完成或结果更重要，那么就选用 IT 分词。如果论及动作之前的状态，那么就选用 OT 分词。

AT	渐进或重复
IT	完成或结果
OT	动作之前的状态

如果在 AT 和 IT 之间犹豫不决，可以使用检验用语来找出哪一个细微变化更合适：

如果可以加上 *iom post iom, plu kaj plu* 或 *ree kaj ree* 而完全不改变意思，则 AT 是合适的，因为 *iom post iom* 和 *plu kaj plu* 强调渐进，而 *ree kaj ree* 则强调重复。

如果加上 *definitive* 而不破坏意思，则 IT 是合适的，因为 *definitive* 强调完成或结果的达到。

- *Ŝi amis kaj estis [plu kaj plu] **amata**.* 她爱并被爱着。
- *Dum la teatraĵo estis [iom post iom] **montrata**, okazis strangaj aferoj en la salono.* 随着戏的演出，大厅里发生了几件奇怪的事情。
- *Tiu ĉi komercaĵo estas ĉiam volonte [ree kaj ree] **aĉetata** de mi.* 这件商品始终被我自愿购买。〔意即〕我总是愿意购买这件商品。
- *Mi sciigas, ke de nun la ŝuldoj de mia filo ne estos [ree kaj ree] **pagataj** de mi.* 我告知（某人），从现在起我儿子的债务将不归我偿还了。
- *Estu trankvila, mia tuta ŝuldo estos [definitive] **pagita** al vi baldaŭ.* 请放心，我的全部债务不久将偿还给你。
- *Georgo Vaŝington estis [definitive] **naskita** la dudek duan de Februaro de la jaro mil sepcent tridek dua.* 乔治·华盛顿生于 1732 年 2 月 22 日。

某些动词具有两个不同的意思，分词的选择取决于该两个意思中被指向的那一个。经典的例子是动词 *okupi*，该词的意思可以是“占领”或是“占有”。“占据”通常是瞬间的动作，因此，特别是动作的完成令人关注。然而“占有”是持续较长的事情，因此，通常动作的持续更令人关注。可是，“占据”之后接着就是“占有”，“占据”通常发生在“占有”之前。因此，常常可以要么使用 AT 形式、要么使用 IT 形式，对于 *okupi* 来说没有实际区别：

- *Mi estas tre **okupata** de mia laboro.* 我工作非常忙。◇我的工作现在（持续地）“占有了我”，因为它先前“占据了我”。
- *Mi estas tre **okupita** de mia laboro.* 我工作非常忙。◇我的工作（确定无疑地）“占据了我”，因此它现在“占有了我”。

另一个例子是动词 *kovri*：

- Li kovris la plankon per tapiŝo. 他用地毯覆盖了地板。→ La planko estis **kovrita** (de li) per tapiŝo. 地板（被他）用地毯覆盖了。◇这里说的是动作“覆盖地板”的确定结果。
- Tapiŝo kovris la plankon. 地毯覆盖了地板。→ La planko estis **kovrata** de tapiŝo. 地板被地毯覆盖了。◇这里说的是动作“躺在地板上”的渐进过程。

最为常见的是，人们在 okupi 和 kovri 这样的动词上使用 IT 形式，但是，人们又依据意欲表达的概念进行自由选择。

有时，当动作仅仅是理论上的、不一定会实现的可能性时，或者当动作被否定时，或者如果上下文以某种方式抹掉完成的概念的话，人们宁可使用 AT 分词：

- Ĉi tiu verko devas esti **eldonata** nun aŭ neniam. 这部著作必须现在出版，或者永不出版。◇论及“出版”的义务，主要是出版工作的开始。人们不知道“出版”是否会完成。
- Ili volas, ke tia aŭ alia ŝanĝo estu **farata** jam nun. 他们希望这样或那样的改变现在就能做出。◇改变是否会完成，不得而知。
- La unueco de Esperanto neniam estos **rompata**. 世界语的统一性永远不会被打破。◇“打破”永远不会完成。
- Eĉ vulpo plej ruza fine estas **kaptata**. 甚至最狡猾的狐狸最终也会被抓住。◇论及永远有效的原则，进行的概念因而变得比完成的概念更为重要。但是，IT 形式也有可能用在此类句子中。人们可以根据意欲表达的细微变化进行自由选择。

重复的动作通常用 AT，因为重复过程受到关注，但是有时，人们的关注可以集中在每一个单独重复的完成上，进而使用 IT。如果要表示重复的准确数量，则完成的概念变得更加重要，这时，一般就使用 IT 形式：

- Dum la milito tiu vilaĝo estis ofte **prirabata** kaj **bruligata**. 战争期间，那个村子经常被掠夺和烧毁。
- Dum la milito tiu vilaĝo estis kvarfoje **prirabita** kaj **bruligita**. 战争期间，那个村子四次被掠夺和烧毁。

【说明】有些世界语者不接受上述有关 AT 和 IT 选择的原则。依据这些世界语者，AT 的意思应该改为“就在那时，正值”，IT 的意思依据他们应该只是“在那时之前”。他们使用这样的句子：*Mi estis naskata en Januaro.* *La ŝlosilo estis perdata hieraŭ.* *Subite li estis trafata de kuglo.* 这样的说法习惯上称为“at 风格”（也叫“时态风格”）。在规范的世界语中，在这样的句子中使用 IT，因此，常用“it 风格”（也叫“体风格”）的说法。《世界语基础》中的三个范句无疑决定了有关 it 风格和 at 风格的问题：

- Georgo Vaŝington **estis naskita** la dudek duan de Februaro de la jaro mil sepcent tridek dua. 乔治·华盛顿出生于 1732 年 2 月 22 日。
- Li sentis sin tiel malfeliĉa, ke li malbenis la tagon, en kiu li **estis naskita**. 他感到如此悲伤，以致于诅咒他出生的日子。
- Mia onklo ne mortis per natura morto, sed li tamen ne mortigis sin mem kaj ankaŭ **estis mortigita** de neniuj unu tagon, promenante apud la reloj de fervojo, li falis sub la radojn de veturanta vagonaro kaj mortigis. 我的叔叔不是自然死亡，但他不是自杀，也不是被人所杀。有一天，他在铁轨边散步时，跌倒在驶来的火车车轮下，死去了。

第 22 章 动词与句子功能

句子最重要的部分是谓语，它主导全句的语法。谓语如同剧本的底稿。谓语动词的意思决定了何种作用词可以出现，并且它们要有何种功能标志。为了正确地构造句子，必须很好地了解每一个动词的意思，并且知道何种作用词可以或必须出现。最重要的是，知道有关**主语**、**宾语**和**表语**的详细情况。

22.1 无主语动词

几乎每一个世界语动词都必须有主语，但是，有一些动词不需要这样的作用词。它们是无主语的：

tagiĝi

独立的动词限定形式足以构造完整的句子：Tagiĝis. 天亮了。Baldaŭ tagiĝos. 很快天就要亮了。

temi

Temi 不需要主语，但是通常有表示主题的 pri 状语：Temas pri politiko. 说的是政治。Verŝajne temos pri ni. 很可能涉及到我们。

然而，具有主题的事物可以作为主语出现：La libro temas pri matematiko. 这本书是关于数学的。

pluvi

Pluvis hieraŭ. 昨天下雨。Baldaŭ pluvos. 很快就要下雨了。如果某种非雨水的事物像雨一般地落下，该事物就作为主语出现：Ĉiuspecaj demandoj pluvis sur ŝin. 各种问题全都落在她头上。Ŝtonoj pluvis sur ilin. 石头雨点般地砸向他们。（落下物不可以作为宾语出现。这句是不可能的：*Pluvis ŝtonojn sur ilin.*）

22.2 不及物动词

绝大多数动词必须有主语，但是，它们当中的许多词不可以有宾语。它们是不及物动词。

morti

主语是失去生命的人：En la domo de la malgranda Niko mortis lia maljuna avino. 在小尼克的家里，他年迈的奶奶去世了。

okazi

主语是动作或类似事物：En Kjöge ĉiujare okazadis tre vizitata foiro. 在基阿格每年都召开参访人数众多的博览会。Kio okazis? 发生了什么事？Okazis io grava. 发生了一件重要的事。

danci

主语是跳舞的人：La gejunuloj kune dancis. 年轻男女们在一起跳舞。

然而，舞种偶尔可以作为宾语出现：Mi dancis valson kun li. 我和他一起跳了华尔兹舞。

22.3 及物动词

许多带主语的动词除了主语之外还可以有宾语。它们是及物动词。

vidi

主语是用眼睛注意到某事物的人。宾语是被注意的事物: *La knabino vidas la domon.* 女孩看到房子。*Ĉu vi vidis la akcidenton?* 你看到那起事故了吗?

preni

主语是产生动作和获取宾语的人。宾语是由于获取而转移到主语的事物: *Ŝi prenis teloron el la ŝranko.* 她从柜子里取出盘子。

helpi

主语是协助人。其任务或工作被协助的事物可以是宾语: *Ili helpis la blindulon.* 他们帮助了那位盲人。

也可以使用 *al* 状语来代替宾语: *Eble mi povos helpi al vi.* 也许我可以帮助你。

22.4 修饰性动词

修饰性动词将修饰语关联到主语或宾语上。这种修饰语被称为表语。最为常见的是，它没有功能标志。

esti

主语是具有某种性质的事物。该性质作为表语出现: *La domo estas granda.* 房子很大。*Mia patro estis ŝoforo.* 我父亲是汽车司机。

fariĝi

主语是获得某种性质的事物。该性质作为表语出现: *La etoso fariĝis malbona.* 气氛变差了。*Li fariĝis neeltenebla.* 他忍受不住了。

opinii

主语是对某事物的性质持有意见的人。宾语是具有该性质的事物。该性质本身作为宾语的表语出现: *Mia fratino opinias viajn klopodojn vanaj.* 我姐姐认为你的努力是徒劳的。

22.5 IG 动词

由后缀 *IG* 构成的动词永远是及物的。它们表示结果的产生，主语永远是起因或肇因者。*IG* 之前的词根表示结果。

如果 *IG* 动词的结果是**性质或状态**（位置、身份……），则宾语是接受该性质、状态等的人。

lacigi

宾语是变得疲劳的人: *La tro multa parolado lacigas lin.* 冗长的演讲使他感到疲劳。*La vojaĝo certe vin lacigas.* 旅行肯定使你感到疲劳。*Tiu ĉi medikamento estas bona, sed ĝi lacigas la uzanton.* 这种药很好，但是它让使用者感到乏力。

edzinigi

宾语是成为妻子的人: *Mi edzinigas mian filinon ne kun ia simpla nobelo.* 我不把女儿嫁给某个卑微的贵族。*Li edzinigis ŝin al si per la edziĝa ringo kontraŭ la volo de ŝia patro.* 他违背她父亲的意志, 而用结婚戒指娶她为妻。

某些 IG 动词, 其结果是**不及物的动作**。这时, 就从其他的不及物动词构成 IG 动词。这样的 IG 动词, 其宾语就是原动词的主语。

bruligi

宾语是燃烧起来的東西: *Post infekta malsano oni ofte bruligas la vestojn de la malsanulo.* 在传染病过后, 人们常常将患者的衣服烧掉。*La suda suno bruligas lian nudan kapon.* 南方的太阳烧伤了他的光头。

sidigi

宾语是被摆放成坐姿的人: *Rapide ŝi prenis la infanon sur la brakojn kaj sidigis ĝin sur siaj genuoj.* 她很快抱起孩子, 将他放在膝盖上。*La hundon li residigis sur la keston.* 他重新让狗坐在箱子上。

某些 IG 动词, 其结果是**及物的动作**。这时, 就从已是及物的动词上构成 IG 动词。使用这样的 IG 动词有两种方式, IG 动词的宾语可以是原动词的主语, 或是原动词的宾语。

sciigi

宾语可以是获知某事的人: *Ŝi sciigis min pri la novaĵo.* 他告诉了我那个消息。

宾语也可以是获知的信息: *Ŝi sciigis la novaĵon al mi.* 他把那个消息告诉了我。

memorigi

宾语可以是记起某事的人: *Tio memorigas min pri mia infaneco.* 这让我记起了我的童年。

宾语也可以是所记忆的事: *Tio memorigas al mi mian infanecon.* 这让我记起了我的童年。

不可以同时使用两种可能。不可能说: **Ŝi sciigis min novaĵon.** 也不可能说: **Tio memorigas min mian infanecon.**

22.6 IĜ 动词

由后缀 IĜ 构成的动词永远是不及物的。

普通的 IĜ 动词表示向新状态的转移。IĜ 前的词根表示结果, 即新状态。普通的 IĜ 动词的主语是进入新状态的事物。可能存在的转移肇因者通常在句中不出现。对于 IĜ 动词来说, 肇因者是不受关注的。

malpuriĝi

主语是变脏的人: *Mia vesto malpuriĝis.* 我的衣服脏了。

glaciĝi

主语是变成冰或变得冰冷的东西: *La akvo glaciĝis.* 水结成了冰。

edziniĝi

主语是成为妻子的人: Ĉu vi volas edziniĝi kun mi? 你愿意嫁给我吗?

从及物动词构成的 IĜ 动词并不涉及到结果的产生或状态的转变,而涉及到自然产生的动作。要么不存在肇因者,要么可能存在的肇因者不被关注。IĜ 动词的主语即为原动词的宾语。因此,此类动词上的 IĜ 用来逆转句子功能。这类似于被动语态。然而,在真正的被动语态中,肇因者一定存在,尽管人们可能并不提及它。

detruigi

主语是被完全损坏或拆毁的东西。不论是有人将其损坏,还是其自身损坏,这一点 IĜ 动词并不表示: Tiu ĉi domo detruigis dum la milito. 这座房子在战争中毁坏了。Ĉiuj miaj planoj detruigis. 我的所有计划都破灭了。

原动词 detrui 意思是“使……损坏,将……拆毁”: La milito detruis la domojn. 战争毁坏了那些房子。

ruliĝi

主语是自转移动的东西,或是其轮子旋转移动的交通工具: La veturilo ruliĝis tre rapide. 车辆迅速地行驶。

Ruli 意思是“通过滚动某物或其轮子使其移动”: Rulu nun al mi grandan ŝtonon. 现在把大石头滚动给我。La vendisto rulis sian ĉaron laŭ la strato. 商贩沿街推着车。

komenciĝi

主语是涉及其第一部分的事物: Tiam komenciĝis la milito. 当时,战争就开始了。Lia nomo komenciĝas per "Z". 他的名字以 Z 开头。

Komenci 意思是“使……开始,着手做某事的第一部分”: Ili komencis sian vojaĝon. 他们开始了旅行。Ŝi komencis paroli. 她开始讲演。

第 23 章 从句

在句子内部可以有其他句子，在主句中充当句子成分。此种次要的句子称为从句。最为常见的是，从句没有功能标志。从句通常以引导词**从属连词**开头：

- **Ke** 是最重要的从属连词。
- **Ĉu** 引导疑问从句。
- **KI** 首表解词引导疑问从句和关系从句。

其他从属连词是 *se, ĉar, dum, ĝis, kvankam, kvazaŭ, ol* 和 *apenaŭ*。

23.1 Ke

从属连词 **ke** 并不真正表示某种意思，它只表示没有其他从属连词的从句的开头。**Ke** 从句可以充当许多不同的句子功能。如果用表解词 **tio** 来代替 **ke** 从句，该句子功能便可显示。有时，人们将小品词 **tio** 和 **ke** 从句连用，特别是当有必要用介词表示 **ke** 从句的句子功能时。

23.1.1 Ke 从句用作主语、宾语或状语

- **Okazis, ke la reĝino mortis.** → **Tio okazis.** 王后死了。
- **Ŝajnas, ke pluvos.** → **Tio ŝajnas.** 似乎要下雨了。
- **Estas vero, ke ŝi havis sur si pantoflojn.** → **Tio estas vero.** 事实是她穿着拖鞋。
- **Kompreneble, ke mi lin amas.** 我当然爱着他。◇谓语省略了：**Estas kompreneble, ke mi lin amas.** → **Tio estas komprenebla.** *Kompreneble* 之所以有 *E* 词尾是因为它是从句的表语修饰语。当改为 *tio* 时，就必须改为 *komprenebla*。
- **Diru al la patro, ke mi estas diligenta.** → **Diru tion al la patro.** 告诉父亲，我很勤奋。
- **Mi volas ke vi tien iru.** → **Mi volas tion.** 我要你去那里。
- **Se li sciis, ke mi estas tie ĉi, li tuj venus al mi.** → **Se li sciis tion...** 假如他知道我在这里，他会马上来我这里的。
- **Subite li aŭdis, ke iu alrajdas de la vojo al la domo.** → **Subite li aŭdis tion.** 突然，他听到有人骑马从路上朝房子过来。
- **Mi pensas, ke ne.** → **Mi pensas tion.** 我想不是（这样）的。◇从句被硬性缩短了，= ...*ke tiel ne estas*, 或类似说法。
- **Li vekigis per tio, ke iu lin skuis.** = **Li vekigis per skuado.** 有人把他摇醒了。
- **Tiam ŝi ekploris pro tio, ke ŝi estas tiel malbela.** = **Tiam ŝi ekploris pro sia malbeleco.** 当时，她为自己长得这么丑而哭了起来。
- **Via patro neniam povis ekrigardi vin sen tio, ke li batus sin en la bruston kaj ĝemus.** = ...*sen brustobatado kaj ĝemado*. 你的父亲从不会一看到你就不捶胸叹气。[意即] 你的父亲总是一见到你就捶胸叹气。
- **Ne por tio mi estas ĉi tie, ke mi alportadu manĝon al la loĝantoj.** = **Mi estas ĉi tie ne por**

alportado de manĝo al la loĝantoj. 我在这里不是为了给居民带来食物。

如果介词是 *pri*，则通常将其（及辅助词 *tio*）省略：

- Ili nin kulpigas, **ke ni agas maljuste**. = Ili nin kulpigas *pri tio*, *ke*... 他们怪罪我们做得不合情理。
- Petu ŝin, **ke ŝi sendu al mi kandelon**. = Petu ŝin *pri tio*, *ke*... 请她寄蜡烛给我。

介词 *por* 通常直接放在 *ke* 从句前而无辅助词 *tio*。完整的短语 *por tio ke* 很少使用。Anstataŭ 也直接用在 *ke* 前，有时 *malgraŭ*, *krom* 和 *sen* 也如此：

- Jen prenu ankoraŭ du panojn kaj unu ŝinkon, **por ke vi ne bezonu malsati**. 你再拿两个面包和一块火腿，以便不必挨饿了。
- Ŝi tuj lavis sian kruĉon kaj ĉerpis akvon en la plej pura loko de la fonto kaj alportis al la virino, ĉiam subtenante la kruĉon, **por ke la virino povu trinki pli oportune**. 她立即清洗水壶，从泉水最干净的地方打了水，拿到那女人那里，始终端着壶，好让那女人更加方便地喝水。
- **Anstataŭ ke ĉiu lernas diversajn lingvojn**, ĉiuj ellernadu unu saman lingvon. 不是每一个人学习不同的语言，而是所有人学会同一种语言。
- Li klopodis daŭrigi, **malgraŭ ke li estis tre laca**. 他努力继续，尽管感到很累。◇ *Malgraŭ ke* = *kvankam*.
- Mi nenion pli postulus, **krom ke oni montru al mi sindonecon kaj estimon**. 我不再要求什么，除非向我显示献身精神和尊重。
- Vi ne povas ĝin tuŝi, **sen ke ĝi rompiĝus**. 你不可以碰它，要不然它就碎裂了。

有时，人们使用不带 *por* 的简单的 *ke* 从句来代替 *por (tio) ke*：

- Ŝi bone lin kovris, **ke li ne malvarmumu denove**. = ...kovris *por ke li ne malvarmumu denove*. 他给她盖好被子，以免再受凉了。
- Tie estis unu riĉa virino, kiu retenis lin, **ke li manĝu ĉe ŝi**. = ...*por ke li manĝu ĉe ŝi*. 那里只有一个富婆留住他，让他在她家吃饭。

只有 *por ke*, *malgraŭ ke*, *anstataŭ ke*, *krom ke* 和 *sen ke* 被普遍接受。但是，只有非习惯性才是反对如下句子的理由：

- Ni parolis, **pri ke la prezoj ĉiam altiĝas**. 我们谈了价格始终在上涨的问题。
- Oni argumentis, **kontraŭ ke ili ekloĝu en la urbo**. 人们列举了反对他们住在城里的理由。
- Li sukcesis eskapi, **pro ke vi dormis**. 由于你睡觉，他成功地逃脱了。
- Tio okazis, **antaŭ ke mi naskiĝis**. 那件事发生在我出生之前。

可是，非习惯性是强烈的理由。不要不必要地以如此非习惯的方式表达思想，以致于可能不被理解。因此，最好使用辅助词 **tio**: **pri tio ke**, **kontraŭ tio ke** 等。人们用 **antaŭ ol** 和 **post kiam** 代替 **antaŭ (tio) ke** 和 **post (tio) ke**，用 **pro tio ke** 或 **ĉar** 代替 **pro ke**。

23.1.2 Ke 从句用作补足语

Ke 从句常常用作补足语，对词的意思进行说明。

- De s-ro Bourlet mi ricevis la sciigon, **ke li ne volas publikigi la projekton en la "Revuo"**. 我从布雷先生那里收到通知，说他不想要在《Revuo》杂志上发表那个方案了。
- **Ŝi estis plena de timo, ke la infano mortos**. 她充满了害怕，害怕孩子就要死去。
- Li metis la kondiĉon, **ke oni ne instruu al ŝi la Kristanan religion**. 他提出了条件，不要教给她基督教。
- Tio estis la unua fojo, **ke ŝi nomis ŝin sia filino**. 那是她第一次称她为自己的女儿。◇许多人在此类句子中使用 **kiam** 来代替 **ke**。**Ke** 通常更适合，因为最为常见的是，此种 **ke** 从句不表示该次何时发生，而对该次的内容进行说明。
- Estis tia ventego, **ke la tegoloj deflugis de la tegmentoj**. 刮起了这样的大风，瓦片都从屋顶飞走了。
- Ili ambaŭ estis tiel malagrablaj kaj tiel fieraj, **ke oni ne povis vivi kun ili**. 他们两人都是如此讨厌、如此自傲，以致于人们无法和他们生活在一起。
- Ili trovis ĉe ili multe da havaĵo, vestoj, kaj multekostaj objektoj, kaj prenis al si tiom, **ke ili ne povis porti**. 他们在他们那里发现大量的财物、衣服和贵重物品，于是尽其所能取走了。
- Vi ne estas kulpa, **ke vi fariĝis tio, kio vi estas**. = ...kulpa pri tio, ke... 你不会为你变成现在这样而有罪过。
- Ŝi estis tute certa, **ke tio estos plenumita**. = ...certa pri tio ke... 她深信不疑那件事将会完成。
- Kiel feliĉa mi estas, **ke mi ĝin scias!** 我多么高兴啊，因为我知道它！◇Ke 从句在这里表示原因。因此，可以用 **ĉar** 替换 **ke**。
- Ĉion mi permesis al vi escepte, **ke vi faru tion ĉi**. = ...kun la escepto, **ke vi faru tion ĉi**. 我答应你（做）一切，除了你做这件事以外。

23.1.3 Ke 从句用作表语

Ke 从句可以是名词短语的表语修饰语：

- La vero estas, **ke mi amas vin**. 事实是我爱你。
- La esenco de la sciigoj estis, **ke al ili estas bone**. 这则通知的实质是对他们有好处。

23.1.4 Ke 的省略

有时，人们省略从句前的 **ke**，但是几乎只在间接引语中：

- Mi diras al vi, ŝi ricevos. = Mi diras al vi, **ke** ŝi ricevos. 我告诉你，她将会接受。
- La vetero baldaŭ malboniĝos, ŝajnas. = Ŝajnas, **ke** la vetero baldaŭ malboniĝos. 看上去天气很快就会变坏。

23.2 疑问从句

如果从句是疑问句，便以 **ĉu** 或 **KI** 首表解词开头。疑问从句可以起跟 **ke** 从句一样的句子功能，一般情况下，相同的规则均有效。

- Diru, **ĉu mi povos veni**. 你说我是否可以来。◇**Ĉu** 疑问句是 **diru** 的宾语。
- **Ŝi ne scias, ĉu ŝi nur sonĝis aŭ ĉu tio estis efektivaĵo**. 她不知道仅仅是她做梦呢还是那是事实。◇有两个用 **aŭ** 连接的用作宾语的 **ĉu** 疑问句。
- **Ĉu tio estas roso aŭ larmoj, tion neniuj povis vidi**. 那是露珠还是泪珠，谁也看不见。◇**Ĉu** 疑问句是带辅助词 **tio** 的宾语。
- Li provis, **ĉu la pordo estas nefermita**. 他检验了一下门是否未关。◇**Ĉu** 疑问句是 **provis** 的宾语。
- La tuta afero dependas **de tio, ĉu ŝi venos aŭ ne**. 全部事情取决于她来还是不来。◇疑问句是带辅助词 **tio** 的 **de** 状语。
- Mi dubas, **ĉu vi estas feliĉa**. 我怀疑你是否幸福。◇疑问句用作 **pri** 状语。= Mi dubas **pri tio, ĉu...**
- Li faris al mi la demandon, **ĉu mi bone fartas**. 他问了我一个问题，我的身体是否好。◇疑问句是 **demandon** 一词的补足语。
- Mia sola demando al vi estas, **ĉu vi amas min**. 我问你的唯一问题是，你是否爱我。◇疑问句是主语的表语。
- **Kion ni nun faru**, estas demando tre malfacila. 我们现在该做什么，这是一个难题。◇**KI** 疑问句用作 **estas** 的主语。
- Mi montris al la infano, **kie kuŝas ĝia pupo**. 我指给孩子看他的洋娃娃在哪里。◇疑问句是 **montris** 的宾语。
- Mi volus scii, **kiom de la ŝtofo ili jam pretigis**. 我想知道，他们已经准备了多少布匹。◇疑问句是 **scii** 的宾语。
- Mi ne scias, **ĝis kiam ili restos ĉi tie**. 我不知道他们要在这里休息到何时。◇疑问句是宾语。
- **Kiel longe ni estis en la malliberejo, tion mi ne scias**. 我们在监狱呆了多久，我不知道。◇疑问句是带辅助词 **tio** 的宾语。
- Nun mi venis, por informi vin, **kio estos kun via popolo en la estonta tempo**. 现在我来告知你，将来和你的臣民在一起的是什么。◇疑问句是 **pri** 状语，但是 **pri tio** 省略了：...por informi vin **pri tio, kio estos...**
- La demando **pri tio, kia estos la formo de tiu lingvo**, estas por mi afero negrava. 关于这

个语言的形式会是怎样的问题，对于我来说是不重要的事情。◇疑问句是借助辅助词 *tio* 对 *la demando* 的直接修饰。

在某些语言中，在从句中使用相同的词来表示 *ĉu* 和 *se*。在世界语中，必须加以区分。*Ĉu* 表示疑问，*se* 表示条件。意思上的区别是很大的：

- *Morgaŭ li diros, ĉu li venos.* ≈ *Morgaŭ li diros "jes, mi venos" aŭ "ne, mi ne venos".* 明天他将会说他是否来。◇*Ĉu* 疑问句是 *diros* 的宾语。= *Morgaŭ li diros la respondon al la demando, ĉu li venos.*
- *Morgaŭ li diros, se li venos.* = *Morgaŭ li diros (ion), sed tio okazos nur se li venos.* 明天他将会说，假如他来的话。◇*Se* 从句是条件状语。

23.3 关系从句

KI 首表解词也引导无疑问意义的从句。此种 KI 首表解词常常以某种方式指代也出现在主句中的事物。这时，此种 KI 首表解词被称为关系词，因为它们表示从句和主句之间的关系。

23.3.1 关系词 *kiu*

- *Hieraŭ mi vidis viron, kiu promenis sur la strato.* 昨天，我看到一个在街上散步的男士。◇*Kiu* 从句是 *viron* 一词的修饰语。全句是两个句子的组合：*Hieraŭ mi vidis viron.* + *La viro promenis sur la strato.* 同一个男士在这两句中都起作用。在从句中，使用关系词 *kiu* 来指代那个男士。人们可以用分词修饰语来代替 *kiu* 从句：*Hieraŭ mi vidis viron promenantan sur la strato.*
- *La libroj, kiuj kuŝas tie, estas miaj.* = *La libroj estas miaj.* + *La libroj kuŝas tie.* (= *La libroj kuŝantaj tie estas miaj.*) 放在那里的书是我的。◇之所以使用带 J 词尾的 *kiuj*，是因为它指代复数词。
- *La domo, kiun vi aĉetis, estas malbona.* = *La domo estas malbona.* + *Vi aĉetis la domon.* (= *La domo aĉetita de vi estas malbona.*) 你买的房子不好。◇之所以使用带 N 词尾的 *kiun*，是因为它在从句中用作宾语。
- *Mi vidis la filmojn, pri kiuj vi tiel multe rakontis.* = *Mi vidis la filmojn.* + *Vi rakontis tiel multe pri la filmoj.* 我看了你多次讲述的那些电影。◇之所以在 *kiuj* 前使用 *pri*，是因为它在从句中用作 *pri* 状语。
- *Jen venas la verkisto, la librojn de kiu ĉiuj legas.* = *Jen venas verkisto.* + *Ĉiuj legas la librojn de la verkisto.* 看，那位作家来了，他的书大家都在读。◇*De kiu* 是 *la librojn* 的属有补足语，必须位于 *la librojn* 之后。一般使用 *kies* 来代替 *de kiu*：*Jen venas la verkisto, kies librojn ĉiuj legas.*
- *Riĉa estas tiu, kiu ŝuldas al neniu.* [谚语] 不欠债的人乃是富人。
- *Mi nun havas tie ĉi preskaŭ neniun, al kiu mi povus konfidi!* 现在，我在这里几乎无人可以信赖。
- *Mi vizitos tiujn amikojn, kiujn mi ekkonis dum la pasinta Universala Kongreso.* = *Mi vizitos tiujn amikojn.* + *Mi ekkonis tiujn amikojn dum...* 我将去拜访我在上一届国际大会上

认识的那些朋友。◇附加在 *amikojn* 前的 *tiujn* 加强了与后续关系从句之间的关系。

- *Ŝi kisis tiun manon, kiu ankoraŭ antaŭ nelonge kruele batis ŝian infanon.* 她吻了那只还在不久前残忍地打了她孩子的手。
- *Unuj servas por ornamo, kaj aliaj por manĝo, ekzistas ankaŭ tiaj, kiuj estas tute superfluaĵ.* 一些用于装饰, 另一些用于吃饭, 还有一些是完全多余的。◇可以说, 名词被省略了: *...ekzistas ankaŭ tiaj kreskaĵoj, kiuj estas...* 如果清楚地论及性质的话, 还可以在 *tia* 后用关系词 *kia*。
- *Al Vi, kiu kreas, al Vi, kiu reĝas, hodiaŭ ni preĝas.* 向着创造的您, 向着至高无上的您, 今天, 我们祈祷。

常常很难将 *kiu* 从句从主句分开, 因为意思要视这两个句子共同而定:

- *Ŝi prenis la plej belan arĝentan vazon, kiu estis en la loĝejo.* = *Ŝi prenis la plej belan arĝentan vazon.* + *La plej bela arĝenta vazo estis en la loĝejo.* 她拿了曾经在宅内的最好看的那只银壶。◇分开的句子不是真实的。*Kiu* 从句对于限制短语 *la plej belan arĝentan vazon* 的意思是必要的。

许多人在 *kiu* 从句的前后不用逗号, 而这些逗号对于全句的意思是必要的。然而, 关于这一点却不存在规则, 可以永远使用逗号。

Kiu 关系从句通常紧跟在有关词的后面, 但是有时也在其他位置, 例如在全句的开头。这时, 被修饰的词永远是 *tiu* 或其前有 *tiu*:

- *Kiu volas perfektigi en Esperanto, al tiu mi rekomendas la diversajn lernolibrojn kaj vortarojn.* = *Al tiu, kiu volas perfektigi en Esperanto, mi rekomendas...* 谁想要进修世界语, 我就给他推荐各种教材和词典。
- *Kiun malĝojo ne turmentis, tiu ĝojon ne sentas.* = *Tiu, kiun malĝojo ne turmentis, ne sentas ĝojon.* [谚语] 不吃苦中苦, 焉知甜上甜。

有时, 一个主句可以有不止一个 *kiu* 关系从句作为修饰语。通常为意思清楚起见, 可加上连词, 如 *kaj* 或 *sed*:

- *Hieraŭ mi vidis viron, kiu promenis sur la strato, kaj kiu portis grandan valizon.* 昨天我看到一个在街上散步并且提着一个大行李箱的男士。◇两个 *kiu* 从句都与 *viron* 一词相关。

如果有两个以上 *kiu* 关系从句, 可以只在其中最后一个从句前加上连词:

- *Jen estas afero, kiu estas tre utila, kiu helpas vin en multaj okazoj, kaj kiun vi tre zorgas gardi.* 这就是非常有益的事业, 将在许多场合下帮助你的事业, 以及你要很认真照看的事业。◇所有三个 *kiu* 从句都是 *afero* 一词的修饰语。

有时, *kiu* 关系从句非常轻微地关联到它为其修饰语的词。这种 *kiu* 从句仅仅是使讲述继续。可以同样很好地使用单独的主句。表示继续讲述的 *kiu* 从句始终位于主句末尾:

- **Ŝi kun ĝentila rideto transdonis la leteron al la anglino, kiu leviĝis, faris saluton kaj eliris el la ĉambro.** = **Ŝi kun ĝentila rideto transdonis la leteron al la anglino, kaj tiu (poste) leviĝis...**
她有礼貌地微笑着，把信递给那位英国女士，后者起身致意，然后就走出了房间。
- **Kelkaj estimataj scienculoj per sugestio falis en kaptilon, el kiu ili tamen baldaŭ retiriĝis.**
= ...falas en kaptilon, sed ili tamen baldaŭ retiriĝis el ĝi. 几位尊敬的科学家通过暗示掉进了陷阱，可是他们刚刚才从那里退出来的。
- **Li ŝuldas al mi mil eŭrojn, kiun sumon li ne repagis malgraŭ plurfoja rememorigo.** = **Li ŝuldas al mi mil eŭrojn. Tiun sumon li ne repagis...** 他欠我一千欧元，这笔钱他不顾多次提醒就是不还。

存在着一种特殊的强调性句转换，在其中人们通过“动词 *esti* + 带 *kiu* 的关系从句”来使用“引见”：

- **Li venis.** → **Estis li, kiu venis.** 是他来了。◇主句 *estis li* 以强调的方式引见主语，*kiu* 从句对其进行讲述。
- **Ni manĝas makaroniojn.** → **Estas makaronioj, kiujn ni manĝas.** 我们吃的是通心面。◇原宾语在表示引见的主句中变成了主语。在 *kiu* 从句中，“通心面”依然是宾语（*kiujn*）。

此类句转换可能不要滥用。最为常见的是，可以更简单地通过词序来进行强调：**Venis li. Makaroniojn ni manĝas.**

23.3.2 关系词 *kio*

与关系词 *kiu* 相类似，关系词 *kio* 可以用作从属连词。如果从句是 O 尾表解词的修饰语，则使用关系词 *kio* 来代替关系词 *kiu*：

- **Mi volas, ke tio, kion mi diris, estu obeata.** = **Mi volas, ke tio estu obeata. + Mi diris tion.** 我希望我所说的得以服从。
- **Mi faros ĉion, kion mi povos, por trovi por vi konforman okupon.** 我将竭尽一切所能来为你找到相适应的职业。
- **La juvelista laboro enhavas en si nenion, kio superus miajn fortojn.** 珠宝商的工作并未包含可能超出我能力的东西。
- **Vi rakontis al mi ion, kion mi neniam forgesis.** 你给我讲述了我永世不忘的东西。

被修饰的表解词常常省略：

- **Redonu, kion vi prenis.** = **Redonu tion, kion vi prenis.** 把你拿的东西还回来。
- **Post du aŭ tri tagoj mi jam ne havos per kio hejti la ĉambron.** = **...ne havos ion, per kio mi povus hejti la ĉambron.** 两三天以后，我就没有东西给房间加温了。

如果从句是意义非常一般的名词性形容词的修饰语，则使用关系词 *kio* 来代替 *kiu*。可以说，*io* 一词在形容词后省略了。但是实际上，人们永远也不会使用此类带 *io* 的完整说法：

- **La sola, kion mi deziras, estas: ke la mondo havu lingvon internacian.** (\approx *La sola io, kion

mi deziras...*) 我唯一期望的就是世界拥有一种国际语。

- La unua, **kion li faris vespere**, estis tio, ke li elprenis la nukson. 他晚上做的第一件事就是拿出了那个坚果。
- Okazis la plej bona, **kion oni povus imagi**. 人们可以想象的最好的事情发生了。

如果确实加上名词(例如 afero), 则必须永远使用关系词 kiu: La sola afero, **kiun mi deziras...**
La unua afero, **kiu okazis...** Okazis la plej bona afero, **kiun oni povus imagi**.

如果名词性形容词的意思较为具体并且省略了某种真正的名词, 这时就要用 kiu:

- Vi ne estas la unua [persono], **kiu parolas al mi en tia maniero**. 你不是第一个这样对我说话的人。
- Ĉiu estis ravata de la nova kaj bela [afero], **kiun ŝi vidis**. 每一个人都被她所见到的新的美丽事物所陶醉。

关系词 kio 也用来代替 kiu 修饰全句。这时, kio 指代全句的意思:

- Li donadis multe da mono al la malriĉuloj, **kio estis tre laŭdinda**. = Li donadis multe da mono al la malriĉuloj. + Tio estis tre laŭdinda. 他给穷人捐了很多钱, 这非常值得赞扬。◇ Kio 指代全句: Li donadis multe da mono al la malriĉuloj.
- Ŝi havas ŝatokupon, **kio estas bona**. = Estas bone, ke ŝi havas ŝatokupon. 她有业余爱好, 这是好事。◇请比较: Ŝi havas ŝatokupon, **kiu estas bona**. = Ŝi havas bonan ŝatokupon. 她有很好的业余爱好。
- La filmo estis tute teda, **pro kio li foriris jam antaŭ la fino**. = Ĉar la filmo estis tute teda, li foriris... 那部电影冗长乏味, 因此他在电影结束前就离开了。
- Oni proponis al li oficon de kuriero, **kio promesis esti tre enspeziga afero**. 人们向他推荐信使的职位, 这有望成为赚钱的差事。◇这里的 kio 不指代 oni proponis al li oficon de kuriero 的意思, 而指代 ke li havus oficon de kuriero 或 havi oficon de kuriero 的意思。

23.3.3 关系词 kies

关系词 kies 常常表示拥有或归属:

- Jen venas la verkisto, **kies librojn ĉiuj legas**. = Jen venas verkisto. + Ĉiuj legas la librojn de tiu verkisto. 看, 那位作家来了, 他的书人人都在读。◇那些书属于该作家(因为他写了它们)。
- La ĉambro, **kies pordon la pordisto malfermis**, estis sufiĉe vasta. = La ĉambro estis sufiĉe vasta. + La pordisto malfermis la pordon de la ĉambro. 门被看门人关上的那个房间相当大。

关系词 kies 也可以表示动作名词的意义宾语或主语:

- Ĝi estas ia ennovaĵo, **pri kies akceptado aŭ neakceptado oni devas konsiliĝi**. = Ĝi estas ia ennovaĵo. + Oni devas konsiliĝi pri la akceptado aŭ neakceptado de tiu ennovaĵo. 它是某种新引入的事物, 有关对它的接受或不接受必须协商。◇补足语 de tiu ennovaĵo 表示

neakceptado 的意义宾语: Oni devas konsiliĝi, ĉu oni akceptu aŭ ne akceptu tiun ennovaĵon.

- La serpento, **de kies mordo mortis via patro**, nun portas lian kronon. = La serpento nun portas lian kronon. + Via patro mortis de la mordo de la serpento. 咬死你父亲的蛇现在戴着他的王冠。◇De la serpento 表示 mordo 的意义主语: Via parto mortis, ĉar la serpento mordis lin.

在某些语言中, 有类似于 kies 的词, 但是具有更多的意思。世界语的 kies 只能是 de kiu 的意思, 而且只能是在论及拥有/归属、意义宾语或意义主语时。Kies 不可能是 el kiu, al kiu, pri kiu 等意思:

- Venis grupo de junuloj, **el kiuj du estis miaj filoj**. 来了一群年轻人, 其中两人是我的儿子。◇不可能是: *...junuloj, kies du estis miaj filoj.* 独立出来的句子是: Du **el** la junuloj estis miaj filoj. 说的是个体从群组中分开。必须说 el la junuloj, 而不说 de la junuloj。因此, 不可能用 kies。

- Nia asocio, **al kiu ne apartenas tiuj personoj**, ne havas ian ajn respondecon pri iliaj agoj. 我们的协会——那些人不属于它——对于他们的行为不负任何责任。◇不可能是: *Nia asocio, kies ne apartenas...* 独立的句子是: Tiuj personoj ne apartenas **al** nia asocio. 从来不说: *aparteni de*. 因此, 不可能用 kies。

23.3.4 关系词 kiam

关系词 kiam 可以引导时间从句。此类从句可以与主句中的时间短语或与被省略的 tiam 相关联:

- Antaŭhieraŭ, **kiam mi estis en la urbo**, mi aĉetis novan robon. = Antaŭhieraŭ mi aĉetis novan robon. + Tiam mi estis en la urbo. 前天, 当我在城里时, 我买了一件新外衣。
- **Kiam Nikodemo batas Jozefon**, tiam Nikodemo estas la batanto kaj Jozefo estas la batato. 当尼可德姆打约瑟夫时, 这时尼可德姆就是打人者, 约瑟夫是被打者。
- **Kiam oni estas riĉa**, [tiam] oni havas multajn amikojn. = Tiam oni havas multajn amikojn. + Tiam oni estas riĉa. 有钱时, 就有许多朋友。
- **Kiam mi venis al li**, [tiam] li dormis. 我去他那里时, 他在睡觉。

Kiam 关系从句的前面可以有时间介词。该介词表示整个 kiam 从句而不是 kiam 一词的功能:

- **Post** kiam ŝi estis mallongan tempon en la arbaro, fariĝis nokto. = **Post** mallonga estado en la arbaro fariĝis nokto. 她在森林里呆了很短时间以后, 天就黑了。
- **De** kiam naskiĝis mia filino, mi estas kiel alia homo. = **De** la naskiĝo de mia filino mi estas kiel alia homo. 从我的女儿出生起, 我就像另一个人似的。
- Adam vivis, **post** kiam naskiĝis al li Set, okcent jarojn. = ...**post** la naskiĝo de Set... [圣经] 亚当生塞特之后, 又在世八百年。

如果在这类句中加入 tiam, 则介词要位于 tiam 之前: Adam vivis, **post** tiam, kiam naskiĝis al li Set, 800 jarojn.

疑问词 **kiam** 则不同。疑问词 **kiam** 前的介词表示 **kiam** 的而非整个疑问句的功能：

- **Ŝi demandis, ĝis kiam mi restos hejme.** = **Ŝi demandis, ĝis kiu tempo mi restos hejme.** 她问我将在家里呆多久。

23.3.5 关系词 **kie**

关系词 **kie** 可以引导地点从句。此类从句可以与主句中的地点短语或与被省略的 **tie** 相关联：

- **Mi volis resti tie, kie mi estis.** = **Mi volis resti tie. + Mi estis tie.** 我想留在原地。
- **Kie fumo leviĝas, tie fajro troviĝas.** [谚语] 无烟不生火。/ 无风不起浪。
- **Jen la loko, de kie venis la bruo.** = **Jen (estas) la loko. + De tiu loko venis la bruo.** 看（或：听），这就是噪音出来的地方。
- **Ĉie, kien mi venas, troviĝas ia malbonaĵo, kiu premas la koron.** 我所到的所有地方都有某种压抑心情的坏东西。

常常可以使用 **en kiu(j)**, **ĉe kiu(j)**, **sur kio** 等来代替关系词 **kie**，特别是如果从句是在主句中不作地点状语的名词的修饰语。但是，**kie** 常常更优雅：

- **Kelkajn fojojn mi eĉ legis longajn artikolojn pri mia afero, kie estis videble, ke la aŭtoroj eĉ ne vidis mian verkon.** = **...longajn artikolojn pri mia afero, en kiuj estis...** 有时，我甚至阅读有关我事业的长篇大论，在那里可以看到，那些作者甚至没有见过我的著作。◇ 短语 **longajn artikolojn pri mia afero** 不是地点状语，而是宾语。
- **Ne troviĝas, kie sidi.** = **Ne troviĝas io, sur kio oni povus sidi.** 没有可以坐的地方。

23.3.6 关系词 **kia**

关系词 **kia** 可以引导性质从句。**Kia** 关系从句可以与主句中的 **tia**, **tiaspeca** 或 **tiuspeca** 相关联：

- **Ŝi ne estas tia, kia devas esti reĝino.** = **Ŝi ne estas tia. + Reĝino devas esti tia.** 她不是王后必须是的那样。
- **Kia oni vin vidas, tia oni vin taksas.** = **Tia oni vin taksas. + Tia oni vin vidas.** [谚语] 见其人，评其人。
- **Regis tia frosto, kian ni ĉe ni ne havas eĉ en la plej kruela vintro.** = **Regis tia frosto. + Tia froston ni ĉe ni ne havas eĉ en la plej kruela vintro.** 天寒地冻，这种天气在我们那里甚至于在最严酷的冬天也没有。
- **La arbo de la suno estis belega arbo tia, kian ni neniam vidis.** 太阳之树是我们从未见过的最美的树。

如果 **KI** 首词关系从句与带 **tia** 的名词相关联，也可以使用关系词 **kiu**：**Vi havas plenan rajton uzi la monon en tia maniero, kiu ŝajnas al Vi la plej bona.** 你有完全的权利以你认为是最好的方式来使用这笔钱。

关系词 **kiu** 表示某个个体，而关系词 **kia** 则表示种类：

- Mi uzis tiun aŭton, **kiu povas veturi tre rapide**. 我用了那辆可以跑得很快的汽车。◇谈论的是某辆汽车。它可以跑得很快。
- Mi uzis tian aŭton, **kia povas veturi tre rapide**. 我用了那种可以跑得很快的汽车。◇谈论的是汽车种类。所有那种汽车都可以跑得很快。

但是，在这些例句中 **tiun** 和 **tian** 已经足以清楚地表示个体与种类之间的区别。因此，这两句中都可以使用 **kiu**。人们更常选用 **kiu**，但是 **kia** 更加强调论及种类。

要在带动词的句子前使用关系词 **kia**。在单独的短语前，或者在无动词的短语群之前，要用比较词 **kiel**: Li vizitis (tiajn) urbojn **kiel Parizo**. 他访问了诸如巴黎等城市。不要说: *...urbojn **kia Parizo**.*

23.3.7 关系词 **kiel**

关系词 **kiel** 可以引导方式或程度从句。Kiel 关系从句与主句中的 **tiel** 相关联，但是 **tiel** 常常省略：

- Oni ludas sur fortepiano, tamen tre mallaŭte kaj tiel bele, **kiel ŝi neniam antaŭe aŭdis**. 有人弹钢琴，然而声音很轻，如此优美，她过去从未听到过。
- Li komprenas predikon [tiel], **kiel bovo [komprenas] muzikon**. [谚语] 他对讲道的理解，犹如牛对音乐的理解。/ 对他讲道犹如对牛弹琴。

有时，**kiel** 关系从句修饰全句。这时，**kiel** 指代全句的概念，类似于关系词 **kio**: **Ŝia beleco, kiel oni diris**, estas la deloga beleco de la malbono. = **Ŝia beleco estas la deloga beleco de la malbono**. + Tiel oni diris. = Oni diris, ke ŝia beleco estas... 正如人们所说，她的美是恶行的引诱美。

23.3.8 关系词 **kiom**

关系词 **kiom** 可以引导数量或度量从句。Kiom 关系从句与主句中的 **tiom** 相关联，但是 **tiom** 常常省略：

- Vi faris por nia afero tiom multe, **kiom neniu alia ĝis nun faris**. = Vi faris por nia afero tiom multe. + Neniu alia ĝis nun faris tiom. 你为我们的事业做了这么多，至今无人可比。
- Nun vi ricevos tiom multe da mono, **kiom vi volas havi**. 现在，你要多少钱就将收到多少钱。
- Ĉiuj donas al mi prunte [tiom], **kiom mi volas**. 我想要多少，大家就借给我多少。

带关系词 **kiom** 的从句常常表示某种限制：

- La kompatinda stana soldato tenis sin, **kiom li povis**, tute rekte. 可怜的锡兵尽其所能站得笔直。◇他的力量是有限的。
- Unu el la plej kuraĝaj knaboj kaj iom post iom ankaŭ ĉiuj aliaj ekkantis strofon el malnova kanto pri cikonioj, **kiom ili tion memoris**. 最勇敢男孩中的一个，并且渐渐地所有其他男孩也都凭其记忆唱起了吟鹤老歌中的一段。◇他们的记忆有限，无法唱出比记忆所允许的更多的内容。

23.3.9 关系词 **kial**

Kial 也可以用作关系词，但是只作为 **kaŭzo** 或 **motivo** 等名词的补足语，而即便那样也很少见：

- La efektiva kaŭzo, **kial ili ne aliĝas al ni**, estas tio, ke ili timas. = La efektiva kaŭzo estas tio, ke ili timas. + Tial ili ne aliĝas al ni. 他们之所以不加入我们的实际原因是他们害怕。◇也可以说：...la kaŭzo, pro kiu ili ne aliĝas al ni... 然而，最常见的是使用 **ke** 从句：...la kaŭzo, ke ili ne aliĝas al ni...

因此，人们不用这样的句子：*Ili foriris tial, **kial mi foriris**.* 而是说：Ili foriris pro la sama kaŭzo, **kial mi foriris**. 他们离开是因为我离开的同样理由。或更常见：...pro la sama kaŭzo, pro kiu mi foriris.

为了指代表示原因的全句，可以使用 **pro kio**：Mi ne ricevis vian leteron, **pro kio** mi ne respondis. 我没有收到你的信，因此我没有答复。也可以用 **ĉar** 将句子结构倒置：**Ĉar** mi ne ricevis vian leteron, mi ne respondis. 因为我没有收到你的信，所以我没有答复。

Kial 关系从句自身不表示原因或理由。原因由 **kial** 从句所关联的词来表示，并且小品词 **kial** 指代从句中的原因。为了引导其本身表示原因或理由的从句，可以使用 **ĉar**：Ili foriris, ĉar mi foriris. 他们离开是因为我离开了。（我离开是他们离开的起因。）

23.3.10 TI 首词的省略

KI 首关系词常常与主句中的同类 **TI** 首词相关联。常常可以省略 **TI** 首词而不改变意思。不存在何时可以省略 **TI** 首词的绝对规则。最为重要的是意思清楚：如果句子变得过于含糊，则不要省略 **TI** 首词。通常情况下，**KI** 首关系词及相对应的 **TI** 首词必须有相同的形式：它们应该是相同的表解词组合（**tiu** — **kiu**, **tio** — **kio**, **tiel** — **kiel** 等），并且它们应该有相同的功能标志，或者它们都没有功能标志。

- **Tiu, kiu havas forton**, havas rajton. → **Kiu havas forton**, havas rajton. [谚语] 有势者就有权。
- **Kiu okupas sin je meĥaniko**, estas meĥanikisto, kaj **kiu okupas sin je ĥemio**, estas ĥemiisto. = **Tiu, kiu okupas sin...** 从事力学的人是力学专家，从事化学的人是化学家。
- **Mi pagis al tiu, al kiu oni devis [pagi]**. → **Mi pagis, al kiu oni devis**. 我付钱给那个必须付给钱的人。

通常不省略单独的 **tiun** 或 **tiujn**：Mi finfine provis **tiujn, kiujn vi tiom laŭdis**. 我最终考查了你如此夸赞的那些人。不要说：*Mi finfine provis, **kiujn vi tiom laŭdis**.*

如果 **tiu** 位于名词前作为其限定词，则不可能省略 **tiu** 而不改变意思。但是，可以将 **tiu** 改为 **la** 而无重大的意思改变：Li ankoraŭ ne redonis **tiun libron, kiun li pruntis de mi**. → Li ankoraŭ ne redonis **la libron, kiun li pruntis de mi**. 他还没有归还从我这里借的那本书。如果说：Li ankoraŭ ne redonis **libron, kiun...**，则说的是他从我这里借的那些书中的一本。意思改变了。

- **Tio, kio pasis**, ne revenos. → **Kio pasis**, ne revenos. [谚语] 失去的不再回归。/ 一去不复返。

- Li tuj faris tion, **kion mi volis**. → Li tuj faris, **kion mi volis**. 他立刻做了我想做的事。

如果 tio 和 kio 有介词, 最好不要省略 tio: Marta renkontiĝis kun tio, **kun kio renkontiĝas milionoj da homoj**. 玛尔塔遇到了上百万人都遇到的那件事。不是: *Marta renkontiĝis, kun kio renkontiĝas...*

如果 kiam 关系从句与 tiam 相关联, 则最为常见的是省略 tiam。除非想要强调, 才保留 tiam: **Kiam oni estas riĉa**, [tiam] oni havas multajn amikojn. 有钱时才有许多朋友。

通常仅仅使用 antaŭ kiam, de kiam 等来代替 antaŭ tiam kiam, de tiam kiam。因此, tiam 省略了, 但是保留了介词。在这种情况下, 介词不与 kiam 相关联, 而与整个 kiam 从句相关联: Post tiam, **kiam ŝi estis mallongan tempon en la arbaro**, fariĝis nokto. → Post **kiam ŝi estis mallongan tempon en la arbaro**, fariĝis nokto. 她在森林里呆了很短时间以后, 天就黑了。

只要说 ĝis 来代替 ĝis (tiam) kiam。也可以不用 dum (tiam) kiam, 而只用 dum。Ĝis 和 dum 是独立的从属连词, 完全不需要 kiam 的帮助。

如果 kie 关系从句与单独的 tie 相关联, 则常常省略 tie, 但是可以保留 tie 以示强调: **Kie estas pano**, [tie] ne mankas panpecetoj. [谚语] 哪里有面包, 哪里就不缺面包屑。

Kia 关系从句始终与主句中的 tia 相关联。最常见的是保留 tia, 但是, 如果句子意思依然清楚, 则可将其省略: Li havas [tian] kapon, **kian vi ne trovos en la tuta mondo**. 他长着你在全世界都找不到的头脑。

Kiel 关系从句始终与主句中的 tiel 相关联, 但是, 常常可以省略 tiel: Ne vivu [tiel] **kiel vi volas**, vivu [tiel] **kiel vi povas**. [谚语] 不要活你所想, 而要活你所能。

Kiom 关系从句始终与主句中的 tiom 相关联, 但是, 常常可以省略 tiom: Da pulvo ni havas [tiom] **kiom vi volas**. 你想要多少火药, 我们就有多少。

Kies 关系从句极其罕见地与主句中的 ties 相关联。然而有时, 当出现这样的情况时, 几乎不可以省略 ties: **Kies ĝi estas**, ties ĝi restu. 它是谁的, 就让它还是谁的吧。

Kial 关系从句从不与主句中的 tial 相关联。

当 TI 首词和 KI 首关系词具有不同的功能标志时, 或者当它们中的一个有而另一个没有功能标志时, 省略 TI 首词通常是不可能的。

不要说: *Mi konas, **kiu venis**.* 而要说: Mi konas tiun, **kiu venis**. 我认识那个来人。不要说: *Ĝi estas besto, **kian vi timas**.* 但是要说: Ĝi estas tia besto, **kian vi timas**. 它是你害怕的那种动物。

不可能说: *Ili loĝas, **de kie mi venas**.* 必须说: Ili loĝas tie, **de kie mi venas**. 他们住在我来的地方。也不可能说: *Li devenas, **kien mi iros**.* 有必要说: Li devenas de tie, **kien mi iros**. 他来自我要去的地方。省略 tie, 而保留 tie 前的介词, 这也是不可能的。不要说: *Li venas de **kie mi loĝas**.* 要说: Li venas de tie, **kie mi loĝas**. 他从我住的地方来。

在一些语言中, 有时有可能省略 KI 首关系词。这在世界语中是不可能的。不要说: *La viro, **mi vidis**, portis valizon.* 从句中 vidis 的宾语缺失了。因此, 人们不可能知道我看到了什么。要说: La viro, **kiun mi vidis**, portis valizon. 我看到的那个男士提着行李箱。不要说: *Nun

estas la horo, **ŝi normale alvenas**.* 要说: Nun estas la horo, **kiam ŝi normale alvenas**. 现在是她通常到来的时间。

在某些语言中,有时可以省略 KI 首关系词,但是保留单独位于句中某处(甚至于在句末)的可能会有介词。这在世界语中绝对是不可能的。介词必须位于其功能由它表示的句子成分前。不要说: *Mi vidis tiun knabinon, **vi parolis pri**.* 一定要说: Mi vidis tiun knabinon, **pri kiu vi parolis**. 我见到了你(们)所谈论的那个女孩。

23.4 Se

Se 的意思是“如果,假如,要是”。Se 引导表示条件、假设或情况的从句:

- **Se li sciis, ke mi estas tie ĉi**, li tuj venus al mi. = En la okazo, ke li sciis... 要是他知道我在这的话,他会立刻到我这里来的。◇使用假定式,因为说的仅仅是想象。
- **Se mi estus sana**, mi estus feliĉa. = Sub la kondiĉo, ke mi estus sana... 假如我健康的话,我就会很幸福。
- **Se li havas multe da mono**, li verŝajne aĉetos aŭton. 如果他有很多钱,他很可能将买汽车。◇AS 形式和 OS 形式(陈述式)表示可能是现实。很可能他真的有许多钱,但是人们并不确知。
- **Se iu havas multe da mono**, tiu havas ankaŭ multe da problemoj. 如果一个人有很多钱,这个人也会有很多问题。◇AS 形式表示说的是永恒的原则。
- Tiu ĉi libro havas sesdek paĝojn; tial, **se mi legos en ĉiu tago po dek kvin paĝoj**, mi finos la tutan libron en kvar tagoj. 这本书有 60 页;因此,如果我每天阅读 15 页,我将在 4 天内读完全书。◇在此类句中也可以使用假定式。在将来时中,不可能始终在想象与事实之间进行严格的区分,因为未来始终是不确定的。

当 se 从句位于句子开头时,在主句中常常使用 tiam 以帮助使意思清楚。Tiam 指代 se 从句的概念。也可以使用 tiokaze, tiaokaze 等: **Se ĉiu balaos antaŭ sia pordo**, tiam en la tuta urbo estos ordo. 如果每人都自扫家门前,整个城市就会秩序井然。

有时,主句中的 tio 指代前面 se 从句的概念: **Se ŝi havas multe da mono**, tio ne nepre signifas, ke ŝi estas feliĉa. = Se ŝi havas multe da mono, la fakto, ke ŝi havas multe da mono, ne nepre signifas... 如果她有许多钱,这不一定意味着她就幸福。

Se 也用于主句中,表示很可能不可实现的强烈愿望。在此类句中,动词始终用 US 形式: Ho, **se mi estus sola**! **Se mi ne havus infanon**! = Mi deziregas, ke mi estu sola, ke mi ne havu infanon (sed tio ne eblas). 啊,我要是一个人多好!我要是没有孩子多好!(但这是不可能的)可以说,真实的主句省略了: Ho, **se mi estus sola**, tiam mi estus feliĉa! 啊,假如我是一个人,我就很幸福!可以在 se 愿望从句中使用 nur, 强调愿望的意义: Ho, se mi **nur** estus sola! 啊,但愿我是一个人! Ho, se mi **nur** povus esti tiu feliĉulo! 啊,但愿我能成为那个幸运儿!

23.5 Ĉar

Ĉar 的意思是“因为”。Ĉar 引导表示原因或理由的从句:

- La tranĉilo tranĉas bone, **ĉar ĝi estas akra**. = Ke la tranĉilo estas akra, estas la kaŭzo, ke ĝi

tranĉas bone. 那把刀子好用，因为它很快。

- **Ĉar vi estas tiel servema**, mi faras al vi donacon. 由于你如此热心助人，我送你一件礼物。
- Venigu la kuraciston, **ĉar mi estas malsana**. 请医生来，因为我生病了。
- Li estas mia onklo, **ĉar mia patro estas lia frato**. 他是我的叔叔，因为我父亲是他的兄弟。◇我父亲是其兄弟的事实，乃是称其为我叔叔的理由。

如果 ĉar 从句位于句子开头，则常常在主句中使用 tial。Tial 指代 ĉar 从句的概念：

- **Ĉar la aŭtoro de la lingvo Esperanto tuj en la komenco rifuzis unu fojon por ĉiam ĉiujn personajn rajtojn kaj privilegiojn rilate tiun lingvon**, tial Esperanto estas "nenies propraĵo". 由于世界语的创始人从一开始就永远拒绝接受有关该语言的所有个人的权利与特权，因此世界语是“不属于任何人的财产”。◇在一个长的 ĉar 从句结尾处，人们可能忘记了它是以 ĉar 开头的。Tial 便引导原因的跟进，并使人想起说的是原因。

有时，tial 直接用在 ĉar 前表示强调：Mi petas tion ĉi tial, **ĉar mi scias la inklinon de la plimulto da homoj**. 我之所以要那东西，是因为我知道大多数人的喜好。然而，在 tial 后通常使用 ke 从句。Tial ke = pro tio ke = ĉar: Tio ĉi estas nur tial, **ke la ideo mem de lingvo “tutmonda” estas tiel alta kaj alloga**. 这仅仅是因为“全世界的”语言的概念本身就是如此崇高与诱人。可是，不要使用变体*pro tio ĉar*。

23.6 Dum

Dum 引导时间从句。Dum 从句表示与主句同时进行的某事。如果从句和主句差不多在进行中，并且差不多是在同时进行，则使用 dum：

- Unu el la vojaĝantoj gardodeĵoris, **dum la aliaj dormis**. 旅行者中的一个人站岗，而其他人则睡觉。◇站岗与睡觉同时进行。
- Restu apud mi, **dum mi kun li ekstere parolos**. 我跟他在外面讲话时，请呆在我身边。

Dum 从句常常表示与主句形成对比的某事物。这时，时间持续的意义可能减弱，有时几乎消失：

- **Dum interne ĉio kantadis kaj ĝojadis**, ŝi sidis malgaja en sia ĝardeneto. 当里面一切都在欢唱时，她满面愁容地坐在小花园里。◇两个同时进行的动作相互之间形成强烈的对比。
- Li estas nur unufoja mensoginto **dum vi estas ankoraŭ nun ĉiam mensoganto**. 他只是一个一次说谎的人，而你现在还是一个始终说谎的人。◇两个状态确实是同时进行的（尽管那个一次说谎人的动作先发生），但是，重要的是一次说谎与始终说谎之间的对比。

Dum 起初只是从属连词，后来 dum 也变成了介词：**Dum la manĝado** venas apetito. 吃饭时来了胃口。

如果不是两个动作都在进行，或者不想单独表示持续性，就使用关系词 kiam。这时，这两个动作可能只是瞬间同时进行：**Kiam mi venis al li**, li dormis. 我到他那里时，他在睡觉。

Kiam oni estas riĉa, oni havas multajn amikojn. 有钱时就会有許多朋友。Dum 和 kiam 表示不

同的细微变化。因此，不要同时使用两者。不要说：*Tio okazis, **dum kiam mi loĝis en Romo.*** 如果论及长时间的事情，就要说...**dum mi loĝis en Romo**（这件事发生）在我住在罗马期间。如果是短时间的事情，或者持续性并不重要，就要说...**kiam mi loĝis en Romo**（这件事发生）在我住在罗马时。

23.7 Ĝis

Ĝis 引导表示主句的时间终点的从句。当 ĝis 从句的动作开始时，主句的动作结束了：

- Ili persekutos vin, **ĝis vi pereos.** 他们将会迫害你，直到你消亡为止。◇当你消亡时，迫害就将结束。
- Malĝoje ŝi eliris el la palaco kaj iris dum la tuta tago tra kampoj kaj marĉoj, **ĝis ŝi venis al la granda arbaro.** 她悲伤地走出王宫，在田野和沼泽地上走了一整天，一直来到大森林。◇当她来到大森林时，行走停止了。
- Ili jam obstine celados al ĝi ĉiam pli kaj pli kaj ne ĉesos en sia celado tiel longe, **ĝis ili la aferon atingos.** 他们将越来越固执地追求它，将不会停止追求，直到他们成就事业为止。

Ĝis 从句要始终表示差不多是瞬间发生的事物。不要说：*Mi restis, ĝis li dormis.* 而要说：Mi restis, ĝis li ekdormis. 我一直呆到他睡着为止。或者：Mi restis, ĝis mi vidis, ke li dormas. 我一直呆到看到他睡觉为止。或类似的句子。

在时间从句中，在 ĝis 后加上 kiam 是多余的，甚至是要避免的。不要说：*Mi daŭrigos demandadi al vi, **ĝis kiam vi respondos.*** 只要说：Mi daŭrigos demandadi al vi, **ĝis vi respondos.** 我将一直提问你，直到你回答为止。Ĝis 是独立的从属连词，不需要 kiam 的帮助。但是，如果论及疑问从句，则 ĝis kiam 完全是规范的：Mi demandis, **ĝis kiam ili restos tie.** 我问他们将在那里呆到何时。

Ĝis kiam 只用在疑问句中可能看上去很奇怪。对此的说明是，非疑问的 ĝis kiam 与疑问的 ĝis kiam 相比完全是另一种句子结构。相似性仅仅是外表的。在非疑问从句前 ĝis 与整个从句相关联：Mi daŭrigos demandadi al vi, **ĝis *kiam* vi respondos.** = Mi daŭrigos demandadi al vi **ĝis** la tempo de via respondo. 然而，在疑问从句中 ĝis 只与 kiam 相关联：Mi demandis, **ĝis kiam** ili restos tie. = Mi demandis: "**Ĝis** kiu tempo ili restos tie?" 在此类疑问从句中，ĝis 和 kiam 都一定是为意思所需。然而在 ĝis 时间从句中，kiam 完全是多余的。有时，加上这种多余的 kiam 甚至可能会让人相信说的是疑问句，尽管绝非如此。

有些人在 ĝis 从句中（由于受民族语的影响）错误地加上 ne，导致了十分含糊的意思。例如，有人说：*Mi rifuzos kredi al viaj vortoj, **ĝis vi ne donos pruvojn.*** 预期的意思是，动作“拒绝相信你的话”将在“证据被给出”的瞬间停止。因此，必须说：Mi rifuzos kredi al viaj vortoj, **ĝis vi donos pruvojn.** 直到你给出证据，我才会相信你的话。然而，如果在 ĝis 前使用 dum，则要用 ne：Mi rifuzos kredi al viaj vortoj, **dum vi ne donos pruvojn.** 在你不给出证据期间，我不会相信你的话。动作“拒绝相信你的话”将在“你不给出证据”期间持续（直到你给出证据的瞬间为止）。

Ĝis 从一开始就不仅是从属连词而且也是介词：Post la vespermanĝo niaj fratoj eliris kun la gastoj el sia domo kaj akompanis ilin **ĝis ilia domo.** 晚饭后，我们的兄弟就和客人一起从家里出去了，并且一直把他们陪送到（他们的）家。

23.8 Kvankam

Kvankam 引导表示不足的原因或不足的妨碍物的从句。Kvankam 从句表示未成功妨碍主句概念的某事物：

- **Ŝi edziniĝis kun sia kuzo, kvankam ŝiaj gepatroj volis ŝin edzinigi kun alia persono.** 她嫁给了自己的堂兄，尽管她的父母希望她嫁给另一个人。◇她确实嫁给了自己的堂兄。父母的意志未能妨碍这件事。
- **Ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj ceterajn similajn objektojn ni nomas tolaĵo, kvankam ili ne ĉiam estas faritaj el tolo.** 衬衫、衣领、袖口和其他类似物品，我们称之为布制品，尽管它们并不总是用布做的。◇我们确实称它们为布制品。它们并不总是用布做的事实不妨碍这一点。

如果 kvankam 从句位于句子开头，则常常为了意思清楚而在主句中使用 tamen：

- **Kvankam la pasintaj tagoj povis ŝin prepari al tia sorto, ĝi tamen estis surprizo.** 虽然过去的日子能够使她对命运有所准备，但是那还是一件意想不到的事。
- **Kvankam blinda kaj maljuna, li en la daŭro de tre mallonga tempo perfekte ellernis Esperanton.** = Kvankam li estis blinda kaj maljuna... 他虽然双目失明，年纪又大，但是他在很短的时间里就很好地学会了世界语。

永远不要用 sed (也不要使用 kaj) 来辅助 kvankam 从句。不要说：*Kvankam mi ne volis tion, sed mi faris.* 而要说：Kvankam mi ne volis tion, mi tamen faris. 虽然我不想做那件事，但是我做了。或者：Mi ne volis tion, sed mi tamen faris. 我不想做那件事，但是我做了。

Kvankam 和 malgraŭ 很相似。区别是，kvankam 引导从句，而 malgraŭ 则是介词，位于名词短语前：Ili rifuzis helpi, kvankam mi petegis. = Ili rifuzis helpi malgraŭ mia petego. 他们拒绝帮助，尽管我强烈要求。/ 不顾我的强烈要求，他们拒绝帮助。

但是，malgraŭ 也可以借助于 ke 或 tio ke 来引导从句：Ili rifuzis helpi malgraŭ (tio), ke mi petegis. 他们拒绝帮助，尽管我强烈要求。短语 malgraŭ (tio) ke 较不习惯，所以比 kvankam 更强调。还有甚至更强烈的说法 spite ke，表示故意的对抗：Ili rifuzis spite ke mi petegis. 他们全然不顾我的强烈要求而加以拒绝。有时，eĉ se 也可以具有类似的意思。Eĉ se 表示，假如事情不能妨碍，就会感到吃惊：Ili rifuzis, eĉ se mi petegus. 即使我强烈要求，他们也会拒绝的。

23.9 Kvazaŭ

Kvazaŭ 的意思是“好像，仿佛”。Kvazaŭ 可以引导表示虚拟比较的从句：

- **Tie ili sidis kune, kvazaŭ ili estus gefianĉoj.** = Ili sidis kune tiel, kiel estus, se ili estus gefianĉoj. 他们一起在那里坐着，好像一对未婚夫妇。◇他们不是未婚夫妇，但是看上去像。
- **Ŝi kuris al li renkonte, kvazaŭ ŝi volus lin kisi.** Ŝi tion ne faris. 她迎着跑过去，仿佛想亲吻他。她没有这样做。
- **Estas al mi kvazaŭ mi sonĝus.** 对我来说如同做梦一般。

- **Mi havas tian senton, kvazaŭ mi kisas mian patrinon!** = Mi havas tian senton, kiam mi havus, se mi kisas mian patrinon. 我有这样的感觉，就象我亲吻我的母亲一样。

在此类 **kvazaŭ** 从句中通常要用假定式。但是，如果 **kvazaŭ** 从句以某种方式再现某人的想法，这时，最为常见的是使用陈述式。这时涉及的是间接引语，其中始终要使用表示过去某时的想法或言语的动词形式：Ŝi havis la senton, kvazaŭ tio **estas** ŝia arbo. 她感觉到，好像那就是她的树。

最常见的是，**kvazaŭ** 不引导从句，而是一个副词性小品词。这时，通常只用陈述式：Ili vidas en mi personon, kiu **kvazaŭ** ludas la rolon de ia reĝo. 他们在我身上看到了一个似乎扮演国王的人。

23.10 Ol

如果 **antaŭ** 位于从句前，则 **ol** 可以引导时间从句：

- **Antaŭ ol li atingis sian celon**, la suno subiris. = Pli frue ol tiam, kiam li atingis... 在他到达目标前，太阳落山了。
- **Mi ne manĝos, antaŭ ol mi diros mian aferon.** = Mi ne manĝos pli frue ol tiam, kiam mi diros mian aferon. 在我说出我的事情之前，我不吃饭。

Ol 最常见的是与 **pli** 或 **alia** 搭配表示比较。**Antaŭ ol** 也涉及到比较，是比较两个时间。这两个时间之一是更早、更前。逻辑上也可以使用 **antaŭ kiam**，如同使用 **post kiam** 一样。作为选择，逻辑上也同样可以使用 **post ol** 来代替 **post kiam**。但是长期以来，使用 **antaŭ ol** 和 **post kiam** 已成习惯。这两个都是符合逻辑的。符合逻辑的还有 **antaŭ ke** (= **antaŭ tio ke**) 和 **post ke** (= **post tio ke**)，但是，这两种说法在实践中未被使用。值得推荐使用 **antaŭ ol** 和 **post kiam**，因为正是由于其惯用性，它们最容易被理解。

如果主句和从句具有相同的主语，可以不用从句而使用 **antaŭ ol** + 不定式：**Oni devas iri longan distancon, antaŭ ol veni al la rivero.** 来到那条河之前，必须走很长的路。

23.11 Apenaŭ

Apenaŭ 最常见的是作副词性小品词，但是，它也可以作时间从句的从属连词。这时，**apenaŭ** 意思是“一……就；刚……就”。这种 **apenaŭ** 从句总是位于主句前：

- **Apenaŭ ŝia patrino ŝin rimarkis**, ŝi kriis al ŝi: "Nu, mia filino?" = Tuj post kiam ŝia patrino ŝin rimarkis (preskaŭ samtempe), ŝi kriis... 她的母亲刚刚看到她，她就对她喊：“哎，我女儿吗？”
- **Apenaŭ ŝi ektuŝis ŝian brakon**, el la buŝo de Janjo elsaltis krieto de doloro. 她一碰到她的胳膊，小雅的嘴里就蹦出疼痛的尖叫。

或者，可以将 **apenaŭ** 作为副词性小品词用在主句中：**Apenaŭ ŝi ektuŝis ŝian brakon, kiam el la buŝo...**（意思同上）句子 **kiam el la buŝo...** 现在是时间从句。

第 24 章 间接引语

间接引语是转述某人的言语、想法、意见、决定、疑问、评注等的从句。常常必须对原来的言语或想法的形式稍作改变。间接引语有别于直接引语，即无变化的引文，后者不是从句，因此没有从属连词。直接引语常常出现在引号之间和冒号之后。

直接引语：Petro diris: "**Mi volas doni ion al vi.**" 彼得说：“我想给你一样东西。”

间接引语：Petro diris, **ke li volas doni ion al mi.** 彼得说，他想给我一样东西。

直接引语：Karlo demandis: "**Ĉu vi volas iri kun mi?**" 卡尔问：“你想跟我一起去吗？”

间接引语：Karlo demandis, **ĉu mi volas iri kun li.** 卡尔问，我是否想跟他一起去。

间接引语通常是 **ke** 从句或疑问从句。这种从句常常用作 **diri, krei, pensi, scii, decidi, skribi, kompreni, rimarki, vidi, demandi, voli, aŭdi** 等动词的宾语：**Li diris, ke li estas feliĉa.** 他说他很幸福。**Ŝi pensis, ke ŝi estas feliĉa.** 她想她是幸福的。

间接引语也作为 **penso, decido, demando, timo** 等词的补足语出现：**Li havis la penson, ke li estas feliĉa.** 他认为他很幸福。**La decido estis, ke Petro estu prezidanto.** 决定是彼得当主席。**Ili faris la demandon, ĉu ili povas partopreni.** 他们提问他们是否能参加。

间接引语还作为 **ŝajni, esti evidente, esti dube, esti klare, esti (ne)eble, esti verŝajne** 等词的主语出现：**Ŝajnis, ke pluvas.** 天好像在下雨。**Estis evidente, ke li ne estas feliĉa.** 显然，他不幸福。

24.1 间接引语中的动词形式

在某些语言中，间接引语有时必须改变动词形式。在世界语中，始终保留原来的动词形式：

- Li diris: "**Mi volas manĝi.**" 他说：“我要吃饭。” → Li diris, ke li **volas manĝi.** 他说他要吃饭。◇**Volas** 的 AS 是原说话的现在。不要改为 IS。
- Li diris: "**Mi tiam loĝis en Ĉinio.**" 他说：“当时我住在中国。” → Li diris, ke li tiam **loĝis en Ĉinio.** 他说，当时他住在中国。◇**Loĝis** 的 IS 表示比原说话更早的时间。改为 **estis loĝinta** 是错误的。
- Ŝi demandis: "**Ĉu vi iros kun mi al kinejo?**" 她问：“你跟我一起去看电影吗？” → Ŝi demandis, ĉu mi **iros kun ŝi al kinejo.** 她问我是否跟她一起去看电影。◇**Iros** 的 OS 表示原问题之后的时间。改为 **estis ironta** 或 **volis iri** 是错误的。如果原问题是“**Ĉu vi volas iri kun mi?**”，那就说：Ŝi demandis, ĉu mi **volas iri kun ŝi.**
- Li ne komprenis: "**Kial ŝi ne volas partopreni?**" 他不懂：“为什么她不想参加？” → Li ne komprenis, kial ŝi ne **volas partopreni.** 他不懂为什么她不想参加。◇**Volas** 的 AS 表示原问题的时间。
- Ili ordonis: "**Paku tuj vian valizon!**" 他们命令：“立即收拾你的行李！” → Ili ordonis, ke mi tuj **paku mian valizon.** 他们命令我立即收拾我的行李。
- Ŝi esperis, ke ŝi ilin **trovos.** 她希望她将找到他们。◇原想法是：“**Mi ilin trovos.**”
- Ŝi estis plena de timo, ke la infano **mortos.** 她非常担心孩子会死去。◇她一边担心一边想：“**La infano mortos!**”

- Li metis la kondiĉon, ke oni ne **instruu** al ŝi la Kristanan religion. 他提出条件，不要教她基督教。◇他说: "Ne **instruu** al ŝi..."
- Ŝajnis al ŝi, ke ŝin **ĉirkaŭas** unu sola densa barilo el traboj. 她觉得横梁中有一排木栅栏，密密地围在她的四周。◇她想: "Min **ĉirkaŭas**...", 因为她是如此感觉的。

关系从句通常不转述言语或想法。因此，在此类从句中，动词时态与绝对的现在相关联：

- Mi ne konis tiun, kiu **venis**. 我不认识那个来的人。◇Konis 和 **venis** 都表示现在之前的时间。它们很可能 表示相同的时间。
- Mi ne konis la personon, kiu **estis** baldaŭ **venonta** tra la pordo. 我不认识那个很快就要进门来的人。◇Konis 和 **estis** 都表示现在之前时间。**Venonta** 表示那个过去时间之后的时间。

24.2 间接引语中的时间词和地点词

如果在被引述的句子中有表示时间的短语，它在间接引语中通常可以不加变化地保留。然而，一些时间词取决于绝对的现在，因此，必须有时进行变化以避免混淆。此类词是 **hodiaŭ**, **hieraŭ**, **antaŭhieraŭ**, **morgaŭ** 和 **postmorgaŭ**。然而，其中必须改变这种时间词的句子，是相当少见的：

- Pasintan lundon li diris: "Mi ne laboros **hodiaŭ**!" 上星期一他说：“今天我不工作。” → Pasintan lundon li diris, ke li ne laboros **tiun tagon**. 上星期一他说，他在当天不工作。◇如果在从句中保留 **hodiaŭ**，则说的是该全句被说的当天。
- Morgaŭ li verŝajne diros: "Mi estis malsana **hieraŭ**!" 明天他很可能说：“我昨天病了。” → Morgaŭ li verŝajne diros, ke li estis malsana **hodiaŭ**. 明天他很可能说，他今天病了。◇如果在间接引语中使用 **hieraŭ**，则说的是该全句被说的前一天。他实际上将谈论今天的日子，所以改为 **hodiaŭ**。
- Antaŭ unu semajno li demandis al mi: "Ĉu vi venos al mi **morgaŭ**?" 一星期前他问我：“你明天来我这里吗？” → Antaŭ unu semajno li demandis al mi, ĉu mi venos al li **la postan tagon**. 一星期前他问我，我第二天是否要去他那里。

然而，在讲述中有时不加变化地保留 **hodiaŭ**, **hieraŭ** 和 **morgaŭ**：

- Li renkontis konaton, junan poeton, kiu rakontis al li, ke **morgaŭ** [= la postan tagon] li komencos sian someran vojaĝon. 他遇到一个熟人，一个年轻的诗人，那人告诉他，明天他将开始夏季旅行。◇这句话出现在一则童话中，几乎不可能引起与现实明天的混淆。

诸如 **hieraŭo**, **hieraŭa tago**, **morgaŭo**, **morgaŭa tago** 等形式的使用常常视绝对的现在而定。

有时，在间接引语中，时间词 **nun** 可以改变以求意思清楚，但是更为常见的是，这并非有必要：

- Hieraŭ li diris: "Mi volas fari tion **nun** kaj ne poste!" 昨天他说：“我现在就想做，而不是稍后。” → Hieraŭ li diris, ke li volas fari tion **nun** kaj ne poste. 昨天他说，他现在就想做，而不是稍后。◇可以改为 **tiam**, **tiumomente** 或者可能 **tuj**，但是 **nun** 也适用。

如果在异地转述事情，则被引述的句子中的地点短语，有时在间接引语中必须改变。还有的时候，这种改变可以是自然的，但不是非改不可的：

- 卡尔和艾娃在巴黎。卡尔谈到北京，对艾娃说：**Mi iros tien.** 我将去那里。
- 艾娃后来和彼得一起在北京，就对彼得转述：**Karlo diris, ke li iros ĉi tien.** (或：...ke li venos ĉi tien.) 卡尔说，他将来这里。
- 彼得和艾娃在东京，彼得对她说：**Mi iam estis en Berlino.** 我去过柏林。
- 艾娃和卡尔后来在柏林，她对他转述：**Petro diris, ke li iam estis ĉi tie.** 彼得说，他来过这里。或：**Petro diris, ke li iam estis en Berlino.** 彼得说，他来过柏林。

24.3 间接引语中的代词

如果说话人和听话人改变的话，在间接引语中，人称代词和物主代词常常必须改变：

- 卡尔说：**Mi estas tre feliĉa.** 我很幸福。
- 彼得对艾娃转述：**Karlo diris, ke li estas tre feliĉa.** 卡尔说，他很幸福。◇Mi → li.
- 卡尔对艾娃说：**Mi amas vin.** 我爱你。
- 彼得问艾娃：**Ĉu li vere diris, ke li amas vin?** 他真的说过他爱你吗？◇Mi → li, vin 保留。
- 彼得问卡尔：**Ĉu vi vere diris, ke vi amas ŝin?** 你真的说过你爱她吗？◇Mi → vi, vin → ŝin.
- 彼得转述给伊丽莎白：**Li fakte diris al ŝi, ke li amas ŝin.** 他实际上对她说，他爱她。◇Mi → li, vin → ŝin.
- 卡尔对彼得说到艾娃：**Mi amas ŝin.** 我爱她。
- 彼得对艾娃转述：**Li diris, ke li amas vin.** 他说他爱你。◇Mi → li, ŝin → vin.

第 25 章 词序

在世界语中，词序的主要规则是可理解性。词的摆放依据意思清楚的顺序。各种词尾，特别是 N，使很大的自由度成为可能，但是，自由度并不是绝对的。

为了意思清楚起见，许多副词性小品词通常最好就位于与它们相关联的事物前，例如 *ankaŭ*, *eĉ*, *tre*, *nur*. *Ne* 也要位于它所否定的事物前。

介词始终要位于其作用由它表示的事物前。

连词要位于由它连接到某事物上的事物前。

Ajn 紧跟在由它加以细微变化的表解词后。

25.1 句子成分的顺序

句子成分的基本顺序遵循以下模式：主语——谓语——宾语——其他成分。

- *Ili — sidas — en la sofo.* 他们坐在沙发上。◇主语 — 谓语 — 地点状语。
- *La hundo — ĉasas — katon.* 狗追猫。◇主语 — 谓语 — 宾语。
- *Karlo — manĝas — rizon — per manĝbastonetoj.* 卡尔用筷子吃米饭。◇主语 — 谓语 — 宾语 — 工具状语。
- *La virino — estas — arkitekto.* 那位女子是建筑师。◇主语 — 谓语 — 主语的表语。
- *Ĉiuj — opinias — lin — stranga.* 大家都认为他古怪。◇主语 — 谓语 — 宾语 — 宾语的表语。

如果使用其他词序，则不会改变基本意思，但是只会产生不同的强调。然而，表语却不可能总是自由改变词序，因为表语常常没有功能标志。在“*leono estas besto* 狮子是动物(真理)”和“*besto estas leono* 动物是狮子(谬论，因为还有其他动物)”之间存在差异。在“*lernanto fariĝis instruisto* 学生变成了老师”这样的句子中，词序是非常重要的，因为“*instruisto fariĝis lernanto* 老师变成了学生”完全是另一回事。然而，在许多带表语的现实句子当中，上下文却消除了误解的可能，即便使用了非习惯的词序。但是，**instruisto lernanto fariĝas** 这样的句子几乎是不可理解的，因而应该避免。

25.1.1 前置

习惯上不出现在句首的句子成分，可以通过将其放在句首的方式来加以强调：

- **Terure gajaj** ŝajnis al ili iliaj propraj ŝercoj. 他们自己的玩笑话在他们看来是非常愉快的。◇正常的词序是：Iliaj propraj ŝercoj ŝajnis al ili terure gajaj.
- **La sonorilon** mi volas kaj devas trovi! 我希望和必须找到那个响铃。◇正常的词序是：Mi volas kaj devas trovi la sonorilon.

其中心词为 KI 首词的句子成分，通常位于其所在主句或从句的句首。因此，这种位置对于 KI 首词来说并不是特别强调的。然而，在 KI 首词前可以有介词，表示其句子功能：

- **Kion** vi volas? 你想要什么?
- Mi volas tion, **kion** vi volas. 我想要你要的东西。
- **De kio** tio ĉi venas, mia filino? 我的女儿, 这起源于什么?
- Mi ankaŭ ne scias, **per kio** oni povas klarigi tiun fakton. 我也不知道用什么来解释那个事实?
- Ŝi ne sciis, **en kiu** flanko oni devas serĉi butiketon kun manĝeblaĵoj. 她不知道在 (街的) 哪一边寻找食品铺。

原则上与 **KI** 首词搭配的其他词也可以前置, 但是, 一般不倾向在 **KI** 首词前用介词以外的词:

- **Tuj kiam** la suno leviĝis, la cignoj kun Elizo forflugis de la insuleto. 太阳一出来的时候, 天鹅们就带着艾丽莎从这小岛上飞走了。
- **Sume kiom** mi ŝuldas? 我一共欠多少 (钱)? ◇Sume 可以放在句中的其他位置。
- **Kune kun kiu** vi venis? 你和谁一起来的? ◇通常省略 **kune**。

连词 **kaj**, **aŭ** 和 **sed** 可以毫无问题地出现在 **KI** 首词前, 因为这些小品词并不真正属于后续的句子, 而只是将它连接到前面的句子上去:

- Dum la trarigardado mi trovis diversajn esprimojn, kiuj siatempe ŝajnis al mi bonaj, **sed kiuj** nun al mi ne plaĉas **kaj kiujn** mi volonte ŝanĝus. 在浏览过程中, 我发现各种说法, 当时我认为它们很好, 但是现在我不喜欢它们了, 并且很乐意改变它们。

有时, 可以将真正属于从句的短语放在全句的开头。这会由于词序的不习惯性而产生非常强烈的强调:

- **Tiun laboron** mi diris, ke mi faros. = Mi diris, ke mi faros tiun laboron. 我说过, 那项工作我将要去做。◇短语 **tiun laboron** 是 **faros** 的宾语, 完全属于 **ke** 从句。然而, 为了强调而放到全句的开头了。
- **En salono Zamenhof** mi pensas, ke okazas nun la solena inaŭguro. = Mi pensas, ke okazas nun en salono Zamenhof la solena inaŭguro. 我想, 在柴门霍夫厅现正召开庄严的开幕式。◇地点状语不表示 “想” 的地点, 因为它真正地属于从句。

常常可能会引起混淆, 前置的词究竟属于句子的哪一个部分。它们常常可能看上去像是属于主句动词, 因为它们的确距离它更近。如果想要强调的句子成分在从句中用作主语, 则一定不能将其移走, 因为主语必须和谓语在一起。因此, 这句是完全不可能的: *Tiu laboro mi pensas, ke estas malfacila.* 必须说: Mi pensas, ke tiu laboro estas malfacila. 我认为, 那项工作很困难。

有时, 如果意思允许, 可以通过使用前置的 **pri** 状语来强调从句中的句子成分。想要强调的句子成分, 以代词或表解词的形式留在从句中的原处, 而以 **pri** 状语的形式放在在全句的开头。被强调的事物因而两次出现, 一次是以 **pri** 状语出现在主句中, 一次是用代词以其真正的句子功能出现在从句中:

- **Pri tiu laboro** mi diris, ke mi faros ĝin. = Mi diris, ke mi faros tiun laboron. 关于那项工作, 我说过我将去做(它)。
- **Pri tiu laboro** mi pensas, ke ĝi estas malfacila. 关于那项工作, 我认为它很难。
- **Pri talento** mi neniam aŭdis, ke vi ian havas. = Mi neniam aŭdis, ke vi ian talenton havas. 关于才能, 我从未听说过你有。

有时, 当需要将 KI 首词放在句首、而根据意思该 KI 首词却属于从句时, 结果可能变得非常难以理解。幸好此种问题在实践中很少出现:

- Vi konsilas, ke ni respondu **ion** al ĉi tiu popolo. 你劝我们给这些人一个答复。→ **Kion** vi konsilas, ke ni respondu al ĉi tiu popolo? 你劝我们给这些人答复什么? ◇Kion 是谓语 respondu 的宾语, 尽管它离 konsilas 更近。然而, 句子听上去相当自然, 因为 kion 也可能与主句动词 konsilas 相关联。
- Petro diris, ke lia amiko nomiĝas **Karlo**. 彼得说, 他的朋友名叫卡尔。→ **Kiel** Petro diris, ke lia amiko nomiĝas? 彼得说他的朋友叫什么? ◇存在这样的危险, 人们以为 kiel 与 diris 相关联, 这就会给出非常奇怪的意思。更可理解的选择是: **Kiel** laŭ Petro nomiĝas lia amiko?
- Vi volas, ke mi vendu **ion** al vi. 你要我卖给你某样东西。→ **Kion** vi volas, ke mi vendu al vi? 你要我卖给你什么? ◇更为简单(但不同义)的是: Kion mi vendu al vi? 让我买给你什么呢?

如果从句本身就是疑问句, 就要完全避免这样的句子, 因为这种结构变得过于复杂了:

- Ŝi demandis, ĉu mi ŝatas **muzikon**. 她问我是否喜欢音乐。→ ***Kion** ŝi demandis, ĉu mi ŝatas?* ◇必须只说: Kion ŝi demandis? 尽管这不确切。

同样的问题也存在于表示关系的(非疑问的)KI 首词上。此类 KI 首词也放在从句的开头。如果 KI 首关系词真正属于从句的从句, 那么, 混淆就可能产生:

- Vi asertis, ke vi vidis **homon**. 你断定见过一个人。→ La homo, **kiun** vi asertis, ke vi vidis, estas jam delonge mortinta. 你断定见过的那个人已经死了很久了。◇值得避免的句子, 因为 kiun 看似 asertis 的宾语, 尽管它真正是 vidis 的宾语。

人们常常可以借助前置的 pri 状语摆脱困境。将 KI 首词所指的事物以代词形式留在原处, 使用 pri 状语作为疑问短语或从属连词:

- Ŝi demandis, ĉu mi ŝatas **muzikon**. 她问我是否喜欢音乐。→ **Pri kio** ŝi demandis, ĉu mi ŝatas ĝin? 她问到了什么, 我是否喜欢(它)?
- Vi asertis, ke vi vidis **homon**. 你断定见过一个人。→ La homo, **pri kiu** vi asertis, ke vi vidis lin, estas jam delonge mortinta. 你断定见过的那个人已经死了很久了。

如果 KI 首词所指的事物用作主语, 则不可以将其从从句中移走。动词的主语必须出现在原句中:

- Karlo diris, ke **lia frato** edziĝis. 卡尔说他的兄弟结婚了。→ ***Kiu** Karlo diris, ke

edziĝis?* ◇Diris 似乎有两个主语，而 edziĝis 似乎完全没有主语。要用 pri 解决方式: **Pri kiu** Karlo diris, ke li edziĝis? 卡尔说谁结婚了？

第 26 章 构词法

O, A, E, I, AS, IS, OS, US, U 等词素是词类词尾，它们在构词法中非常重要。还有词尾 J 和词尾 N，它们在构词法中不重要。

小品词本身就已经是词：por, mi, jam, eĉ, tiam, anstataŭ, je, jes 等。

绝大多数的词素是词根。每一个词根本身就已经有意义，但是，词根不可以独立作为词出现。它需要词类词尾。

- 一些词根表示**人、人物**等，例如：AMIK, TAJLOR, INFAN, PATR, SINJOR, VIR...
- 另一些词根表示**动物**，例如：ĈEVAL, AZEN, HUND, BOV, FIŜ, KOK, PORK...
- 另一些表示**植物**，例如：ARB, FLOR, ROZ, HERB, ABI, TRITIK...
- 某些词根是**工具**，例如：KRAJON, BROS, FORK, MAŜIN, PINGL, TELEFON...
- 许多词根是**动作**的名称，例如：DIR, FAR, LABOR, MOV, VEN, FRAP, LUD...
- 其他词根是**性质或质量**的名称，例如：BEL, BON, GRAV, RUĜ, VARM, ĜUST, PRET...

存在着许多不同的组群与类别，不仅仅是以上所列的。一些词根很难分类，有些具有复数意义，另一些具有特别的意义，但是，所有词根都具有某种意思。

为了正确使用带各种词尾的词根，必须了解词根固有的意思。词根 KOMB 和 BROS 的经典例子，很好地表示了词根意思的重要性。

Kombi 和 brosi 这两个动词具有非常相似的意思。它们都表示动作，并且这两个动作甚至非常相似。但是，如果将它们变为名词，它们便突然完全不同了。

- kombo 梳理（的动作）
- broso 刷子（工具）

有关这一强烈变化的解释，是词根已经具有意思的事实。KOMB 是某种动作的名称，而 BROS 则是某种工具的名称。因此，带 O 词尾它们分别就是动作和工具的名称，非常不同的事物。但是，带动词词尾它们就都接受了动作的意义。KOMB 这时几乎不加变化，因为它本身就是动作。然而，BROS 要有变化，表示人们习惯上用刷子（broso）做的动作。

如果要用名词来表示用刷子（broso）做的动作，必须构成合成词：bros-ad-o。同样，如果要用一个词来表示梳理（kombas）的工具，也必须构成合成词：komb-il-o。

有许多这样的成对词根，其动词形式的意思很相似，而其 O 形式则很不同。对此的解释始终是词根意义是不同的。这里是若干例子：bati — marteli, haki — pioĉi, servi — sklavi, kudri — tajlori, regi — reĝi, kaperi — pirati, viziti — gastigi。同样，人们可以发现一些成对词根，其 A 形式相似，而其 O 形式则不同，例如：eleganta — danda, nobla — nobela, lerta — majstra, kuraĝa — heroa, proksima — najbara, dolĉa — miela。请在词典中自行查找相应的 O 形式的词义。

可以说，存在着各种基础词，在构词中从它们起步。BROS/ 来自基础词 broso，该词是工具的名称，从它构成动词 brosi（通过用 I 来替换 O）。然而，KOMB/ 的基础词是 kombi（当

然是指称动作)。从 **kombi** 可以构成动作名词 **kombo** (通过用 **O** 来替换 **I**)，以及构成表示相关工具的词 **kombilo** (通过加上后缀 **IL** 和 **O** 词尾)。

动作词根常常被称为**动词词根**或**动词性词根**，因为在它们那里可以自然地看到作为基础形式的动词。因此，动作词根通常以动词形式或以带动词词目的词条出现在词典中。

性质词根常常被称为**形容词词根**或**形容词性词根**，因为在它们那里可以看到作为基础形式的 **A** 词尾形式。因此，性质词根通常以形容词呈现在词典中。最常见的带 **E** 词尾出现的词根，传统上也称为形容词性词根。

非性质的、非动作的词根常常被称为**名词词根**或**名词性词根**。它们通常以名词呈现在词典中。

26.1 O 词尾

词尾 **O** 不对词根本本身的意思附加任何东西。名词仅仅是相关事物的名称而已：

- **amiko, tajloro** ◇各种人的名称。
- **krajono, broso** ◇各种工具的名称。
- **diro, farto** ◇各种动作的名称。
- **belo, bono** ◇各种性质的名称。

26.2 A 词尾

词尾 **A** 表示用相关的事物进行修饰。**A** 的意思是“与相关事物有关的，如同该事物的”等：

- **amika** 友好的，朋友的
- **ĉevala** 如马一样的，马的
- **dira** 与说话有关的，说出来的
- **bela** 美丽的

当形容词的词根具有性质意义时，该形容词通常表示性质。此类形容词根据上下文变化并不多：

- **bona manĝo** 好的饮食
- **rapida aŭto** 跑得快的汽车
- **okazaĵo stranga** 奇怪的事件
- **ruĝa domo** 红色的房子

当形容词的词根没有性质意义时，该形容词可以表示各种修饰语。一般情况下，此类形容词的意思根据上下文会有许多变化：

- **reĝa konduto** 国王的举止，像国王一样的表现
- **reĝa persono** 当国王的人，王室的人

- **reĝa palaco** 王宫，皇宫

当形容词的词根具有动作意义时，该形容词可以有最多不同的意思。它可以表示“与相关动作有关的”等意思。此类形容词也可能类似于带 A 词尾的 ANT 分词或 INT 分词：

- **nutra problemo** 营养的问题 (= *problemo pri nutrado*) ◇ *Nutra* 表示话题。
- **nutra manĝaĵo** 有营养的食物 (= *nutranta manĝaĵo*)
- **tima homo** 担心的人 (= *timema homo*)
- **tima krio** 畏惧的叫声 (= *krio pro timo*)

然而，一些这样的形容词具有特别的性质意义：

- **fiksi** 将……固定 → *fiksa* 固定的，不变的
- **falsi** 伪造，作假 → *falsa* 假的
- **kaŝi** 把……藏起来，隐藏 → *kaŝa* 看不见的，隐蔽的
- **kompliki** 使……复杂化 → *komplika* 复杂的
- **korekti** 改正，纠正 → *korekta* 改正过的，更正的

某些这样的形容词类似于被动分词：*komplika* ≈ *komplikita*。在简单的形容词形式上，词根的动作要么不很引人关注，要么完全没有发生过，只有性质是重要的。有时，性质完全独立存在。相应的分词形式始终表示这种动作确实发生过或正在发生。

一些人认为，这些形容词中的某一些，特别是 *korekta*，连同其性质意义都是要避免的。有些人甚至认为，此种用法是错误的。他们认为，*komplika* 的意思只能是 *komplikanta*（使复杂化的）或 *rilata al kompliko*（与复杂化有关的）；他们认为，*korekta* 的意思只能是 *korektanta*（使改正的）或 *rilata al korekto*（与纠正有关的）。但是，这些形容词中的某一些从来就没有受到过非难，尽管它们完全相似。可是，这种构词法在世界语中从一开始就是非外来的，在从柴门霍夫至今的许多作家那里有着大量的例证。在某些场合中，此类形容词的多义性确实会引起误解，这时，当然就要重组句子了，但是，这对所有的多义词均有效。此类形容词的词根是表示动作的，但是，由于其形容词的形式，人们可能会以为其词根是表示性质的。这时，人们就给简单的动词形式错误地冒险加上 IG 后缀，用 *kaŝigi* 代替 *kaŝi*，用 *komplikigi* 代替 *kompliki*，用 *korektigi* 代替 *korekti*，等等。然而，这种 IG 形式却具有其他的、很特别的意思：*kaŝigi* 使某人藏某物，*vekigi* 使某人叫醒某人，*komplikigi* 使某人将某事物复杂化，等等。同样不要以为，简单的动词形式具有“是那样的”意思。*Korekti* 的意思不是“是正确的”，而是“改正，纠正”。*Kompliki* 的意思不是“是复杂的”，而是“使复杂化”。

26.3 E 词尾

E 词尾的构词用法与 A 词尾非常相似。E 的意思是“与该事物有关地，如该事物地”等：

- **tajlore** 像裁缝那样地，与裁缝有关地
- **krajone** 像铅笔那样地，铅笔似的，用铅笔（作为工具）

- labore 与劳动有关地，通过劳动
- blanke 如同白色地
- bone manĝi 好好地吃
- veturi rapide 迅速地行驶
- strange granda 稀奇古怪地大
- ruĝe farbita 被涂上红色
- reĝe konduti 举止如同国王
- reĝe riĉa 像国王那样地富有
- loĝi urbe 住在城里
- okazi tage 在白天发生
- konduti time 行事胆小

26.4 动词词尾

I 的意思是“做某种动作（或处在某种状态），接近于词根的意思”。（后缀 I 在这里代表所有的动词词尾：I, AS, IS, OS, US 和 U。）

带动词词尾的动作词根永远具有其本身的意思：

- KUR → kuri 跑步 ◇做“跑”的动作。
- KONSTRU → konstrui 建造 ◇做“建造”的动作。

从非动作词根构成的动词表示接近于词根意思的动作。哪一个是该动作，常常是十分明显的，但是，有时人们也可能会犹豫。在许多非动作词根上，传统已经确定，它们连同动词词尾具有哪一个动作意义，但是，某些词根从来不用动词形式，人们尚未决定它们具有哪一个动作意义。

如果词根本身表示**性质或状态**，则动词形式的意思通常是“是那样的”或“以那种性质行动”：

- RAPID → rapidi 迅速行动
- AKTIV → aktivi 积极行动，是积极的

通常情况下，此类动词的意思不是“变成那样的”或“使变成那样”。在性质词根和状态词根上使用后缀 IĜ 和 IG 来产生这样的意思。

如果词根表示**工具、器械**等，则动词的意思通常是“以习惯方式使用那种工具”：

- BROS → brosi （以通常方式）用刷子刷
- AŬT → aŭti 开车去，乘车去

如果词根表示**物质**，则动词的意思通常是“以该物质供给”：

- AKV → akvi 供水，浇水（在某物上）
- OR → ori 镀金

在此类动词上，有时使用后缀 UM，常常是可有可无的。

如果词根表示**人、人物**，则动词的意思通常是“像那人一样”，“像那人一样地行动”：

- TAJLOR → tajlori 像裁缝一样干活，像裁缝一样地缝制
- GAST → gasti （在某人那里）做客，客居

动物词根和许多**事物词根**，其动词形式意思是“像该动物或事物那样行动”：

- HUND → hundi 像狗一样行动，过狗一般的生活
- SERPENT → serpenti 像蛇一样地行进
- OND → ondi 波动，（如波浪般地）起伏

许多**各类词根**具有动词的意义，该意义除了用一般规则之外的其他规则便无法解释，它们具有与词根意义接近的动词意义：

- FIŜ → fiŝi 尝试捕鱼，钓鱼
- POŜT → poŝti 邮寄（如信件）
- ORIENT → orienti 确定（某物的）位置朝东

26.5 确指性前置元素

人们常常将词根（和小品词）合在一起构成合成词。最常见的合成词种类在这里叫做**组合词**。此类词由两部分组成：**主要元素**，给出词的一般意思；以及**确指性前置元素**，使一般意思精确化。

从主要元素 ŜIP 可以构成如下的组合词（总是带有“中立的”O 词尾）：

- vaporŝipo 蒸汽船
- balenŝipo 捕鲸船
- aerŝipo 飞船，飞艇

这些组合词的基本意思始终是“船”。借助各种前置元素，可以区分船的各种种类。前置元素种类繁多。VAPOR 表示使该类船运作的方式，BALEN 表示该类船的使用目的，AER 表示地点。

最为常见的是，前置元素区别各种种类。然而，有时并不涉及种类，而是涉及主要元素的组成部分，例如：antaŭbrako 前臂，postbrako 后臂，Orient-Eŭropo 东欧。

组合词起简单词根的作用。它可以有任何一种词尾: vaporŝipo, vaporŝipa, vaporŝipe, vaporŝipi; rondiro, rondira, rondire, rondiri; piediro, piedira, piedire, piediri; helruĝo, helruĝa, helruĝe, helruĝi。

可以从组合词中构造新的组合词:

- vaporŝipasocio 蒸汽船协会 ◇主要元素是词根 ASOCI。确指性前置元素是组合词 VAPORŜIP。
- vaporŝipasocio 蒸汽船协会会员 ◇主要元素是词根 AN。前置元素是组合词 VAPORŜIPASOCI。
- ŝarĝvaporŝipo 蒸汽货船 ◇主要元素是 VAPORŜIP。前置元素是词根 ŜARĜ。

从多个词根构成的组合词理论上可以是多义的。没有一条语法规则可以解释例如 ŝarĝvaporŝipo 是 ŝarĝ-vaporŝipo 而不是 ŝarĝvapor-ŝipo (“与 ŝarĝvapor 有关的船”, 毫无意义的词)。人们只有自己去理解, 在多个理论上可能的分析和意义中哪一个合适的。在实践中, 只有在很少的情况下发生混淆。在书面语中, 需要时可以使用分隔符以求意思清楚, 如在 ŝarĝ-vaporŝipo 中。一般情况下, 带三个或四个以上词根的组合词可能过于难解。人们最好不说这样的组合词 *vaporŝipasocimembrokunvenejo*, 而说 kunvenejo por membroj de vaporŝipasocio 蒸汽船协会会员的会议室。

26.5.1 衔接性词尾

在确指性前置元素后, 可以放置一个衔接性 O 词尾, 以便给组合词的发音和理解带来方便: puŝoŝipo, aeroŝipo, sangoruĝo 等。

如果将组合词分开, 其中的前置元素最自然地就成了形容词, 在这样的组合词中不用衔接性词尾, 例如: dikfingro 拇指。使用 diko 一词以自然的方式来说明意思, 几乎是不可能的。因此, 不说 *dikofingro*, 也不说 *dikafingro*, 而在需要时说 dika fingro。在动作词上情况相似, 确指性前置元素表示由动作产生的性质: ruĝfarbi → farbi ruĝa, farbi tiel ke io fariĝas ruĝa; plenŝtopi → ŝtopi plena。在这样的组合词中, 也不使用衔接性词尾。在前置元素表示动作方式的动作组合词中, 习惯上也不使用衔接性词尾, 而在需要时最好将组合词分开: laŭtlegi → legi laŭte。

Nigra-blanka 之类的形式不是组合词, 而是两个为表示特殊的细微变化而连写的独立的词。

如果前置元素是小品词 (不需要词尾的词), 通常不用衔接性词尾。然而, 需要时可以使用衔接性 E 词尾: postsigno → postesigno (方便发音), postulo → posteulo (方便理解)。可是, 这种情况非常罕见。

E 以外的其他词尾可以出现在小品词前置元素之后, 只有当这附加必要的意义时: unuaeco 首要性 (unueco 统一性), antaŭeniri 向前走 (antaŭiri 走在……前)。衔接元素 EN (E + N) 有时也用在词根前置元素之后: supreniro, ĉieleniro (或 ĉieliro), hejmenvojaĝo (或 hejmvvojaĝo)。

有时, 作为衔接性词尾的 E 出现在当前置元素为词根 MULT 时: multe-nombro。

在由 “动作词根 + POV, VOL 或 DEV” 构成的组合词中, 通常使用 I 作为衔接性词尾: pagipova, vivivola, pagideva。最好将此类形式解释为短句词。在此类词中也可以使用 O: pagopova, vivovola, pagodeva。这时, 它们就成了组合词, 但是, 此类词中的 O 不够符合习

惯。原则上还可以完全不带衔接性词尾而使用它们：pagpova, vivvola, pagdeva，但是，此种形式在实践中几乎是不用的。

如果主要元素是后缀，或者，如果前置元素是前缀，这时就不用衔接性词尾了。

在其他种类的合成词、短句词中，人们依据其他规则使用衔接性词尾。

26.5.2 组合词中的小品词

某些小品词常常带词尾使用。对于这种词尾词也可以加上确指性前置元素：

- mil → milo → jarmilo 千年（还有同义的短句词 miljaro）
- jes → jeso → kapjeso 点头同意

26.5.3 对组合词的解释

人们常常可以用介词来解释组合词的意思：

- aerŝipo 飞艇（= ŝipo **por** aero）
- lignotablo 木桌（= tablo **el** ligno）
- skribtablo 写字台（= tablo **por** skribo）
- piediro 步行（= iro **per** piedoj）
- datlimo 日期界限（= limo **inter** datoj）

但是，并非所有的组合词都是如此可解释的。某些组合词需要更加复杂的解释：

- vaporŝipo 蒸汽船（= ŝipo, kiu sin movas per vaporo）◇ ŝipo de/per... vaporo 没有意义。
- dikfingro 拇指（= fingro de tiu speco, kiu estas kutime pli dika ol la aliaj fingroj）◇ fingro de diko 没有意义。
- sovaĝbesto 野兽（= tia besto, kiu estas karakterizata de sia sovaĝeco）◇ besto de sovaĝo 没有意义。
- limdato 截止日期（= tia dato, kiu estas limo por io）◇例如，完成某项任务的最后日期。

在合成词中，可以藏有许多不可表达的意思。组合词由给出基本意思的主要元素和表示某种特征的前置元素组成，但是，组合词并非意思的完整定义。组合词的实际意思不仅取决于其组成部分的意思，而且也取决于语言传统。

人们常常在例如 lada skatolo 和 ladskatolo, sovaĝa besto 和 sovaĝbesto, dikfingro 和 dika fingro 之间犹豫不决。常常可以没有区别地使用这两种形式，但是，在组合词与带形容词和名词的“双词词组”之间，却有着本质的区别。当构成组合词时，人们为了特殊的概念、为了某个种类而造词。人们指称某种概念，该概念由于某种原因而被视为独特的，由于某种原因而需要专门的词。当使用带修饰语的名词时，通常只表示“偶发的”或“偶然的”性质。

- Lada skatolo（铁皮的盒子）是任何种类的盒子。这一盒子以某种方式“偶然地”与铁有关。它以何种方式与铁有关，只有上下文可以表示。它可能是铁皮做的，也可能是装

了铁皮，等等。然而，ladskatolo 则是某个盒子种类。Ladskatolo 的准确意思由语言传统决定：罐头盒。

- Sovaĝa besto (野生的动物) 是 (单独的一个) 动物，“偶然地”是一个野生的。这是否就是它的通常状态，人们不得而知。Sovaĝbesto (野生动物) 是某个动物种类，具有野生特性。
- Dikfingro (拇指) 是某个手指种类，其之所以这样指称，是因为它通常比其他手指粗。Dika fingro 是任何一种“偶然地”是粗的手指 (拇指、食指、中指、无名指或小指)。一个单独的 dikfingro (拇指) 可以是或粗或细，但是它依然是拇指。

因此，确指性前置元素表示是何种种类，而不表示是何种个体。修饰语通常表示是何种个体，但是根据上下文，它也可以表示是何种种类。因此，也可以使用修饰语来指称种类。可以说 dika fingro 来代替 dikfingro。可以说 vapore ŝipo 来代替 vaporiŝipo。也许可以说 sovaĝa besto 来代替 sovaĝbesto。但是不可能反过来说，因为并非每一个 dika fingro 都是 dikfingro，并非每一个 vapore ŝipo 都是 vaporiŝipo，并非每一个 sovaĝa besto 都是 sovaĝbesto。

不可能构造出其中前置元素是性质词根的组合词，这是一个常见的误解。实际上，人们经常构造出这样的词，例如：altlernejo, altforno, dikfingro, sekvinberoj, solinfano, sovaĝbesto, sanktoleo, 及许多其他词。它们完全是正确的。但是，如果不是以某个更加特别的事物为目的，就不能简单地将名词推向形容词修饰语。如果仅仅想说 bela floro，就不要说 belfloro。

许多人认为，不能构成这样的组合词，其主要元素表示动作，而其前置元素则表示该动作的宾语，例如：leterskribi, voĉdoni, domkonstrui。然而，这并不正确。在此类组合词中，前置元素并非普通的宾语，而是表示动作种类的特性。此类组合词在意义上不同于双词词组 skribi leterojn, doni voĉojn 等。在 skribi leterojn 中，宾语表示“书写”的具体宾语，而在 leterskribi 中，“信件”只具有书写类别的特性。某些类似的动词具有尝试的意义细微变化：fiŝkapti 钓鱼，捕鱼 (= provi kapti fiŝojn)。必须将此类动词解释为短句词。

26.6 短句的语词化

短句 (同属一体的词的群组) 可以通过添加某种后置元素紧缩成合成词。这就是短句的语词化，其结果就是**短句词**。从原来的短句中只保留最重要的元素，词尾及其他较不重要的元素通常省略了。然而，为了便于发音或理解，可以保留原短句的词类词尾，但是不保留 J 词尾和 N 词尾。

- sur tablo 在桌上 → [sur tablo]-A → surtabla 桌上的
- inter (la) nacioj 在国家之间 → [inter nacioj]-A → internacia 国际的
- dum unu tago 在一天里 → [unu tago]-A → unutaga 只是一天的
- en la unua tago 在第一天 → [unua tago]-A → unuataga 首日的
- sur tiu flanko 在那一侧 → [tiu flanko]-E → tiufanke 在那一侧，在那一方面
- sur tiu ĉi flanko 在这一侧 → [ĉi flanko]-E → ĉi-flanke 在这一侧，在这方面
- en tiu maniero 以那种方式 → [tiu maniero]-E → tiumaniere 以那种方式
- en tiu ĉi maniero 用这种方式 → [ĉi maniero]-E → ĉi-maniere 用这种方式

- Li staris **tutan horon** apud la fenestro. → Li staris **tuthore** [tutahore] apud la fenestro. 他在窗前站了整整一个小时。
- povas pagi 能够支付 → pagi povas → [pagi povas]-A → pagipova 支付得起的 (= tia, ke oni povas pagi)

当借助动词词尾或 O 词尾将短句语词化时，该词尾就代表某种隐藏的概念。该词尾代表什么概念，每一个这样的词都必须各别记：

- per laboro 通过劳动 → [per laboro]-(akiri)-I → perlabori 通过劳动赚得 (= akiri per laboro) ◇ 动词词尾代表隐藏的概念“获得，赚得”。Perlabori 绝不是来自动词 labori，而是来自短句 per laboro。在 labori 中，动作意义仅仅是 LABOR。在 perlabori 中，动作则是 akiri。
- fiŝojn kapti 捕鱼 → [fiŝojn kapti]-(provi)-I → fiŝkapti 试图抓住鱼，钓鱼 (= provi kapti fiŝojn, fiŝi)
- tri anguloj 三个角 → [tri anguloj]-(figuro)-O → triangulo 三角形 (= figuro kun tri anguloj)
- sub tegmento → [sub tegmento]-(ĉambro/loko)-O → subtegmento = 顶楼，屋顶室 (= ĉambro aŭ loko sub la tegmento ◇ 不是 *subtegmentejo*, 因为出现在后缀 EJ 前的事物，必须表示存在于或发生在该地方的事物)
- per fortoj 用力 → [per fortoj]-(trudo)-O → perforto 暴力 (= trudado de la propra volo per fortoj)
- unu tago kaj unu nokto 一天一夜 → [unu tago (kaj) unu nokto]-(periodo)-O → tagnokto 一昼夜 (= 24-hora periodo, diurno)
- la pli multaj 更多的，多数 → [pli multaj]-(grupo)-O → plimulto 大多数，大部分 [= grupo, kiu estas pli multnombra (ol alia)]
- mil jaroj 一千年 → [mil jaroj]-(periodo)-O → miljaro 千年 (= periodo de mil jaroj) ◇ 组合词 jarmilo 和短句词 miljaro 具有丝毫不差的相同意思。两者都是对的，但是，它们却依据两个不同原则构造的。然而，一般来说，组合词更常见和更有基础，因此，组合词 jarmilo 最终更受欢迎。

同样可以使用“语词化的”短句作为组合词的前置元素。最常见的是，主要元素是后缀：

- la sama ideo 相同的思想 → [sama ideo]-AN-O → samideano 志同道合者，同志 (= speco de ano, nome ano de la sama ideo)
- altaj montoj 高山 → [altaj montoj]-AR-O → altmontaro 高山山脉 (= aro de altaj montoj)
- sub (la) maro 在海底 → [sub maro]-ŜIP-O → submarŝipo 潜水艇 (= ŝipo, kiu povas iri sub la mara supraĵo)
- en liton 到床上去 → [en liton]-IG-I → enlitigi 将……放上床 (= "igi en liton", meti en

liton)

合成的更加极端和更罕见的形式是引用语的语词化。在此类构词法(它是短句语词化的一种)中,人们从完整的话语(实际的或想象的)中构造出一个词。这时,人们总是连同所有词尾保留原引用语的完整的词:

- "Vivu!" “万岁!” → [vivu]-(krii)-I → vivui 高呼万岁 (= krii "vivu!", saluti iun per la krio "vivu!") ◇请注意, U 词尾保留下来了。普通词不可以接连有两个词类词尾。但是, vivui 不是一个普通词。它是引用语的语词化, 而且 U 词尾对于词义绝对是必要的。
- "Ne forgesu min!" “不要忘记我!” → [ne forgesu min]-(floro)-O → neforgesumino 勿忘我 (= la florspeco miozoto) ◇勿忘草的蓝色产生的名字, 是爱的忠诚的象征。

26.7 词缀

词根的一小部分(大约 40 个)叫做**词缀**。它们是主要用于合成词中的词根。其中一些是后缀, 它们出现在其他词根之后。另一些是前缀, 它们出现在其他词根之前。

特别是由传统决定, 哪些词根叫做词缀。然而, 或许可以说, **词缀是构词法中特殊规则对其有效的词根**。根据这一定义, 传统词缀中的一些是普通词根。在此前有关普通构词法的解释中, 有一些传统上称之为词缀的词根。

后缀中的绝大多数用作组合词中的主要元素。位于后缀之前的是确指性前置元素。但是, 对于绝大多数后缀来说, 存在某种特殊规则, 限制着主要元素与前置元素之间可能的关系。对于普通词根来说, 就不存在这样的限制。

然而, 后缀 AĈ, ĈJ, EG, ET, IN, NJ 和 UM 完全不是这样运用。由这些后缀构成的词, 既非组合词, 又非短句词。这些后缀因而是真正的词缀。

前缀中的绝大多数用作组合词中的确指性前置元素。位于前缀之后的是主要元素, 其意义由前缀以某种方式得以准确化。但是, 通常存在某种特殊规则, 限制着前缀与主要元素之间可能的关系。

然而, 前缀 GE 和 MAL 不是这样运用。GE 和 MAL 如此改变后置元素的意思, 以致于不能将其解释为组合词(也不能是短句词)。GE 和 MAL 因而是真正的词缀。

在词缀上通常不用衔接性词尾, 如在 dormoĉambro 中。不说例如*ekokuri*, *eksosekretario*, *ŝipoestro*。在词缀上使用衔接性词尾, 只有当对于意思或理解多少有绝对必要时, 例如: unuaeco, antaŭenigi, posteulo。

- 后缀
- 前缀
- 词缀性元素

分词后缀 ANT, INT, ONT, AT, IT 和 OT 另外说明。

第 27 章 后缀

27.1 AĈ

AĈ 劣质，无用，无价值。

- domo → domaĉo 坏房子，破房子，坍塌的房子
- ĉevalo → ĉevalaĉo 劣马，无价值的马
- babili → babilaĉi 唠叨，喋喋不休

27.2 AD

AD 持续的动作。

- uzo → uzado 连续的使用，常规使用
- viziti → vizitadi 经常访问，定期访问
- konstruo 建造的动作，建造方式，建筑物 → konstruado （持续）建造的动作
- martelo (工具) → marteli 用锤打 → martelado （持续）锤打的动作
- reĝo (人物) → reĝi 像国王一样地统治 → reĝado （持续）在位

如果想表示说的是动作，而不想要 AD 的持续意义，则必须使用其他无持续意义的动作词根，或者完全另外表达：martelado（持续的）锤打 → martelbato（一次）锤击，brosado（持续的）刷 → brostiro 用刷子刷（一下）。

27.3 AĴ

AĴ （具体的）事物。

- bela → belaĵo （具体的）特别美的事物，美的具体化
- utila → utilaĵo （具体的）有用之物
- dolĉa → dolĉaĵo 甜品（糖果等）
- nova → novaĵo 新闻
- fari → faraĵo 制成品
- desegni → desegnaĵo 设计图
- kreski → kreskaĵo 成长物，植物
- kovri → kovraĵo 覆盖物
- amuzi → amuzaĵo 娱乐活动，游戏
- havi → havaĵo 所有物，财产
- trinki → trinkaĵo 饮料

- konstruo 建造的动作，建造方式，建筑物 → konstruaĵo 建筑物（通常为房子）
- ligno → lignaĵo 木制品，木器
- araneo → araneaĵo 蜘蛛网
- azeno → azenaĵo 蠢事
- ĉirkaŭ → ĉirkaŭaĵo （周围的）空间，周边地区
- post → postaĵo 臀部，屁股
- sen senco → sensencaĵo 无意义的事物，胡说，蠢事
- kokido → kokidaĵo 子鸡肉，小鸡肉
- ovo → ovaĵo 蛋制食品
- glacio → glaciaĵo 冰激凌

有时，可以加上分词后缀以求更加准确：draŝataĵo（正在打的）粮食，draŝitaĵo（已经打下的）粮食，draŝotaĵo（打算打的）粮食，brulantaĵo（正在）燃烧之物，brulintaĵo（已经）燃烧之物。然而，通常情况下，简单的 AJ 词完全够用了。

27.4 AN

AN 群组成员，某地居民，某学说的信徒，某地人，等等。

- klubo → klubano 俱乐部成员
- Eŭropo → Eŭropano 欧洲人
- vilaĝo → vilaĝano 村民
- Islamo → Islamano 伊斯兰教徒
- respubliko → respublikano 共和国论的支持者，共和党人
- ŝipo → ŝipano 船员
- estraro → estrarano 领导层成员
- sama lando → samlandano 同一国家的国民

27.5 AR

AR 众多同类事物的整体。

- homo → homaro 人类
- birdo → birdaro （世界上或某一地区的）所有的鸟，鸟类
- gazeto → gazetaro （某一地区的）所有期刊
- verko → verkaro （某一作者的）全部著作，文集

- *estro* → *estraro* (某一组织的) 当选领导团队, 董事会
- *arbo* → *arbaro* 森林
- *haro* → *hararo* (某人头上的) 全部头发
- *ŝafo* → *ŝafaro* (某一占有者或在某地的) 所有的绵羊, 羊群
- *meblo* → *meblaro* (一个房间、一套住房、一座房子的) 所有家具
- *altaj montoj* → *altpontaro* 高山山脉
- *vorto* → *vortaro* 词典, 辞典, 字典
- *horo* → *horaro* 时间表, 日程
- *ŝtupeto* → *ŝtupetaro* 楼梯 (= *eskal*)
- *vagono* → *vagonaro* 火车 (= *trajno*)

27.6 ĈJ

用 ĈJ 构成男子的昵称。在 ĈJ 前使用名字的缩略形式。习惯上保留 1 至 5 个字母:

- *Johano* → *Johanĉjo* 或 *Joĉjo*
- *Vilhelmo* → *Vilhelĉjo* 或 *Vilheĉjo* 或 *Vilĉjo* 或 *Viĉjo*
- *papago* → *Papĉjo* (雄性鹦鹉的昵称)
- *Patro* → *Paĉjo* 爸爸
- *Onklo* → *Oĉjo* 叔叔
- *Frato* → *Fraĉjo* 哥哥, 弟弟

和 NJ 一样, ĈJ 是一个稍有特别的后缀, 因为它不以元音开头, 而且可以将它前面的词根缩短。有时, 也许可以首先加上后缀 UL, 如果这有助于构造出更好发音的形式: *Petro* → *Petrulo* → *Petruĉjo* 等。然而, 这并非传统, 也不十分符合逻辑, 但是, 当只谈昵称, 而非传统、逻辑、严格的语法时, 这是非常重要的。实际上, 昵称的构造可以是完全随意的 (例如, 通过从其他语言中借入)。

27.7 EBL

EBL 可以被做的。只有在及物动词上才可以使用 EBL:

- *manĝi* → *manĝebla* 可以 (被) 吃的
- *nombri* → *nombrebla* 可以 (被) 数的
- *malhavi* → *malhavebla* 可以缺少的 → *nemalhavebla* 不可缺少的, 必不可少的
- *kompreni* → *komprenebla* 可以理解地, 当然 (常常用作 *memkomprenebla* 的缩略式)
- *esperi* → *esperebla* 有希望地, 可望

- supozi → supozeble 大概，可推测地

有时，EBL（还有 IND 和 END）用在通常为不及物的、但是可能有宾语的动词后：

- iri → irebla 可以（在它上面或沿着它）走的
- loĝi → loĝebla 可以住（在其中）的

人们通常说 iri sur/laŭ vojo 和 loĝi en domo，但是 iri vojon 和 loĝi domon 也是正确的，尽管很罕见。

27.8 EC

EC （某人或某物的）性质或状态。EC 始终表示抽象的事物（性质或状态）。

- bono 好（抽象概念） → boneco 善良，美德
- Vi estos kiel Dio, vi scios **bonon** kaj malbonon. [圣经] 你们便如神能知道善恶。
- Ili admiris la **bonecon** de lia ago. 他们赞赏他行为的美德。
- ruĝo 红色 → ruĝeco 红色（的状态）
- Ŝiaj blankaj vangoj estis kolorigitaj de freŝa **ruĝo**. 她的白脸颊涂上了鲜红色。
- La **ruĝeco** de ŝiaj vangoj malkaŝis ŝiajn sentojn. 她脸上的红润泄露了她的情感。
- longo 长度（每一件实物都有某种长度） → longeco 长度，距离
- Ni mezuris la **longon** de ĝiaj kruroj, kaj trovis, ke ili estas tre mallongaj. 我们测量了它腿部的长度，发现它们很短。
- La **longeco** de ĝiaj kruroj tre surprizis nin. 它腿部的长度让我们非常吃惊。◇该腿部惊人地长。
- rapido 速度（每一个移动的东西都有某种速度） → rapideco 快速，迅速
- La **rapido** de la aŭto estis nur 20 kilometroj en horo. 那辆汽车的速度只有每小时 20 公里。
- La aviadilo pasis kun fulma **rapideco**. 那架飞机以闪电速度飞过。
- homo → homeco 人性
- granda animo → grandanimeco 胸怀宽广，宽宏大量
- korekto → korekteco 正确性
- unu → unueco 统一（性），团结
- unua → unuaeco 首要（性），优先（权）
- estonta → estonteco 将来，未来 ◇正如所有带 O 词尾的分词一样，estonto 这样的形式通常表示人，但是有时，人们用 estonto 作为 estonteco 的缩略式。

- pasinta → pasinteco 过去
- infano → infaneco 幼年，童年

有时，EC 受民族语的影响被违反逻辑地使用：*Bedaŭrinde mi ne havas la **eblecon** tion ĉi fari.* 实际上，完全不是谈论性质，而是谈论 eblo（或者需要时用 eblaĵo）。要像柴门霍夫那样说：Bedaŭrinde mi ne havas la **eblon** tion ĉi fari. 很遗憾，我没有可能做这件事。（如果在 eblo 和 ebleco 之间犹豫不定，那就选用 eblo，因为它既是 ebleco 又是 eblaĵo 的简略形式，因此，eblo 几乎就不曾可能是一个不当的选择。）

EC 也可以与 A 词尾或 E 词尾（或动词词尾）连用。此类形式通常具有“相似的，相似地，看上去和……一样，以和……一样的方式”：

- ligneca papero 木质纸
- Ni havas **amikecajn** rilatojn kun ili. = Ni rilatas kvazaŭ ni estus amikoj. 我们与他们之间有着友好关系。

有时，为了意思清楚起见，可以转用带 ŝajna, simila, maniera 或 stila 的合成词。有时，带...eca 的形式意思是“与该性质有关的，关于有关性质的”：**patreca** testo 有关父性的测试，找出父亲的测试。

27.9 EG

EG （最）高的程度，（最）大的种类。

- domo → domego 大房子，楼房，大厦
- varma → varmega 炎热的，灼热的
- bone → bonege 极好的
- krei → kriegi 大叫，吼叫
- ŝati → ŝategi 非常喜欢，酷爱
- dankon! → dankegon! 非常感谢！
- tre → treege 极其，极度
- pordo → pordego （房子、城市、庄园、庭院等的）大门
- granda → grandega 极大的，巨大的
- piedo → piedego （人的）大脚，（动物的）巨爪
- manĝi → manĝegi 贪婪地吃，狼吞虎咽

27.10 EJ

EJ 指定给某事物的地点、空间、房子、房间等。位于 EJ 前的事物始终是发生在或存在于该地的事物。

- lerni → lernejo 学校
- dormi → dormejo 寝室，卧室
- eliri → elirejo 出口处（通常是门）
- redakti → redaktejo （杂志等的）编辑部
- akcepti → akceptejo （在饭店、大会等处的）接待处，接待室
- necesa → necesejo 厕所
- preĝi → preĝejo 礼拜堂，教堂 ◇Preĝejo 一词传统上专用于基督教教堂，而人们更喜欢用专门的词语来表示其他宗教的祈祷处：moskeo, sinagogo, templo 等。但是，preĝejo 的确可以用于任何宗教。同样有专门的词 kirko（非常罕用）来指基督教教堂。但是，最简单的方法就是用这些来确指：Kristana preĝejo, Islama preĝejo, Hinduisma preĝejo 等等。
- ĉevalo → ĉevalejo 马厩
- mallibero → malliberejo 监狱（= prizono）
- libro → librejo 书店（书的收集或收集地是 biblioteko 书库，图书馆。）
- rizo → rizejo 稻田
- herbo → herbejo 草坪，牧场
- tajloro → tajlorejo 裁缝店
- ministro → ministrejo （部长所在的房子、办公处）部
- malsanulo → malsanulejo 医院（= hospitalo）
- TTT (la Tut-Tera Teksaĵo 互联网，读作 "to to to") → TTT-ejo ("to-to-to-ejo") 互联网服务器，网站

如果说到工厂或类似的地方，则最好使用意义更加清楚的合成词：tabakfarejo 烟厂，ŝtalejo 或 ŝtalfabriko 钢铁厂，gisejo 或 gisfabriko 铸铁厂。

27.11 EM

EM 对某事物的倾向。

最常见的是，EM 词表示某事物本质上经常或持续倾向于动作：

- timi → timema 胆怯的，胆小的
- manĝi → manĝema 好吃的，贪吃的
- kompreni → komprenema 渴望理解的
- venĝi → venĝema 欲报复的，不宽容的
- pura → puri （是）干净（的状态）→ purema 爱干净的

有时，用 EM 表示瞬间的或偶然的想往，或表示一时的需求：

- *Ŝi sentis fortan **manĝemon**. (= ... fortan malsaton.)* 她感到强烈的就餐欲望。
- *Subite li fariĝis terure **dormema**. (= ... terure dorme laca.)* 突然，他变得极度贪睡。

可以转而使用带 *vola* 的合成词: *manĝivola, venĝovola*。但是，通常 EM 就足够了。

在一些词中，EM 表示能力：

- *produkti → produktema* 能够多产的
- *krei → kreema* 能够多创造的

也可以用带 *pova* 或 *kapablapova* 的合成词: *produktipova, kreokapabla*。然而，通常 EM 就足够清楚了。

在某些词中，EM 的意思是，人们出于其本质受到不情愿冒险去做的某事物的威胁：

- *erari → erarema* 易出错的
- *morti → mortema* 会死的，难免一死的

有时，EM 词的构成并非来自动词：

- *gasto → gastema* 好客的
- *la sama sekso → samseksema* 同性取向的

因此，*gastema* 可以理解为“好做客的”。如果说不是此义，使用带 *ama* 的合成词是更可取的: *gastama* (喜) 爱客 (人) 的，*samseksama* 同性恋的。另一方面，当 AM 显得过于强烈或意义不当时，EM 可能是更可取的。

EM 词最常用 A 词尾，但是，也可以用任何词尾。在 O 词尾上，人们早先习惯于始终加上后缀 EC: *manĝemeco, timemeco* 等。但是，EC 通常是不需要的。*Manĝemo, timemo* 等已经足够。在后缀 UL 前，如果意思依然清楚的话，常常可以省略 EM: *timemulo → timulo, drinkemulo → drinkulo*。

27.12 END

END 必须被做的。只有在及物动词上才可以使用 END。

- *pagi → pagenda* 应支付的，必须付给的
- *respondi → respondenda* 应该答复的，必答的

27.13 ER

ER 整体事物中的很小部分。ER 用于当某物由许多同类的微小部分组成时。位于 ER 前的事物始终表示微小部分所构成的整体：

- *sablo → sablero* 沙粒
- *neĝo → neĝero* 雪花，雪片

- **mono** → **monero** 钱币（纸币叫做 **monbileto** 或 **monpapero**）
- **fajro** → **fajrero** 火花，火星（电火花又叫 **sparko**）

ER 表示整体的许多相似而几乎不可分割的组成部分之一。如果涉及不同种类的或个体性的部分，则不用 **ER**，而用 **PART**: **mondoparto** (\approx **kontinento**), **landparto**, **korpoparto**, **parto de libro**。如果涉及从整体破碎出来或撕裂下来的部分，则要用 **PEC**: **Mi disŝiris la leteron kaj disĵetis ĝiajn pecetojn en ĉiujn angulojn de la ĉambro**. 我把信撕碎了，把碎片扔进了房间的各个角落。

27.14 ESTR

ESTR 领导人，决策者，老板。位于 **ESTR** 前的事物始终是领导人决策的地点，或是领导人所决策的事情：

- **ŝipo** → **ŝipestro** 船长
- **imperio** → **imperiestro** 帝王，皇帝
- **grupo** → **grupestro** 组长
- **urbo** → **urbestro** 市长
- **lernejo** → **lernejestro** 校长
- **cent** → **centestro** 百人指挥官，连长

27.15 ET

ET （最）低的程度，（最）小的种类。

- **domo** → **dometo** 小屋
- **varma** → **varmeta** 微热的，温的
- **babili** → **babileti** 简短地聊天，聊一聊
- **iom** → **iomete** 少量地，稍微
- **ŝtrumpo** → **ŝtrumpeto** 短袜
- **ridi** → **rideti** 微笑
- **patro** → **patreto** 慈父，老爸
- **mano** → **maneto** （迷人的）小手

有时，**ET** 用作前缀，表示特别的意思：

- **burĝo** → **etburĝo** 小资产阶级
- **fingro** → **etfingro** 小指

27.16 ID

ID 后代。位于 **ID** 前的事物始终表示该后代所来自于的事物。

ID 通常用于表示动物的词。这时，ID 表示未成年动物，即有关动物种类的年轻后代：

- bovo → bovido 小牛，牛犊
- koko → kokido 小鸡，鸡雏
- rano → ranido 蝌蚪

有时，ID 用于表示植物幼株：arbo → arbido 小树。

ID 用于指人的词表示孩子、后裔，不考虑年龄。ID 的如此用法特别是在封号和历史名称上：

- reĝo → reĝido 王子
- Timuro → Timuridoj 帖木尔的子裔（苏丹王帖木儿喇嘛的王子们）
- Izraelo → Izraelido 以色列人后裔

有时，ID 以某种修辞手法用于表示国家或语言的词：

- lando → landido 当地人，原住民，土著居民
- Latino → Latinida lingvo 拉丁系语言

27.17 IG

IG 奏效的、使役的、改变的动作。位于 IG 前的事物始终表示该动作的结果。

- akra → akrigi 使锐利，磨快，磨尖
- Mi **akrigas** mian tranĉilon. 我在磨刀。
- longa → longigi 使长，延长
- La kunveno devus esti mallonga, sed la multaj demandoj **longigos** ĝin. 会议必须是短会，但是许多问题使它延长了。
- pli longa → plilongigi 使更长，加长
- Ni devis **plilongigi** nian viziton en Hindujo. 我们必须延长在印度的访问。

可以从（通常是动词的）动作词根构造 IG 动词。此类 IG 动词表示使某人做有关动作。此类 IG 动词的宾语是作为简单动词主语的事物。

可以从不及物动词起步构词：

- sidi → sidigi 使某人坐下
- Li **sidigis** sian infanon sur seĝon. 他叫孩子坐在椅子上。

也可以从及物动词起步构词。此类 IG 动词的宾语不是简单动词的主语，就是简单动词的宾语：

- kompreni → komprenigi 使某人理解

- Mi finfine sukcesis **komprenigi** lin, ke li devas iri hejmen. 我终于成功地使他懂得他必须回家。
- Mi ne povis **komprenigi** la ŝercon al li. 我无法让他弄懂那段玩笑。

也可以从通常为名词的词根构成 IG 动词。

此类 IG 动词的意思可以是，动作以宾语成为词根所示事物的方式进行；但是，其意思也可以是，使宾语成为词根所示状态，或者可以表示，使宾语做与词根有关的某种动作：

- edzo → edzigi 使某人娶（妻）
- Li **edzigis** sian filon al riĉa fraŭlino. 他给儿子娶了一个富家小姐为妻。
- pinto → pinta → pintigi 使某物变尖，磨尖
- Se vi volas skribi, vi devas unue **pintigi** vian kraĵonon. 如果你想写字，你就必须把铅笔削尖。
- flamo → flami → flamigi 使某物着火
- Petro **flamigis** la fajron per forta blovado. 彼得用力吹出了火苗。

也可以从带介词的短句构成 IG 动词：

- en (la) domo → endomigi 使某人进入房子
- Kiam komencis plui, ŝi rapide **endomigis** la infanojn. 天开始下雨时，她迅速地把孩子抱进〔喊进，等〕房子。
- sen vesto → senvestigi 给某人脱衣服
- Janjo estis **senvestigita** kaj endormigita. 小雅被脱去衣服，上床睡觉了。

从理论上说，sen...igi 的反义词可以用 kun...igi 表达，但是，通常不用此类词，因为许多简单动词本身就具有这样的意思：maski = "kunmaskigi", vesti = "kunvestigi"。在这样的情况下，可以不用 IG 而用前缀 MAL 来作为 sen...igi 的替代物：malvesti = senvestigi, malmaski = senmaskigi。Senfortigi 几乎与 malfortigi 同义。Senfortigi 的反义词理论上是 kunfortigi，但是，这是一个不必要的繁琐词。作为替代，人们简单地说 fortigi。

也可以从小品词或词缀构成 IG 动词：

- for → forigi 移开，拿走，抹去，刮掉
- Per forta lesivo ŝi sukcesis **forigi** la nigrajn makulojn. 她用强力洗衣粉成功地去除了黑色污痕。
- al → aligi 增添，加入
- Ili baldaŭ discipline **aligos** siajn fortojn al tiu komuna granda armeo. 他们不久将按准则将其队伍加入那支共同大军。

当词根既非性质的又非动作的时候，人们可能常常会犹豫，是使用无后缀的简单动词呢，还是使用带后缀 IG 的动词。语言传统常常赋予简单动词以 IG 性质的意思：konfuzo 混乱，混淆 → konfuzi 产生混乱，使混淆。有时，传统却选择了只使用带 IG 的形式：grupo → grupigi 将……结合成组，使分组。有时，传统赋予简单形式和 IG 形式以不同的意思，但是，这两种意思都具有 IG 性质：koloro → kolori 给某物上色，染色；koloro → kolorigi 使某物变为彩色的。然而，不可能要求每一个人都始终遵循这些细致的区别。如果有时某人搞混了例如 kolori 和 kolorigi，人们至少必须容忍。有时，简单形式具有非 IG 性质的意思：lumo → lumi 发光，发亮；lumo → lumigi 使发光，点亮。有时，两种形式具有相同的意思：ordo → ordi 或 ordigi 创造秩序，安排，使有秩序。现在，一般选用 ordigi 的形式。

人们常常会给通常不用 IG 的动词加上多余的 IG。这是可以容忍的，特别是如果由此而使意思更加清楚的话，但是，通常还是要用传统形式。可是，形式不总是完全稳定的。在某些情况下，IG 后缀可能并非必要，因为简单形式几乎没有任何其他意思。这时，人们将可能启用无 IG 的更短的形式。这两种形式常常可以并列使用而无意义差别：loki/lokigi, arkivi/arkivigi, listi/listigi。

IG 习惯上连同动词词尾一道出现，但是，也可以有 O 词尾、A 词尾或 E 词尾。此类形式表示和动词词尾相同的动作意义：akrigo “磨快”的动作，akriga 与“磨快”有关的，sidigo “使坐下”的动作，sidige 与“使坐下”有关，edzigo “使娶妻”的动作，edziga 与“使娶妻”有关的。

27.18 IĜ

IĜ 向新状态、新地点、新动作的转变。位于 IĜ 前的事物始终表示转变的结果。

- pala → paliĝi 变得苍白
- Li paliĝis pro la ŝoko. 他因休克而面色苍白。
- longa → longiĝi 变长，伸长
- La tagoj longiĝas, printempo alvenas. 白天延长了，春天就到了。
- pli longa → plilongiĝi 变得更长，加长
- Li asertas, ke post la vizito al la miraklisto lia kruro plilongiĝis. 他断言，拜访过那位魔术师以后，他的腿增长了。

从不及物动词构成的 IĜ 动词表示向有关动作的转变。用于此种动词的 IĜ 因而几乎等同于前缀 EK。有时，此类 IĜ 动词表示动作自行发生或动作无意志发生的细微变化：

- sidi → sidiĝi 开始坐，坐下
- Li sidiĝis en la sofo. 他在沙发上坐下。
- esti → estiĝi 开始有，出现
- Estiĝis kverelo inter ili. 他们之间发生了争吵。
- morti → mortiĝi （无意志地）死去
- Mia onklo ne mortis per natura morto, sed li tamen ne mortigis sin mem kaj ankaŭ estis

mortigita de neniŭ; unu tagon, promenante apud la reloj de fervojo, li falis sub la radojn de veturanta vagonaro kaj **mortigis**. 我的叔叔不是自然死亡，但他不是自杀，也不是被人所杀。有一天，他在铁轨边散步时，跌倒在驶来的火车车轮下，死去了。◇简单的 **morti** 已经表示（从生到死的）转变。**IĜ** 在这里表示死亡无意志地、偶然地发生。

也可以从及物动词构成 **IĜ** 动词。在此种 **IĜ** 动词中，**IĜ** 不表示转变的意思。**IĜ** 在这里只将动词变为不及物的，改变其句子功能：

- malfermi → malfermiĝi （自行）打开
- La knabo **malfermis** la pordon. 那个男孩打开了门。
- La pordo brue **malfermiĝis**. 门嘎吱嘎吱地开了。
- turni → turniĝi （自行）转动，旋转
- La knabo **turnis** sian kapon. 那个男孩转过头来。
- La tero **turniĝas** ĉirkaŭ sia akso. 地球围绕自己的轴心旋转。
- ruli → ruliĝi 滚动前进，（自行）滚动
- Kiu **rulas** ŝtonon, al tiu ĝi revenos. 谁滚动石头，它就向谁滚来。[意即] 搬起石头砸自己的脚。
- Ili **rulis** sian ĉaron. 他们拉车。
- La vinberoj elpremite **ruliĝadis** sur la teron. 葡萄被挤出，翻滚到地上。
- La veturilo **ruliĝis** tre rapide. 车辆行驶得很快。

从及物动词构成的 **IĜ** 动词常常类似于被动动词。区别在于，**IĜ** 动词表示几乎是自行发生的动作，或是人们并不关注可能的施动者：

- Li **estis naskita** en Januaro. 他生于一月。◇正常的被动句。人们尤其注意动作有结果地完成（由于 IT 形式）。
- Li **naskiĝis** en Januaro. 他生于一月。◇他出生了。更多地关注出生者即孩子，而非产妇即母亲。

也可以从通常为名词的词根构成 **IĜ** 动词。此种 **IĜ** 动词的意思可以是主语即为词根所表示的事物，或是与词根相似，或是在其身上发生了以词根为特征的动作：

- edzino → edziniĝi 成为妻子，嫁人
- Ŝi **edziniĝis** kun sia kuzo. 她嫁给了自己的堂兄。
- pinto → pinta → pintiĝi 成为尖状，磨尖
- Malgraŭ liaj penoj la krajono ne **pintiĝis**. 不管他怎样努力，铅笔就是削不尖。
- flamo → flami → flamiĝi 开始窜出火苗

- Ligno fendita facile **flamiĝas**. 劈开的木材很容易点燃。

也可以从带有介词的短句构成 IĜ 动词。其准确含义视介词而定。例如，如果介词表示地点或移动，IĜ 的意思就是“移动，去，移置”：

- en domo → endomiĝi 进入房子
- Kiam la fulmotondro komenciĝis, ni tuj **endomiĝis**. 当雷雨来临时，我们立即就进了屋。
- sen vesto → senvestiĝi 不穿衣服，脱去衣服
- Senhonte mi **senvestiĝis** antaŭ ili. 我不知羞耻地在他们面前脱去衣服。

也可以从小品词或词缀构成 IĜ 动词：

- al → aliĝi 附加，加入，报名参加
- Al lia antaŭa embaraso **aliĝis** nun iom da konfuzo. 在他先前的窘困上，现在又多了一点惶惑。
- Ĉu vi jam **aliĝis** al la kongreso? 你已经报名参加大会了吗？
- sen → seniĝi 丧失，摆脱
- Mi ne plu eltenas ilin, ni devas **seniĝi** je ili. 我再也忍受不了他们了，我们必须摆脱他们。

IĜ 习惯上连同动词词尾一道出现，但是，也可以有 O 词尾、A 词尾或 E 词尾。此类形式表示和动词形式相同的动作意义：akriĝo “变锋利”的动作，akriĝa 与动作“变锋利”有关的，sidiĝo “坐下”的动作，sidiĝe 与“坐下”有关，edziĝo “娶妻”的动作，edziĝa 与“娶妻”有关的，unuiĝo “团结”的动作。

有时，带 O 词尾的 IĜ 动词也可以表示转变动作的结果：**Unuiĝo** Franca por Esperanto 法国世界语联盟（协会名称）。Dio nomis la sekaĵon Tero, kaj la **kolektiĝojn** de la akvo Li nomis Maroj. [圣经] 神称旱地为地，称水的聚处为海。

27.19 IL

IL 工具，装置，方法。

- segi → segilo 锯子
- fosi → fosilo （铲，锹，镐等）挖掘工具
- kudri → kudrilo 缝衣针
- tondi → tondilo 剪刀（由两个刀身组成）
- ŝlosi → ŝlosilo 钥匙
- manĝi → manĝilo 餐具（盘子，羹匙，刀叉，筷子，玻璃杯等）
- sonori → sonorilo 钟，铃（Sonorilo 的使用者，其动作不是 sonoras，而是 sonorigas）
- presi → presilo 印刷机

- komputi → komputilo (电子) 计算器
- aboni → abonilo 订单
- aliĝi → aliĝilo (参加大会等的) 登记表
- kuraci → kuracilo 用于治疗的任何物品 (如药品)

后缀 IL 具有非常普通的意思。为了要准确表达，可以跟其他词根一起构成合成词，例如：presmaŝino, transportaparato, vendaŭtomato。但是，简单的 IL 形式常常是适用的。

在少量 IL 词中，动作元素省略了。位于 IL 前的其本身并不表示动作，而表示例如动作的结果：fajro → fajrilo 点火器，打火机（不是“燃烧器”）。

27.20 IN

IN 女性，阴性。后缀 IN 只能用于可能有性别的事物（即人或动物）。IN 添加阴性的意义（并且去除可能的阳性意义）。

IN 可以加到中性的词上。这时，该词就有了阴性意义：

- homo → homino 女人
- aŭtoro → aŭtorino 女作者
- pasaĝero → pasaĝerino 女乘客
- besto → bestino 雌性动物
- mortinto → mortintino 已死的女子

在中性词上，可以借助用作前缀或形容词的词根 VIR 来表示阳性。

可以在具有阳性意义的词上添加 IN。这时，该词就具有了阴性意义：

- patro → patrino 母亲
- viro → virino 成年女子，妇女
- knabo → knabino 女孩，姑娘
- avo → avino 祖母，外祖母
- reĝo → reĝino 女王，王后

有一些词，其本身就是阴性的：damo, nimfo, matrono, putino（非合成的！）等。不要给此类词添加 IN。

27.21 IND

IND 值得被做的。只有在及物动词上才可以使用 IND：

- ami → aminda 值得（被）爱的，可爱的
- vidi → vidinda 值得（被）看的

- miri → mirinda 值得惊奇的，奇妙的
- bedaŭri → bedaŭrinde 可惜的，遗憾的

27.22 ING

ING 将某物（部分）置于其中的支托物。位于 ING 前的事物通常是部分放入支托物的物品：

- glavo → glavingo 刀鞘
- cigaro → cigaringo 烟嘴
- ŝraŭbo → ŝraŭbingo 螺母，螺帽
- ovo → ovingo （其中放置蛋以便食用的）蛋杯

27.23 ISM

ISM 学说，运动，体系，动作方式，等。有时，ISM 词也表示某种特殊动作方式的个别示例。ISM 的意思变化繁多，并且视其所跟事物而定。

- Stalino → Stalinismo 斯大林主义
- Kristano → Kristanismo 基督教
- kolonio → koloniismo 殖民主义
- kapitalo → kapitalismo 资本主义
- alkoholo → alkoholismo 酒精中毒，酗酒
- diletanto → diletantismo 业余的艺术爱好，浅薄涉猎
- patrioto → patriotismo 爱国主义
- la Angla lingvo → Anglismo 英语特有的语言现象

27.24 IST

IST 经常（也许是专业地）从事某事的人。位于 IST 前的事物始终是该人所从事的事情。

常见的误解是，IST 等同于“专业人士”，但是，其真正的意思更为广泛：

- verki → verkisto 作家
- kuraci → kuracisto 医生
- arto → artisto 艺术家
- biciklo → biciklisto 骑自行车的人，自行车运动员
- ŝteli → ŝtelisto 盗贼，小偷
- Esperanto → Esperantisto 世界语者（懂得和使用世界语的人）

需要时，可能会构造意义更准确的词。代之以普通的 *fiŝisto*，人们可以说 *fiŝkaptisto* 捕鱼者，*fiŝbredisto* 养鱼者，*fiŝvendisto* 卖鱼者。

对于 IST 词来说，常常存在着类似的 ISM 词。此类成对词的两形式之间的关系可以是多种多样的：*alkoholisto* 酗酒者，酒精中毒者；*alkoholismo* 酒精中毒；*kapitalisto* 资本家；*kapitalismo* 资本主义（资本私有的经济体系）。还有许多词，它们以 *ist* 或 *ism* 结尾，确实表示各种“……者”和“……主义”，但是，它们并非合成词，例如：*turisto* — *turismo*, *faŝisto* — *faŝismo*, *ekzistencialisto* — *ekzistencialismo*。

IST 常常表示“相应的 *ismo* 的支持者”。这时，IST = ISM-AN: *oportunisto* 机会主义者 (= *oportunisto*, 依照 *oportunisto* 机会主义行事的人)；*komunisto* 共产主义者 (= *komunisto*, *komunismo* 共产主义的支持者)。但是，IST 并不总是对应于 ISM-AN，例如：*kapitalisto* 并不等同于 *kapitalismo*。

【说明】AN 和 IST 在某些场合非常接近。这时，人们可以随意选择。人们习惯于使用构成最国际化形式的那个后缀。例如，通常说 *Kristo*, *Kristano* 和 *Kristanismo*。*Krististo* 和 *Kristismo* 的形式从不出现。它们同样是符合逻辑的，但是却较不国际化。请比较 *Budho*, *Budhisto* 和 *Budhismo*，这里的优选却是相反的，也是出于国际性的考虑。可是，除了 *Budhisto*，人们也使用 *Budhano*，同样地符合逻辑，但是不说 *Budhanismo*。（有些人改用 *Budao*, *Budaisto* 和 *Budaismo*。）

因此，一定不要说 **kirurgisto**, **astronomisto**, **ekologisto** 等。但是，在很多情况下，如果存在一个专门的词表示一个人所从事的事情，可以用后缀 IST 构造一个平行的词来指该人：

- *kirurgio* → *kirurgiisto* 外科医生 (= *kirurgo*)
- *diplomatio* → *diplomatiisto* 外交官 (= *diplomato*)
- *gimnastiko* → *gimnastikisto* 体操运动员 (= *gimnasto*)

27.25 NJ

用 NJ 构成女子的昵称。在 NJ 前使用名字的缩略形式。习惯上保留 1 至 5 个字母：

- *Mario* → *Manjo* 或 *Marinjo*
- *Klaro* → *Klanjo*
- *Sofio* → *Sonjo* 或 *Sofinjo*
- *Patrino* → *Panjo* 妈妈
- *Onklino* → *Onjo* 婶婶，阿姨
- *Fratino* → *Franjo* 姐姐，妹妹

使用 NJ 时，通常去掉可能用到的 IN 后缀。然而，有时保留 IN 的元音，如果这有助于构造出更好发音的形式：*kuzino* → *Kuzinjo*, *knabino* → *Knabinjo*。也许甚至于可能使用多余的 IN 后缀，如果这有助于良好发音的话：*Klaro* → *Klarino* → *Klarinjo*。

27.26 OBL

OBL 倍数。OBL 只可以用于数词及类似意义的词。位于 OBL 前的事物始终表示“乘以多少”：

- du → duobla 两倍的，双倍的
- du → duoble 乘以 2，成倍地
- du → duoblo 两倍的数量，双重数量
- dek → dekobla 十倍的
- dek → dekoble 乘以 10，十倍地
- dek → dekoblo 十倍的数量
- cent dek du → cent-dek-du-obra 112 倍的
- cent dek du → cent-dek-du-oble 乘以 112
- cent dek du → cent-dek-du-oblo 112 倍的数量

带 A 词尾的 OBL 词也可以表示，某物由那么多部分组成：

- duobla vesto 双层衣服
- duobla fadenon 双股线

OBL 前始终与数字连写。为了意思清楚，可以使用分隔符。分隔符通常放在原数字的间隔处：dek du → dekduoblo 或 dek-duoblo; dudek → dudekoblo; du mil dudek → dumildudekoble 或者最好是 du-mil-dudekoble。相同的书写规则对后缀 ON 和 OP 也有效。

27.27 ON

ON 分数。ON 只可以用于数词及类似意义的词。位于 ON 前的事物始终表示“除以多少”：

- du → duono 二分之一， $\frac{1}{2}$
- du → duona 二分之一的，一半的
- du → duone 以二分之一地，一半地
- dek → dekono 十分之一， $\frac{1}{10}$
- dek → dekona 十分之一的
- dek → dekone 以十分之一大小地

如同对于 OBL，对于 ON 词使用同样的书写规则。

有时，ON 会与词根 PART 混淆。例如，不可能说*landono*来表示 landparto 国家的一部分。ON 不表示位于它前面的事物的一部分，而表示其他事物的一部分。Triono 不是 tri 的一部分，而是其他某物的三分之一。

27.28 OP

OP 带一定数量成员的集体。OP 只可以用于数词及类似意义的词。位于 OP 前的事物始终表示“集体内有多少成员”：

- unu → unuopo 单个的人或物
- unu → unuopa 单个的，个别的
- unu → unuope 单独地，一个接一个
- du → duopo 双人组，两个一组，一对，一双
- du → duopa 二元的，成双的
- du → duope 两个一组地，成对地
- dek → dekopo 十人组，十个一组
- dek → dekopa 十个一组的
- dek → dekope 十个一组地

如同对于 OBL，对于 OP 词使用同样的书写规则。

在 O 词尾前，后缀 OP 可以省略，因为简单的 O 形式在数词上具有组合的意义：

- duo 一双，一对，数字 2
- trio 三个一组，数字 3
- deko 十个一组，数字 10

27.29 UJ

UJ 被指定包含某物的事物。在实践中，UJ 具有三个不同的意思：容器、植株和国家。位于 UJ 前的事物始终表示“（发生）在其中的事物”。

UJ 可以表示用于包含某物或在其中做某动作的特定的包含物、容器、盒子等：

- salo → salujo 盐罐，盐瓶
- cigaro → cigarujo 雪茄烟盒
- abelo → abelujo （人造的）蜂房 ◇蜜蜂的天然住所可以是 abelejo，但是，该词也可以是“养蜂场”的意思。
- mono → monujo 钱包，钱袋
- bani → banujo 浴池，浴缸
- trinki → trinkujo （动物的）饮水槽

为了意思准确，可以和其他词根一起构成合成词，例如：teskatolo, tekruĉo, tetaso, cigarskatolo, cigaredpaketo, konservskatolo。

注意：位于 UJ 前的词始终必须表示内含物，而位于 SKATOL, VAZ 等前的词则时而表示内含物，时而表示材料，时而表示其他事物，例如：ladskatolo 皮箱，lignositelo 木桶。但是，ladujo 必须是“装铁皮的箱子”，而 lignujo 则一定是“装木材的箱子”。

用于果实、浆果或花卉名称时，UJ 可以表示植物，通常是生产此类果实、浆果或花卉的果树或花株：

- pomo → pomujo 苹果树
- vinbero → vinberujo 葡萄树
- rozo → rozujo 玫瑰花株，蔷薇株

也可以说 pomarbo, vinberarbusto 等。

用于“某国人”的名称时，UJ 始终表示“（该国人的）国家”：

- Franco → Francujo 法国
- Ĉino → Ĉinujo 中国
- Somalo → Somalujo 索马里国

有时，人们从别种词构成表示国家的或地区的 UJ 词：

- patro → patrujo 祖国
- Esperanto → Esperantujo 世界语国 ◇世界语者想象中的国度，世界语界（世界语大会等）。

在国名中，作为 UJ 的替换，人们也使用词根 LAND 作为后缀，以及使用非正式后缀 I。然而，绝大多数国家具有非合成的名称，例如：Usono, Birmo, Liĥtenŝtejno, Islando（不是由词根 LAND 构成！）等。在这种情况下，可使用后缀 AN 构成国民的名称：Usonano, Birmano 等。

27.30 UL

UL 具有某种特征的人。位于 UL 前的事物始终表示“使该人具有特征的事物”。

- juna → junulo 青年，年轻人
- dika → dikulo 肥胖者，胖子
- fremda → fremdulo 外国人，外地人
- sankta → sanktulo 圣人
- blanka → blankulo 白（种）人
- timi → timulo 懦夫，胆小鬼
- ĝibo → ĝibulo 驼背人，驼子
- miliono → milionulo 百万富翁

- sen kuraĝo → senkuraĝulo 没有勇气的人，懦夫
- antaŭ → antaŭulo 前人，先辈
- alia → aliulo 别人，其他人

在某些动物种类的名称中，尽管说的不是人，也经常使用 UL：

- mamu → mamuloj 哺乳动物
- branku → brankuloj 有鳃动物

人们偶尔以修辞手法使用 UL，以表示各种拟人化的事物，也包括无生命的：

- nubojn skrapas → nubskrapulo 摩天大楼
- tri mastoj → trimastulo 三桅帆船

对于其本身就表示某种人的词来说，不要不必要地使用 UL。特别要注意带 O 词尾的分词。此类分词始终表示人，添加 UL 通常是一个错误。不要说 *parolantulo*, *kurintulo*, *konatulo*, 而简单地说 parolanto, kurinto, konato。然而，如果确实要给带 O 词尾的分词或其他表示人的词加上 UL，这时便构造出具有特别意思的词。Virulo 不等同于 viro，而是“以男性气质为特征的人”，即 vireculo。Konatulo 原则上意思应该是“以被熟知为特征的人”，即 famulo，而 konato 则仅仅是“被认识的人，熟人”。

27.31 UM

后缀 UM 没有确定的意思。用 UM 构成的词，与位于其前的事物之间有着某种关系。每一个 UM 词都必须单独记住。然而，存在着一些具有相似意思的 UM 词群。

许多 UM 动词意思是“以位于 UM 前的事物所示的某种方式行动”：

- folio → foliumi 浏览，翻阅（书或杂志等）
- palpebro → palpebrumi 眨眼
- brako → brakumi 拥抱

某些 UM 动词意思是“以位于 UM 前的事物所示的某种方式供给”：

- aero → aerumi 使空气流通，使通风
- sukero → sukerumi 加糖，撒糖

有一组 UM 动词表示执法、处死的方式：

- kruco → krucumi 在十字架上钉死
- pendi → pendumi 绞死，吊死

某些 UM 词是服装部位或类似物品的名称。位于 UM 前的事物表示该物所在的身体部位：

- kolo → kolumo 衣领（服装部位）
- nazo → nazumo 夹鼻眼镜

在数学中，UM 用来构成数系的名称。UM 置于数字后，表示该数系使用多少位数：

- du → duuma nombrosistemo 二进位数系
- dek → dekuma nombrosistemo 十进位数系

一些其他 UM 词：

- malvarma → malvarmumi （患）感冒
- plena → plenumi 完成（任务），履行（义务）
- gusti → gustumi 品尝
- loto → lotumi 抽签分配
- komuna → komunumo 市镇，公社，社区
- dekstra → dekstruma 右旋的，顺时针旋转的
- proksima → proksimume 大约，差不多

如果想要构造新的 UM 词，一定要非常小心，因为别人可能不理解它。加入此前任何一个组的 UM 词，都更加容易地被接受，而与业已存在的 UM 词不相类似的 UM 词，则引入更加困难。然而，人们常常构成偶然的 UM 词，该词由于上下文而可以理解，但事后就消失了。

第 28 章 前缀

28.1 BO

BO 姻亲。

BO 主要出现在以下三个亲属词及其相对应的三个 IN 词中：

- patro → via bopatro 你的岳父，公公
- filo → via bofilo 你的女婿
- frato → via bofrato 你的姻兄弟，姐（妹）夫，连襟

以下这些 BO 词 bokuzo, bonevo, boonklo, boavo, bonepo, boparenco 和 bofamiliano（及相对应的 IN 形式）也是可能的，但是较少使用。人们通常改用不带 BO 的简单词。

当说到通过**两个婚姻关系**形成的亲属关系时，逻辑上可以使用带双重 BO 前缀的词：via bobofrato（丈夫或妻子的姐妹的丈夫），via bobokuzo（丈夫或妻子的堂姐妹或表姐妹的丈夫），via bobonevo（丈夫或妻子的侄女或外甥女的丈夫），via boboonklo（丈夫或妻子的姑母或姨母的丈夫）。然而，在实践中也只用简单的 BO 形式来表示这些意思。

BO 可以连同前缀 GE 和 PRA 一起出现。这些前缀的相互顺序对于意思来说无关紧要，但是，习惯上 GE 出现在后面：boge patroj, boge fratoj, prage avoj, boprage kuzoj 等。

28.2 ĈEF

ĈEF 最重要的，最高层的。ĈEF 表示，其后续事物是所有类似事物中最为重要的：

- redaktoro → ĉefredaktoro （杂志等的）总编辑，主编
- artikolo → ĉefartikolo （杂志等的）社论
- urbo → ĉefurbo 首都，首府
- strato → ĉefstrato （城市的）主要街道，大街

ĈEF 表示最重要的事物或人。后缀 ESTR 表示领导者或决策人。最重要的人常常也就是具有决策力的人，因此，有时可以要么用 ESTR 词、要么用 ĈEF 词来表达相同的事物，例如：ĉefredaktoro（主编）≈ redakciestro（编辑部主任）。ESTR 始终表示人，而 ĈEF 作为前缀其本身不表示人：ĉefurbo 绝不等同于 urbestro。然而，独立的名词 ĉefo 始终表示人，因此，ĉefo 和 estro 在实践中几乎是同义的。

28.3 DIS

DIS 四处分散，分开。DIS 只用在动作词前，始终表示动作的方式或动作的结果。

用于移动词时，DIS 表示多个事物向不同的方向移动：

- iri → disiri 散开，走散
- kuri → diskuri 跑散

- sendado → dissendado 分送，散发

用于其本身已经具有某种分散意义的词时，DIS 强化该意义：

- ŝiri → disŝiri （用力）撕碎
- rompi → disrompi 打碎，粉碎
- de → disde 表示“移走”或“不相似”意思的 de（在这里，DIS 例外地出现在非动作词之前）

用于具有某种结合意义的词时，DIS 将该结合意义替换为分离意义。这时，DIS 等同于 MAL：

- volvi → disvolvi 铺开，扩展（= malvolvi）
- faldi → disfaldi 展开，拉开（= malfaldi）

28.4 EK

EK 动作的开始，突发的动作。EK 只用于动作词，始终表示动作的方式。

最常见的是，EK 表示动作开始。它表示动作的最初时刻，常常带有突发性或意外性的细微变化：

- kuri → ekkuri 开始跑，跑起来
- sidi → eksidi 坐下，就座
- pluvi → ekpluvi （天）开始下雨，下起雨来
- flori → ekflori （花）开始绽放
- de → ekde 自……以来，自从（在这里，EK 例外地出现在非动作词之前）

在某些场合中，后缀 IĜ 也可以表示动作的开始：sidiĝi, estiĝi 等。EK 比 IĜ 表示更突然、更迅速的开始。

有时，EK 表示仅持续瞬间的突发动作。这时，所涉及的不仅是开始，而且是整个动作：

- fulmi → ekfulmi 雷电一闪
- brili → ekbrili （光）突然一闪
- rigardi → ekrigardi （看）一眼，一瞥

28.5 EKS

EKS 以前（是）的，退職的，不再是……样的。EKS 主要用于职务及其他的人的角色，但是，有时也用于其他词类：

- reĝo → eksreĝo 退位的国王
- edzo → eksedzo 前任丈夫，前夫

- (ge)edziĝi → eks(ge)edziĝi 离婚
- moda → eksmoda 不再时髦的, 过时的

用于动物词时, EKS 具有特别的意思“阉割过的”: bovo → eksbovo 阉牛。

28.6 GE

GE 两性合称。GE 用于阳性词和中性词, 表示两性合称的意思。

GE 最常表示男女成双:

- patro → gepatroj (共同孩子的) 父母
- edzo → geedzoj 夫妻
- fianĉo → gefianĉoj 未婚夫妇
- doktoro → gedoktoroj 医生夫妇 ◇Gedoktoroj 逻辑上必须是成双, 其中双方都是医生。因此, 现在几乎不用 gedoktoroj 这样的词来表示男女成双了。

GE 也用于亲属词, 表示两性亲属的群组:

- frato → gefratoj 兄弟姐妹
- filo → gefiloj 儿女

GE 也被广义地使用, 表示群组中两性兼有:

- knabo → geknaboj 男孩和女孩
- lernanto → gelernantoj 男女学生
- doktoro → gedoktoroj 男女医生

如果一个词本身为中性的, 就不需要加 GE, 除非想要特别强调两性兼有。通常要简单地说 lernantoj 和 doktoroj。

GE 很少出现在本身不可能有性的事物前。此类 GE 词表示, 某事物与两性都有关, 常常带有玩笑意味。此类词是不正规的, 不要过多地使用它们: lernejo → gelernejo 男女合校的学校。

【说明】带 O 词尾的 GE 词通常只能是复数的, 因为必须有一个以上, 两性才能兼有。但是, 人们有时试图将 GE 的意思延伸至“两性中的任何一个”的意思。这时, 可以构造出这样的词: gepatro 父亲或母亲, geedzo 丈夫或妻子。然而, 这种用法不是正规的, 许多人认为它不合逻辑、不正确。可是, 此类词却是可以理解、可以有用的。未来将表明它们是否会被接受。

28.7 MAL

MAL 直接相反的概念。MAL 只可用于存在直接反义词的词。

- bona → malbona 坏的

- granda → malgranda 小的
- feliĉa → malfeliĉa 悲惨的，倒霉的
- laborema → mallaborema 懒惰的
- graso → graso → malgrasa 含少量脂肪的，瘦的
- pli → malpli 不及，更少
- tro → maltro 克制地，委婉地
- fermi → malfermi 打开，开放
- ami → malami 憎恨
- ŝlosi → malŝlosi 开锁
- aliĝi → malaliĝi 退出
- kodo → kodi → malkodi 解（码），译（电报等）
- antaŭ → malantaŭ 在……后面
- supre → malsupre 在下面，在底部
- simetrio → malsimetrio 不对称
- amiko → malamiko 敌人
- lumo → mallumo 黑暗

有时，可能会在 MAL 和 ne 之间犹豫不决。Ne 表示某物的缺失，而 MAL 则表示相反概念的存在。常常是两个都可用，但是含义稍有不同。有时，只有细微的区别。MAL 有时被用作更为强势的 ne：

- laŭdi 称赞
- ne laŭdi 不称赞
- mallaŭdi 诋毁，责难
- ne mallaŭdi 不诋毁，不责难
- amiko 朋友
- neamiko 非朋友
- malamiko 敌人

28.8 MIS

MIS 错误，不恰当，恶劣。MIS 始终表示位于其后的事物的方式或性质。

- kalkuli → miskalkuli 错算，误算

- kompreni → miskompreni 误解
- skribi → misskribi 错写，误写
- korekti → miskorekti 错改，误改
- uzi → misuzi 误用，滥用
- trakti → mistrakti 虐待
- faro → misfaro 不当的行为，恶行
- formo → misformo 畸形
- formi → misformi 使成畸形，扭曲

不要将 MIS 混同于 MAL。MIS 不改变词的基本意思，而仅仅是添加“错误”或“恶劣”的概念。MAL 则完全将意思改成了它的反义词：

- laŭdi 称赞
- mislaŭdi 错误地称赞
- mallaŭdi 贬低，非难
- mismallaŭdi 错误地贬低

28.9 PRA

PRA 远古，原始。PRA 表示位于其后的事物在时间上是久远的：

- homo → prahomo 原始人
- arbaro → praarbaro 原始森林
- tempo → pratempo 远古时代，史前时期
- antaŭlasta → praantaŭlasta 倒数第三的

用于亲属词 av(in)o, nep(in)o, onkl(in)o, nev(in)o 和 kuz(in)o 时，PRA 表示（时间上之前或之后）隔一代的亲属关系：

- avo → via praavo 你的（外）曾祖父
- avo → via prapraavo 你的（外）高祖父
- avo → via praprapraavo 你的（外）远祖父
- nepo → via pranepo 你的（外）曾孙
- nepo → via prapranepo 你的（外）玄孙
- onklo → via praonklo 你的 onkl(in)o 的父亲
- nevo → via pranevo 你的侄孙，甥孙

- kuzo → via prakuzo 你父母的堂（表）兄弟或堂（表）姐妹的儿子

用于亲属词 patr(in)o 和 fil(in)o 时，PRA 表示之前或之后好几代或许多代的亲属关系：

- patro → prapatro 远祖，祖先，祖宗，先人
- filo → prafilino 子孙，后代

一般情况下，常用 prapatroj 和 prafiloj（带 J 词尾）来表示某人的前辈和后代，常常甚至无性的区别。

用于亲属词时，PRA 可以连同前缀 BO 和 GE 一起出现。

28.10 RE

RE 返回原处，恢复原样，重新做或再次发生。RE 只用于动作词，始终表示动作的方式：

- veni → reveni 回来，返回
- doni → redoni 返还，还给
- brilo → rebrilo 光反射，反映
- bonigi → rebonigi 修好，恢复
- saniĝi → resaniĝi 恢复健康，痊愈
- diri → rediri 复述，答辩
- trovi → retrovi 找回
- koni → rekoni 认出，承认
- turni → returni 使掉转，转回

某些 RE 词因受民族语词的影响而产生，具有不合逻辑的意思。例如，**reprezenti** 通常并不是“再次呈现”的意思，而是“代表（某人）”的意思。**Resumi** 不是“重新合计”，而是“概括，总结”。这些词，还有其他词，现在通常被看作是（由词根 **REPREZENT** 和 **RESUM** 构成的）非合成的词。**Returni** 以及特别是 **returna** 和 **returne** 以前也用来表示“返回”和“返还”。现在，这些词只用于涉及实际的“转动”时。

第 29 章 词缀性元素

某些一般不被称为词缀的语言元素，却以某种方式并依据某些特殊规律用于构词法。这几乎总是基本涉及到依据组合词和短句词一般原则的合成法，但是带有某种附加特点。此类元素可以称为词缀性元素。其他元素在合成词中如此频繁地出现，以致于它们仿佛也成了词缀，尽管它们实际上完全依据构词的一般规则。此类元素也可称为词缀性元素。

29.1 词缀性词根与合成词

以下是常常用作词缀的普通词根的若干例子。

29.1.1 FIN

FIN 常常用作前缀，代替前缀性的 *el* 表示动作的终结：

- *finkanti* 唱完（歌）
- *finfari* 做完，完成
- *finmanĝi* 吃完（饭）

29.1.2 HAV, PLEN, RIĈ

词根 HAV, PLEN 和 RIĈ 可用作后缀，使形容词的意思准确化：

- *barba* → *barbhava* 有胡子的，长胡子的
- *trua* → *truhava* 有洞的，有孔的
- *manka* → *mankohava* 有缺点的
- *ama* → *amoplena* 充满爱的，多情的
- *brua* → *bruoplena* 充满噪音的，吵闹的
- *flora* → *florplena* 繁花似锦的
- *fuma* → *fumoplena* 烟雾弥漫的
- *ora* → *ororiĉa* 富金的，产金的
- *herba* → *herbriĉa* 多草的
- *senta* → *sentriĉa* 感情丰富的，多情感的

29.1.3 KELK

前缀性的 KELK 表示用不确定的数（一个以上）乘：*kelkdek* 几十，*kelkcent* 几百，*kelkmil* 几千。要注意重音：*kElkcent*, *kElkmil*。KELK 不是小品词，而是词根。因此，不可能将这种词分开写。不要写 **kelk dek**, **kelk mil**，而要写 *kelkdek*, *kelkmil*。始终可能改说或改写为：*kelkaj dekoj*, *kelkaj miloj* 等。

后缀性的 KELK 表示附加不确定的数（一个以上）：*dekkelke* 十几个，*tridekkelk-jara* 三十几年的。

有时，可以看到意为“大约”的前缀性的 **KELK**: **kelkmil** 大约一千。这与此前所示的柴门霍夫用法相左，因此不值得推荐。

KELK 作为前缀也用于 **I** 首表解词，强调不确定性: **kelkiuj** 某些人, **kelkiom** 稍许。有时，被用到的形式 ***kelkiu*** (不带 **J**) 是自相矛盾的。**Iu** 精确地表示一个个体，而 **KELK** 则表示一个以上。

29.1.4 ON 词

带后缀 **ON** 的合成词常常用作前缀: **duonhor** 半小时, **kvaronlitro** 四分之一升, **milonmilimetro** 千分之一毫米, **trionparto** 三分之一份。有可能转而构造出普通的组合词, 例如: **horkvarono** 一刻钟: **Pasis certe horkvarono**, antaŭ ol la floreto povis denove rekonsciiĝi. 在小花可以重新苏醒之前, 肯定过了一刻钟。可是, **horkvarono** 这样的形式是极其罕见的。

前缀性 **DUON** 有时具有特别的意思“大约一半地, 不完全, 差不多”: **duonnuda** 半裸的, **duonkuirita** 半熟的。

用于亲属词时, **DUON** 具有两个特别的意思。它表示通过再婚构成的亲属关系, 以及通过父母中的仅一方而形成的亲属关系: **duonpatro** 母亲的新任丈夫, 继父; **duonpatrino** 父亲的新任妻子, 继母; **duonfilo** 丈夫或妻子的儿子, 继子; **duonfrato** ①继父或继母的儿子, ②与之仅有同父或同母的兄弟。

29.1.5 VIC

VIC 用作前缀表示代替或可以代替某事物或人的事物或人: **vicprezidanto** 副主席, **vicdirektoro** 副主任, **vicrado** 备用轮。

也可以将词根 **VIC** 用作前缀表示通过再婚构成的亲属关系: **vicpatro**, **vicfilo**, **vicfrato**。对于那些可能兼有亲属词 **DUON** 两种意思的 **DUON** 词, 最好使用 **VIC** 来表示再婚的亲属关系, 而 **DUON** 只表示实际上不完整的亲属关系。

29.1.6 VIR

VIR 用作前缀表示男性。请比较后缀 **IN**。只有在可以有性别的事物上, 以及只有在其本身不是男性的词上, 才可以使用 **VIR**。

VIR 主要是在动物词上用作前缀: **virĉevalo**, **virkato**, **virbovo**, **virhundido**, **virbesto**。

VIR 也可以在表示人的词上用作前缀: **virhomo**, **virprezidanto**, **virsekretario**。但是, 在表示人的词上, 人们通常更喜欢将 **VIR** 用作形容词: **vira homo**, **vira prezidanto**, **vira sekretario**。

但是, 人们常常省略 **VIR**, 尽管说的是雄性动物或男性。

注意, 独立的词 **viro** 意思始终是“成年男性”, 而前缀性的 **VIR** 只表示男性 (既非人性, 也非成年性)。**Vira** 一词根据上下文, 有时只表示男性, 有时又包括人性和成年性。

29.2 词缀性介词

带前缀性介词的词最为常见的是短句词。介词作为前缀用于在完整短句中与之有关联的词:

- **sen fino** → **senfina** 无限的, 无尽的
- **pri amo** → **priama** 关于爱的

- *inter nacioj* → *internacia* 国际的
- *ĝis la fino* → *ĝisfine* ……到底，不舍地，完全地
- *tra nokto* → *tranokti* 过夜
- *per laboro* → *perlabori* （通过劳动）赚取
- *en teron* → *enterigi* 将……埋入土中，安葬
- *en amon* → *enamiĝi (al iu)* 爱上（某人）◇爱情指向被爱者。因此，最好说 *mi enamiĝis al vi*，而不是 **mi enamiĝis en vi(n)**。前缀性的 *en* 与被爱者并无关联。也可以用 *enamiĝi je iu*。
- *ekster la lando* → *eksterlando* 外国，国外
- *ekster la lando* → *eksterlandano* 外国人

前缀性介词也可以是组合词中的确指性前置元素。在此类词中，介词完全不是后置元素的功能标志，而与另外某个事物相关联：

- *paroli* → *alparoli* 对某人说话
- *pagi* → *antaŭpagi* 预付
- *radikiĝi* → *enradikiĝi* 扎根
- *rompi* → *interrompi* 使中断，打断
- *rimedo* → *kontraŭrimedo* 反措施，对策
- *sidi* → *kunsidi* 坐在一起，开会
- *aĉeti* → *subaĉeti* 收买，贿赂
- *jupo* → *subjupo* 衬裙
- *signo* → *supersigno* （字母的）顶符

当此类词用于句中时，前缀性介词常常在它与之真正关联的事物前重复：*Li eliris el la dormoĉambro kaj eniris en la manĝoĉambron.* 他从卧室出来，进入餐厅。但是，人们常常不重复其与之关联的事物前的介词，而是改用其他介词：*Ĝi parolas nur pri tiaj instruoj, kiuj ne kontraŭparolas al la scienco.* 它只谈论那些不反对科学的说教。*Al* 代替了 *kontraŭ* 的重复。前缀性介词与之关联的事物，常常可以作为此类动词的宾语出现：*La belan Saran li jam kelkfoje ĉirkaŭiris.* = *Ĉirkaŭ la bela Sara li jam kelkfoje (ĉirkaŭ)iris.* 他已经几次回避美丽的萨拉了。但是，此类动词的宾语常常是其他事物而与前缀性介词无直接关系：*Alportu al mi metron da nigra drapo.* 请给我带一米黑色毛料。

29.2.1 El

El 可以完全是组合词和短句词中正常的前缀性介词，例如：*eliri*（组合词）从……中出去，*elbati*（组合词）打出，*el (la) lito* → *ellitiĝi*（短句词）起床。

但是，前缀性的 *el* 在组合词中使用带有“彻底地，直到结束，直到准备好，到有结果时，直到损坏时，直到消失”的意思：

- *trinki* → *eltrinki* 喝完，喝光
- *lerni* → *ellerni* 学出来，学会
- *uzi* → *eluzi* 用旧，用坏

某些此类 *el* 词具有特别的（比喻的）意思：

- *teni* → *elteni* 经得起，不退让，忍耐
- *pensi* → *elpensi* 想出，发明

如果在 *el* 的本义和特别（直到结束的）意思之间存在混淆的危险，就要用其他前缀性元素来表示“直到结束”的意思。这样，人们就用例如 *tra*, *for*, *SAT*, 和 *FIN*。然而，必须始终注意，要让所用的词根或小品词意义上合适，例如：*trabori*, *trakuri*, *forkaŝi*, *satmanĝi*, *finkanti*, *finfari*, *finmanĝi* 等。也可以通过多词词组来表示此类意思，这常常是最佳解决方案：*legi ĝisfine*, *kuri tra la tuta urbo*, *manĝi ĝis sateco*, *kanti ĝis la fino*, *kanti la tutan kanton* 等。

29.2.2 Pri

在（带 A 词尾或 E 词尾的）短句词中，前缀性的 *pri* 以普通方式使用，例如：*pri amo* → *priama* 关于爱的，*pri nutro* → *prinutra* 涉及到营养的。

在组合词中，前缀性的 *pri* 构成及物动词。它要么使不及物动词成为及物的，要么从原及物动词构成新的及物动词。此种 *pri* 动词通常有原来的 *pri* 状语作为宾语：

- *Li pensis pri la afero.* → *Li pripensis la aferon.* 他考虑了那件事。◇*Pensi* 是不及物动词。*Pripensi* 是及物动词，其宾语是所考虑的事物。

在某些情况下，此种 *pri* 动词的宾语原本并非 *pri* 状语，而是例如 *de* 状语或 *al* 状语。在这样的动词中，*pri* 已失去了其本义，并且只用来改变句子功能。这样，*pri* 主要用于一些传统的动词：

- *rabi* → *prirabi* 对……进行抢劫
- *Ili rabis monon de la homoj.* 他们从那些人那里抢了钱。
- *Ili prirabis la homojn.* 他们抢劫了那些人。
- *semi* → *prisemi* 给（农田）播种
- *Mi semis tritikon sur la kampon.* 我把小麦播种到地里。
- *Mi prisemis la kampon (per tritiko).* 我给田地播种（小麦）。
- *serĉi* → *priserĉi* 搜查，搜寻
- *Ili serĉis armilojn ĉe li.* 他们在他那里搜寻武器。
- *Ili priserĉis lin (por armiloj).* 他们（为了武器而）搜查了他。

- lumi → prilumi 照亮（某地）
- La luno **lumis** en la ĉambron. 太阳照射在房间里。
- La luno **prilumis** la ĉambron. 太阳照亮了房间。

只有自身发光的事物，才可以 prilumi 照亮。Lumigi 即“使某物发光，点亮”。

在一些情况下，前缀性的 pri 只用来给动词添加与原义有关联的新的意思：

- juĝi → prijuĝi 评价，评论
- ĵuri → priĵuri （向上帝）发誓，立誓奉献

在此用法中，pri 类似于后缀 UM。

29.3 其他的词缀性小品词

除了介词，许多其他小品词也以各种方式用作前缀。在这里只出现一些此类用法的重要例证。

29.3.1 Ĉi

地点词 ĉi 常常在带 A 词尾或 E 词尾的短句词中用作前缀。通常为了意思清楚而在 ĉi 后使用分隔符：

- en tiu ĉi jaro → ĉi-jare 今年
- post tio ĉi → ĉi-poste 此后

注意，在 tiu ĉi, ĉi tiu, tie ĉi, ĉi tie 等词中，ĉi 是独立的词。此处不要用分隔符。

29.3.2 Fi

感叹词 fi 常常用作前缀，意思是“可恶的，令人厌恶的”。前缀性的 fi 表示对位于后面的事物的主观愤怒或道德谴责：

- homo → fihomo 不道德的人，可恶的人
- ŝerco → fiŝerco 无耻的玩笑
- insekto → fiinsekto 害虫，寄生虫
- fama → fifama 臭名昭著的

前缀性的 fi 和后缀 AĈ 相类似。Fi 更主观一点，它表达愤怒与嫌恶。AĈ 更客观一点，它表示不适合性与劣质。

29.3.3 For

地点词和移动词 for 常常作为前缀用于动作词：foriri, foriro, forkuri, forkurado, forfali, forĵeti, forŝiri, forpermesi, fortimigi, forargumenti, forbuĉi, fordormi, foresti, foresto。所有此类词都完全是正常的组合词。常常也可以在此类词上使用 de: forŝiri ≈ deŝiri, forpreni ≈ depreni, fortranĉi ≈ detranĉi。但是，for 给出更强烈的意思。

29.3.4 Mem

前缀性的 **mem** 具有两个不同的意思：①无他人帮助，自力：memvole, memlerninto, memdisciplino, memstara, memkompreneble。②（给，关于，受动于）自己，自我：memestimo, memamo, memdefendo, memmortigo, memportreto, memofero。如果意思是“受动于自己”，则也可以使用前缀性的 **sin**。

29.3.5 Ne

前缀性的 **ne** 表示某事物（例如性质）的不存在、缺失：neĝentila, nelonge, nefermita, nematura, nelerta, nekomprenebla, nelegeble, nekredebla, nejudo 非犹太人, ne-Kopenhagano 非哥本哈根人。

29.3.6 Sin

带 N 词尾的代词 **si** 常常作为前缀用来代替意为“受动于自己”的 **mem**：sinfido, sindefendo, singarda, sindona。

作为独立的词的 **sin** 只可用于第三人称。但是，前缀性的 **sin** 也可以用于第一和第二人称：Kontraŭ s-ro K. mi estos **singarda**. = Mi gardos min kontraŭ s-ro K. 对于 K 先生我将会小心。

Sin 词是源自不定式短句的短句词：sin defendi → [sin defendi]-(动作)-O → sindefendo 自卫（的行动）。

此种 **sin** 词可以有除了动词词尾以外的任何词尾：sinfido, sinfida, sinfide。如果要使用动词词尾，则必须重新回到原来的短句，其中 **sin** 是单独的词。如果 **sin** 不与第三人称有关，则必须根据意思改为 **min**, **nin** 或 **vin**：

- ŝia sindefendo → Ŝi defendas **sin**.
- ilia sindefendo → Ili defendas **sin**.
- mia sindefendo → Mi defendas **min**.
- nia sindefendo → Ni defendas **nin**.
- via sindefendo → Vi defendas **vin**.

在此类词中，人们保留 **sin** 的 N 词尾。然而，通常情况下，N 词尾（跟 J 词尾一样）在合成词当中省略了。

附录：语法术语对照表

【说明】本表是译者在翻译过程中编制的，旨在为读者提供便捷的查阅方式。如果你在使用本书中译本的过程中，需要进一步了解某个术语的世界语原文怎么说，那么你就可以查阅“汉世对照表”。如果你在使用本书原文版的过程中，需要了解某个术语的中文怎么说，那么你就可以查阅“世汉对照表”。

语法术语表（世汉对照）

A

abstrakta substantivo 抽象名词

adjektiva epiteto 形容词修饰语

adjektiva finaĵo 形容词词尾

adjektiva nombrovorto 形容词性数词

adjektiva participo 形容词分词

adjektiva predikativo 形容词表语

adjektiva / adjektivkaraktera radiko 形容词（性）词根

adjektiveca vorteto 形容词性小品词

adjektivo 形容词

adjekto 状语

-adjekto ……状语（如 *de*-adjekto, *pri*-adjekto 等）

adverba adjekto 副词状语

adverba finaĵo 副词词尾

adverba frazparto 副词短语

adverba nombrovorto 副词性数词

adverba participo 副词分词

adverbeca vorteto 副词性小品词

adverbo 副词

afera radiko 事物词根

afikseca elemento 词缀性元素

afikseca prepozicio 词缀性介词

afikseca radiko 词缀性词根

afikseca vorteto 词缀性小品词

afikso 词缀

afrikato 塞擦音

aga elemento 动作元素

aga kombino 动作组合词

aga radiko 动作词根

aga substantivo 动作名词

aga vorto 动作词

akcento 重音

aktiva participo 主动分词

aktivo 主动语态

akuzativa adjekto 宾格状语

akuzativa (N-)finaĵo 宾格 (N) 词尾

akuzativa objekto 宾格宾语

akuzativo 宾格

alfabeto 字母表

alternativdemando 选择疑问句

antaŭafikso = prefikso

antaŭmetado 前置

A(N)T-participo A(N)T 分词

A-participo A 分词，形容词分词

apostrofi 用省音符替换

apostrofo 省音符

apozicio 同位语

artikolo 冠词；（词典中的）词条

aspektismo 体风格	denta sono 齿音
aspiracio 送气; 送气音	(dezira) <i>se-frazo</i> <i>se</i> (愿望) 从句
AS-tempo AS 时态, 现在时	difina artikolo 定冠词
atismo <i>at</i> 风格	difinilo 限定词
B	direkta N-finaĵo 表示方向的 N 词尾
baro 阻塞	direkta prepozicio 方向介词
baza vorto (构词上的) 基础词	dividostreko 分隔符
besta radiko 动物词根	dua persono 第二人称
besta vorto 动物词	duobla negacio 双重否定
C	duondifina artikolo 半限定冠词
cirkumflekso 变音符	duondifina <i>unu</i> 半限定词 <i>unu</i>
citiloj 引号	duonvokalo 半元音
Ĉ	dupunkto 冒号
ĉapelo “帽子”	duvortaĵo (构词上的) 双词词组
ĉefelemento 主要元素	E
ĉeffraza verbo 主句动词	eca radiko 性质词根
ĉeffrazo 主句	eca subfrazo 性质从句
ĉefverbo 主要动词	egaleca komparo 平级比较
ĉefvorto 中心词	ekkria vorto 感叹词
ĉu-demando ĉu 疑问句	elemento (构词) 元素
D	elparolo 发音
dativa objekto 与格宾语	emfaza frazturno 强调性句转换
demanda frazo 疑问句	emfaza respondo 强势回答
demanda <i>kiam</i> 疑问词 <i>kiam</i> [其他类推]	enkonduka <i>ke</i> 引导词 <i>ke</i>
demanda KI-vorto KI 首疑问词	enkonduka vorteto 引导词
demanda subfrazo 疑问从句	epiteta adjektivo 修饰性形容词
demandesprimo 疑问短语	epiteto 修饰语
demando 疑问句	esprimo 用语; 短语
demand(o)vorto 疑问词	-esprimo ……短语 (如 <i>da-esprimo</i> , <i>ol-esprimo</i> 等)
demova prepozicio 起点移动介词	

F

fantazia komparo 虚拟比较
 fiksita esprimo 固定短语
 finaĵo 词尾
 -finaĵo ……词尾（如 A-finaĵo, N-finaĵo 等）
 finaĵvorto 词尾词
 finitiva verbo 限定动词
 finitivo 限定（形）式
 -formo ……形式（如 AS-formo, I(N)T-formo 等）
 frazeto 短句
 frazetvortigo 短句语词化
 frazetvorto （构词中的）短句词
 frazo 句子
 -frazo ……从句（如 *ĉar-frazo*, *ke-frazo* 等）
 fraz(o)konstruo 句子结构
 frazparto 句子成分；短语；（句子中的）一词
 frazrolo 句子功能
 frazturno 句转换
 frikativo 摩擦音
 futuro 将来时

G

gingiva sono 齿龈音
 glota sono 喉音
 grada subfrazo 程度从句
 gradoj de komparado 比较等级
 gramatika subjekto 语法（上的）主语

Ĝ

ĝentila esprimo 礼貌用语

H

hela L 清晰的 L 音
 helpa tio 辅助词 tio
 helpverbo 助动词
 hoketo “钩符”
 homa vorto 表示人的词
 hoŝprimo 钟点用语
 H-skribo H 书写法

I

IFA = Internacia Fonetika Alfabeto 国际音标
 ila adjekto 工具状语
 imperativo 命令式
 indikativo 陈述式
 infinitiva frazeto 不定式短句
 infinitivo 不定式
 interjekcio 感叹词
 interliga finaĵo 衔接性词尾
 interliga O-finaĵo 衔接性 O 词尾
 I(N)T-participo I(N)T 分词
 -ismo ……风格（如 *da-ismo*, *tiom-kiom-ismo* 等）

IS-tempo IS 时态，过去时

itismo it 风格

K

kapvorto （词典中的）词目
 KI-demando KI 疑问句
 KI-vorto KI 首（表解）词 [其他类推]
 klariga apozicio 说明性同位语
 klariga esprimo 说明性短语

kombinita vorteto 关联词	kvanta substantivo 数量名词
kombino 组合词	kvanta vorto 数量词
komenta apozicio 评注性同位语	L
komo 逗号; 小数点	lateralo 边音
kompara esprimo 比较短语	liga E-finaĵo 衔接性 E 词尾
kompara <i>kiel</i> 比较词 <i>kiel</i>	ligfinaĵo = interliga finaĵo
kompara <i>kiel-esprimo</i> <i>kiel</i> 比较短语	ligo (构词上的) 衔接元素
kompara <i>kvazaŭ</i> 比较词 <i>kvazaŭ</i>	lingvoelemento 语言元素
kompara <i>ol</i> 比较词 <i>ol</i>	lipa sono 唇音
kompara vorteto 比较词	lipdenta sono 唇齿音
kompar(ad)o 比较	litero 字母
kompleta baro 完全阻塞	loka adjekto 地点状语
kondicionalo 假定式	loka adverbo 地点副词
kondiĉa adjekto 条件状语	loka esprimo 地点短语
konjunkcio 连词, 并列连词	loka prepozicio 地点介词
konsonanta variado 辅音音变	loka <i>sub</i> -adjekto <i>sub</i> 地点状语
konsonanto 辅音	loka subfrazo 地点从句
kontraŭo 反义词	loka vort(et)o 地点词
kunligilo = konjunkcio	M
kunmetado 合成(法)	majusklo 大写字母
kunmetaĵo 合成词	malegaleca komparo 非平级比较
kunmetita frazo 合成句	malhela L 模糊的 L 音
kunmetita (verbo)formo 动词的合成形式	mallongigita frazo 缩略句
kunmetita vorto = kunmetaĵo	mallongigita subfrazo 缩略从句
kunskribo 连写	maniera adjekto 方式状语
kvanta adjektivo 数量形容词	maniera subfrazo 方式从句
kvanta adjekto 数量状语	memstara prepozicio 独立介词
kvanta adverbo 数量副词	mezura adjekto 度量状语
kvanta esprimo 数量短语	mezura subfrazo 度量从句
kvanta subfrazo 数量从句	mezuro 度量

minusklo 小写字母	nominacio 称谓语
modo 式; 语气	nominativo 主格
montrovorto 指示词	N-suplemento N 补足语
mova verbo 移动动词	nuancilo 表达细微变化的词
mova vort(et)o 移动词	nuancilo de nombrovorto 数词的修饰词
N	numeralo 数词
naclingva influo 民族语的影响	O
nazalo 鼻音	objekta N-finaĵo 表示宾语的 N 词尾
nea / negativa demando 否定疑问句	objekta predikativo 宾语的表语
nea vorto 否定词	objekto 宾语
ne-aga radiko 非动作词根	O(N)T-participo O(N)T 分词
nedifina artikolo 不定冠词	O-participo O 分词, 名词分词
nedifinita pronomo 不定代词	orda numeralo 序数词
nedifinita vorto 不定词	ordinara adjektivo 普通形容词
negacio 否定; 否定词	ordinara numeralo 基数词
negativa frazo 否定句	ordinara radiko 普通词根
negativa respondfrazo 否定回答句	ordinara substantivo 普通名词
negativa respondo 否定回答	ordona volitivo 表示命令的意愿式
nekompleta baro 不完全阻塞	OS-tempo OS 时态, 将来时
neoficiala sufikso 非正式后缀	P
nerekta objekto 间接宾语	parencovorto 亲属词
nerekta parolo 间接引语	parolo 引语
netransitiva verbo 不及物动词	parta negacio 局部否定
neŭtra vorto 中性词	participa epiteto 分词修饰语
N-frazparto N 短语	participa formo 分词形式
nombra epiteto 数字修饰语	participa sufikso 分词后缀
nombra esprimo 数字短语	participo 分词
nombro 数	pasiva frazo 被动句
nombrovorto = numeralo	pasiva participo 被动分词
nominacia epiteto 称谓修饰语	pasiva verbo 被动动词

pasivo 被动语态	prezenco 现在时
persona pronomo 人称代词	priskriba finaĵo 修饰性词尾
persono 人称	priskriba verbo 修饰性动词
plena frazo 完整句	priskribo 修饰语
plozivo 爆破音	pronomo 代词
pluralo 复数	propra nomo 专有名词
plursignifa vorto 多义词	R
plursignifeco (词的) 多义性	radika antaŭelemento 词根前置元素
plurvortaĵo 多词词组	radiko 词根
poseda pronomo 物主代词	rekta objekto 直接宾语
poseda suplemento 属有补足语	rekta parolo 直接引语
posta elemento 后置元素	responda frazo 回答句
postafikso = sufikso	responda subfrazo 回答从句
postmetita suplemento 后置补足语	respondo 回答
pozitiva demando 肯定疑问句	respondvorto 回答用词
pozitiva frazo 肯定句	rilata <i>kia</i> 关系词 <i>kia</i> [其他类推]
pozitiva respondfrazo 肯定回答句	(rilata) <i>kia</i> -frazo <i>kia</i> (关系) 从句 [其他类推]
pozitiva respondo 肯定回答	(rilata) <i>KI</i> -frazo <i>KI</i> 首词 (关系) 从句
preciziga antaŭelemento 确指性前置元素	rilata <i>KI</i> -vorto <i>KI</i> 首关系词
predikata verbo 谓语动词	rilata subfrazo 关系从句
predikativa adjektivo 表语形容词	rilata vorto 关系词
predikativa priskribo 表语修饰语	rolanto (在句中起主语作用的) 作用词
predikativa verbo 表语动词	rolfinaĵo -N 功能词尾 N
predikativo 表语	rolmontrilo 功能标志
predikato 谓语	S
prefikseca prepozicio 前缀性介词	samtempeco 同时性
prefikso 前缀	sekse neŭtra vorto 中性词
prepozicia adjekto 介词状语	senca objekto 意义 (上的) 宾语
prepozicio 介词	senca subjekto 意义 (上的) 主语
preterito 过去时	

sensubjekta verbo 无主语动词	tabelvorto 表解词
senvoĉa konsonanto 清辅音	tabelvorto je A A 尾表解词 [其他类推]
silenta litero 不发音的字母	tempa adjekto 时间状语
simileca komparo 相似比较	tempa adverbo 时间副词
simpla verbo 简单动词	tempa <i>antaŭ</i> -adjekto <i>antaŭ</i> 时间状语
singularo 单数	tempa esprimo 时间短语
sinsekvo (辅音) 连缀	(tempa) <i>ĝis</i> -frazo <i>ĝis</i> (时间) 从句
skribo 书写	tempa mezuro 时间度量
stata radiko 状态词根	tempa <i>post</i> -adjekto <i>post</i> 时间状语
subfrazo 从句	tempa prepozicio 时间介词
subjekta predikativo 主语的表语	tempa subfrazo 时间从句
subjekta verbo 带主语的动词	tempa vort(et)o 时间词
subjekto 主语	tempismo 时态风格
subjunkcio 从属连词	tempo 时态
substanceca esprimo 名词性短语	tempodaŭra adjekto 持续时间状语
substantiva finaĵo 名词词尾	tempodaŭro 时间的持续
substantiva frazparto 名词性句子成分; 名词短语	tempoperiodo 时间段
substantiva nombrovorto 名词性数词	tempopunkto 时间点
substantiva participo 名词分词	tempovorto = tempa vorto
substantiva / substantivkaraktera radiko 名词(性)词根	transitiva verbo 及物动词
substantiveca adjektivo 名词性形容词	tria persono 第三人称
substantiveca vorteto 名词性小品词	tutampleksa vorto 全包词
substantivo 名词	U
sufikso 后缀	unua persono 第一人称
supersigno 顶符(即符号 [^] ~)	V
suplementa priskribo 补足语修饰语	variado 音变
suplemento 补足语	vela sono 软腭音
T	verba finaĵo 动词词尾
	verba / verbkaraktera radiko 动词(性)词根

verbigo de la participo 分词的动词化	volitivo 意愿式
verbo 动词	vortelemento 词素
-verbo ……动词; 带……的动词 (如 IG-verbo, UM-verbo 等)	vorteta antaŭelemento 小品词前置元素
verboformo 动词形式	vorteto 小品词
vibranto 颤音	vortfarado 构词法
vicorda adjektivo 顺序形容词	vortigo de frazeto 短句的语词化
vicorda esprimo 顺序短语	vortklasa finaĵo 词类词尾
vicorda nombrovorto 序数词	vorto 词
vira vorto 阳性词	-vorto ……词; 带……的词 (如 GE-vorto, UM-vorto 等)
voĉa konsonanto 浊辅音	vortokunmetado 词的合成
voĉo 语态	vortordo 词序
vokala variado 元音音变	vortospeco 词类
vokalo 元音	vortostumpo (合成词中的) 截断部分
vokativo 呼语	

语法术语表 (汉世对照)

B

半限定词 unu duondifina *unu*
 半限定冠词 duondifina artikolo
 半元音 duonvokalo
 爆破音 plozivo
 被动动词 pasiva verbo
 被动分词 pasiva participo
 被动句 pasiva frazo
 被动语态 pasivo
 鼻音 nazalo
 比较 kompar(ad)o
 比较词 kompara vorteto
 比较等级 gradoj de komparado

比较短语 kompara esprimo
 边音 lateralo
 变音符 cirkumflekso
 表达细微变化的词 nuancilo
 表解词 tabelvorto
 表示宾语的 N 词尾 objekta N-finaĵo
 表示方向的 N 词尾 direkta N-finaĵo
 表示命令的意愿式 ordona volitivo
 表示人的词 homa vorto
 表语 predikativo
 表语动词 predikativa verbo
 表语形容词 predikativa adjektivo
 表语修饰语 predikativa priskribo

宾格 akuzativo	词根 radiko
宾语 objekto	词根前置元素 radika antaŭelemento
宾语的表语 objekta predikativo	词类 vortospeco
宾格宾语 akuzativa objekto	词类词尾 vortklasa finaĵo
宾格 (N) 词尾 akuzativa (N-)finaĵo	词目 kapvorto
宾格状语 akuzativa adjekto; N-adjekto	词素 vortelemento
补足语 suplemento	词条 artikolo
补足语修饰语 suplementa priskribo	词尾 finaĵo
不定词 nedifinita vorto	词尾词 finaĵvorto
不定代词 nedifinita pronomo	词序 vortordo
不定冠词 nedifina artikolo	词缀 afikso
不定式 infinitivo	词缀性词根 afikseca radiko
不定式短句 infinitiva frazeto	词缀性介词 afikseca prepozicio
不发音的字母 silenta litero	词缀性小品词 afikseca vorteto
不及物动词 netransitiva verbo	词缀性元素 afikseca elemento
不完全阻塞 nekompleta baro	从句 subfrazo; -frazo
C	从属连词 subjunkcio
颤音 vibranto	D
陈述式 indikativo	大写字母 majusklo
称谓修饰语 nominacia epiteto	代词 pronomo
称谓语 nominacio	带主语的动词 subjekta verbo
程度从句 grada subfrazo	单数 singularo
持续时间状语 tempodaŭra adjekto	地点词 loka vorto; loka vorteto
齿音 denta sono	地点从句 loka subfrazo
齿龈音 gingiva sono	地点短语 loka esprimo
抽象名词 abstrakta substantivo	地点副词 loka adverbo
唇齿音 lipdenta sono	地点介词 loka prepozicio
唇音 lipa sono	地点状语 loka adjekto
词 vorto	第二人称 dua persono
词的合成 vortokunmetado	第三人称 tria persono

第一人称	unua persono	反义词	kontraŭo
顶符	supersigno	方式从句	maniera subfrazo
定冠词	difina artikolo	方式状语	maniera adjekto
动词	verbo	方向介词	direkta prepozicio
动词词尾	verba finaĵo	非动作词根	ne-aga radiko
动词的合成形式	kunmetita (verbo)formo	非平级比较	malegaleca komparo
动词形式	verboformo	分词	participo
动词(性)词根	verba / verbkaraktera radiko	分词的动词化	verbigo de la participo
动物词	besta vorto	分词后缀	participa sufikso
动物词根	besta radiko	分词形式	participa formo
动作词	aga vorto	分词修饰语	participa epiteto
动作词根	aga radiko	分隔符	dividostreko
动作名词	aga substantivo	……风格	-ismo
动作元素	aga elemento	否定	negacio
动作组合词	aga kombino	否定词	nea vorto; negacio
逗号	komo	否定回答	negativa respondo
独立介词	memstara prepozicio	否定回答句	negativa respondfrazo
度量	mezuro	否定句	negativa frazo
度量从句	mezura subfrazo	否定疑问句	nea / negativa demando
度量状语	mezura adjekto	辅音	konsonanto
短句	frazeto	辅音音变	konsonanta variado
短句词	frazetvorto	辅助词	tio helpa tio
短句(的)语词化	vortigo de frazeto; frazetvortigo	副词	adverbo
短语	esprimi; frazparto	副词词尾	adverba finaĵo
多词词组	plurvortaĵo	副词的修饰语	epiteto de adverbo
多义词	plursignifa vorto	副词短语	adverba frazparto
多义性	plursignifeco	副词分词	adverba participo; E-participo
F		副词性数词	adverba nombrovorto
发音	elparolo	副词性小品词	adverbeca vorteto

副词性小品词的修饰语 epiteto de
adverbeca vorteto

副词状语 adverba adjekto

复数 pluralo

G

感叹词 interjekcio; ekkria vorto

工具状语 ila adjekto

功能标志 rolmontrilo

功能词尾 N rolfinajo -N

“钩符” hoketo

构词法 vortfarado

固定短语 fiksita esprimo

冠词 artikolo

关联词 kombinita vorteto

关系词 rilata vorto

关系从句 rilata subfrazo

国际音标 IFA = Internacia Fonetika
Alfabeto

过去时 preterito; IS-tempo

H

合成词 kunmetita vorto; kunmetaĵo

合成（法） kunmetado

合成句 kunmetita frazo

喉音 glota sono

后置补足语 postmetita suplemento

后置元素 posta elemento

后缀 sufikso; postafikso

呼语 vokativo

回答 respondo

回答从句 responda subfrazo

回答句 responda frazo

回答用词 respondvorto

J

基础词 baza vorto

基数词 ordinara numeralo

及物动词 transitiva verbo

假定式 kondicionalo

简单动词 simpla verbo

将来时 futuro; OS-tempo

间接宾语 nereкта objekto

间接引语 nereкта parolo

截断部分 vortostumpo

介词 prepozicio

介词状语 prepozicia adjekto

局部否定 parta negacio

句转换 frazturno

句子 frazo

句子成分 frazparto

句子结构 fraz(o)konstruo

句子功能 frazrolo

K

肯定回答 pozitiva respondo

肯定回答句 pozitiva respondfrazo

肯定句 pozitiva frazo

肯定疑问句 pozitiva demando

L

礼貌用语 ĝentila esprimo

连词 konjunkcio; kunligilo

连写 kunskribo

连缀 sinsekvo

M

冒号 dupunkto

“帽子” ĉapelo

民族语的影响 nacilingva influo

名词 substantivo

名词词尾 substantiva finaĵo

名词短语 substantiva frazparto

名词分词 substantiva participo; O-participo

名词(性)词根 substantiva /
substantivkaraktero radiko

名词性短语 substanceca esprimo

名词性句子成分 substantiva frazparto

名词性数词 substantiva nombrovorto

名词性小品词 substantiveca vorteto

名词性形容词 substantiveca adjektivo

命令式 imperativo

摩擦音 frikativo

模糊的 L 音 malhela L

P

平级比较 egaleca komparo

评注性同位语 komenta apozicio

普通词根 ordinara radiko

普通名词 ordinara substantivo

普通形容词 ordinara adjektivo

Q

起点移动介词 demova prepozicio

前置 antaŭmetado

前缀 prefikso; antaŭafikso

前缀性介词 prefikseca prepozicio

强调性句转换 emfaza frazturno

强势回答 emfaza respondo

亲属词 parencovento

清辅音 senvoĉa konsonanto

清晰的 L 音 hela L

全包词 tutampleksa vorto

确指性前置元素 preciziga antaŭelemento

R

人称 persono

人称代词 persona pronomo

软腭音 vela sono

S

塞擦音 afrikato

省音符 apostrofo

时间词 tempa vorto; tempovorto; tempa
vorteto

时间从句 tempa subfrazo

时间的持续 tempodaŭro

时间点 tempopunkto

时间度量 tempa mezuro

时间短语 tempa esprimo

时间段 tempoperiodo

时间副词 tempa adverbo

时间介词 tempa prepozicio

时间状语 tempa adjekto

时态 tempo

时态风格 tempismo

式 modo

事物词根 afera radiko

书写 skribo

属有补足语 poseda suplemento

数	nombro	谓语动词	predikata verbo
数词	numeralo; nombrovorto	无主语动词	sensubjekta verbo
数词的修饰词	nuancilo de nombrovorto	物主代词	poseda pronomo
数量词	kvanta vorto	X	
数量从句	kvanta subfrazo	衔接性词尾	interliga finaĵo; ligfinaĵo
数量短语	kvanta esprimo; kvantesprimo	衔接性 E 词尾	liga E-finaĵo
数量副词	kvanta adverbo	衔接性 O 词尾	interliga O-finaĵo
数量名词	kvanta substantivo	衔接元素	ligo
数量形容词	kvanta adjektivo	限定词	difinilo
数量状语	kvanta adjekto	限定动词	finitiva verbo
数字短语	nombra esprimo	限定式	finitivo
数字修饰语	nombra epiteto	现在时	prezenco; AS-tempo
双重否定	duobla negacio	相似比较	simileca komparo
双词词组	duvortaĵo	小品词	vorteto
顺序短语	vicorda esprimo	小品词前置元素	vorteta antaŭelemento
顺序形容词	vicorda adjektivo	小数点	komo
说明性短语	klariga esprimo	小写字母	minusklo
说明性同位语	klariga apozicio	形容词	adjektivo
送气（音）	aspiracio	形容词表语	adjektiva predikativo
缩略从句	mallongigita subfrazo	形容词词尾	adjektiva finaĵo
缩略句	mallongigita frazo	形容词的修饰语	epiteto de adjektivo
T		形容词分词	adjektiva participo; A-participo
体风格	aspektismo	形容词（性）词根	adjektiva / adjektivkaraktera radiko
条件状语	kondiĉa adjekto	形容词性数词	adjektiva nombrovorto
同时性	samtempeco	形容词性小品词	adjektiveca vorteto
同位语	apozicio	形容词修饰语	adjektiva epiteto
W		性质词根	eca radiko
完全阻塞	kompleta baro	性质从句	eca subfrazo
完整句	plena frazo	修饰性词尾	priskriba finaĵo
谓语	predikato		

修饰性动词	priskriba verbo	元音音变	vokala variado
修饰性形容词	epiteta adjektivo	Z	
修饰语	epiteto; priskribo	直接宾语	rekta objekto
虚拟比较	fantazia komparo	直接引语	rekta parolo
序数词	orda numeralo;	指示词	montrovorto
	vicorda nombrovorto	钟点用语	horesprimo
选择疑问句	alternativdemando	中心词	ĉefvorto
Y		中性词	(sekse) neŭtra vorto
移动词	movi vorto; movi vorteto	重音	akcento
移动动词	movi verbo	主动分词	aktiva participo
疑问词	demand(o)vorto	主动语态	aktivo
疑问从句	demanda subfrazo	主格	nominativo
疑问短语	demandesprimo	主句	ĉeffrazo
疑问句	demando; demanda frazo	主句动词	ĉeffraza verbo
意义宾语	senca objekto	主要动词	ĉefverbo
意义主语	senca subjekto	主要元素	ĉefelemento
意愿式	volitivo	主语	subjekto
音变	variado	主语的表语	subjekta predikativo
引导词	enkonduka vorteto	助动词	helpverbo
引导词 ke	enkonduka ke	专有名词	propra nomo
引号	citiloj	状态词根	stata radiko
引语	parolo	状语	adjekto
用省音符替换	apostrofi	浊辅音	voĉa konsonanto
用语	esprimo	字母	litero
与格宾语	dativa objekto	字母表	alfabeto
语法主语	gramatika subjekto	组合词	kombino
语态	voĉo	阻塞	baro
语言元素	lingvoelemento	作用词	rolanto
元素	elemento	Ceteraj	
元音	vokalo		

A 尾表解词 tabelvorto je A; A-vorto [其他类推]	H 书写法 H-skribo
at 风格 atismo	IG 动词 IG-verbo
ĈI 首（表解）词 ĈI-vorto; tabelvorto je ĈI [其他类推]	IĜ 动词 IĜ-verbo
ĉu 疑问句 ĉu-demando	it 风格 itismo
	KI 疑问句 KI-demando
	tiom-kiom 风格 tiom-kiom-ismo

【说明】另有 A-finaĵo, E-finaĵo, AS-finaĵo, O-participo, ONT-participo, *da-esprimo*, *kiel-esprimo*, *pri*-adjekto, loka *sub*-adjekto, *ke*-frazo, *kiel*-frazo, AS-tempo, US-verbo, BO-vorto, IT-formo, U-formo 等用语，它们随机构成，非常便于理解，本书基本照原样译出。本表中不再逐一列出。